

شاهنامہ

واحد بزدار

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

شاه صميم

واحد بزدار

بلوچي اڪيڊمي ڪونٽ

درستين حق په بلوچي اڪيڊمي ڪونٽه ۽

اڪي ڪتاب ۽ بلوچي اڪيڊمي ڪونٽه ۽ اجازت ۽ ابيد بهما
ڪنگ، هر رنگه ۽ ڪه چھاپ بوٽگ گيگان ڪنگ، چھاپ ڪنگ رجائنگ
ڪنگ، چيرو بدل آرگ ۽ اجازت نه انت

ڪتاب ۽ نام	شاهه ھميم
شهنويس	واحد بزدار
پرنٽر	قلات پريس ڪونٽه
اولي چھاپ	۱۹۹۷ء
بها	۲۲۰ ڪلدار

(ب)

وتی مروانیں مات
ماتی گلزمین بلوچستان
ءوتی ماتی زبان بلوچی ء

نام ء

کہ اے ہر سہانی منت ء منی ناسر جمیں بالاد
پہارگ بیتہ

روءِ بند

شمار	سر حال	تاکدیم
۱-	گالوارے دو۔	۱
۲-	نوکیں بلوچی شاری بندات ء باندا ت۔	۲
۳-	ماں بلوچی شاری ء گنگیری ء مئیل ء مارشت۔	۹۹
۴-	سلیمان کوہ ء بلوچی شاری۔	۱۹۸
۵-	ماں بلوچی لبزانک ء ایرادگری ء اژاند ء جیڑہ۔	۲۳۶
۶-	بلوچی زبان ء لبزانک ء ڈکال۔	۲۶۴

گالوارے دو !

منی لہتس ایرادی نوشانک " شاہیم " ۽ نام ۽ گلئیں وانوکانی دیما
 انت۔ من ہچیر اے نگوشتاں ۽ ناں من اے چیز ۽ دعویٰ کنناں کہ منی اے
 ایرادی نوشانک ماں ایراد ۽ پڑا مزنیں بستار ۽ ہرزشتے ۽ واہند انت ۽ دومی نیمگا
 وتی علمی کم گشادی ۽ نازانتی ۽ سبب ۽ اے چیز ۽ ہم منوگراں کہ نوکیں بلوچی
 شائری ۽ چکاسگ ۽ ٹپاسگ ۽ درگت ۽ من بلوچی لبرانک ۽ بازیں تک ۽ پہناتانی ۽
 سسا ساچی گمان ۽ گمانبریکنی نشابری کنگ ۽ پہ سزجی ۽ سوہین ۽ کامیاب
 نبوتگاں۔

بلے وتی بجھیں گو زوری ۽ زوری ۽ پگری دامن ۽ کم گشادی ۽ مارشت
 بوٹنگ ۽ باوجوت منی سرپدی جہد ۽ کوشست ہمے بوٹنگ کہ ماں بلوچی لبرانک تما
 ایرادگری ۽ شریں ۽ انکاپیں مئیل ۽ چاڑ دیما آرگ بہاں تانکہ بلوچی لبرانک چہ
 ترپلی دوت دسی ۽ ڈک ۽ اوشت ۽ چوشیں اژاند ۽ اڑجلاں در بیت۔
 ہمے کسانیں گلیجے ۽ ہواگاں گول من اے تک ۽ داں چے ہدا سوہین ۽
 کامیاب بوٹگاں۔ ایشی ۽ جوانتریں ۽ شرتریں منسپ وهدوت انت یا گلئیں وانوک
 انت۔

گذسرا من اے زلور گشگ لوٹاں کہ اگاں ہچیں جاگے ۽ زوری ۽ ردی
 یے گندگ بہ بیتہ من ۽ پہل بکن اتہ۔

نیشنل انسٹی ٹیوٹ آف پاکستان سٹڈیز

قائد اعظم یونیورسٹی۔ اسلام آباد

واحد بزوار

نوکیں بلوچی شائری بندات ء بانادات

نوکیں بلوچی شائری ء باروا چیزے گشگ ء پیش سری اے
گندگ ء چارگ لوٹیت کہ نوک چے انت ء کہن چے انت۔ چوناهیا ہر
دور ء شائری وتی وهد ء نوبتانی ہاترا نوک گشگ بیت۔ اصل ء ہمے کہن
ء نوکی ء جیزہ ء اژاند ء پشت ء ہر وهد ء وتی راجمانی ء دود مانی لوٹ ء
گذراں پھچی ء ہما چاگرد ء جاور ء مارشت چار ء چکاسگ بنت۔ چیا کہ ہر
دور ء شائر ء لبزانت وتی کہنیں دور ء روایتان ء ڈالچار کنان ء وتی وهد
ء لوٹ ء گذرانی متابک ء نوکیں پگری راہاں درگیجنت ء کہنیں
سڑا تگلیں ء پونچیں چیزانی یلہ دنیگ ء گوں پھچی ء بازیں شریں ء جوانیں
میل ء روایتانی برجاہ دارگ ء جہد ہم کن انت۔

بزاں ہمے کہن ء نوکی ء تھا اے گندگ ء چارگ لوٹیت کہ کجام
شریں ء جوانیں چیز دارگ ء پاریزگ بہ بیت ء کجام سڑا تگلیں ء پونچیں
چیزیلہ دنیگ بہ بیت۔ ہمے پیمانہ نوک کہنی ء رو ء قبول ء ہمے سلسلہ وتی
وهد ء لوٹ ء گذراں گوں پھچی ء روم ء دیمیری ء پندہ ء منزلاں بران
روت۔ لبزانک ء سپندررا گوں زند ء بندوک انت۔ ہر دینکہ زند ء
لوٹ ء گذر بدل بنت۔ گڑا لبزانک ہم نوکیں شکل ء دروشم یے ء گوں
دیما کیئت۔

بلوچی نوکیں شائری ء پڑور ء درگت ء مادور روگ نہ لوٹیں ء

ناں ادا ہما چاگردی جاور ۽ گذرانی بابت ۽ سرجمس ٹونک کنگ پکارنت ۔
 بلکس گنڈنیگ ۽ ہمنکس گشگ لوٹیت کہ بلوچی نوکس شاری ۽ رست ۽
 ردوم ۽ اولی دور چہ میرگنخان نصیر، آزات جمال دینی، محمد حسین عسقا،
 عبدالرحیم صابر، میر عیسیٰ قومی، عبدالحکیم حسقلو، محمد حسین عاجز، آدم
 حقانی، پیرل زبیرانی، دوست محمد بیکس، حکیم خدائے رحیم، جمعہ کلانچی،
 چوشس شارانہ ہما پگری ۽ ازی گلیجے منت وار انت کہ اودا ہاس پہ
 میرگنخان نصیر ۽ آزات جمال دینی ڈولس راجدوستس شائر بلوچ راجمان ۽ یک
 برز ۽ بالاترین مکامے ۽ سراتوار ۽ کوکارکن انت ۽ راجی یکوئی ۽ ہم تپاکی ۽
 ہم سنتی ۽ ہاترا بلوچ بزگیس مہلوک ۽ چہ گراں واب ۽ ٹوہینگ ۽ پاد
 آرگ ۽ جہد کن انت تانکہ بلوچ بزگیس مہلوک بے سمائی ۽ نازانتی ۽
 شنگ شانگی ۽ چوشس بدیس ۽ بدھالیں جاوراں دربنیت ۽ یک سرجمس ۽
 هوریں راجے یے ۽ سورت ۽ بلوچ راجی دروشم ۽ پجاری ۽ زانت ۽ شہور
 ۽ نیمگا واتر بہ بیت۔

ہے الت ۽ سبباں میر گل خانہ نصیر ۽ شاری ۽ تہا اندری مارشتاں
 چہ زیات دری ۽ راجی اصلاحی رنگ کیش گندگ بیت۔ بل دوی نیمگا
 بلوچ راج ۽ یکوئی ۽ تپاکی پنت ۽ ٹونکاں گوں هور آزات جمال دینی ۽
 شاری ۽ تہا آئی ۽ تہی ۽ اندری مارشتانی لہڑ ۽ جذبگ ہم گندگ بنت۔ ہے
 اصلاحی پنت ۽ ٹونکانی سبب ۽ برے برے میر گل خان نصیر ۽ شاری ۽
 ٹونک ۽ توار سک ترند ۽ باز جاگہاں واغظانہ ۽ خطیبانہ (Didactic) ہم گندگ
 بیت ۽ پرے چاگردی جاورانی توکا میر گل خان نصیر ۽ شاری ۽ را

چڑو لہزائی جا رہے ڈاھے سورت ۽ گندگ ۽ ملامت کنگ مستریں ناناسپا
یے بیت۔

پرچاکہ آوھد ۽ چاگر دی ۽ راجہانی لوٹ ۽ گذرانی متابک ۽ میر گل
خان نصیر ۽ دیما مستریں ۽ اہمیں سوال ایش ات کہ آ بلوچ راج ۽ را
راجی کیونی ۽ ہم تپاکی ۽ نیمگا بیاریت ۽ گراں واپیں بزگیں ۽ بے وسیں
بلوچ مہلوک ۽ را ایشانی راجد پتری ، راجہانی ۽ دودمانی سچ ۽ شہور ۽ پجار ۽
ہرزشت ۽ ہیشیت ۽ ہارشت ۽ دیان ۽ یک سرجمیں ۽ سوگوں راج یے ۽
سورت ۽ رایک ۽ یک جاہ بکنتہ ہمیشکا مانگدیں کہ میر گل خان نصیر ۽
گوں بھی ۽ آوھد ۽ درستیں شائر ۽ لہزائینی مکسد ہم ہمے بوٹگ کہ آچے
پیما بلوچ راج ۽ راوتی راجی پجاری ۽ ہرزشت ۽ ہارشت ۽ بہ دیامنال۔
دومی میر گل خان نصیر ۽ سرا اے مستریں ڈوہ ۽ ملام جنگ بیت کہ
آشاری نہ کنتہ بلکس شاری ۽ لسانی کالب ۽ توکا جنگی سلہ ۽ ازباباں
بزاں توپ ۽ ہم ٹاھین ایتہ شایت اے گالوار داں ہدے ۽ راست ہم
بیتہ بلے سوال ایش انت کہ آچے پیمیں ۽ چونیں جاور اتنت کہ آیان
میر گل خان نصیر ۽ لب ۽ لہجگ اینکس ترند ۽ زہر ٹاھینتگد چیا کہ ہر دور
۽ شاری ۽ شہپارگانی چکاسگ ۽ ٹپاسگ ۽ وھدا ہما زمانگ ۽ دودمانی ۽
راجہانی چپ ۽ چاگر دی ، دری ۽ اندری چست ۽ ایر بزاں ہما وھد ۽
مجموعی جاورانی ہیال دارگ الی این چیزے زانگ بیت۔

پرچیکہ ہج وھدیے ۽ مجموعی جاورال ۽ دیما ایر کنگ ۽ ابید ہج

شازی ء لبزانت یے ء ساساچی ارواہ داں پجگ ء پھمگ بہ ممکن نہ
بیت۔ ء دومی میر گل خان نصیر وئی اے ترندیں ، زبیریں ء زہریں لجگ ء
چہ وت ہم شری ء سہی ء سریدات ء میر صاحب ء ہمے چیز ء اظہار وئی
اے جہلی شیر ”مہر نہ زاناں“ ء توکا ہم پچکیں سورت ء کتگ ات۔ ادا
ہمے لپہ ء لہتیں بنداں بچارات۔

چوش نہ انت من مہر نہ زاناں
دروشم ء رنگ ء نر ، نہ زاناں۔

دل منی ترکیت ، چونی بچاراں
لوچ ء شدیکیں مات ء گہاراں۔
ستنگلیں ہلک ء سہریں تاراں

بلانی چوں بے بیر ، نہ زاناں۔
چوش نہ انت من مہر نہ زاناں۔
دروشم و رنگ ء نر ، نہ زاناں۔

گنداں پلوکاں بڑگ ء واہر ء
آس جنوکاں کشت ء کشار ء

چوں مگو نشاں من، سوتاں سگار ۽

چوں بگو نشانی شیر، نہ زاناں

چوش نہ انت من مہر، نہ زاناں۔

دروشم ۽ رنگ ۽ نر، نہ زاناں۔

دومی اے ہم نہ انت کہ میر گل خان نصیر ۽ توار ۽ ڈکشن چڑو
جنگی ڈاہ ۽ کوکارے، اھوالتا کی کہ ۽ پچارے یا چڑو ہشکلیں ۽ بے تلمیں
سیاسی جار ۽ سلوگن یہ بلکلیں میر صاحب ۽ بازیں چوشیں لپے ۽ پر بندانت
کہ آیانی توکا شاعرانہ ہیال ۽ گوں پھچی ۽ زبریں باھند ۽ وشنیں ۽ نرمیں
زیرے (Lyricism) لہر گرگا انت۔ چوش کہ ”بیا او مرید“، ”ڈیوا“،
”بولان ہار کنت“، ”شائر“، ”سب ۽ استار“، ”بانک آزاتی“، ”من
یاگیان“، ”زندے مانوکیں اڈکنوں“، ”بیا بیا او انکلاب“، ”مردانی سوت“ ۽
”کدم کدم رواں بہ بہت“۔ ایشی ۽ پدرانیں ۽ سہرائیں مثال ۽
دوررانت۔ بلکلیں بولان ہار کنت، ڈیوا، شائر، سب ۽ استار، بیا او مرید ۽
بانک آزاتی ۽ چوشیں پر بند گوں جام درک ۽ رنگ ۽ ڈکشن (Diction) ۽
گوں باز ننگی ۽ سیاہی دارانت ۽ اے پر بندانی توکا سکلیں باھندی سوگوی
۽ زیرے سرگرگا انت اوا ہمے پر بندانی لہتیں دورراں بگندات۔

بیا او مرید! بیا او مرید!

بیا او مرید! دیوانگیں

بیابیا کہ دیوانے کنوں۔
مولانگ ۽ مستانگیں۔
سوتلگ ترا اشک ۽ زراب
مارا گماں کرتگ کباب۔
تو ہائل ۽ درداں زرے
ماپہ وتن جانانگیں۔

چاکر تئی دوست ۽ پلت

چھا دگہ ڈنگاں وتن۔

تو سرپہ شیدائی شتے۔

ماپیناں زندانگیں۔

تو ہائل ۽ اشت ۽ شتے۔

ماڑی ۽ میریں چاکر ۽

ماہائل ۽ ملک ۽ نہ دوں۔

جو ریں بدان دلانگیں۔

(شپ گروک تاکدیم ۹۵)

سہی مئے سرء
 نودء، جمران۔
 شالء جلیکس۔
 مینتگ گوار گان۔
 پلس باچماں
 گو تر تش مر مرء
 تر نپاں گوہریں
 ارسانی مثال
 مہتوسیں گلء
 جانی دلبرء

(بولان ہار کنت) اگر سند تا کدیم ۳۵

پرواہ نہ انت گر آسماں۔
 بوتگ گنوکء بدگماں۔
 ماوت سرش سار کناں۔
 مردانی دیم کئے داشت کنت۔
 اے واجگء یوتار میر

اے شاہ ء اے کلپیں وزیر
 ایشانی پروشاں ز مبھر
 مردانی دیم کئے داشت کنت -
 (مردانی سوت) شپ گروک تاکدیم ۴۱

بلاں بی سکھ لالانی
 گلین ڈیو اشمالانی
 دینگ شپ تہار ماہ انت -
 دو دسی ہکل ء ڈاہ انت -
 در ء دور ء مج ء سیاہ انت -
 نہ منزل پاش نئے راہ انت -

بلاں بی سکھ لالانی
 گلین ڈیو اشمالانی -

(ڈیوا) شپ گروک تاکدیم ۴۰
 میر گل خان نصیر ء اے بندانی وانگ ء چکاسگ ء پد کئے گشیت
 کہ ایشی ء شاری ء توکا شارانہ آہل ء زیمیر ء باہندی جذبہ ء مارشت نگو
 اہیتہ میر گل خان نصیر ء آوہد ء دگہ شارانہ بر ہلاپ آزات جمالدینی
 آوہد ء اولی شارانہ کہ آئی ء شاری توکا وتی اندری مارشت ء جہزگاں

ہند دیان ء نوکیں بلوچی شاری ء توکا آزات لپہ ء بنیات ایرکتگ کہ چونہ
 ہما اے داں مزائیں ہدے ء بلوچی شاری ء تب ء چاڑ ء درگت ء
 ہمنگس بے پجار ء نوک نہ ات۔ پرچیکہ کہنیں بلوچی شاری ء تہا آزات لپہ
 ء دروشم ء گوناپ گوں و شیں ء زیبائیں رنگ ء دروشم لے ء گندگ بنت۔
 بلے آزات جمالہدینی ء کمال ایش انت کہ ایشی ء آزات لپہ ء توکا
 وتی ذات ء تہی ء اندری مارشت ء جبرگ ء گوں پھی ء پگر ء شہور ء
 زیبائیں سرہال ء بنگپ بازپہ شایگانیں رنگ ء بھیرے ء ہوارکت
 نت۔ شیریں بنگپ ، مال ء مڈی ء دروشم ء ہوالگاں گوں نوکیں بلوچی
 شاری ء آبن ہشت کہ آزات جمالہدینی ء ایرکتگ آچڑو ہمانہی ء شانہ
 ازمکاری ء وصف ء ہاسیت نہ انت بلکس اے ہما بنکیگی گایج انت کہ
 حمدیشی پشت ء بلوچی شاری ء ساساچی سپرمرچی یک شایگانیں ء طاقت
 وریں سوچ ء سچ لے ء سورت مے دیما انت۔

آزات جمالہدینی بنیاتی سورت ء یک انسان دوستیں شاراہیت۔
 بزگیں ء واریں مہلوک ء گوں مرہ ء محبت آئی ء شاری ء ارواہ انت۔
 آزات جمالہدینی ہرپیمیں زلم ء جبر ء لٹ ء پل ء ہلاپ ات۔ آئی ء مدام پہ
 بزگیں ء واریں مہلوک ء پلوداری ء حق ء توار برزکتگ۔
 آئی ء مرہ ء دوستی ء پلسپہ ہچ ہاسیں زرہشت لے ء منت وارنہ انت۔
 چونہ ہیا آرتقی پسند تحریک ء چہ متاثرالم ء ات۔ بلے آچہ بوتن ء یک شائر
 ء لبرانہ لے ء ہیشیت ء انسان دوستی ء پلسپہ سرا کاربند گندگ
 بیستہ انسان دوستی ، راج ء ڈیمہ دوستی آئی شاری ء نبی ء بندری نکتہ ایت

کہ آنک ۽ نسل ۽ پرک ۽ تپاوت ۽ چہ ابید بجمیں بنی آدم ۽ گوں مہر ۽
محبت کنگ ۽ درس دنت۔

آزات جمال دینی ۽ انسان ۽ آلیکہ ۽ شہور کہ وتی شاری ۽ تھا جاگہ دانگ
آچڑو انسانی انت ۽ آئی گورا انسان یک مزن پاندیں علامت ۽ چیدگ
ایت۔ آئی ۽ شارانہ هیال گوتندیں ۽ نشانہریں ڈیہہ ۽ سیمسرائی پابند نہ
انت۔ بلکس آئی ۽ ساساچی شہور ۽ آئی ۽ سوج ۽ سنج ۽ راہبند چکس
سورت ۽ گوں زند ۽ بندوک انت۔

آزات جمال دینی بندرا یک ہاسس ۽ ماروکس ذہن یے واہند
گندگ بیت۔ آئی ۽ ہمروچی زند ۽ کسانیں واکھاں چہ نوکس مانہہ ۽ بزانت
نے ودی کنان ۽ یک نوکس شیری رنگ ۽ ڈکشن یے ۽ بن ہشت ایر
کتگ۔ آوتی شاری ۽ توکا پتسپیانہ ہیال ۽ لکھانی تبلیگ ۽ پچار ۽ بر ہلاپ
سادگیں، سولائیں ۽ سوہویں وڑ ۽ بھیرے ۽ گوں طبقاتی اژاند ۽ جیڑھان
گوں بزگیں مہلوک ۽ ڈک ۽ ویلان ماریت۔

”پوریاکر“ ۽ توکا آئی ۽ نہ ایوکا سرمایہ دار ۽ مزدور ۽
ورنیام ۽ طبقاتی پرک ۽ تپاوت ۽ اژاند ۽ جیڑہ پیش داشگ بلکس آبزگیں
۽ لگتالیں مہلوک ۽ رایک ٹوہین دلہڈی یے ۽ ۽ وس ۽ واک یے دیان
۽ گندگ بیت۔

آزات جمال دینی ۽ گورا وتی ڈیہہ ۽ ڈگار ۽ گوں محبت ۽ جذبگ باز
جہلانک ۽ ترند گندگ بیت۔ آوتی گلزمین ۽ کسان کسانیں چیزاں گوں ہم
بے ا میکس ۽ بے پاندیں مہرے داریت۔ محبت ۽ مہر ۽ ہمے جذبگ آئی

وتی لپہ "پیمان" ء توکا زیبائیں رنگ لیے ء گوں پیش کتگ۔

آزات جمالدینی وتی ڈہہ ء ڈگار ء چہ سردار ء نواب ء لٹ
پل کنوکیں ٹک ء گلامی ء آیانی ظلم ء جبر ء چہ پاک کنگ ء ٹوہیں
بگے داریت۔ آئے رنگیں وش ء وشھالیں دو دمان لیے ء اڈونیک ء سرا
ر پر دنت کہ اووا امن بہ بیت ، انساپ بہ بیت۔ اودا ہج کسمیں لٹ ء
نہ ء بن کرگ لیے مہ بیت ء کس کسی چمدار ء محتاج مہ بیت۔

آزات جمالدینی چہ جنگ ء مڑائیاں نفرت کنت آزان
ت کہ جنگ شگر ب ء بہ بیت یا مگر ب ء انسان ء انسانیت ء تباہی ء
ر ء علامت ایت۔ آوتی لپہ "ما امن لوٹیں" ء توکا جنگی تاوان ء زیان ء
یشی ء سکتی ء سوریانی سراتف کنت گشیت کہ جنگ ء ڈاہ ء واہی آنی ہند
و پ ء جنگی بالی گرابانی ہار ء ہیروپ ء جاگہ ما اے گلزمین ء سرا امن ،
ہنی مہر ء انسان ء شرپ ء احترام ء برز بیان ء گندگ لوٹیں۔ آگشیت
ما انسان این ء انسانیت ء بیر کدار این۔ مارا توپک ء تہلیں ء ترندیں
ودانی ہند ء مہر ء دوستی ء پکار انت۔ مارا گشٹن ، شد ، بیماری ء بے
ٹی ء ہندا یک توکس رڑنائیں زندیے ء گذرانت۔

آزات جمالدینی ء جھیں شائری ہمے رنگیں دور وکس ء درومندیں
ویے ء توار ء کوکار ایت کہ اودا آوتی چپ ء چاگرد ء لگتمالی ، لنگھری ء
ل ء گندیت گڑا آتی ء اندر ء ڈور ء درو بر گیش بیت۔ وتی لپہ "نہادی"
توکا آوتی لپلائیں گلزمین ء لگتمالی ء نلکیں جاورال ء ہوالگاں دیان ء
یت کہ ماچہ مدتاں ظلم ء جبر ء جتر ء توکا درشگ بونگ ء انت۔

مئے ستلکس بان ۽ لوگانی تہا چہ لنگھری ۽ بزگی ۽ ابید چے ایر انت۔
 مئے معصویس ۽ پلس چک دو بیل ۽ نان ۽ چہ زہر انت۔ ماہے رنگس
 آز میر ۽ مڈی ۽ واجہ انت کہ اودا چڑو گلامی، نادر اھی، بے زانگی ۽ بے
 مارگی ۽ ابید ہچ چیزے نہ گواہیت آرات جمالدینی ۽ ڈک بجیس چپ ۽
 چاگرد ۽ ڈک گندگ بیت۔ آئی ۽ ڈوبر ۽ مارشت دنیا ۽ بجیس اُستمان ۽
 مارشت گندگ بیت۔

چونا ہیا آرات جمالدینی ۽ جنڈ ہم نلگیس ۽ گتیرس جاورانی
 آماچ بوتگ۔ بے آئی شاری ۽ توکا وتی ذات ۽ جنڈ ۽ ڈکانی باروا یک لوزہ
 اشارگ یے ہم نلگواہیت۔ نہ آوتی ذات ۽ ہوالگاں گوں دہر ۽ زمانگ ۽
 گہ ۽ میارے داریت۔ ہر وھدا کہ آگپ کنت گڑا آئی سوچ ۽ سچ ۽ ٹونک
 بجیس چاگرد ۽ جہگیر گندگ بیت۔

دلپروش ۽ نا مینی ۽ برھلاپ آدم اُ میت، بھیسہ یکین ۽
 باور ۽ گپ کنت آ دور ۽ زمانگ ۽ سکی ۽ سوریان چہ ناں دلگیر گندگ بیت
 ناں آئی ۽ ہوپ ۽ ہتر ۽ محسوس بیت بلکس آجد ۽ سرا یقین داریت۔
 آوتی لپہ ”پدرتچ“ ۽ تو کاور نایاں دلبدی دیان ۽ گندگ بیت۔

چو کہ ما پیش ۽ گونشنگ ات کہ سری دور ۽ گیشتر شازہ
 لبرائینی دیما راجی پجار ۽ ہرزشت ۽ مسلہ لوگ۔ پھیکا ایشانی ساسی
 شہارگانی تہا دومی ویل ۽ واگہاں گوں بھی ۽ راجی پجاری ۽ بلوچ راجہ
 وت دلحی ۽ مسلہ ۽ ازانہ مسترین جست یے ۽ سورت ۽ دیما آنگہ

اے دور ۽ سجھیں شائر ۽ لبرانتانی کرد سیاسی جنر ۽ سرپر ۽
 ہوالگاں گوں راجی زربشت ۽ گوں بندوک بوتگد پمیشکا لبرانک ۽ کرد
 چکلیں سورت ۽ گوں سیاست ۽ تلج بوتگ بزاں سیاسی جنزیک سکین لے ۽
 سورت ۽ بلوچی لبرانک ۽ بنیات جوڑ بوتگد میر گل خاں نصیر، آزات
 جمالہ نیبی، محمد حسن عثقا ۽ ہمے رم ۽ دومی شائر ۽ لبراننت موومنٹ
 (Movement) ۽ شائر ۽ لبراننتانی حساب ۽ کاہنت۔

۱۹۵۰ ع ۽ پد بلوچی لبرانک ۽ وتی ویم ۽ جنر کمس پراہ ۽ شائینگان
 کنگ ۽ دنیا ۽ دگہ اژاند ۽ جیڑھانی نیمگا ہم وتی ہیال وگوش کنگد وتی راجی
 ۽ راجہانی ہستی ۽ وجوت ۽ گوں پھی ۽ استمانی آزاتی ۽ یکوئی، انسانی شرپ ۽
 احترام ۽ تیکھی پرک ۽ تپاوت ۽ چوشیں اژاند اے دور ۽ شائرانی سرہال ۽
 بنگپ ٹھتگنت ۽ بلوچی لبرانک ۽ سنج ۽ مارشت ۽ شہور ۽ پگر وتی راجی
 سیمسراں چہ ڈن دری دنیا ۽ بزگیں ۽ لگتمائیں استمان ۽ توار ۽ کوکاراں گوں
 ہم گرنج کنگ بوتگد۔

ہاس کہ اکبر بارک زی، عطاشادا، ملک طوقی ۽ نام اے رد ۽
 کاہنت کہ ایساں وتی شاری ۽ کینوس ۽ تہا بلوچ راجی ہستی ۽ اژاندن گوں
 پھی ۽ استمانی ہیال ۽ لیکہ ہم ہند دانگنت۔ چوناہیا اولی برا استمانی ۽
 جہانگیری مارشت ۽ باہند آزات جمالہ نیبی ۽ وتی انسان دوستیں سنج ۽ سوچ ۽
 ہوالگاں گوں وتی شاری ۽ براہ کنگنت۔

آزات جمالہ نیبی ۽ گوں مور ملک طوقی، اکبر بارک زی ہر دو

مرکزی نظریہ ۽ شارٽر انت ۽ اے هر دو نيس واجکار چه بازيں سالان دران
 ڏيبي ۽ ازاباں گون گلاش انت۔ واجه اڪبر بارکزي ۽ ماں ڏيبي ۽ دران
 ڏيبي هر دو نيس دوراني شاري گراں پگري ۽ سنگيني، استماني زانت ۽ شهر
 ۽ سر ۽ سوجاں گون سر رتچ انت۔ اڪبر بارکزي ۽ گوترا زند چڙو محدودين
 ۽ گوتنڌين هيال ۽ مارشاني نام نه انت۔ بلڪس آسنگ ۽ ڏوک، گوات ۽
 نود، روج ۽ ماه، آس ۽ آپ، کمکر ۽ جهمر، گلکشان ۽ پور ۽ بگرواں انسان
 ۽ هر شے ۽ رازند ۽ حقيقت ۽ راسيتاں گون همگرنج کنان ۽ گندايت ۽
 چار ايت۔

چوش که واجه بارکزي ۽ لڀه "عالم ۽ اسرار" ۽ تما چوشين
 مارشت پدرا ۽ سيراگنگ بنت۔

کوه باريں چکند انت؟

گوات باريں گترنگ بنت؟

نود باريں سرپند بنت؟

مور باريں سرشودانت؟

باريں پل هم گندايت؟

رنگ هم پنس کش انت؟

روج باريں تنگ بيتد؟

ماه باريں جاں کش ايت؟

آس باریں آپس بیت؟
 آپ و اب ہم گندا بیت؟
 باریں سنگ ء ڈوک ء ڈل -
 چک ء پیر ء ورنابنت؟
 یاھے پر بند ء تما دمتر واجہ اکبر بارکزی گوش ایت -
 پور ء گلکشاں باریں
 چم ء گوش ء دل دارانت -
 باریں زہرہ ء میرخ
 مہر ء دوستی زان انت
 شیر ء شاری زان انت؟
 اے گل زمین ء ہم
 عاشقی کتگ باریں؟
 درو مارنگ باریں؟
 باریں چنت کس پسمیت؟
 جہد کنت ء سر پد بیت؟
 عالم ء اے اسراراں

مینگل ۽ اے گپتاراں !

(”روح ۽ کئے کشت کنت“ تالکدیم ۱۳۰-۱۳۲)

هر دینکه انسان ۽ اے گلزمین ۽ سراوتی چم تیج کتگنت گترا آئی
 دیما هر چهارین نیمگاں نلکیس ۽ ڈکالیس جاوراتنت وتی ساہ ۽ رکھینگ ۽
 پاریزگ ۽ سوال ۽ گوں بھی ۽ مدان مدان ۽ کدرت ۽ بازیں اسرار ۽ راز
 پرانی ۽ مزنیس جست ۽ اژاندانی سورت ۽ دیما آیان ۽ شگنت ۽ هے
 ڈکالیس ۽ نلکیس سپر ۽ توکا وتی ذاتی تجربتانی سورت ۽ کدرت ۽ بازیں
 راز ۽ اسرارانی باروا آیان ۽ وتی پگر ۽ زانت ۽ کچ ۽ چیزے سما هم کپان
 شگ

بلے وتی هستی ۽ وجوت ۽ سوال ۽ گوں بھی ۽ کائنات ۽ کائنات
 ۽ مظاہرانی باروا انسان ۽ پگر ۽ شهور وتی چاگرد ویرمی ۽ زانت ۽ سبب ۽
 هر وهدانہ ایوک ۽ بدل بوان ۽ شگ بلکیس مدام ناپیلو ۽ ناسر جمیگ ۽ سر
 آتلگ - صنعتی ۽ سانسنی انقلاب ۽ پد هما کننیں جست ۽ اژاند یک
 برے پدا گوں ترندی ۽ دیما آتلگنت - چیاکه کننیں راگند بزاں نظریه ۽
 هیال نوکیس سانسنی شوہاز کاریانی سبب ۽ پک ۽ بدل بوتگ انت -
 پمیشکا هماسری ۽ بتلیجی سوال مرچاں هم یک اسرار ۽ رازیے ۽ سورت ۽
 انسان ۽ دیما یک مستریں ۽ ٹوھیں جست ۽ اژاندے گندگ بیت -
 دوی صنعتی ۽ سانسنی انقلاب ۽ پد انسان ۽ دراہیں رشنگ ۽
 سیاہی بتی ۽ بندری انسانی کدر ۽ کیلو بزاں روایات ۽ اقدار هممنکس

مجیگ ۽ کور دیم بوتگ انت کہ انسان ۽ چه انسانیت ۽ انسانی شریپ ۽
 احترام ہم زنگ بوتگ ۽ داں اے ہدا کہ لوگ ۽ خاندانی رشتگانی ساک ۽
 پت ، اعتبار ۽ یقین ہم ٹکر ٹکر بوتگ ۽ روایتی چپ ۽ چاگرد ۽ چه بگر داں
 استمانی دودمان ۽ تسور ۽ انسانی بنی ۽ بندری کدر ۽ نہادانی ہرزشت ۽
 ہیشیت ۽ ہیال ۽ لیکہ کنڈ کنڈ بوتگ۔

ہے رشتگانی پرشت ۽ پروش ۽ شنگ شانگی ۽ سبب ۽ انسان ۽
 ہستی ۽ سوال ۽ زند ۽ بندت ۽ باندت ۽ جیڑہ ۽ انسانی مقدر ۽ مسئلہ یک
 برے پداگوں ترندی ۽ بنی آدم ۽ دیما انت ۔ اکبر بارکزی ۽ لپہ ”نوکیں
 دور ۽ نوکیں انسان“ ۽ ہے جیڑہ ۽ اژاندانی چاگرد ۽ ترایت۔

ادا ہے لپہ ۽ اے جہلی بنداں بچارات کہ اودا ذات ۽ شوہاز ۽
 اژاندان گوں پچی ۽ انسانی پجاری سوال (FaceValue) ۽ ہوالگاں گوں ناں
 بلکیں (Intensiv&alue) ۽ ہوالگاں گوں انسان ۽ تل توکیں ، بہرمانگیں ۽
 وقل دو پوستن کار ۽ کرد ۽ انسان ۽ انسانیت ۽ درگت ۽ چنکسیں المیہ ۽
 سورت ۽ دیما کیئت

یک توارے من ۽ دانما پول کنت

تو کئے؟

”من کیاں؟ من مناں!“

اے جواب ۽ منی جند و لم نہ بیت۔

من کیاں؟ من کیاں؟

بائیدیں من بمنائ کہ من چنت "من" آں!

من کہ یکے نیاں۔

من نزانان وتی بے شماریں "منائ"

واجہ دیمتر وتی هیالائ چوش درشان کنت گشیت

یک دے صبر کن۔

ترانگے کپتائ من

نوکس انسانے پر بستے نامش منے

"نوکس انسانائ" من

ظاہرا یکے آں

باطنء کئے بزانت انت کہ من چنت "منائ"؟

گاھے انسانائ من۔

گاھے شیطانائ من۔

گاھے من ملحدائ

گاھے من زاہدائ گاھے بدکارائ من۔

گاھے معصوماں من گاھے ہون واراں من۔

گاھے من. راہبراں گاھے من راہزناں

گاھے حیواناں من

گاھے انساناں من۔

من نزاناں ونا

من نزاناں کیاں؟

بلکس انساناں من۔

بلکس انساناں من۔

نوکیں انساناں من۔

نوکیں انساناں من

(»روچاکے کشت کنت« تاکدیم ۱۳۵ - ۱۳۶)

اکبر باکزی ۽ لچے »ناتو امیں سوت« ہم انسان ، ۽ انسانی مقدر ۽
باندات ۽ درگت ۽ یک ہمے پیہیں سوال ایت کہ انسان یک زیبائیں
سوت یے ۽ بونگ ۽ باوجوت تنیگا ناتوام ۽ ناسرجم انت ۔ ایشی ۽ سرجم
بنیگ ۽ ہاترا تنیگا مزنیں پنہہ ۽ برگی انت۔

گلے انسان یک زیبائیں سوت یے

بلے اے سوت ہنگت ناتوام انت ۔

اے سوت ۽ گال گال ۽ بند بندے

چوپل ۽ ہجگ ۽ ووش ۽ دل نشین انت۔
 اے سوت ارواہ انت پاکیں گلزمین ۽
 اے زند ۽ ساہ انت۔ آیات انت جبین ۽
 اے کامل بیت یک روچے من زانناں۔
 اے سوت ۽ گار کنگ گران انت چے دنیا
 کہ ماعیں کدرت ۽ اے شاہکار انت۔
 جہان ۽ مئے ابدمانیں بہار انت۔

(”روچکے کشت کنت“ تا کدم ۹۴)

اکبر بارکزی ۽ بھیسہ ۽ باور انت کہ اے زیبائیں سوت الم
 یک روچے سرجم بیت۔ حالانکہ ”نوکیں دور ۽ نوکیں انسان“ ۽ توکا اکبر
 بارکزی انسان ۽ تھی ۽ اندری گر ۽ دار ۽ سرا بحث ۽ تران کنان ۽ شک
 باور ۽ سیمسرائی باہوٹ گندگ بیت۔

”من شے آسمان ۽ نہ لوٹاں“، ”تاریح“، ”لبز“، ”راجی سروکالی
 نام ۽“، چوشیں پلہماں ابید ”روچ ۽ کئے کشت کنت“ بازبرزیں، جہلانکیر
 ۽ شائیکانیں شائرانہ ہیال یے ۽ واہند انت کہ اودا آئی ۽ تمہاری ۽ رثن
 ۽ روچ ۽ شب ۽ علامتان ۽ کار بندان ۽ شہور ۽ پگر ۽ بے زانتی ۽ بے
 پھی ۽ گر ۽ دار ۽ نشانبری کتگ۔ اکبر بارکزی ۽ نزدیک ۽ روچ، رثن
 زانت ۽ علامت وہ است انت ۽ زندگی ۽ ابدمانی ۽ گواہی ہم است انت

روح ۽ برانزاں کئے بندی کت کنت بزاں زانت ۽ رثن ۽ راہاں کئے
 بست کنت۔ روح ۽ برانزانی دیما ستر بڑیں ۽ آسین کلات بندگ بہ بنت۔
 برزیں ۽ ٹلس کوہ مک کنگ بہ بنت۔ ستر ایشی ۽ راہ دارگ بہ بیت بلے
 برانزالم ۽ وتی راہاں در گجیت۔ ہمے پیما انسان ۽ کشگ ۽ آئی ۽ پاہو ۽ سرا
 در جگ آئی ۽ راقید ۽ بندی کنگ و امکان انت بلے آئی ۽ زانت ۽ پلر ۽
 آئی ۽ سوچ ۽ سچ ۽ سرا پابندی جنگ بہ ممکن نہ انت۔

اکبر بارکزی وتی ہمے لپہ ۽ توکا گشیت کہ ظلم ۽ زور اکی ۽ رنگراہی ۽
 جہالت ۽ نازانتی ۽ شپ ستر دراج بہ بیت۔ بلے طلاہیں روح الم ۽ ہر صعب
 ۽ ہزار ناز ۽ ٹہل ۽ گوں ملان ۽ ۽ جلوہ دیان ۽ در کتیت۔ اکبر بارکزی ۽
 نزیک ۽ رنگراہ ۽ رجعت پر ستیں قوتانی مثال ہما کوریں شپ چر ۽ پیما
 انت کہ آ روح ۽ گوں دیم پہ دیم بوت نہ بیت آزند ۽ راستی ۽ گواچنیاں
 (Face) کت نکنت۔ ہمیشکا شپ کہ وتی تماریاں مانسانیت گرا آوتی من ۽ ہمے
 ہم ایت کہ نیں طلاہیں ۽ تنگویں روح ہچیر در نیت۔ بلے آئی ۽ کم پھی
 ۽ نازانتی انت کہ روح ۽ کشگ، مہر ۽ گٹ گیر کنگ ۽ رثن ۽ بندی کنگ
 لڑ ۽ ایر موش کنگ کسی طاقت نہ انت کسی وس ۽ نہ انت۔ اکبر بارکزی ۽
 وتی ہمے لپہ گوں یونانی متھاں (Myths) ۽ کہنیں اساطیری علامتاں گوں ہمگرنج
 کنان ۽ باز زبانیں ۽ شائگانیں اندازے ۽ دیما آورنگ۔

راستیں ہبر ہم ہمیش انت کہ زندیک نامیاتی (Organic) راستی ۽
 گواچنی ایت ۽ اے روح پہ روچی نوک تر بوان ۽ روت ۽ چہ گوستکس ۽

پیشگیں وہدء زمانگ ء نسبت ء زیات ودان ء پیلو بوان ء روت ۔ زند
 دائمیں ء ابد مانیں جنرے ء سر پرے زندء کرار ء اوشت نیست انت
 اے لگا پہ گامی، پر پہ پری دیما روان انت۔ بیگھ بونگ ء انت با
 بونیک ء انت ہر شپ ء پشت ء یک سر چکیں ء طلاہ رنگیں بام
 پیداک انت۔ زندء ہمے گردش ء زندء ہمے سر پر قائم ء دائم انت۔
 نہ کٹوکنیں سر فی وہ است ات ء بانگہ ء وہ سر کتیت۔

زانت ء شور ء سر ہم گوں زندء بندوک انت۔ زند بدل
 گڈا زانت ء شور ہم نوکنیں شکل ء صورت یے ء گوں دیم ء کتیت
 زندگوں وتی چاگرد ء ہمگرنج انت ء زانت ء شور ہمے چاگرد ء جگم
 آدینک انت۔ ادا پہ درور ء "روح ء کئے کشت کنت" ء بستیں ٹکر
 بنداں بچارات۔

روح ء کئے کشت کنت۔

رژن ء کئے داشت کنت۔

روح ء پاکیں کشگ

رژن ء بندی کنگ

کسی طاقت نہ انت

کسی طاقت نہ انت۔

سپہ شپ ۽ کوچنگاں
بزرگیں شپ چراں
میت ۽ لاڈو جنگ
شاتکای کنگ
روح در کسیت همک
سب جلوہ دیاں
مست ۽ نعرہ جنان -
سپہ شپ ۽ پسگاں -
من یلیں فیساں
سولیں ارنستواں
دائمازندگاں
گوں وتی شنگاں
ہر جاہ تالان کنت
سولیں ارنستو ۽
پلیں بچکنڈگاں!
روح ۽ کئے کشت کنت -

رژن ء کئے داشت کنت

(روچائے کشت کنت - ۱۲۶ - ۱۲۸)

واجه اکبر بارکزی ء (Poetic Perception) باز برز ء جملانک تر
 انت ء آئی ء چوشیں بازیں بنگپ ء سرهالانی سرا اولی برا نبشتگ کنگ
 کہ آچریشی ء پیش بلوچی شاری ء توکا هند دینگ ء پجارینگ نہ بوگنتہ
 واجہ بارکزی دنیا ء کم ء گیش تخلیق کتگیں ہم عصریں ء شاری ء
 استمانی لوزانکی میل ء وہیراں چہ سسی ء سرپد بونگ ء پچی کچی ء بلاشک
 یک جملانکیں ء شائگانس پگر ء زانت یے ء واجہ انت - ء ایشی ء
 شاری وڑ وڑیں تل توکس تک ء پنادانی واہند انت - اگل ہورت
 نگاہی ء گوں چارگ ء چکاسگ بہ بیت تہ تخلیقی وڑ ء سرزاہری سورت ء
 جتا ء گستا بونگ ء باوجوت پگری سطح ء سرا ہر سطح چہ دو میگ ء گوں
 بندوک ء ہمگر نچ گندگ بیت - دومی لوزانی تھا چوش ہم گشگ بیت کہ
 آئی ء شاری ء اے وڑ وڑیں تلگ بزاں سطح آئی ء پگری رست ء ردوم
 ء آ منزل انت کہ یک منزل یے ء چہ دومی منزل ء پلو گام جنان انت -
 نوکیں شاری ء ہوالگاں گوں بلوچی شاری ء عمومی تب ء چاڑ ء
 تھا کہ آشنے چہ درستان زیات اکھیلا ء نشانبر انت آڈیہ دوستی ء
 راجدوستی ء جذبگ انت - ڈیہہ ء ڈیہہ ء گوں ہمگر نچیں ہر چیز ء محبت
 نوکیں شاری ء ہوریں ء مشرکہ جذبہ ایت کہ آ بجھیں بلوچ شارانی

گورا یکس پیمائنگد بیت۔ بل اکبر بارکزی ء شاری چڑو بلوچ راجمان ء
سیمسرائی چاگرد ء نہ تریت بلکس آئی ء پگر ء زانت بحس ا ستمان ء
سیمسراں چپ ء چاگرد کنت۔

ھے مستریں ء برزتریں پگری همگر نچی بزاں وابستگی ء سبب ء آ
بحس ا ستمان ء شارے گندگا کنیت۔ مانسانیں مانسان ، ”وش آنک“ ،
”کس منی درد ء زانت“ ، ”گودو ء راه چار“ وٹ کونگ ء تارین ء چوشیں
لپے ھے چیز ء پدراہ ء سہرائیں در و رانت۔

ھے پیمائنگ طوقی ء اولی شاری ء هاموشی ء دراجیں مدتے ء پد
بلوچی لبزانک ء پڑا آئی ء واتری پہ بلوچ راج ء بلوچی لبزانک ء وشیں
مستاگے ہر دوئیں عمد آئی ء وتیگ ا نت۔ زیکیں ”ریٹا“ ء مرچیکیں
شاری ء در نیام ء ہچ کنڈے بزاں فاصلہ ء گندگا کنیت۔ آئی ء لبزانکی مکام
، ساساجی جملانکی ء سوج ء سچ ء پراہ دامنی باز کمیں شاعرانی بہرا بیت۔
روزگار ء ڈک ء زمانگ ء بازس ویل ء جنجالاں گوں ہور دراں ڈیسی ء
ڈکان ء اے ہر دوئیں واجکارانی علم ء زانت ء دیداکی وس ء واک ء تما
بے کسائیں ودکی ء کیشی یے آورت۔ اے ہر دکانی شاری ء تما ا ستمانی
لبزانک ء اثرات ، گرسنگیں ہیال ء پگر ء جہانی سچ ء مارشت گندگ بنت۔
ملک طوقی بندرا لپے ء شارایت۔ آئی نوشتہ کتگیں گیشتر لپے ء پر بند
یک دانشور ء زانتکارے ء نوشتہ کتگیں لپے ء پر بند گندگ بنت۔ بلے آوتی
شاری ء توکا پلسپانہ گڑ منجی ء منطقی چپ چوٹانی برھلاپ چکگیں ء سادگیں

تہا ۽ گوں وتی عمد ۽ چاگرد ۽ پکاری دروشمال پیش دارایت۔

وتی راجد پتر شیری روایت ۽ ایشانی گمان ۽ امکاناتاں دم ۽ ایر وپکن
۽ اودا کہ آئی ۽ وتی عمد ۽ جاورانی چار ۽ چکاس کنگ همودا آئی ۽ خط پہ خط ۽
نوک پہ نوک بدل بوؤ کس اے کائنات ۽ تہا انسانی مقدر ۽ ایشی ۽ باندات
۽ باورا ہم سوج ۽ پگر کنگ ۽ کوشت کنگ۔

ملک طوقی انسانی مقدر ۽ جست ۽ اژاند ۽ راجڑو سرچکیں وید ۽
بزاں ہنکی ہوالگاں گوں گندگ ۽ چکاسگ ۽ برھلاپ ایشی ۽ ابدانیں ۽
۽ نمیرانیں زندمان ۽ گوں همگرنج ۽ حمدپ کنان ۽ چار ۽ چکاسیت ۔ پرچیکہ
آزندمان ۽ را یک پنمادے ۽ یا یک عمدے ۽ سیرانی پابند نہ کنت بلکیں
آ ایشی ۽ یکوئی ۽ ابدمانی ۽ سرا باور ۽ بھیسہ دارایت۔

ادا آئی ۽ لپے "بوتنگ ۽ یک بزانت یے" بزاں (Existentialism) ۽

لمستیں بندان چارات۔

زند ۽ گوزینگ ازاب ایت۔

۽ بلے زندا ۽ رند ہم

حچی انت۔

بیا بکشوں اے ازاباں

پہ گھیں باندات یے ۽

پہ وتی دروانگیں بچان

ء ماہیں دنگاں ۔

پہ یلیں ، پچانی سولیں پُنگاں ۔

پہ املیں دنگانی دنگاں ۔

من نبوتاں ، تو بیئے

دنگ منی ، پچی منی ،

مانہ مانوں ، زندمانیت تا بد

ء بلوچ ۽ زاہگ ، بنی آدم

پہ وت

وت مستری ۽ شادہ ۽ زانت ۽

بہشت یے جوڑ کنت آخر سرا

ماں ہمے دنیا ، ہیے کر ۽ گوڑا

کہ دگہ راھے ابیدایچ اے بہشت ۽

نیست کس ۽

آدگہ راہ ہچی انت ۔

(بوٹنگ ۽ یک بزانت یے)

وتی روایت ۽ ، وتی ڈیہہ ۽ ڈگار ۽ گوں مر ۽ محبت وتی دود ۽

ربیدگی میراٹ ۽ مڈی ۽ سراپہر بندگ ۽ گوں پھچی پھچی ۽ طوتی ۽ گوڑا بجہیں

بنی آدم ء گوں مہر ء محبت کنگ ء شون رس ایت ء ہمے چیز آئی شاری ء
یک بنی ء بندری ہوا لگے کرز ایت۔

آ انسان ء وتی شاری ء بنی ء بنجای نکتگ یے ٹاھینان ء اے
وڑیں دوومان یے ء اڈ وئیگ ء سرا زور پر دنت کہ اودا جور ء جبر ، لٹ ء
پل ، ظلم ء نا انصافی ، غربتی ء بے وسی ء لنگھری ء تنسوی ء گلامی ء گلامانہ
کدر ء کیل ء برھلاپ آجونی ء آزاتی ، امن ء انصاف گبودی ء وشالی ء
گوں پھچی ء ہچ پرک ء تپاوت ء بید بچیں بنی آدم ء وتی وجوت ء ہستی ،
وتی زبان ء لبزانک ء وتی تاریخی مال ء مڈی ء میراث ء گوں محبت ء مہر
کنگ ء حق ء اختیار حاصل بہ بیت۔

من واب گنداں پہ گلے باندات یے ء

روژنائی لاپ سیری ، رژن

ء آجونی ء روچاں

گوں جہان ء مردماں ہمکوپگی ء

پہ میانی رو دراتک ء راج ء کوماں

پہ ہزار نازیں ، املیں چولڑاں

چم بکلیناں

گوں ہزاری واھگاں تمل تلیناں

(Post Exsistentialism)

ملک طوقی ۽ توار ۽ لهجگ ۽ آئی شاری ۽ درشانی ۽ تالانی ۽ وڙ ۽
 بهیر گیشتر گالواری بزاں مکالماتی انت۔ بزاں آ شاری ۽ توکا وتی هیالاتاں
 سادگیں ۽ سولائیں وڙے ۽ گون گالوار ۽ مکلمہ ۽ سورت ۽ درشاں کنناں
 ۽ روت۔ گشیکہ آمے دیما نشتگا انت ۽ کسویے بیان کنگا انت۔ بلے آئی ۽
 بیان کنگ ۽ وڙ واکھاتی بئیگ ۽ باوجوت شبین ۽ چیرانی هاسیت ۽
 واهندانت۔

بلوچی کنہیں شاری ۽ وڙ ۽ بهیر هم مکالماتی گندگ بیت۔ بلے
 ملک طوقی ۽ مکالماتی انداز ۽ توکا یک زانتکاریں ۽ دانشوریں سوج ۽
 پگرے سرگرگا انت۔ ۽ آوتی شیری مراد ۽ مکسد ۽ په مدان مدان ۽ نرم
 نرمیگ ۽ ۽ هر هیال ۽ لیکه ۽ په یک یکیگ ۽ نگو شوک ۽ دیما ایرکنان ۽
 روت ۽ مالوم همے بیت که گشیکه آمے دیما نشتگا هبر ۽ تران کنگا انت۔

ملک طوقی ۽ پگر ۽ تلگ بزاں سطح ۽ هیال ۽ دامن برز هم
 است انت ۽ په پهمگ ۽ زانگ ۽ آسان ۽ سولا هم است انت۔ آهر
 مشکلیں ۽ گرانیں هیال ۽ تل ۽ توکاں ۽ گڙ منجی ۽ چپ چوٹان ۽ هال ۽
 هوال ۽ چمبر ۽ سورت ۽ بارت پدرا کنان ۽ ۽ لیٹینان ۽ ۔

ادا ملک طوقی ۽ لپه (Post Existentialism) ۽ لستیں بند په درور ۽ دئیگ
 بنت که آ سوج ۽ پگر ۽ هوالگاں گون برز تریں مانه ۽ بزانت یلے ۽
 واهند انت ۽ همے لپه ۽ توکا آ پدروکیں ۽ دیم روکیں بزاں راستی ۽
 رنگراهی ۽ قوتانی پر وتی اژاند ۽ گردار ۽ راتاریخی شهور ۽ زانت ۽ گون

ہمگر بچ کنان ء پیش داریت ء آئی ء دومی صفت ء ہاسیت ایش انت
 کہ آوتی ہر لچہ ء توکا وت یک کردارے ء سورت ء موجود گندگ بیتہ
 بزاں ملک طوقی وتی شازانہ تجربت ء توکا ہر پیہمیں جاورے ء چہ
 گزایت گزائے ایوکا آئی ء ماریت ء درشان کنت بلکس وت ء ہم وتی
 تجربت ء مارشت ء یک ہرء کردارے ناہینان ء پیش داریت۔

یک گورے من دیم پہ دیماں

گوں بلاہاں

میرے ملائے ہزار سالانی رنگراہاں

گوں مردم دوستی، انسان مستری ء

پاکدلیں ربالوانی

پر شنگس لوڑینتگیں

بان ء کلاتانی کروداں۔

ہم گوں روکتی جہان سوچانی

میرے ملا گلبدین ء واجہانی

دائمی رپکان ء مردم دژنیاں

دیم پہ دیماں

ہم گوں ہورکیں دست ء لنگس پاد

بے دسی، پیری، پینات،
 نزانیں مردمانی زاہر، چیراندی
 کیری، تون، شگان، تیر کواں
 آس، جلیناں

(Post Existentialism) - دیم پہ دیماں -

ملک طوقی بندرا راجدوستیں، انسان دوستیں، راست پگریں
 انسان ایت۔ بلوچ راج، گوں محبت، مہر آئی، ایمان، یقین انت۔
 ہمیشکا آئی شاری، بنگپ، سرہال بلوچ راج، محبت، مہر، جزبگان
 گوں سرکیل گندگ بیت۔ دومی ملک طوقی سک حساسین، ماروکس شائر
 ایت۔ ہمیشکا ہر بدیں حادثہ، ہر نگیکیں واکہ کہ آ بلوچ راج، ہم تپاکی
 ہم سنتی، بلوچ راجی، دودمانی پجاری، ہلاپ، روت۔ ملک طوقی آئی
 دل، جہلانکیاں گوں ماریت۔ ہمیشکا آئی، پر بندانی توکا باہندی مارشت
 سک ترند، تہل گندگ بنت۔ بازس داکہانی سرا آسک دلمانگ، دلگیر
 گندگ بیت۔ چوش کہ میر غوث، بخش بزنجو، مرک، درگت، آوتی
 ھیالاں درشان کنان، گشیت۔

کشتگو روچ

من نشنگ، سوگیاں۔

گوں دل ۽ پلاں گسیمرتگیں

وتی واہگاں مرتگیں، کشتگیں
 دروگ ۽ بے زانگی ۽ شتل کاریاں
 مرچی پہناتے دانگ پدا راستی ۽
 وای دروگ ۽ شتلکاریں مردانی بُرد
 وای راستی ۽ چیری ۽ دروگ ۽ سری۔
 وای راستی ۽ راستانی کونڈاں کپگ
 وای بے شوانگی، وای گاریں رگ
 وای بے سوہوی، وای سردر گمیں ہمے بگ ۽ گلگ۔
 راستی ۽ گاری ۽ بے مرادی ۽ روچانی سگی پماں۔
 ۽ شتلکاری ۽ دروگ ۽ بردانی شپشادہی پہ شما

(بودکاراں جلتکوکیں روچ ۽ پدا)

ہمے مزنیں راجی تاوان ۽ سرا دلگیر ۽ دلمانگ بئیگ ۽ باوجوت آئی
 ۽ گونرا دلپروشی ۽ نا اُمتی ۽ شون نہ رس ایت۔ بلکس آہمے نابزانتی ۽

بے زانگی ۽ ھلاپ ۽ جنگ کنگ ۽ مرگ ۽ سکین دنت۔
 ۽ واجہاں ، بانکاں ، بیلیاں ، ھمبلاں

براھندگاں !

زندبے روج ۽ رژن ۽ نہ بیت۔

واجہاں ، بانکاں ، بیلیاں ، ھمبلاں

براھندگاں !

بیا ۽ ھمت کن ات۔

کشگیں روج ۽ زندگ کن ات نوک سرا

من ھنگت پہ اُ میت زندگاں

سگاں اے دھر ۽ کجنگاں

روج ۽ نوک زندی ۽ نوکیں بام لیے ۽

رھچار بال۔

پاؤل ۽ ورک ۽ توکلی مست ۽

گل خان نصیر ۽ سید جان ۽ شاگیں وتن ،

گلزمین ،

سبز ۽ آباد ۽ آزات بیت۔

نئے غلامی ۽ شہمات بیت۔

نئے کہ پاکار ۽ نئے کس یے سردار بیت۔

نئے کئے چند ۽ چانگ ۽ چمدار بیت۔

نئے کئے لنگر ۽ وار ۽ بے شام بیت۔

بام دست ۽ پدار رثن ۽ گوڑ بام بیت۔

(بودکاراں جٹشو کیں روچ ۽ پدا)

ملک طوقی بلوچ راج ۽ باندات ۽ آکبت ۽ گوں بھی ۽ انسانی باندات
 ۽ باروا بلانیں بھیس ۽ باورے داریت۔ پرچیکہ آ بلوچ راج ۽ راہم
 اے پراہ ۽ شانیگانس زند ۽ اُستمان ۽ یک ہرے لیک ایت ۽ دنیا ۽
 اے گلوب ۽ سرا جھیس اُستمان ۽ وتی وتی راجمانی ۽ دودمانی پجاری ۽
 حرزشت ۽ سرا یقین داران ۽ آایشان ۽ یکس بنی آدم ۽ اوبادگ یے
 نیک ایت ۽ من ایت۔

حمے دور ۽ دستونک ۽ بنیات ہم ایر کنگ بوتگ۔ چرے دور ۽
 پیش دستونک ۽ روایت بلوچی شاری ۽ تمانگواہیت۔ دستونک ۽ روایت
 فاسی ۽ اردو شاری ۽ اثراتالی سبب ۽ بلوچی شاری ۽ تمانگندگپت۔ چونا
 سیا چیزے ۽ ستونکی ۽ شہ ملنگ شاہ ہاشمی ۽ شاری ۽ تمانگندگ کرزانت۔
 لے اے ۽ رکت ۽ فلور شاہ ہاشمی ۽ اول بر ۽ ہاس پہ نو کیں دروشے ۽
 ستونک میں بلوچی ۽ حسہ ۽ نیک ۽ جہد کتنگ ۽ زگریں بلوچی ۽ کھیک ۽
 بہ ۽ ربن جاہاں مشکل ۽ گران تر گندگ بیت۔

غزل ۽ روایتی بنگپ بزاں رومانوی ویل ۽ وا کھیاں گون ھور راجی
 ۽ راجھانی اژاند ۽ جیزہ ھم اے وھد ۽ غزل ۽ بنگپ شتگنت انسانی زندمان
 ۽ پڙورا چہ ووی بو تکیس ۽ راجھانی اژاند ۽ اژجلانی سیاھگ ظھور شاہ ہاشمی ۽
 شاری ۽ تہا ھم گندگ بنت۔ شاری ۽ چہ ابید میر گل خان نصیر ۽ پیما سید
 ظھور شاہ ہاشمی ھم یک دراج پاندس ۽ نہ دم بروکیس بلادے ۽ ھوالگاں
 گون زانگ ۽ پچارگ بیت کہ آتی ۽ وتی زند ۽ مزنیں بہرے پہ بلوچی
 زبان ۽ لبزانک ۽ دیمری ۽ ہاترا گوازینتگ۔

بلوچی شاری بہ بیت یا آزمانک ۽ ناول بہ بیت . بلوچی زبان ۽
 تاریخ ۽ سراپٹ ۽ پولی کار بہ بیت یا بلوچی سیاھگ ۽ زباندانی ۽ گپ بہ
 بیت ، ظھور شاہ ہاشمی بلوچی زبان ۽ لبزانک ۽ ھمک سنگر ۽ یک جنگجو نیں
 لبزانٹ یے ۽ وژامک اوشانگ ۽ گندگ بیتہ راست تہ ایش انت کہ آ
 وتی ذات ۽ تہا یک بلانی ادارگے ات۔ یک مستریں زرمبشت ۽ جنزشت
 یے ات۔ آھزار بے وسی ۽ تنگ دامنی ۽ باوجوت وتی زند ۽ واں زمبی
 ساہ ۽ بلوچی لبزانک ۽ ہر سنگر ۽ اوشانگ ۽ بوتہ ۽ یکس وھدا بازیں تہرائی
 سراکار کنگ ۽ بازیں بنگپانی سرا قلم ۽ سمند ۽ تاجینگ ۽ باوجوت آھر ھند
 ۽ کامیاب ۽ سوہن گندگ بیتہ۔

بلوچی دستونک ۽ بڑا مراد ساحر ۽ نام ھمے وڑس معتبریں ۽
 اکھیلائیں ھوالگ ایت کہ آتی ۽ نا ایوک ۽ مال ۽ مڈی ۽ بنگپ ۽ اعتبار ۽
 پہ بلوچی دستونک یک نوکیں رنگ ۽ آہل یے ووی کتگ بلکس بلوچی شیری
 تب ۽ چھاڑ ۽ تہا دستونک ۽ ھنڈال انچوش سوگو ۽ مھکم کتگنت گشیگہ اے
 کمر نالی نرنہاں چہ بلوچی شیری روایت ۽ بہرے بیان ۽ آتگ ۽ راست ھم

هميش انت که مراد ساحر ء و تي شاري ء توکا اردو ء فاسي ء گيشنگيس شبن
چراني برهلاپ بلوچي شبن ء چر ء چيدگ ء اشارت همے ڈول ء کارمرز
کتگ که اولی برا دستونک گوں بلوچي درو شمان ديما آتگک۔

مراد ساحر ء دستونک ء بنگلي کارپڑ باز پراه ء شايهنگان انت۔
آگوستگيس سي سال ء چه ام چريگ ء گوں دستونک نوشته کنگانت ء آوتي
سساسچي سپر توکا داں مروچي ڈک ء اوشت ء آلاچ نه بوتگ ء نينکه آئي
ء پگر ء ازم ء سرايک رنگي ء يک پهي ء چوشيس ننگيکيس اثرات ء گندگ
بيت۔

مراد ساحر جا هيگيس سورت ء هماوش بهتس پنج شش مستريں
شاراني رم ء گون انت که آياني سساسچي وس ء واک چه سري روچاں
بگر داں مرچي برجاه ء سليم انت ء سساسچي سر ء توکا اوشت ء ڈک ء
ڈنگر ء اژجلاں آياني پگري راه ء ديم داشت کت نه کت۔

ڈگريں بلوچي شبن ء چر ء گالبند ء چيد گاني کارمرزي ء سبب ء
آئي گورا غزل يک نوکيس گاليجي ء نوکيس ولايے (Turn) زوران ء گندگ
بيت۔ و تي چپ ء چاگرد ء راجماني بنگلپاني درشاني ء درگت ء آ بيگمه بانگي
زبان ء کارمرزي ء گوں پهي ء کنس لوز ء چيدگاں چه نوکيس مانه ء
بزانت ء نوکيس وڑ ء بھرے ء بکشاگ ء چه ازمکاري ء زانتکاري سوگوئي
يے داريت۔

دستونک ء لس ء عمومي تب ء چاڑ ء برهلاپ آئي گورا اميت،
اوست . يکين ء بجيد گندگ بيت۔ آئي ء دستونکاني توکانا ايتي ء دلپرش

ء برھلاپ ننگئیں جاوراں گوں مرگ ء دیم پہ دیم بیگ ء سلکین رس
 ایت۔ آئی ء شتری ء تھانج جاگہ بے وسی، لاچاری، گونزوری ء نوزوری ء
 مارشت نگواھیت بلکس جبر ء جور ء بنیادانی سرا اڈوانگئیں سرنگئیں ء
 لونچیں راھند ء بدلینگ ء ایشی جاگہ یک نوکس، وشیں ء وشمالیں ء بے
 سبکبیس دودمان یے اڈ دینگ ء ہاترا مہلوک ء سلکین رس ایت۔ پہ درور ء
 ادا اے لستیں شیراں بچارات۔

ء بیاپرو شیں زہ زھیں رنج ء تلار ء

بزر تو تیشگ ء، برد ء منادے۔

ودی کن پہ وتارژن یے تلاھیں

اے زند ء گڈی روزرد ء منادے۔

گشے تو، نیست ادا زند ء نشان یے

وتاکش، مرگ ء چاگرد ء منادے۔ مراد ساحر

ء چپ ء چاگرد سیہ شپ ء زر مہب انت۔

شیریں ماہکانی ء کنال گپ ء۔

ھنگتا، ونز ء آڈھور انت ملک۔

سانڈ ء ھاکشانی ء کنال گپ ء مراد ساحر

دلجاں لڈے چرے ڈیہہ ء گلئیں ، روچے بے
 پیسرا چیریں زمیں رنگئیں وتی داماں ، بہ بر ،
 دل نہ ششتگ ، چہ امیت ء بہار ء موسم ء
 چہ مئے زید ء کچراں بے بودیں ہزماں ، بہ بر۔
 مراد ساحر

اگاں کہ تاک چند ء موسم انت اے ، چہ سبزیں تاک ء زہر درچک
 انت ، گریشگ ء مئے۔

چیا چہ ہزام ء بود ناکئیں ، امیت نیارے وتی گمان ء دل ء بہ مننیں۔
 چوش عقل ء بیگواہ کنت تمردی ، کہ بارت چمانی ، پھک رثن ء ،
 لدی ء گردیت۔

آ ، ہمب گڈیت ، ء جور کنت پل ، ہزار حیف انت ، اے زانت ء
 زان ء دل ء بہ مننیں۔

مروچی آسمان ، کہ رپتگ ساپ انت ، نگواہیت استمین ء پٹوئے
 ہم ، چہاریں کنڈاں۔

بے نہ انت چوش کہ ، میا انت ، جمبر ، رگام ترمپانی ، ایردیان ء دل ء
 بہ مننیں۔

دیما جناناں گام ، نہ انت پشت ء چک منی
 بے ترانگی شے ء منی بے کسی سچات۔

ناھین ۽ شاہراہ ۽ ڈگاراں چیں سبزیں گواش
 بزرگرتی گھرن ۽ بے گدی ۽ بے گسی پجات۔
 دنیا ۽ ہچی ۽ ہم ۽ بدل مانہ کت و ت ۽
 تئی زانت بنگرات ۽ منی بے حسی پجات۔ مراد ساحر

چتوریں گنگدا میں سرزمین ایت
 کے ترک ۽ توارا گندگ ۽ نسیت۔
 ہما واہند درستی نعمتانی!!
 کہ زند ۽ بہ پہ کار ۽ گندگ ۽ نسیت
 اے چونیں سیہ شپے ۽ آتنگ کہ ساحر
 وتی جند ہم وتارا گندگ ۽ نسیت۔ مراد ساحر

گوں و تا زیریاں واہیں خضر ۽
 منزل ۽ کشک ۽ گار بلکیں باں۔
 من گراں زند ۽ کچلاں تنگے
 زند گیناں شمار بلکیں باں۔ مراد ساحر

نوکیں ساچے اگلیں پر بست کنے
 نیستی و زندہ، گڑا ست کنے
 کند بندگ و تی بندگاہ و نہ بیت
 چوں تو دنیا و دپ و بست کنے۔
 مراد ساجز

میر و سرداری و یلہ مدی ات
 سل و بیماری و یلہ مدی ات
 بزگر و مزدگر و شد آماچیں
 زند و پرس واری و یلہ مدی ات
 گریشگ و زمد ملن و ملت کشک و
 کوریں را سچاری و یلہ مدی ات۔
 مراد ساجز

یک آشوبے آرگ بات
 نیک و بد پجارگ بات
 سرداں پاواں پر عیبیں
 زند و را پلگارگ بات۔
 مراد ساجز

نوکیں بلوچی شاعری ۽ تما دستونک ۽ روایت ۽ نبونگ ۽
 اے گو ننگس سالن پگری ۽ ازمی اعتبار ۽ بلوچی دستونک
 نگیں زیبائیں ۽ رژنائیں رنگ ۽ دروشے ۽ گون دیما آنگ ۽ همے پیما
 شی ۽ نوکیں مارشت ۽ جزبگ وتی تنگیں ۽ کم گشادیں ڈوبرا هند
 ۽ چریشی ۽ اے اندازگ ۽ قیاس کنگ مشکل ۽ انت کہ بلوچی
 ۽ توکا دستونک ۽ رست ۽ ردوم ۽ نوکیں ۽ مزین شیریں تهربتانی
 ۽ گمان ۽ امکانے موجود انت۔

بلوچی دستونک ۽ مستریں حاسیت الش انت کہ ایشی ۽ چه وتی
 ۽ شروعات ۽ دستونک ۽ روایتی بنگپ ۽ سرحال ۽ وتی عمومی بزاں
 میل ۽ چار ۽ برھلاپ وتی اندرا تاریخی ۽ دور ۽ باریگی لوٹ ۽ گزنی
 ۽ نیگ ۽ روایت دیما آدرنگ۔ محبوب ۽ صلخ ۽ بے وفائی کہ۔ جدالی
 رو ۽ ڈک ودار ۽ انتظار ۽ جاں چوکیں بد ۽ پاس، مونک ۽ پریات ۽
 ک ۽ لامتنی ۽ زلم ۽ ناروایانی برھلاپ انسانی ازانده ۽ اڑجلالی پھورا
 ۽ گر ۽ دار ۽ نشان بری کنگ۔

چو ناھاگو ننگس سالن بلوچی دستونک، وتی بنگپی کارپتر بزاں
 ضوعاتی دائرہ ۽ پراہ ۽ شایگان کنگ ۽ داں مزین حدے ۽ سوہین
 لہلہ دستونک ۽ نسبت ۽ آزات لپہ ۽ نوکیں بلوچی شاعری ۽ تما وتی
 ڈال گیشتر سوگو کنگت۔ پر چاکہ کنیں شاعری ۽ تما داں مزین حدے
 لپہ ۽ روایت ۽ بونگ ۽ سبب ۽ نوکیں بلوچی شاعری ۽ تما آزات لپہ ۽ وتی
 ست ۽ ردوم ۽ درگت ۽ حج ہمیں مشکل ۽ ازانده دیما نیانگ ۽ دومی
 تونک ۽ روایتی ۽ گونڈیں ۽ حاسین دروشم ۽ برھلاپ لپہ ۽ توکا پ

مارشت ۽ جذبگانی درشانی ۽ زیادھیں صلاحیت ۽ گشادی یے موت
انت۔

بلے شصت ۽ دہبی ۽ ہفتاد ۽ دھک ۽ سری سالان لپے گوں
دستونک ۽ تر نہ ایو کا تو انیس ۽ نشانبریں میل ۽ وہیرے ۽ سورت
آتگ بلکس وتی روایتی سرھال ۽ ہنگپ ۽ برھلاپ دودمانی ۽ را
اژاند ۽ جیرہاں ہم وتی اندرا جاگہ دینگ ۽ سوہین بوتگ۔

ملنگ شاہ ہاشمی ۽ رودینتگیں دستونک چہ دوست محمد بیگر
محمد حسین عسقا، آدم حقانی، ملک رمضان ۽ ہاسیں سورت ۽ سید ظہور
ہاشمی ۽ ساساچی جہد ۽ کوشستانی وسیلگ ۽ گوں سمبھان ۽ سھرا بنیل
صدیق آزات مومن بزدار، کریم دشتی، مراد ساحر، عطاشاد، ۰
مروچیکیں روچ ۽ شایگانیں رنگ یے ۽ دیما آتگ۔

نوکیں بلوچی شاری ۽ تہا دستونک ۽ آزات لپے ۽ روایت ۽ را
برگ ۽ ہر دکان را نہ ایو کا یک سوگون ۽ سوہویں ترے ٹاہینگ
عطاشاد یک جتائیں ۽ اکھیلانیں ہرزشت ۽ بستارے ۽ واھند انت بلک
اے ہر دوئیں ترانی تہا ٹوہیں ۽ مزنیں ساساچی تجربتاں کنان ۽ آلی
ماں بلوچی شاری ۽ تہا لپے ۽ دستونک ۽ یک نوکیں توار ۽ آہل یے
نوکتیں وڑ ۽ بھیرے ۽ گوں حمدپ کنگ ۽ جہد ہم کنگ۔

عطاشاد ۽ وتی شاری ۽ تہا نوک تریں پگری میل ۽ وہیران ۽ جا
دیان ۽ بلوچی دستونک ۽ لپے ۽ تہا نوکیں کلیقی گمان ۽ امکان تالی
شایگانیں درگاھے پچ کنگ۔ کلاسیکی اجزہ ۽ چیدگان ۽ نوکتیں میلانی

بنان۔ آئی ءیک نوکس لسانی کالب یے دیم ء آورتگ ء بیگھ بانگھی
آئی گوئیت ء چہ آ نقیسیں ء ملوکس اسلوب ء لجگ ء ناھینگ ء چہ
مکاری سوگوی یے ء واھندا انت۔

عطاشاد ء بارواگشگ بیت کہ آ اردو ء تھا سوج ء پگر کنت ء بلوچی
کا نوشتہ کنت ء بلوچی ء سوج کنت تہ آ اردو ء نوشتہ کنت۔ اے گپ داں
چہ ہدا راست انت یا راست نہ انت۔ بل یک چیزے کہ آ عطاشاد ء
ناری ء تماگندگ بیت آ آئی ء سائل ء گوں ہور آئی ء پگری ء لسانی
روشتہ انت۔ عطاشاد ء شاری ء تھا سوج ء پھمگ ء کرد چیدگانی رو ء بند
ہ کرد انت۔ آئی گورآ لوز چڑو مانہ ء نام نہ انت بلکس آ لبزان ء علامتی
ہبایت دیان ء نوکس شیرے چیدگ یے رودینگ ء سجارینگ ء تہد ء انت
ء ہمے نوکس ڈول ء بھیر ء وسیلہ گوں آ نوکس ذہنی چاگرد یے ء تجربتاں
انگانت۔

عطاشاد نہ چڑو لوزانی کار مرزی ء سرا باھندی سوگوی یے واریت
بلکس آئی گورآ لوزیک شایگانس ء تل توکس مانہ ء بزانت ء واھند
انت۔ آئی ء لوزانی وڑ وڑیں ہفتیتاں چہ کارگران ء لوزیہ کارپڑ ء ایشی
ء مانہ ء بزانتانی تھا بلائیں کیشی یے ودی کتگ۔ بلوچی شیرے روایت ء
برجاہ داران ء آئی ء شاری ء تھا روایت ء نوکی ء یک شرس ہور توری
یے گندگ کنیت۔ عطاشاد ء کمال ایش انت کہ آوتی چپ ء چاگرد ء ڈک ء
درشان ء تالان کنگ ء ہمے پیمیں صلاحیت یے واریت کہ ذاتی ء ہندی

چہ عطاشاد ء مرگ ء پیش ء اے نوشانک نوشتہ کنگ بوتگ۔

ڈک بنی آدم ۽ هوریں ۽ شرکائیں ڈک یے شمین ۽ ہر عہد ۽ ہر نسل
بتار یے جوڑ بیت۔

آئی ۽ لپے "سھکندن" نہ چڑو بے مٹیں ۽ بے بدلیں اُستمانی پگر
شہور یے واہند انت بلکس اُستمانی ۽ جہاں گیریں راستی ۽ گواچنی
یدرائیں مثال ۽ درورے تھم است انت۔ "سھکندن" لپے زور آوری
لگتالی زور دستی ۽ زیر دستی ۽ تھی تضاد ۽ اڑانداں گیواران ۽ زند ۽ گر
دار ۽ ایشی ۽ گمان ۽ امکاناتانی نیمگا اشارہ کنت۔ اے لپے بندرا زند ۽ مور
۽ جیڑہ ۽ اڑجلانی درنیام ۽ انسانی شہور ۽ یک نہ کٹوکم
سپرایت۔ "سھکندن" ۽ توکا اے چیز ۽ شون رس ایت کہ تاریخ ۽ بنی
بندری نکتہ انسانی شہور انت۔ انسان مرانت ۽ ودی بنت بلے شہور گار
بیت۔ بلکس شہور ابد مانیں چیز ایت ۽ ہمے شہور ۽ ہوالگاں گوں انسان
مستری ۽ مزن سری قائم ۽ دائم انت۔

توپہ سرانی گڈگ ۽ زند ۽ ہیالان ۽ کٹھے ۱۹

پہ سنگ ۽ داشت کنتے پل ۽ چہ بوتالانی ۱۱

مرک ۽ منی لوٹے ۱۰ تہ ارواہ ۽ بکش۔

کوش ۽ منی باڑائے ۱۰ مہر ۽ واہنگاں پاہو بدئے

بیگواہی ۽ زہرے بکن رٹن ۽ مینگ ۽ ایر جیگ

زانت ۽ بکن تیر ۽ نشان

من پہ مرگ گار نہ باں

مہراں، کہ آوار نہ باں
 داں عاقبت است انت منی گامانی رند
 داں زند بیت روک انت منی ہونانی لیک
 من مرتگاں، تو ہم مرے
 تو زندگے، من زندگاں۔ (سھکندن)

عطاشاد ۽ لچہ ۽ دستونکائی توکا سرزاہری سورت ۽ راجدوستی، ڈیہہ
 دوستی ۽ انقلاب ۽ آشوب ۽ ترندی ۽ تھلیں کوکار گندگ نہ بنت ۽ ناں
 آئی ۽ شیرانی تا ترقی پسند تحریک ۽ ہما ہاسس ۽ نشانبریں وڑے، بھیرنگاہ ۽
 کنیت بلکیں آئی گورا شارنی سیاسی مفروضہائی بندش ۽ اڑجلانی بر ہلاپ
 با ہندی درشانی ۽ کار پدے گندگ بیت۔ چوناہا ذہنی ۽ عملی سورت ۽
 عطاشاد ترقی پسند تحریک ۽ چہ متاثر انت بلے مے اثر مندی ۽ باوجوت آئی
 ۽ تحریک ۽ بستکیں ۽ نکلیں وڑے، بھیرے را وئی کنگ ۽ بر ہلاپ شاری ۽ یک
 جتائیں چیدگی وڑے، بھیرے دیما آورنگد

آئی ۽ پے تجربت ۽ پھمگ ۽ زانگ ۽ رو بندی ۽ درگت ۽ چہ نوکیں
 وسیلہاں گوں کار گران ۽ بلوچی آزات لچہ ۽ لب ۽ لچگ ۽ ایشی ۽ کارپٹر ۽
 تما کیشی ۽ ودکی یے ودی کنگ۔ عطاشاد ۽ گورا وتی وہد ۽ اژاند ۽ جیرہ ۽
 نشانبری ماں شبین ۽ چہرے وڑوڑیں اشارتانی سورت ۽ مل انت ۽ ایشانی
 وڑے، بھیراے وہد ۽ باہندی اسلوب ۽ چہ پھک ۽ جتا گندگ بنت۔ مے پیما
 آئی گورا گھگیری ۽ نمونگری ۽ وڑوڑیں گوناپ گندگ بنت۔

منی هیال ء عطاشات ء پہ زانت ء رضائی ء ترقی پسند شیری
 اسلوب ء بنی ء بندری ء غیر معمولی اس مکسد ء چه وتارا دیر داشتگد
 "گشتانک دے، گفتار و گالاں بازکن"، "ہتمم پہ کیف ئے زریت مسکاں"
 "نوکیں بیرک"، "شپ ئے کہ بام مہ ساریت"، "چوپہ ارزانی ء تانیت
 نہ بیت، تیر منی"، "دلانی مہر، ہیال ء تلب، وپاے چراگ"، "مک را
 مسک مکش، جور ء آسمی نہ گشت"، "امیت ئے سودگراں پہ موتک یے"
 ء دومی بازیں لپہ ء دستونک ہمے روء کاہنت، کہ ایشانی توکا سیاہی ڈاہ ء
 کوکار ء برہلاپ لبزانکی ء ساساچی آہل ء توار ء پگری جہلانکی گیش
 گندگ بیت۔

عطا شاد ء لپہ "امیت ء سودگراں پہ موتک ئے" ء بنی ء بندری
 ہیال گوستگس وہ ء دو انزودہ سالانی سیاہی ء پگری ہر دو ہوالگاں گوں
 پرشت پروشیں ء شنگ شانگس بلوچی راجمان ء چاگرد ء ترایت کہ اودا
 بلوچ راجمان ء باندا ت ء سوال بے بیسی، بے باوری ء بے منزلی ء
 ابید ہج چیزے گندگ نہ بیت۔ ہمیشکا تھے لپہ ء توکا سبب، بام، درین
 سمن، راستیں، روچ، مھر، ہتمم، اوست، واہگ، چوشیں عامت سے مننی
 منیل ء وہیرانی سورت ء دیما آتگنت، لہ ء اندری آہل ء توار ء پگری
 پڑی (فکری دائرہ) ء تنایک نہ کٹوکیں پرشت، پرشت، بے سر زوران ء
 گندگ بیت۔

چوناہا سرزاہری سورت ء بلکیں چوشیں چیدنگ ء عامت بے وسی
 نامتی ء دلپروشیں جاورانی شون، دینتہ بے دوستی تہگا اگاں کس یے
 گوں ایمانداری ء ہمے جاورال ء راستیں چار ء چہیں ء بکنت تہ راستیں

پیرا ۽ چہرہ ہم ہمیش انت کہ گوئستگس بازيں سالان چہ بلوچ راجمان ھے
 رنگس ھوریں پرشت پروش ۽ فرار ۽ گریز ۽ جتانی ۽ گستاھی یے ۽ آماج
 انت کہ اودا چپ ۽ چاگرد ۽ راجمان ۽ پگر ۽ سساوتی جاگہ مردم وتی جند
 ۽ ھستی ۽ چہ ہم دور ۽ گستاگندگ بیت۔ خود غرضی، حرس ۽ ھوس تما ۽ لالچ
 ، جتانی ۽ گستاھی . بے رثنی ۽ ناذانتی ، راجمانی کدر ۽ کیلوانی بے قدری ،
 انسانی شرپ ۽ احترام ۽ بے ہرزشتی ۽ وتی تاریخ ۽ ھستی ۽ چہ بے سمائی ۽
 بے پجاری ۽ چوشین جاورانی تما جاھیکس سورت ۽ ہر شے تامور ۽ کور دیم
 گندگ بیت کہ اودا ناں سہب ۽ بام ۽ ہرزشتے ، ناں درین ، استین ۽ سمین
 ۽ پجاری یے ناں شادہ ۽ سیگ ۽ وش ۽ غے ۽ ناں روچ ۽ شپ ۽ میم ۽
 پرکے بزاں بجھیں بلوچ اُستمان مجموعی سورت ۽ وتی یقینی رد عمل ۽ چہ
 محروم ۽ زہر گندگ بیت۔

ھے لپہ ۽ توکا عطا شاد اگان یک پلوے اجتماعی بے حسی ۽ نشانبری کنت
 ۽ دومی نیمگ ۽ ”یقینی رد عمل“ ۽ چہ زہریں مہلوک ۽ بے منزلی ۽ پلوا ہم
 اشارہ کنت۔ اے لپہ ۽ بنگپ ۽ جاور سربری ۽ سطحی جزبگ ۽ چہ برز تر بوان
 ۽ وتی پگری پجاری ۽ جہلانکس دروشے ۽ گوں دیما کنتیت کہ اودا بلوچ راجمان
 ۽ المیہ یک ہترناکس ۽ خوفناکس سورت یے ۽ پیداوار بیت ۽ ھے ڈک ۽
 اکس چڑو ھورکس چمانی دیما نہ ترایت بلکس ارواہ ۽ جہلانکیاں وہ سر بنیان
 ۽ روت۔

نوں دل گشیت

سہب ۽ بہ من . ناں بیگمہ ۽

بامء بزاں، ناں رولہء
 چے درین، چے استین، چے مسکس سمین
 چے گلزمین۔
 دل چو فقیری تنبلء
 ماریتء سگیت، هکلء
 واھگ چو بے وانگیں مسافر، ماں جلء بے منزلء
 است انت شپئے، (ما اشلتگ)
 روچئے بلیت (ھنچو گش انت)
 کئے زانت روچئے کئے شپء
 ہر دوک ہدا مرزیگ
 بستگ شادہء سیگء سر بگ
 مہرء ہتم آبادیئے
 اوستء کشگ، عمدء پرشگ پہ عاقبتء پد ریں غمبادیئے
 یک قمرء مہرء چلہ گر نچیں سیادیئے
 وابانی آدینکء زمانگ نہادیئے،
 اے نہادیء

تامور بنت، سرچمگ، شیر آپس زمیل
سبزگیں تل، و صدف، درنزیں کشارانی دھمال
چم کور بنت، گوش کر

چہمیت، "متا" شہمیت "زر"

چے درین، چے استین، چے مسکیں سمین
چے گلزمین!

اے نہادیء

تو ہم بہا

من ہم بہا

دل چو فقیری تہنلء

ماریتء، سگیت، ہکلء

واہگ چو بے دانکیں مسافر، ماں جلء

بے منزلء (اُمیتء سودگراں پہ موتک یے)

بندرا مئے نوکس بلوچ راجمان یک بے کچھریں راجمان ایت۔ ما
وقی کچھرء راجی پجاری بیگواہ کتگء نوکس کچھرء گوناپ یا راجمانی پجاریء
شناسء دروشم تنگا ودی نبوتگنتء نئے مئے گورائینگا ہاسیں کدرء نکلیوا
راہنبدء سورت یے دیما آتگ۔ گولستکیں لہتیں سالان مئے راجمانء تہا

اگاں چیزے دیما آتگگ گڑا آ دروه ء بے ایمانی ، منافقت ء دوئل دو پوستی
خود غرضی ء کچھر انت ۔ نازانتی ء شنگ شانگی ء کچھر انت ۔

مے راجمان میزان میزان ء نہ چڑو پُرشان ء روگ انت ۔ بلکس
تما، حرس ء هوس ، زرپرستی ء خود غرضی ء نیمگا تچان انت ۔ ہر آراجمان
کہ شنگ شانگی ء نار پتاری ء آماج بیت ۔ گڑا راجمان ء توکا الم ء ایوکی ء
مارشت ودی بنت ۔ ایوکی ء گستاہی ء مارشت ، نپر ء راجمان ء درنیام ء
کدرتی ء جاہیکس سیادی ء رشتگان پروشیت ۔ ہمے پرشت پروش ء سبب ء
نپر ومارا راجمانی شور ء پر ہلاپ انفرادی ء جندی شور ء نیمگا تیلانک
دنت ۔ انفرادی شور ء مانہا چڑو وتی ذات ء ذات ء سیت ء نپانی پاریزگ
ء سائینگ ء نام انت ہمے ذاتی سیت ء نپ راجمان ء تہا زرپرستی ء میل
ء وہیراں ودی کنت ۔ انفرادی شور ء برہلاپ راجمانی شور ہمگر نچی ء
نام انت ء راجمانی شور ء چہ فرد ء ذات ء " جاہیکس انسان " ودی
بیت ۔

بے مے مرچیکس راجمان ء انسان یک تاموریں ، بے منزلیں ء
بے دیس انسان ایت کہ آئی ء دیما زند ء ہج مکسد ء مراد نیست انت ۔
آ چڑو گنگدام ء وڑا وارت چرایت ء بس ۔ عطا شاد ء ہمے لپہ بلوچ راجمان
ء Anarchic جاورال ء نشانبری کنت کہ اودا جاہیکس صورت ء " اوست
ء کشگ " عہد ء پرشگ ء نام انت ء عہد ء پرشگ پدرانیں سورت ء پ
بلوچ عاقبت ء پدیں غمبادی لے ۔

چیا کہ مے دودمانی ء کنہیں اساطیری راہ ء راہبند ء توکا ، نترسی ،

سرچاری ، راست گشی ء "تاے آپ بور سد سال ء وفا بکن " ء چوشیں
 دودمانی کدر ء نہاد مجموعت اتنت۔ ہمیشکا عطاشاد مرچیکیں عمد ء تہا انسانی
 کدر ء نہادانی زیوالی ء تاوانی سرا پڑینگ گندگ بیت۔ اے جھیں جاورال
 ء ذمہ دار مرچیکیں ء عمد ء سرتکس مالی ، دودمانی ء راجدربری راہبند
 انت کہ اودا انسانی شرپ ء احترام ، مستری ء برزی ء وفاء ء مہر ء جاگہ چم
 جہلی ، کم سکی ، بے برٹنی ء بے زانتی ء چوشیں مجال جاگہ گتنگ ،
 مرچیکیں راجدربری ، دودمانی ء مالی اژاند ء جیڑماں مے بجیں راہ ء راہبند
 ء میار ء نزوار بدل کتگنت ، مے محبت ء نفرت ء جوانہ ء بدی ء دراہیں
 کدر ء نہاد ، مانہ ء مراد پونگ کتگنت۔

علیں سورت ء جھیں بنی آدم ء ہاسیں سورت ء بلوچ راج ء بے
 دیمیں ء وت سریں راجمان ء بے سمائی ء نازانتی ء ڈک عطاشاد ڈولیں
 دور ء ہیرت گندیں ازمکارے ء سک دلپرد ء دلمانگ کن انت۔ اودا
 عطاشاد ء اے جہلی پے ہمے نگیکیں جاورال ء نشانبری کنان ء گندگ بیت کہ
 اودا نہ رہ سرے ، نہ نشانے ، نہ منزے ، نہ مرادے ، نہ گلکشان کے ، نہ ماہ
 ء ماہکانی برمش ء برانزے ۔ ہدامرزی ایں بلوچ زندمان ء چاگرد ء سرا
 نازانتی ء بے سمائی ء ہنچشیں تہاری مانشان انت کہ روچ ء شپ ء میم نہ
 بیت۔

کج انت زمین ، کج انت آسمان ، شپ انت نہ روچ

نہ گلکشان ، نہ مہ ء ماہکاں ، شپ انت نہ روچ۔

نہ رہ سرے ، نہ نشانے ، نہ منزے ، نہ مرادے

کجا بہ روت ، اے دل ۽ کارواں شپ انت نہ روچ
 چے تندے انت کہ گران انت چو سالکھ پاداں۔
 چے دنزے انت کہ دل ۽ دیدگاں ، شپ انت نہ روچ
 چے سوبے ۽ ، چہ ادا ، سرگرات ۽ سر۔ بجن ات۔
 او ، واہگانی بزیں ، لشکراں ! شپ انت نہ روچ۔
 دل آگہ انت ، بلے مہر ۽ بام السرتگ۔
 مس چو کنناں ، جز ۽ مروارداں ، شپ انت نہ روچ۔

پہ زندگاں ، اے جہاں رثن ۽ روک ۽ آدینک انت۔
 ہمے جہاں پہ ” ہدامر زیاں ” شپ انت نہ روچ۔
 شپ انت آسمی ۽ پل ، روچ مسک زر انت۔
 اے گلزمین پہ گلین شائراں ، شپ انت نہ روچ۔
 پہ ” سہ تھاراں ” ادا روچ گار ، شپ بیگواہ
 پہ روشنائی ۽ ” پیداوراں ” شپ انت نہ روچ۔
 مئے زندمان ۽ عطا کور ۽ کر ۽ واجھی انت۔
 کئے ۽ گشاں ، کئی نام ۽ گراں ، شپ انت نہ روچ۔
 ہمے برزی لپے ۽ ” اُمیت ۽ سوداگراں پہ موتک یے ” ۽ وڑا ” ہتم

کینے زرایت مسکاں " ۽ دستونک ہمھے برزی ڈس انگس ۽ نشانبریں
 وراں ۽ چاگرد ۽ ودی بیت کہ پگری سطح ۽ سراے ہر سہائی بنگپ یکیں
 ۽ ہیاں ۽ جبگیری ۽ اکس کشی کن انت۔

۴۔ پہ من ہما سہتگیں ڈگار انت، پہ من ہما مرتگیں کشار انت،
 من چوں بہ مناں۔

کہ نود شزیت، کہ ہور گواریت، کہ درین ساریت ہر رگام ۽
 دل ۽ نہ من ات۔

گش انت کہ دور آہتہ شہ مریدی، نہ انت نوں اے عہد چاکرانی
 در آمدانی۔

بلے منی آجونی " دمانی " بلے تئی ولحی مدام ۽ دل ۽ نہ من ات۔
 دل اوں نہ منیت کہ عہد کارے، کشیت بالاچ ۽ وارشان ۽
 من چوں بہ زاناں۔

پدا بر انت میت ۽ پہ بیرک، پدا گرانت غیرت ۽ تلام ۽
 دل ۽ نہ من ات۔

عطا اے موسم ہتم نہ چلگ، بہار گاہے ۽ تہار ماہ انت بہ رثن واجہ
 بلے اے آشوب ۽ آس ۽ آپ ۽ ترا توار انت عطا پہ نام ۽
 دل ۽ نہ من ات۔

عطاشاد ۽ ڀڳ ۽ نوکري بيرڪ " سوشلزم ۽ برزي ماڻي ۽ ڀڳ
 ۽ ڏرگ ۽ الميه ۽ ڏڪ ۽ گون ڀڳي ۽ امريڪي سامراج ۽ نوکري پنڊلاني
 ۽ نفرت ۽ اظهار ايت۔ هڻي ڀڳ ۽ توڪا عطاشاد ، بالاڄ ۽ شيري شير
 چيرا گون کارگران ۽ وٽي گونست ۽ گواڇياں ديما ايرڪنت۔ بله گون
 وهدا را ميراث ۽ هڻيت ۽ قبول ڪنگ ۽ برهلاپ آ نوکري جاوراني
 نوکري تجربتاں ڪنت۔ بندرا گونست بزاں ساقي يڪ ام چرے کار پد
 نام انت۔ چياڪه حال چه گونست ۽ پڌورا ودي بيت۔ گونست ۽ دام
 پنڊول ۽ توڪا راجمان يه ۽ باهندي ، اخلاقي ، راجمان ۽ دود ماني ڪدر
 موجود بنت۔ پميشڪا ساساچي عمل ۽ توڪا گونست ۽ شريداري يڪ
 ايس چيزے زانگ بيت۔ بله دومي نيگا هر ساساچي عهد ۽ تما گونست
 سور ۽ هيال بدل بوان ۽ رونت۔ اصل ۽ اے ذمه داري ساساچي
 بزاں ازمڪار ۽ سرا انت که آ گونست بزاں ماضي ۽ ڪجام ڪجام شرے
 ڳڻن ڪاري ۽ ڇے وڙا ڪنت ۽ گونست ۽ باهندي ۽ دود ماني ڪدر ۽ ڪيلو
 گون وٽي نوکري دور ۽ ساساچي عمل ۽ توڪا ڇے پمياهند دنت۔

پر چيڪه ماضي پرستي ۽ زندگي گونست ۽ توڪا بلائيں پرڪ ۽ تپا
 ايت۔ زندگي گونست بزاں زنده ماضي يڪ زندگي روايت يه ۽ سو
 ۽ ديما ڪنت۔ هڻي ڀڳ ۽ توڪا عطاشاد ، بالاڄ ۽ سرچاري ۽ عمل ۽ را زند
 روايت يه ۽ سورت ۽ ديما ايرڪنان ۽ گون نوکري جاوراں هم تنگ
 ۽ گندگ بيت۔

جی منی کنگلیں دنیا! تئی قولیگاں من

منی کوه انت کلات

گونڈ لیس تیر . منی پنج

_____ چو اسپر . منی برات

واب جاگاہ تار

سنگ سرجاہ منی

تل سبزیں منی میراث

_____ منی مل ۽ وتاس

پہ در آمد ، اے زمین انگر ۽ آس

بروتی نوکیں جہان ۽ گوں وتی حاکمی ۽

وتی بالاد ، وتی چوڑ ، وتی واحسی ۽

ماہ ۽ استال ۽ شپاں

گلکشاں ۽ روچاں

منی آجونی ۽ اوست ۽ را برے ۱۹!

اوست آجونی ۽ ہمراہ منی

منی اُ میت ۽ دوار ۽ تو برے ۱۹

چش میار ۽ تو برے

اے میار انت سر ۽ ساہ منی ، براہ منی

من ۽ بس انت اے غلامی کہ منی جند نیگنت

منی دنیا، منی دنیا، کہ منی زند نیگنت۔ (نوکیں)

عطاشاد وتی پلمانی توکا بازس جاگہاں وتی ذاتی شبین ۽ چہ
مرزکنت کہ علیس آدمی ۽ ہاترا آہاتی پھمگ ۽ زانگ سک مشکل
انت۔ پمیشکا عطاشاد ۽ شاری ۽ پھمگ ۽ زانگ ۽ ہاترا ایشی ۽ لسانی
بھیر ۽ چہ سرپد بونگ باز زوری انت کہ آئی ۽ لوز چہ مانہانی ہاترا
کتنگ یا ایشی ۽ اسلوب ۽ کارمرزی چونن مانہاں در کجیت۔ چوش
پلمانی توکا علیس ۽ سادگیس لوزاں کار مرزکنت بلے آیانی مانہانی در
ہاترا مزنیں باھندی سرپرے زورت انت۔

آوتی تجربت ۽ جوڑشت تہا بازس واکہ ۽ تجربتان ۽
میزان ۽ یکس لڑی ۽ توکا پوان ۽ روت پمیشکا آئی ۽ پلمانی مانہ ۽ وڑ
پہنہات وڑ وڑس گونایانی واھند انت۔ ”شک“، ”ہبر نہ کیشیں
دانائی“ ”روچ گجا درپشگ ۽ انت“، ”اے ہوشام ۽ منزل کجا انت“،
زرگرد، الماس، چہسرا، زند میں لاش ۽ کفن، وس ۽ بلے وسی،
زیادھیں ہدوک، ماھنو، پہ لقابرف بیت کہ مسک، تن آپ ۽ ”
جاہ ۽ ”چوشیں لچہ ہمے روء کاھنت۔

۱۹۶۰ء رند بلوچی نشاری ۽ پڑا بازس نوکیں بلاو ہم دیما آتنگ
ہمیشانی توکا بشیر بیدار مستریں شازے ۽ ہیشیت ۽ دیم ۽ آتنگ
بیدار ۽ ساساچی درانگازی، شیری شیرکنی ۽ زبان ۽ سادگی ۽

بلوچی شاعری ۽ تنہا اکھیلائیں ۽ جتانیں دروشے ۽ واھند انت۔ بشیر بیدار ۽
 "گور بام" مال ۽ مڈی ۽ بنگپ ہر دو اعتبار ۽ یک کامیابیں شاعری ایت۔
 "گور بام" ۽ پد واجہ بشیر ۽ دومی شیریں دیوان "ہزام" ۱۹۹۰ء ۽ شنک
 بوتگ ہم مجموعی سورت ۽ دشیں ۽ سخنرائیں شاعری ایت۔ بلے ایشی تہا
 کمیں جاگہاں بشیر بیدار یک پتی ۽ آماج گندگ بیت۔ ۽ لستیں جاگہاں
 اوشت ۽ مارشت ہم ودی بنت۔

مجموعی سورت ۽ بشیر بیدار ۽ پگر ۽ ازم ۽ تہا ذات ۽ ڈیہہ ۽ ڈک ۽
 ہوالگاں گوں دو مستریں میل ۽ جاڑ گندگ بنت۔ ۽ ہمے ڈک دل دوری
 ۽ دلپروشی ۽ گوں پھی ۽ دلہڈی ۽ سنکینی ۽ سبب ہم ٹہنت۔ بشیر ۽ گور
 ڈیہہ ۽ ذات ۽ ڈک ہر دو پھی پھی ۽ جزانت ۽ ہر دوئیں ڈک برحق
 انت۔ وھدے یک ڈک یے سرزور ایت ۽ وھد ۽ دومی ڈک جہہ جنت۔
 ہر دوئیں ڈکانی بنزہ ۽ سرچمگ یک انت۔ ہر دوئیں ڈک زند ۽ گوں
 شریدار انت۔ زند ۽ نمیرائیں ۽ ابدمائیں بہرانت۔

"شانسل"، "وھد ۽ باریگ" ۽ "میری" ۽ پلمانی توکا بشیر بیدار
 کہنیں وھد ۽ باریگاں گیرازیت ۽ مونجابیت اصل ۽ اے مونجانی ۽
 دلپردی تہذیبی ۽ تاریخی شہور ۽ گر ۽ دار ۽ چہ ودی بیت۔ ادا بشیر
 گولتگس دودمان ۽ کچرل پدیدر آریگ (باز آفرینی) ۽ گپ کنت ۽
 ہما کہنیں سوہویں ۽ سوگوں روایت ۽ سرا نوکیں تہذیبی ماڑی یے ۽
 بندگ ۽ ٹاھینگ ۽ واھگدار گندگ بیت۔ ہمے نوکیں تہذیبی باز یافت ۽
 درگت ۽ آوتی رشتگ ۽ گوں ماتی ڈیہہ ۽ ڈگار ۽ سوگو ۽ برجہ دارگ لوٹیت۔
 بشیر ۽ گوں ڈیہہ ۽ ڈگار ۽ سوگوی (وابستگی) یک پگری راھبند یے ۽

چاگرداء ترايت۔

آئی ء مستریں واہگ کنہیں ء نوکیں دور ء باریگ ء درنیاما یک
تاریکی رشتگ یے ووی کنگ ء نام انت۔ تھے رشتگ بلوچ راج ء باندات
ء عاقبت ء سوال ء گوں ہمگرنچ انت۔ جھیں نوکیں بلوچی شائری وتی
گلزمین ء دوو مان ء نمیران ء ابدمان زان ایت ء انسانی رست ء رووم ء
ایشی ء مستری ء برزی ء گوں ڈیہہ ء ڈگار ء ہمگرنچ کنان ء دیما کارایت۔

بشیر بیدار ہم ”میری“ ء دمی بند ء توکا ہمے نیمگا اشارہ کنان ء
گشیت۔

او میری ء برزیں حصار

ویران بے ، برباد بے

تو مے دل ء آباد بے

کیت پنو بے بند ایت پدا

مٹ ء تنی میری دگہ

مارا نہ کنت مرچی گماں

او میری ء برزیں حصار!

مان ایت تنی ہشت یے اگل

پنوں نہ مرتگ زند گیں !!

سنی جوان ، پل کندگ انت۔

(گوربام ، تاکدیم ۲۱)

روزرد، وت کشی، زندمانی، پدا، بام، استار، چمانی ہردگ
 رتگنت اے ہر پنچیں لپے کم، گیش یکیں ہیال، جذبگ، جبگیر گندگ
 بنت۔ بلوچ راج، نلکیس، بدھالیں چاگرد، ہوالگاں گوں اے پلمانی
 توکا بشیر بیدار گیشتر دلپروش گندگ بیت۔ اصل، اے دلپروشی، مارشت
 ہمے چاگرد، شم، شینکاں چہ سر زوریت کہ اودا مجموعی سورت، بلوچ
 راج، سرا ہر پلوے بے زانتی، بے وسی، بے واکی، گونزوری، سیاہگ
 تالانڈانت اے بجھیں لپے (ہاس پہ "وت کشی") بندرا بلوچ راجمان،
 ہمے نلکیس، بدھالیں جاورال، ہلاپ، یک احتجاج، کوکاریے،
 مارشتاں دیما کارنت۔ اصل، بشیر، وئی "وت کشی"، پڑورا بلوچ
 راجمان، مجموعی زوال، مرک، مارشت، احساس سرگرگانت۔ دلپروش
 نامیت بنیگ، وت کشی، سرا اصرار کنگ، باوجوت "چمانی ہردگ
 رتگنت"، آخری بند، تما بشیر بیدار امیت، نیمگاں دستاں شمار کنت۔

بیاکہ تئی سرکشگ

سرنو ڈھل، چاپ بیت۔

اے حلقہ، دلمانگیں

کاڑاں سر، سرگواپ بیت۔

ہشکاوگیں زرد، ڈگار

سزایت پدا سیر آپ بیت۔

(گور بام، تاکدیم ۶۰)

ہمے پیما، "رہچار"، "بیاکہ گوں کنیں مرگ، مڑاھے"، "ہمبلاں"

ء "گوانک" ہر چیاریں لپہ ہوریں جذبگ ء ہیال ء ہوالگاں گوں جہد
ء سکمن ء علامت انت ء "نہنگ" ء لپہ ء توکا نہنگ ء کور پہ جہیں
بلوچ گلزمین ء درگت ء وشہالی ء سیرالی ء علامت ایت۔ نہنگ ء لپہ
جاہیکیں سورت ء بشیر بیدار ء وش تریں پلہانی توکا حساب بیت۔

"نہنگ" ء لپہ ء گوں پھی ء "زوراکی" ء "گوربام" ہر دوئیں لپہ
وتی اندرانہ ایوکا مزنیں واک ء توان یے دارنت بلکیں بلوچی شاری ء
تہا نوکیں جذبگ ء آہل یے ء واہند انت۔ اے ہر دوئیں پلہانی توکا
اوست ء امیت ء جذبگاں گوں پھی ء بے امیکیں ء بے پایانیں
ساساچی ء باہندی لہر ء ترندی یے گندگ بیت۔

"گوربام" ء برہلاپ بشیر بیدار ء دومی شیری دیوان "ہزام" کہ
آئی ء توکا پلہانی نسبت ء دستونکانی تعداد گیشتر انت۔ پلہانی توکا کز ء کچک
نوکیں مارشت ء تجربت یے ء نشانبری کن انت۔ کز ء کچک ہر دو علامتی
لپہ انت ء ہر دو پلہانی ایچ (IMAGE) بہ بنی آدم ء وڑ وڑیں تک ء پینہادانی
درگت ء کارمرز کنگ بوٹگنت۔ "کز" ء لپہ بندرا درچک ء مستری ،
سوگوئی ء مھکمی ء نیمگا اشارہ کنت ء دومی نیمگا ہمے کز ء درچک بے
ریانیں ء بے دروریں انسانی دوستی ء ایچ ء ہیشیت ء کارمرز کنگ
بوٹگ۔

"کز" ء برہلاپ "کچک" ء ایچ ہرس ء ہوس ، کم ستکی آبتی
ناتپاکی ء ابید بشیر بیدار ء چیزے نوکیں ساساچ ہم دیما آتگنت کہ
آیانی توکا "طلب" ء لپہ نوکیں مارشت یے ء واہند انت۔

واجہ بشیر بیدار ء "طلب" یک نیمگے "من" ء صیغہ ء شکل ء
 وتی اندری ء وجوتی وس ء واک ء گواہی دنت ء دومی پلواہمی "من" ء
 صیغہ ء کارمرز کنان ء آنہ چڑو انسانی پگر ء جہد ء نہ کٹوکس سپر ء نشانبری
 کنت بلکس "طلب" ء علامت ء گوں کارگران ء آیشی ء را وتی ہستی ،
 وتی ڈیہہ ء تاریخی شہور ء گوں ہمگرنج ہم کنت۔

طلب ء چیدگ بندرا ہما انسانی جہد ء نام انت کہ آئی ء فطرت
 ء گور پہ گوری یک نوکس معروضی دنیاے ودی کتگ ء ہمی نوکس
 معروضی دنیا ء اڈکنگ ء وهدا باریں انسان ء چنکس ڈکھیائیں جاور ء
 چکاساں گوزگی بوتگ ۔ ہمی جاور انسان ء وتی ہستی ء شوہاز ء سرپدی ء
 (SelfDiscovery) جست ء پرساں بگرداں اے کائنات ء پہمگ ء سرپد بوتگ
 ء ہیال ء لکیہاں گوں بندوک انت۔

گلانی باگیں بدن من گول ات

وتارا چکاست وت ء را پول ات۔

بشیر ء طلب Negative نہ انت بلکس Positive انت۔ انفرادی نہ انت۔
 بلکس اجتماعی انت۔ اے طلب ہوس نہ انت۔ بلکس وهد ء گذر انت ء
 ہمی گذر وتی ہستی ء گوں پھی ء تاریخی گذراں گوں ہمگرنج انت۔ ادا
 ازمکار ء سوراتی ء تجربتانی پہمگ گوں یک ہاسیں تاریخی ء دود ء ربیدگی
 شم ء شینک ء چہ ودی بیت۔

من سر جناناں ، من پاو جناناں

زران ۽ لنجیناں گواز کناناں

من مرگ ۽ امبازگے کناناں

هشیریں کوہ ۽ تلار گٹاں

من سرکیپاناں ، من ایر کیپاناں

من گوازینت پل صراط ، شتاب ۽

مراد ۽ مرورد ۽ شوہاز ۽

من دلموش دریا ، تیاب تیاب ۽

عصری شہور بندرا بنی آدم ۽ هوریں جہد ۽ تجربتانی منت وار

انت ۽ هر دینکہ فرد وتی ذات ۽ تہا اے هوریں جہد ۽ تجربتانی چراگ ۽

روشن کنت۔ تہ گڑا آئی ۽ وتارا "کل ۽" تہا ۽ کل ۽ را "وتی ذات" ۽ گوں

همگرچ کنت ۽ پروتی شریداری ۽ هواری ۽ "ہمے کرد" وتی ذات ۽ پجاری ۽

کائنات ۽ پهمگ ۽ سبب کھسیت۔

من چو فرهاد ۽ براتگ لک

من چو منصور ۽ گشت انا الحق

پہ رژن ۽ راستی ۽ چوکہ سقراط

من مرگ ۽ امباز ۽ ہم نہ جت چک

گلانی باگیں بدن من گول ات

وت ۽ را چکاست وت ۽ را پول ات

من رنگ راہاں برے رہاؤگ
 ماں راستی راہاں وت ۽ رارول ات
 من رثن ۽ رنگانی سمبھینت سنج
 من لبز ۽ گالانی مچ کتگ گنج
 جہان ۽ وشیں دمان ۽ سہتاں
 من ہون پالاتگ ، کشتگ رنج
 من گنجیں امروز ۽ چے نہ دیتگ
 ہزار تاں من چے نہ چشتگ

انسانی دماغ یک جاوراں یے وتی کنگ ۽ تیار نہ انت۔ آہر وھد ۽
 نوکیں رنگ ۽ نوکیں سورتے ۽ شوہاز ۽ انت ۽ اے نوکیں رنگ یا اے
 نوکیں تر ہما وھد ۽ ودی بہت ہردینکہ آ فطرت ۽ گوں ڈیک وارت۔ بشیر
 ۽ طلب ہم فطرت ۽ گوں گلش بوئگ ۽ نام انت کہ آ انسانی کشمکش ۽ گر
 ۽ دار ۽ پھمگ ۽ سرپد بوئگ ۽ ہوا لگے انت۔

بشیر ۽ "طلب" انسانی گر ۽ دار ۽ یک نہ کٹوکیں سپر ایت کہ اے چہ
 ازل ۽ جاری انت ۽ مدام جاری سرکنیت۔

گشیکہ ہڈکہ من کشتگ چڑ

دل ۽ تہ انگت طلب نہ پرشتگ

طلب کہ بیکانی بو ۽ باس انت

طلب کہ جیگ ۽ گوریگ ۽ لاس انت
 طلب کہ ڈیہہ انت، طلب کہ ماس انت
 طلب کہ بے کچ ۽ بے کساس انت۔ (طلب)

واجه بشیر احمد ۽ چہ ابید اے دور ۽ شائری توکا واجہ جی۔ آرملا،
 غنی پرواز، غلام فاروق، ظفر علی ظفر، مبارک قاضی، الفت نسیم، صبا
 دشتیاری، واجہ غوث، کتک صابر، رزاق نادر، پیرل ہدا مرزی، عباس
 زمی ۽ دگہ ورنائیں سنگت ہم گون انت۔ بلے ہمے برزی دراجیں لڑ ۽ توکا
 بازییاں مرچاں شاری ۽ راہ یلہ دات ۽ روانک ۽ نیمگا وتی ہیال دلگوش
 کتگ۔

ایشانی توکا واجہ غلام فاروق، غنی پرواز ۽ واجہ صبا دشتیاری ہر
 سہیں کامیابیں نویکار انت ۽ اے ہر سہیں واجہاں بازیں جوانیں فیصلہ
 یے کتگ۔ پرچاکہ بلوچی لبزانک ۽ پڑا شاری ۽ چہ زیات روانک ۽ زلورت
 انت ۽ جانی ایں سورت ۽ اے ہر سہیں واجکار رماکاری ۽ وڑوڑیں تہرانی
 توکا پہ بلوچی روانک ۽ گشادی ۽ دیمیری ۽ جہد ۽ کوشست ۽ انت۔

چریشاں ابید ہمے لڑ ۽ بازیں چوشیں شائر ہم است انت کہ اگاں
 آمرچاں پھک ۽ بے ترک ۽ توار نہ انت تہ آیانی گورا چوشیں ہاسیں بر
 ۽ باہندی ۽ لبزانکی سرپر ۽ ہم گند گانیت۔ ہمے پیم ۽ واجہ جی۔ آرملا۔
 کہ بلوچی لبزانک ۽ پڑ ۽ پجاریں نام ایت ۽ آئی ۽ شاری ۽ کیشتریں بنگپ
 بلوچ راج ۽ وڑوڑیں تک ۽ پھناتانی سرا جوانیں سر ۽ سوچی شاری ایت

واجبہ ۽ شیریں ساساچ لبزانکی ہرزشتے واہند انت بلے مرچاں آئی گام ہم
ست ۽ کنٹ گندگ بنت۔

ہمے پیم ۽ الفت نسیم ، ظفر علی ظفر ۽ لستیں دگہ شائر ہم ماہتا کانی توکا
کم کم ۽ گندکا کا ہنت البت مبارک قاضی ہما ساگی اس وڑ ۽ شائری ۽ پیر ۽
دزگلاش انت ۽ زند ۽ بازیں تک ۽ پھناتانی سرا قاضی ۽ مارشت ۽ پگری
سوگونی آئی شائری توکا جوانیں رنگ یے ۽ گوں پدر انت۔ ۱۹۹۰ ۽
”زرنوشت ۽ ” سرہال ۽ آئی ۽ شیریں دیوان شنگ بوتگ۔ ہمیشی توکا ”راہ
وار“ ، ہلکت ، وتن ۽ ”ہوریں جاور“ جوانیں پر بند انت۔ نوکیں لسانی
تجربت ۽ نوکیں شیریں کالے ۽ شوہاز کاری ۽ درگت ۽ لستیں جاگاں قاضی ۽
شہن ۽ چہر ۽ چیدگ ۽ اشارت گوں بلوچی زبان ۽ لسانی ۽ شیرینی تب ۽ چاڑ
۽ گوں ہمدپ نہ انت۔ چوناہا چوشیں لسانی تجربت ۽ نوکیں شیریں
اسٹریکچر پہ زبان یے ۽ ہاترا جوانیں ۽ المی اس گلیجے زانگ بیت۔ بلے
چوشیں وس ۽ واک یاز کم شائری ہرا بیت کہ آتی لسانی قالبان ۽ نوکیں
دروتم ۽ رنگ یے بہ بکش انت۔

دومی ہر زبان وتی یک ہاسیں دودمان ۽ نند نیادی پڑورے داریت ۽
زبان ۽ مانہ ۽ بزانت چرائی ۽ نند ۽ نیادی پڑورا گوں پدر ۽ سرا بنت۔
پمیشکا چوشیں تجربت یے ۽ ہاترا زلوری انت کہ از مکار زبان ۽ سیرت
دودمانی قالبان ۽ ویما ایرکنان ۽ پجاریں لوزانی ہیستیاں چہ مانہانی درینج
۽ ودی کنگ ۽ جہد ۽ بکنت۔ پرچیکہ نگوشوک ۽ دماگ چہ اے پجاریں
لوزانی ہنیت ۽ ہرزشت ۽ گوں دودمانی باہندی سورت ۽ نزیک تر بیت۔

پمیشکا آیان ء وتی شار ء تجربت ء گوں یک باھندی ہم تہی ء
 همگونگی یے ء دارگ ء پہ ہچ پیمیں اژاند ء اڑجل یے ء پیش نہ ایت۔
 واجہ صبا دشتیاری کہ بلوچی شاری ء را یک کنڈے ء ایر کنگ ء
 باوجوت دومی نیمگا مرچاں ہائیکو ء تہر ء را بلوچی شاری ء توکا ہند دنیگ
 ء جہد ء انت ء اے درگت ء واجہ دشتیاری ء باز پہ جوانیں رنگ یے ء
 ہائیکو نوشتہ کتگنت ء ایشانی بنگپ گیشتر راجد ربری ، راجمانی ء دودمانی
 اژاندہ ء جیزمانی چاگرد ء ترانت ۔ ہائیکو چونا ہیا بلوچی ڈسی ء ہم گوں
 نزیک انت۔ پمیشکا بلوچی لبرانک ء پڑا ہائیکو ء وتی ہندالانی سک کنگ ء پہ
 بازیں جہد ء زیار نلوٹیت۔

صبا دشتیاری ء ہائیکو ء مستریں ہاسیت ایش انت کہ ایشی ء
 بنگپ ء مڈی ہردوگوں راجی چاگردی جاوراں گوں ہمدپ ء ہم تنگ
 انت۔ واجہ دشتیاری ء گورا ہائیکوانی سرہال بے زانتی، بے رثنی بلوچ
 راج ء شنگ شانگی ، بے دسی ء بے منزلی ، نسل پرستی ء ملا ء راہد
 ربرانی پلینڈی ء دوئل پوستی ایشانی بے سیتیں ڈاہ ء کوکارانی شون
 دینت

واجہ دشتیاری ء ہائیکوانی توکا جاہیگیں سورت ء گیدی لبرانک ء
 ارواہ لینگا انت پرچیکہ ہائیکو ء تہر ماں جاپانی شاری ء گیدی تہرے ء
 روم کتگیں شکل انت۔ ہائیکو ء شاری گیدی لبرانک ء ارواہ ء پیمان بے
 ریاء ساگ انت کہ ایشی ء توکا پلسپیانہ ہیال ء منطقی چپ ء چونان چہ
 زیات ساگیں ء چکیں وڑے ء گوں ہیالاتانی درشانی کنگ بیت۔ ہائیکو ء

شاعری منطقی چپ ۽ چوٹاں چہ زیات باھندی شاعری ایت۔ من انے
نگوشاں کہ ہانیکو ۽ توکا پیغام یا مکسدے مہ بیت۔ بلے حمے پیغام یا مکسدے ۽
بیان کنگ ۽ وھدا بانید انت کہ ہانیکو ۽ بنی ۽ بندری ڈکشن ۽ شیرنی
اسلوب پولنگ مہ بیت۔

بزاں منصوبہ بندی ۽ منطقی بھیر ۽ چہ زیات ایشی ۽ فطری ۽ جمالیاتی
پہنات دیم ۽ ایر کنگ بہاں بلکس اے گپ چروپہ ہانیکو ۽ ناں بلکس
بجیس شاعری ۽ درگت ۽ الی ایں چیزے۔ پرچیکہ شاعری بندرا نازرکس ۽
ملوکس جزبگ لے ۽ نام انت۔ ہانیکو ۽ پڑا واجہ صبا دشتیاری ۽ چہ ابید غنی
پرواز، مبارک قاضی، غوث بہار، ڈاکٹر علی دوست ۽ دومی بازس ہانیکو
گوشکانی نام کاھنت۔

بلے تجربت ۽ چہ زیات ایشاں ہانیکو پہ سنجیدگیں سورت لے ۽ نہ
زرنگ۔ ہمیشکا ایشانی ہانیکو نگاری چرو تجربت ۽ ہورکس شوق لے گشگ
کر زیت۔ چوکہ ماپیش ۽ گوشنگ ات کہ چیزے سالان پیش صبا دشتیاری ۽
چہ شاعری ۽ زیات بلوچی روانک ۽ نیمگا پہ شایت شہوری سورت ۽ وتی
دلگوش سک کتگ۔ چونا ہیا چہ شاعری ۽ لبت ۽ واجہ دشتیاری ۽ وتارا
یک کامیابیں رمکارے ۽ ہشیت ۽ پجارنتگ۔

ہمے عمد ۽ یک وگہ شاعرے کہ آ واجہ اللہ بشک بزوار ۽ نام ۽
زانگ بیت کہ آئی ۽ شیرنی ہیال سک سخر ۽ زیبا انت۔ آئی ۽ علیس ۽
سادگیں لوزان ۽ ہنچس مانسی پوشاک گورا دانگنت۔ کہ لوزانی نوکیں ۽ وڑ
وڑیں پہنات دیم آنگنت۔ لوزانی سرا ۽ بزوار ۽ باھندی ۽ سوگونی ۽ لوزانی

روء بند آئی شیری تجربت ء را شریں سورت ء درو شم یے بلش انگہ
 اللہ بشک بزدار لبزانی ہینیت ء ہرزشت ء گوں پھی ء لوزانی
 کمانیک ہم زانیت۔ دومی بزدار ء شاری تہا جمالیاتی مارشت ء پگر ہر دو
 موجود انت۔ کہ اے یک کامیابیں شاری ء ہاترا زلوری اس چیز انت۔
 مے گیشتر شاران بنیاتی نزوری ہم ایش انت کہ اگاں ہچ ء گورا پگر
 موجود انت تہ باہند نیست انت۔ اگاں باہند است انت تہ پگری ازم
 نیست انت۔ ورڈزورتھ ء شاری ء باروا گشتگ ات کہ "شاری ء سیادی
 گوں دماگ ء باہند ء انت۔" چہ باہند ء پگر ء پروتی ہواری ء گوں شیر
 بنگ بیت۔ شاری ء تہا اگاں پگر ء سوج مہ بیت تہ آچرؤ باہندی واکہ
 ء ہور کیں پیرا ء سر کنیت۔

ہمے پیما اگاں شاری ء تہا ہور کیں ہیال بہ بیت تہ ایشی ء باہندی
 ء مارشتی مقام سر نیت۔ جوانتریں ء شرتیں شاری ہما انت کہ ہمائی توکا
 جمالیاتی مارشت ء پگری ازم ہر دو موجود بہ بنت۔

واجہ اللہ بشک بزدار ء شاری ء توکا سہ مستریں ء توانیں منیل آئی
 ء جند، مہلنج ء ڈیہہ گندگ بنت۔ بزاں واجہ ء گورا وتی ذات، محبوب ء
 گلزمین سہ بنگپ انت۔ کہ آ مستقل ء مدا میگ ء گوں سوج ء سنج ء یک
 برزتریں مقام یے ء سرا ایشاں گوں گپ ء تران ء کنان ء گندگ بیت۔
 ہمیشکا بزدار ء شاری ء را ہمے سہ ہوالگاں گوں گندگ ء چکاسگ بیت۔

پابلو نیرودا ء پیما اللہ بشک بزدار ہم وتی شاری ء توکا محبوب ء
 محبت، وتی ڈیہہ ء ڈکار ء محبت ء تہا بدل بوان ء یک زندگیں شہین یے

بزاں استعارہ یے ٹہیت۔ پیشکا نیرودا ۽ شاری ۽ گوئپ وتی "دوست ۽
ڈیہہ" ۽ یک زیبائیں شیریں سچکان یے گندگ بیت۔

منی ہیال ۽ واجہ اللہ بشک بزدار ۽ پابلونیرودا ۽ شاری نہ
وانتگ۔ پیشکا واجہ بزدار ۽ شاری ۽ سرا پابلونیرودا ۽ چکلیں اثراتانی
شوہاز کاری بے سیتیں ہبرے بیت۔ بلے واجہ بزدار چہ فیض احمد فیض ۽
الم ۽ متاثر انت ۽ ہمے پابلونیرودا ۽ شاری ۽ اثرات فیض احمد فیض ۽
ہوالگاں گوں بزدار ۽ شاری ۽ تہادر آتنگ انت۔

پرچیکہ فیض ۽ شعری اسلوب ۽ سرا پابلونیرودا ۽ اثرات تھک ۽
گندگ بنت۔ مہلخ ۽ محبت ۽ مرے را گلزمین ۽ محبت ۽ تہا بدل کنگ ۽
توانیں ۽ نشانبریں میل بزدار ۽ جہیں پلمانی توکا کم ۽ گیش یکیں پیمائنگ
بیت۔ بلے "تھراگاڑت وطن ۽ کنیت" ۽ توکا اے میل گوں شدت ۽
گندگ کرزیت۔

ہمے لچے ۽ توکا بزدار وتی دوست ۽ گوں پے ہاترا محبت کنت کہ آئی
۽ جند ہم وطن ۽ یک پدرانیں مظہر ۽ دروشم ایت۔ محبوب ۽ را وطن ۽
مظہرے ٹاہنن ۽ بزدار ڈیہہ ۽ بزگی ۽ بلے وسی ۽ ڈکال گوں محبوب ۽ بزگی
۽ گریبی ۽ ہمگرنچ کنت۔ فراق ۽ یک برے اردو غزل ۽ باروا کشتنگ ات کہ
اردو غزل ۽ عاشق وتی مہلخ ۽ گوں وتی چہاں نہ چاریت۔ بلکیں دودمان ۽
تہذیب ۽ نگاہاں گوں چاریت ۽ چکاس ایت۔ آئی ۽ را گوں وتی دستاں،
ورشات نکنت بلکیں گوں کچرے دستاں ورشات کنت۔ اے گپ شایت پہ
اردو غزل ۽ عاشق ۽ باروا راست مہ بیت۔ بلے بزدار ۽ باروا الم ۽ راست

پہ لقاؤں ہادی

کوششیت۔ ادا بزدار ۽ اے جہلی لپہ ۽ بچارات۔

نہ مارا سو تکہ ماہل

تئی جھنڑ ساراں

تئی کانی ۽

تئی بے دودیں جوانی ۽

نہ تئی

در پچھیں ٹونکاں

وشیں مجلس ۽ لیواں

نہ ہونی رکھیں دستاں

نہ آمڑ دا ٹغیں عیناں۔

مئے دل زیتہ

ترا گاڑت وتن ۽ کنیت امل ماہیں۔

تئی سورت ماہ گر ۽ گفہ غریبی ۽

وتن مئے ایملان زرتہ نازانتی ۽

مئے دل زیتہ ۽ گریوینت ۽ امل ماہیں

(ہشکس رکھ سوز بنتہ تاکدیم ۵۵)

فیض احمد فیض ۽ پیما بزدار ۽ شامری ۽ تھا "رومانوی انقلاب" ۽

جہد ۽ سکین ہم پدرا ۽ سہرا انت۔ ھے رومانوی انکلاب ۽ جہد ۽ سکین ہم
 بزدار ۽ گو ترا مہلک ۽ دیم درانی ۽ لڈگ ۽ ملاک گوں بندوک انت۔ کہتیں
 درور ادا گندگ کرزانت۔

۴ شہ آں وخت ۽ پیش ۽

کہ بیگواہ بنت

خیال من تئی

وہا و من تئی بیا!

اے وھد ۽ غم ۽ انشیخ سرا نویوں۔

مے جان کولینغ، جند کولینغ ۽ مہر کولینغ

ہما نمیرانیں بانگہ نام ۽

کہ بام دینغ انت تئی دیم ڈول ۽

چوں نرم نرمیغ ۽ باز نرمیغ ۽ گھنڈ ۽ درکیت۔

(یا) تئی آئغ راہ ۽ مے جیند ۽ براں

مے لوغ دیم ۽

بہاراں چاپ ۽ دھریس بیثہ۔

مے بخت ۽ گندے

تئی راہ چاریں گنوخیں چہاں

تئی ہیل سازی خمار بیثہ

مراد زیندہ مئے جند، ارواہ

تو گڑدئے کھائے

کھذیں تو کھائے

تئی مستیں زلفانی ساء شیرا

بہاراں چاپ ء دھریں بیثیں۔

کرار بیثیں۔

نہ ڈک ء ویلاں مئے وہاؤ زیشیں۔

تئی دست بیثیں، وہاؤ بیثیں (ہشکلیں رکھ سوز بنت تاکدیم ۷۵)

مئے واہاؤنی دنیا پتو تلوس ایت

لال روش یے و ہشیں خیالاں بیا

مئے چہاں وتی سورت ء بشک بل

مئے رکھاں وتی گرمیں سابانی لممیں لواراں بہ بشک

مئے دستاں وتی نرمغیں شہزغانی

یار مستیں گلانی خماراں بہ بشک

مے زروء وٹی وھشی ء بشک بل
 مے بال ء وٹی ڈیل ء برزیں شمائی گواشاں بہ بشک
 دیریں منزل منی، دیریں منزل منی

تولڈغ ءے ڈیہہ لڈغ انت

تو کھندغ ءے سل کھندغ انت

تئی دید ہر ڈک ء علاج

کاھنی تئی مہر ء انقلاب

باریں جدا یا سنگت انت

پر مادونیں زیند ء مراد

پر مادونیں انت زندگی

چو کہ ماں پیش ء گونشنگ ات کہ واجہ بزدار ء شاری ء یک
 ہوا لگے آئی ء ذات انت۔ ذات ء گوں مکالمہ کنگ ء وھدا واجہ بزدار
 لوٹیت کہ دریگتاں کس یے ء مناں یاد بداشتیں۔ بزاں دوست ء یاد
 دارگ ء برھلاپ آ اے امیت ء واھگ داریت کہ مہلوک آئی ء یاد
 بدارنت۔ بندرا مہلوک ء دوست ء یاد دارگ پرانی ء یک پیہیں Identity ء
 ذات ء مارشت یے بکش ایت۔

پمیشکا گش انت کہ محبت ء عمل بندرا وتی جند ء سرجم کنگ ء

عمل ایت۔ بزاں اگاں کس یے گشیت کہ مناں گوں فلانی ء محبت
 اتہ گپ اصل ء چوش نہ انت۔ بلکس ہمے واہگ ء پڑورا آ لوئیت
 دریگتاں کس یے ء گوں من ء محبت بکتس، کس یے ء من
 بکتس۔ بزاں کس یے ء محبت آئی ء را یک پیہمیں ذات ء مارشت۔
 بکش ایت۔

ہمے محبت ء یاد دارگ ء دارانینگ عمل ء تھا بزدار ء شاری
 گیشتر جاگہاں "من ء تو" ء جیرہ ء اژاند گوں شدت ء دیما کنیت
 وحدے وحدے وتی میل ء رویہانی تھا بزدار "SelfCentered"
 گندگ بیت۔ ہمے درگت ء اے جہلی بنداں بچارات۔

منی یاراں !

من شے یاراں۔

اغذہ بٹ بیت گیر آرات

من ء نیکیں دلاں دارات۔

وشیں مجلس ء لیواں

یا شعر ء شاری روشاں۔

گرند ء جمبر ء وختاں۔

نواشاں

من ء نیکیں دلاں دارات۔

(ہشکتیں رکھ سوزنت۔ تاکدیم ۵۳)

- زیندہ رنداں جنان ء نواں گار بوں
 سوزہ زلفاں گوفان ء نواں و ہاشفوں
 وختہ کانی لڑ و خیں تئی پارت انت
 گنواں ہشک بیت مہرہ پلس کشارہ
 ظالم ء کوہ دلے زوم زلیں بہار
 باریں کئے یاد کھنت کھئے شמוש ایت مارہ

بزدار ء دومی ہوا لگ آئی ء محبوب انت کہ آ محبوب ء محبت ء را
 ڈسہ ء محبت ء تو کا بدل کنان ء دیما کاریت۔ بزدار ء محبت ء سورہ تما
 سکی ء باہندی ترپلی ء برہلاپ انسانی مہرہ محبت ء یک شائگانیں ء پراہ
 بانس جذبگ یے گندگا رس ایت۔ فیض ء پیما بزدار ہم حسن ء روایتی
 کوئی سرکشگا تہوانتہ ء یک کش ء ایرکنان ء عشق ء حسن ء پڑورا انسانی
 سماج ء عل تو کیں اڑاند ء جیڑمانی نشانبری کنت۔

- مسیں لال تو اڑماچے لوٹھئے؟

ماہر کس ڈولیں، پھنڈ و خوں۔

کھسے مارنگ ء بالاذہ

کھسے مازیندہ پند و خوں۔

مئے وید سوالی مہرائی

مئے دست سوا لی زمب یے

مئے ڈیل سوا لی جرائی

مئے نام سوا لی میری یے ۽

مئے بیگمہ سوا لی بانگمے ۽

انٹرکس تئی مونجانی رغام

ہیڑتیں دروشم بارغیں

بالاذ لالیں

شزرغ انت۔

دلڑی گنوخیں تلوس ایت۔

داریت گھٹیں کولہرے

ہرشنے شمش ایت تھی برے

راج ۽ غلامی لنگھڑی۔

رہک ۽ عذاوین زندگی

خواری کشانی بے وسی

ماٹ ۽ گمار ۽ سڑوری

چکانی محتاجیں دلیل۔

بزدار ۽ شاری ۽ سہمی ہوا لگ آتی ۽ گلزمین انت۔ گلزمین ۽
 برانی، بزگی، لاوارثی ۽ بے واجہی شد ۽ لنگھری، مہلوک ۽ بے زانتی،
 بے سمائی چم جہلی، لگوری گوزوری ۽ نزوری آتی ۽ سک توریت ۽ دلمانگہ۔
 کنت۔ ”لیلائیں وتن“ ۽ توکا واجہ بزدار گوں وتی مکھیں ماتیں وتن ۽ گوں
 گپ ۽ تران کنان ۽ آئی دیما وتی دل ۽ زنگاں، چپانی ارساں، سار تیں ساہ
 ۽ ہشکاراں تالان کنت ۽ انچوش مالوم بیت کہ شد یکیں ۽ بزگیں ۽ بے
 وسیں چک یے پہ دپار ۽ دستی یے ۽ ہاترا وتی مات ۽ کٹ ۽ نشنگ ۽ گریوگا
 انت۔ ادا ”لیلائیں وتن“ ۽ اے لہتیں بنداں پچارات۔

۽ ڈنہباں ڈوبراں

وانگ انت اندراں۔

متیں لیلانیس وتن تئی مونجاں سو تکہ

نہ جان ۽ ہون یے انت

نہ انڑس یے چشمغاں

نہ ہداں مشرگ یے انت

بس لاشوں زندگیں

وستاناں ملوں

تئی پچاراں کھنوں

اشکاراں بھروں۔

میں لیلائیں و تن تئی ماہیں دختران

وز تو گندغ یے

چھوں بے حالی تش انت

نئے جیغاں شمشغئے

نئے چہاں سریمغئے

نئے دستاں ہنی یے

نئے دوش یے لاونڑاں

نہ و ہشیں زیمیرے

نہ مہری مسکغ یے

نہ کوچی و لہرے

ایشانی دلء

شوش یے روخ کن

یا زیندے نوخ کن

میں لیلائیں و تن

تو گوش من چے کھناں۔

اے سنی ہوالگاں چہ ابید واجہ اللہ بشک بزدار ۽ سنج ۽ شہور جہ
وتی ڈیہہ ۽ ڈگار ۽ سیمسراں سرگواز کنان ۽ بجہیں استمان ۽ چاگرد ۽
ترایت۔

ہمے درگت ۽ ”درد“ ۽ لپہ پہ بجہیں بزگیں بنی آدم ۽ مکی ۽
ہوری ۽ یک ہوریں توارے شہیت۔

۰ وژڈ بیہو، وژڈ جھنڈی، وژڈ یک ہی ۽ پواد

وژڈ چلتن، وژڈ بولان

درد گنجیں جیونی

درد آہون انت کہ رتکہ کوہ سراں

درد بے مٹیں شہیدانی ہماں ہون ۽ گزا

درد مے جہد ۽ نمیرانیں تران

درد انسان ۽ گہیں زیند ۽ مراد

درد افریقہ، فلسطین ۽ شتیلا صابرہ

درد مظلومیں جہان ۽ دانہہ پرات

درد بیرانی حساب

درد نریں ماہکانی، ڈیسی ۽ وشنیں توار

درد پیشیں بامسار

سارتمیں سابلست بیڑا ساونٹری نووہ شلغ
دیر برزیں کوہ سرے ۽ ہیل وندی دل جنغ
درد ناکلیں دل یے ۽ سرگرغ

درد زیند ۽ بے سمائی
بسیگھ بانگھ ۽ ویل بھوگ
درد جیڑو دل گرانی ، پروشاں بے باوری
دژمنائی واجھ

دزانی دھریں ۽ شاذہی
درد دیر گندیں اصیل ۽ تلوسغ
درد ماٹنی دعا، درد چکانی شہ ویرا شانند باند
درد پیرین ۽ شہ دیرانی گزرغ
درد ملا ، میر ۽ سردار ۽ تلپانی ملغ
درد ناوسیں غریب ۽ سمبرغ
درد نوخیں زیند ۽ آشوب ۽ توار

دومی بزدار ۽ شازی ۽ توکا دوری ، پرشت ۽ پروش ، شنگ شانگی
لاتمائی ، بے باوری ، بے جھیسسی ، ایکوئی ۽ گستاہی ۽ مارشت انفرادی
داخلی سٹھک ۽ سرا ہم گندگ بنت ۽ خارجی ۽ اجتماعی ہوالگاں گوں

ھے ڈک مزنیں المیہ لے ۽ سورت ۽ آئی شاری ۽ تہا پدرا ۽ سہرا انت۔
 بزدار ۽ شاری ۽ کتاب ”ھشکس رکھ سوزبنت“ ۽ تہا دو کسانیں لپہ ”من
 ۽ منیں نام ۽ گولہ پھچ بیارات“ ۽ ”بندی خانہ“ بلوچی شیری اسلوب ۽
 درگت ۽ جوانس گالیجے ۽ پگری اعتبار ۽ ہم ہر دوئیں لپہ ہرزشتے ۽ واہند
 انت۔ بلے مئے نگد کارانی نگاہ ہمانگر نہ شنگ۔

منی ہیال ۽ مئے نگد کار ذہنی سورت ۽ کہنیں روایتی شیری اسلوب
 ۽ باہندی گر ۽ گٹاں چہ انگت در کیگ نلوٹاں ۽ اگاں مئے نگد کار بلوچی
 لبرانک ۽ توکا نوکس شیری لسانی اسٹریکچر ۽ منکر نہ انت بلے پدا ہم
 اے درگت ۽ ایشانی پلوا چہ ہچ پیمیں ترک ۽ توارے گندگا نسبت۔
 نوکس بلوچی شاری ۽ تہا عطا شاد ۽ پ لپہ ۽ درگت ۽ جوانس گالیجے
 زرتگ۔ ممکن انت ھے گالیج ۽ تہا ذاتی ۽ اجتماعی علامتانی سبب ۽ چیزے
 ابہام ۽ دروشم دیما آتگ انت۔ بلے مرچکیں ابہام پہ باندا ت ۽ ہاترا ابہام
 ۽ سر نسبت۔ مرچکیں سائنسی برکتانی سبب ۽ زند ۽ اسلوب گوں تنزی ۽
 بدل بوگا انت۔ پمیشکا ساساچ ۽ ہاترا ہم اے زلوری انت کہ آوتی
 اسلوب ۽ گوں زند ۽ ہم تنگ بکنت۔

چیا کہ ساساچ ۽ اسلوب بندرا چہ زند ۽ ودی بیت اگاں چوش
 کنگ مہ بیت گڑا الم ۽ لبرانک اوشت ۽ یک پیہی ۽ آماجہ بیت۔ یک پیہی ۽
 ناو پہ لبرانک ۽ مرگ ۽ ابیدھی انت۔ بلے مئے لبرانک ۽ نگد کاری ۽
 مستریں المیہ ہمیش انت کہ ماتینگا ہما کہنیں روایتی شیری اسلوب ۽
 سراگام جنان انت بلے مرچکیں ساساچی عنبد ۽ ہاترا اے زلوری انت

کہ آکھنیں چپ ۽ چوٹانی باہوٹ مہ بیت بلکس نوکس شیری اسلوب
یلے ۽ واہند بہ بیت ۔ تانکہ لہزانک پہ گشادی ۽ دیما بروت انت۔

بندراگپ واجہ بزدار ۽ شاری ۽ سرا بونگ ات۔ بلے ماگپ
کنان ۽ دیر در کپتکس۔ مجموعی سورت ۽ واجہ بزدار ۽ شاری ۽
لینڈ سکپ وتی ڈیسہ ۽ رنگ ۽ موسم کشک ۽ کوہ سر، کور، تل، زید، کچر،
برزگ ۽ رہنغ، لوگ ۽ متگ، ماہکاں، آزمان، آزمان ۽ کونجانی ٹولی ۽
رم، رنگ، میڑ ۽ کوہ ۽ سادگیں زند ۽ چہ پیداک بیت کہ اودا شوانکانی
کوہار بزگر ۽ پھوالانی ہکال، ہشر ۽ میلوانی تہا مہلوک ۽ کھند کھند،
عاشقانی دانہ ۽ پریات، مکھیں ماتانی لولی، ڈیسی ۽ نریس توار، نڑوسر ۽
زیل ۽ زمیل ۽ توار اشکنگ بنت۔

بزدار ۽ شاری ۽ مزنیں ہاسیت آئی جمالیاتی ۽ باہندی رد عمل ۽
گوں پھی ۽ شیرنی زبان انت۔ اے شیرنی زبان گیدی شاری ۽ زبان چہ
گپتگا انت کہ اودا ڈیسی، لیلڑیاں لا، لیکو، زہیرگ لولی ۽ لیلی مور ۽ وشنی
۽ سادگیں شیر کنی پدرا انت۔

باشم شاکر ۽ شاری ۽ باروا من داں مزنیں وھدے ۽ بے ہال ۽
بے سہی اتوں ۽ ناں پھیں لہزانکی واجکاریے دپ ۽ چہ آئی ۽ باروا من
پیسر چیزے اشکنگ ات۔ بلے گولستکس لستیں ماہاں چہ باشم شاکر ۽ چیزے
پر بند ماں ماہتاک بلوچی ۽ وسیلگاں گوں منی ننگاہاں گزر تگنت۔ زاہر انت
کہ دوسہ شیرنی پر بندانی دیم ایر کنگ ۽ گوں پھیں از مکارے بھیس ۽
سر جہیں لہزانکی بالاد دیما آتگ نہ بیت۔ بلے آئی ۽ ہمے لستیں پر بندانی

وانگ ۽ پد مالوم ھمے بیت کہ آواں مزنیں ھدے ۽ جوانیں شاعرے
انت۔

نوکیں بلوچی شاعری ۽ پڑا پیرل ھدا مرزی ھم ۽ شہیں شاعرے بوتگ
واں باز ھدے آئی ۽ شاعری ۽ رنگ وتی وہی ۽ ورنائیں شاعران چہ جتا ۽ گستا
ات۔ واجہ پیرل ۽ پیما رزاق دیدگ ھدا مرزی کہ وتی ورنائی وہی ۽ چہا جتا
بوت شیرکنس اسلوب ۽ واھندات۔ بلے ملکموت ۽ وتی ازمی کد ۽ بالاد ۽
ساچینگ ۽ تمبھینگ ۽ موہ نہ وات۔

نوک باھندیں ورنائیں شاعرانی دراجیں لڑے توکا منیر مومن ۽ گل محمد
وفا دو ھمے رنگیں نام انت کہ چریشاں گوں اے امیت دارگ بیت کہ اگاں
آوتی ازمی سپر توکا وتارا چہ پگری اوشت ۽ اڑجلاں پاریزاں ۽ ھمے وڑے دیما
بکنراں تہ آ روچ نہ روچے الما پہ وتا جتانس راھے درگت کنناں۔ اے ہر
دوئیں ورنائیں شاعرانی شاعری ۽ چارے چکاسگ ۽ اے مالوم بیت کہ ہردکانی
گورا لبزانی گچینکاری تجربت ۽ ابجزپہ سنھرائیں رنگے ۽ موجود انت۔ بلے
ایشانی سساساچی کرد دینگا نیم بال انت ۽ ایشان ۽ وتی لبزانی سپرے توکا
بازیں مکام ۽ تمبیسراں چہ گوزگی بیت ۽ وتی ازمی بالاد ۽ ساچینگ ۽ پہ سک
جد کنکی بیت۔

اے ہردو شاعرانی گوں ھور غلام حسین شوہاز ۽ ممتاز یوسف ۽ انباز
شیر ۽ پر بندگ ھم وانگ ۽ لائق ۽ کرزانت۔ نوک باھندیں شاعران گوں
دز بندی ھمیش انت کہ بلے شک کم نوشته بکنناں بلے شر نوشته کنگ ۽ جد ۽
بکنناں۔ پرچیکہ لبزانک ۽ توکا شیر ۽ شری گندگ بیت ناں کہ بازی۔

دومی مرچیکس گڑ منجیس دور ۽ سبب ۽ زند ۽ چاگرد ۽ درگت ۽
 بازس چست ۽ ایر ۽ پرشت ۽ پرورش گون تیزی ۽ ترندی ۽ دیما آئیگا
 انت ۽ زند ۽ کنس بجیس اسلوب ۽ وڑ ۽ بھیر پھک ۽ بدل بوگا انت۔
 پمیشکا لبزانک ۽ ہاترا زوری انت کہ آ زند ۽ نوکس اسلوب ۽ گون
 ہمدپ ۽ ہم تنگ بہ بیت۔ اگل اسلوب گون زند ۽ اسلوب ۽ ہمگرچ مر
 بنت گڑا لبزانک ۽ ارواہ الما کیمرایت۔ کنس شیرنی ہیال ۽ بنگپ ناں
 نوکس ساساچی عمد ۽ گون سنگتی کت کن انت ۽ ناں وانوک ایشان ۽
 ہرزشت ۽ تھیشیت ۽ دنیگ ۽ تیار بنت۔ نیں بائید ایش انت کہ نوکس
 لبزانک گون نوکس پگر ۽ اسلوب یے ۽ گون دیما بنیت۔ کنس ۽ سر تگس
 سر ہالانی سرا وار وار ۽ زور دنیگ ۽ آیانی رومست کنگ چڑو بے
 پائیدگیں ۽ بے سینتیں دماگی خواری ۽ ابید ہچ چیزے نہ انت۔

اے گولتگس پنجاہ سالانی شاری ۽ چکا سگ ۽ تپا سگ ۽ پد ماں
 گون پہ ۽ گشت کنس کہ مے کرا چوشس ازمی بالادانی کمی ۽ ڈکال نیست
 انت کہ آیانی ساساچی شہپارگ جہانی ۽ استمانی لبزانک ۽ رو ۽ کاہنت
 ۽ یک پد منتگس چاگردے ۽ بے وار شیں ۽ کم گشادیں زبان یے ۽ واہند
 بنیگا باوجوت مے شاران ساساچی کہ ۽ بالاد ۽ عصری شہور چہ وتی وہد
 ۽ چاگرد ۽ سیمسراں اگل دیمترانہ انت تہ پشت ۽ ہم نہ انت۔ نوکس
 بلوچی شاری وتی مجموعی شم ۽ شینک ۽ اعتبار ۽ یک نوکس ۽ رثنا پگرس ما
 رشت یے ۽ شاری انت ۽ ایشی ۽ ورن چہ جہانی ۽ استمانی شم ۽ شینکاں
 ودی بیت۔

نوکس بلوچی شاری ۽ بنگپ ۽ ایشی ۽ پگری مال ۽ مڈی گون بلوچی

ڈیسہ ۽ ڈگار ۽ مر ۽ دوستی ۽ لہڑ ۽ جنرگاں سر رتیج انت۔ ڈیسہ ۽ ڈیسہ ۽
دروشم (مظاہر) منے شائزانی عشق ۽ ایمان انت۔

ڈیسہ ۽ ڈگار ۽ عشق ۽ گوں پھچی ۽ اے شائزانی گوراجی شہور ۽
ہتمانی سچ ۽ مارشت ہر دوئیں یکس سورت ۽ موجودت انت۔ بلوچی لہزانگ
۽ ردوم ۽ سپر ۽ توکا بلوچی شائزانی نگاہ وتی چاگرد ۽ سرا سک سوہو ۽ سوگو
انت۔ نوکس شائزی ۽ تما محروی ۽ زہری ۽ مارشت ہم گندگ بنت۔
اے مزمن راستی ۽ گواچنی ایت کہ بزگس چاگردے ۽ جاہ منندیں بلوچ
راج دیمری ۽ وشمالی ۽ پڑا پھک ۽ ڈالچار کنگ بوٹگ ۽ ہر وحدے بدیں ۽
نکیکس جاورانی آماج بوٹگ۔

پیشکا بلوچی شائزی ۽ توکا چوشیں احساس ۽ مارشانی درائیک کدرتی
۽ الی ای ٹونٹے انت۔ بلے چوشیں نکیکس ۽ بدھالیں جاورانی ترحان
بوٹگ ۽ باوجود بلوچی شائزی ۽ مسترس ۽ اہمیں حسیت ایش انت کہ
اے دل پروشی ۽ بے وی ۽ مارشانی برحلاپ بحیسہ یکمین امیت
برجائیت ۽ واہندانے کہ آجزبگ ۽ ارماناں ۽ امیت ۽ واہنگاں پہ
کسیرگانمیل ایت ۽ پہ زند ۽ شوہاز ۽ جہد ۽ سکمن ۽ مارشقاں ودی کنت۔

۱۹۵۸ء، ۱۹۶۳ء، ۱۹۸۵ء، بگرداں مرچیکس عمد ۽ بدھالیں ۽
کالیں جاورانی سبب ۽ چیزے گکیری ۽ مزاتمتی شائزی ۽ رنگ ۽ دروشم
موم دیمیا آتکنت۔ بلے مزاتمتی ۽ شائزی ۽ رنگ ایشی ۽ اسلوب ۽ جنگی ڈاہ ۽
تکلوکا چہ زیات راجدوستی ۽ ڈیسہ دوستی ۽ پڑورا لہزانگی ۽ ازی رنگاں
ال رجب بوٹگ۔

مڑے، جنگ، کشت، کوش، جار، کوکارانی ہند، باز، چہ، جوار
 شائیکانیں سورتے، گوں شاری وتی ازمی علامت، چیدگانگی، زرد
 ملوکیں پوشاکاں گوں سمبھینگ بوتگ۔

۱۹۷۳ء پد بلوچی شاری، رواج، رپتار، میدان، ک
 سست، بوان، شنگ، شاری، بنی، بندری، ارواہ، ہند، چہ
 سربری، بزاں، سطحی، سبکیں، بنگپاں، چہ، کار، گرگ، بوتگ، انکلا
 آشوب، نام، سبکیں، گال، پر بند، کار، بندگ، بوگنت، چریشی،
 شاری، ہورکس، ہوادکس، منطقی، بھیرے، گوں، دیما، آتگد، ہر
 سرچہ، زلم، جور، ڈک، ویل، بیج، بیت، آسر، آشوب، سر
 یاسر، چہ، شپ، تماری، بوان، بیت، دمب، بامگاہ، سریں، ش
 گوں، رژنا، بیت۔

بزاں، چہ، سر، بگر، داں، دمب، ایک، Preplan، گیشیتگیں
 بھیرے، ہیالاناں، رو، بند، دینگ، بوتگ، دومی، لبرانک، زند
 سرا، ایک، فیشن، یے، سورت، ہنچس، کوکار، جارے، بنگج، بوتگ
 آشوب، انکلاب، ساڑ، ایننگ، درگت، کس، چہ، کس، پد
 بلکیں، چہ، ہر، کس، گامے، دو، دیمتر، گندگ، بیت۔

چوناہیا، آشوبی، انکلابی، پگر، چوشیں، پگری، مارشت، وا، کہا
 گناہ، ڈوھے، نہ، انت، بلے، پہ، ایشی، باترا، لبرانی، زیبا، نس، رو، بند
 ہور، باہندی، مارشتی، مقام، یے، زلورت، بیت، تھے، ترپلی، رمب
 تاش، سبب، نہ، ایوکا، شاری، اسٹینڈرڈ، جہل، کپان، بوتگ،

بزبانک ۽ درو شم چه واهی ۽ کوکارانی دنز ۽ مجال گوں لیگار ۽ تامور کنگ
نگ

راجی پرشت پرورش ۽ شنگ شانگی ۽ سبب ۽ مرچاں اے منیل کمس
ورتر گندگ بیت ۽ مرچیکس شاری ۽ توکا آشوب ۽ الکلاب ۽ بیاء ۽ تخیر
شارانہ وتی تھی ۽ داخلی اژاند بزاں ذاتی ۽ نفسیاتی ویل ۽ واکہ
بشتر دیمآ آئیگانٹ۔ اجتماعی ۽ راجی شاری ۽ سپر مرچاں پدا فرد ۽ تھی ۽
تی اژاندانی ۽ روایتی عشق ۽ عاشقی ۽ پچارانی نیمگا سرجنان انت کہ
دا چیزہ چزو ایوکی، گستاہی، بے وسی ۽ لاچاری، نا میتی ۽ دلپروشی ۽
ورت ۽ دیمآ آئیگانٹ۔

۱۹۸۵ء ۽ پد بلوچ راجی زرمبشت ۽ پرورش ۽ سبب ۽ راجی بزبانکی
رمبشت ہم بہر ۽ بانک ۽ ہرجان بوگد ۽ راجی ناتپاکی ۽ شنگ شانگی ۽
ببزبانکی موومنٹ ۽ پگری بن ۽ بنیات ہم مدان مدان ۽ گونزور بوان
شک چریشی ۽ بلوچ بزبانک ۽ مزنیں تاوانے یے رست ۽ رسگانٹ۔

بلوچ راجی زرمبشت ۽ پڑا اگاں یک پلوے مئے راجدربر جہانی
یاست ۽ گوں ہور وتی چاگرد ۽ لوٹ ۽ گذرانی پهمگ ۽ نامرادسر آتلگنت
دومی نیمگا مئے بزانت ۽ دانشور ہم بزبانک ۽ جہانی ۽ استمانی سنج ۽
ماچہ زہر بوگنت۔ ایشاں وتی بزبانکی کد ۽ بالاد ۽ پاگ ۽ پڑکا ۽ علمی
شکاری ۽ دستار سیاست ۽ تیچ ۽ ولاں گوں ہمگرنج کنگ انت۔ ہمیشکا
پرشت ۽ پرورش ۽ گوں چھی ۽ بزبانکی پرشت ۽ پرورش ۽ بہر ۽ بانک
گوں ترندی ۽ دیمآ آتلگ۔ چریشی ۽ ہوریں بلوچ بزبانکی چاگرد ونڈ

چنڈیں سیاست ۽ دنز ۽ مجانی ہرجان بوتگ۔

سیاسی بہر ۽ بانک ۽ وڑا بلوچ زبان ۽ لبزانک ۽ نام ۽ نام
مسیت ٹاھینگ بوتگنت ۽ بازی لبزانکی مستر ۽ واجہ وتی وتی
فتوایاں گوں دیما آتلگ انت۔

راست ایش انت کہ اے ہر دوئیں تپو ۽ تبکہاں ۽ وتی نزانک
۽ بے سمائی ۽ چہ زیات ذاتی انا ۽ وت سری ۽ مزن سری ۽ کست
کینگ ۽ سبب ۽ استمانی ۽ الکی جاورانی چکاسگ ۽ تپاسگ ۽ پہ ہاسیک
۽ رزائی ۽ وتی چم موٹ اتگنت ۽ چڑو academic بزاں کتابی مفروضہ
گٹ ۽ گڑینبوکانی آماج بوتگنت۔ بل اے واجکارانی دعویٰ ۽ دلیل
ہمے بوتگ کہ ہر چیز ۽ ماکنگ ۽ گشگا انت ہما راست انت ایدگ
دروگ ۽ پلینڈی انت۔

زبان ۽ لبزانک ۽ درگت ۽ ہر کس ۽ کہ دو شیر پر بستگ یاد
نوشتہ کتگ۔ آئی ۽ وتی دل ۽ ہمے ماراٹگ کہ آوتی وہد ۽ مستریں
لبزانت ایت۔ اے بھیس جاورانی ذمہ دار ہما لبزانکی چاگرد انت
اودا زبان ۽ لبزانک ۽ نام ۽ سرا کوشست ۽ جہد ہمے بوتگ کہ پہ شہ
حساب ۽ آئی تپو ۽ تہا گیشتر شائر ۽ لبزانت بہ بنت توری آ چیزے
انت یا مہ زان انت ۽ آیانی بازی روی ۽ نزوریانی سرا پہ بے
ایشان ۽ وتی تم بند کنگی بوتگنت۔

”ہمے لبزانک تاجی“ ۽ رمب ۽ گو ۽ تہا بازی وڑ ۽ چھاں گوں
نزارگ بوتگنت۔ کہ اے گیر فطری عمل ایت کہ ایشی آسر مرچا

Populism ء چوشیں ہر اہیں سورتے ء گندگ بوگا انت پرچیکہ یک
 هورس دروشم یے ء پشت نبونگ ء سبب ء ہر کسی جہد ہمے بوتگ کہ
 وتی "مسکلی کارپڑ" ء لیشر پراہ ء دراج تر بکنت۔

ہمے واہگ ء پیلوکنگ ء درگت ء (ایمانداری ء نظریاتی راہ ء
 راہبند ء برہلاپ کہ اے سک مشکلیں ء دیر دراجیں کار ء رھوئے
 ات) ء ساز باز ء دروگ ء دراش ء آسانس راہبند ء سرا کار بنکج
 کنگ بوتگ ء باز ء کپتیں نظریاتی ء گیر لبزانگی وڑ ء ڈولانی سرا عمل
 کنگ بوتگ۔

گوں ساز باز ء دروگ ء دراش ء وسیلگا گوں دگران ء وتی پلوگیر
 ء پلہ مرزکنگ ء مکسد آیان بے واک ء وس کنگ انت ء آیانی ہیال ء
 درگاہ ء سرا قفل جنگ ء بروبر انت۔ تانکہ آنہ پگر کرت بکنت ء ناں
 چیزے سوج کرت بکنت۔

چوناہا بلوچی لبزانک ء پڑا ناں شائزانی کمی ایت ء ناں لبزانسانی
 ڈکال ایت ... ادا ہر آ مردم ء کہ آئی ء دوشیر پر بستگ وتارا چہ پاڈل ء
 کم نہ زان ایت۔ بلے راستس ہبر ایش انت کہ رند گیری ، یک پیہمی
 Repetition بزبان بستگس ء ٹکس ہیالانی وار وار ء درشانی ء رومست
 بزبان سربری ء سطحی ہیال ، منطقی وڑ ء بھیر ، عشق ء ویل ء واکہانی بے
 سیتس پچار ، لبزانگی یک رنگی ء گنڈہ سنڈ ، آسان پسندی ء تک بندی
 ہمیش انت مرچیکس شائری ء مال ء مڈی ء بس !

ہستیں شائزانی ، شائری ء ابید مے بجھیں نوکس شائری چڑو

ہور کیں ، بے باہندی بے مارشتیں ، بے تلمس لبزانی جوہان ایت کہ
 آچر شاری ، ارواہ ، رسانک ، وس ، واک ، زہر گندگ بیتہ
 مرچیکس شاری ، تہا از می پگر ، باہندی زیبائی ، شائرانہ ہیال (Poetic
 perception) ، نبونگ ، سبب ، ایشی ، معیار ، اسٹینڈرڈ ، روچ بہ روچ
 جہل کیان انت ، مرچاں لبزانکی دیوان ، نیادانی توکا گیشترھے سوال دیما
 کنیت کہ زیکس عہد ، نسبت ، مرچیکس دور کہ آعلم ، زانت ، اعتبار ،
 ہم دیما انت ، چریشی ، سبب ، بلوچ جاگرد ، تہا ہم چیزے بدلی ، سدلی
 آتگنت بلے زیکس دور ، نسبت ، مرچیکس دور ، لبزانک ، اسٹینڈرڈ پدا
 ہم نزور ، گنتر انت۔ منی ہیال ، بلوچی لبزانک ، پد منتگی ، دومی یازیں
 سبباں چہ یک مستریں ، اہمیں سبب اے ہم آست انت کہ مرچیکس
 نگیس چاگردی جاوراں گوں ہور ونڈ چنڈس ، ہر بانکیں راجمان ، پڑا
 شائر ، لبزانت ، عمومی رول ، کرد پشت نہ کپتگ یا دومی لبزانی تہا چوش
 ہم گشگ بیت کہ لبزانک ، اہمیت ، ہرزشت ، راکس منگ ، تسلیم
 کنگا تیار نہ انت یا ایشی ، زلورت مارگ نہ بولگا انت۔

ہمیشکا لبزانت ، ازمکار چہ ہمے ڈالچاری ، سبب ، لبزانکی
 سرپراں چہ گستا ، ایوکی ، نا ، میتی ، "صلیب" ، سرا در نجنگا انت ، زبان
 ، لبزانک ، راجھ ہا سیں اہمیت ، نہ رسگ ، سبب ، ایشی ، رول ،
 کردار روچ بہ روچ گسیمران ، مرمران انت۔

دومی اے ہم بلائیں راستی ، گواچنی ایت کہ چریشی ، انکار بیت
 نہ بیت کہ علم ، دانش ، لبزانکی ، سساساچی واجکاراں (کہ آ بندراں
 ہر پیمنیں ، تپاوت ، چہ بید ، سجھیں راجمان ، راہشون ، راہدر بر منگ

بنت ۽ آياني بالاد (شخصيت) چه تپوهي ۽ گروهي شم ۽ شينڪاں برزتر
 زانگ بيتا هم همے ونڈ چنديں ۽ بهر بانگيں سياسي وس ۽ واڪاني
 سرپرستي ۽ چيرا وتارا چيراش دات ۽ په وتا ادارڪي آسرا ۽ پناه يے ۽
 درگيچنگ - چريشي ۽ نه ايشان اليوڪا وتي هستي بزاں زانت ۽ ازم ۽ نسب
 ۽ مقام ۽ گون انساپ نه کت بلگيں تپوي ۽ گروهي پله مرزي ۽ سبب ۽
 ايشان لبزانک ۽ کرد ۽ کار هم وتي محدوديں ۽ گيشتگيں کرد ۽ سبب ۽
 Minimize کتگ ۽ چريشي ۽ لبزانک ۽ بني ۽ بندري ارواه ۽ مکسد تامور ۽
 کورديم بوتگد

پرچيڪه داں وهدهے دانشور ۽ اديب وتارا چه گروهي جيڙه ۽
 اڙانداں دور ۽ برزترمه دراييت آلبرانک ۽ زانت ۽ گون هچير انساپ
 کت نڪنت - پرچيڪه شائر ۽ لبزانک ۽ ازم ۽ باترا ذهني آزاتي اولي ۽ آخري
 شرط انت -

هورين ۽ سرجمين راجي ڏيل ۽ بالاد ۽ سر نه آنگي ۽ سبب ۽
 پيشگيں پگري بنيات هورين راجي سساء ۽ شهور، ڏيهه دوستي ۽ گون هور
 انسان ۽ مزن پانديں ۽ شائيگانين پگر ۽ جاگه مرچاں بے وسي ۽ اليوڪي ۽
 مارشت پميشڪا لبزانک ۽ سرا ساهيل انت که شائر ۽ لبزانک وت وتي رول
 ۽ کردار ۽ وتي اهميت ۽ هرزشت ۽ چه دست کش بوتگنت ۽ راجي جهگيري
 ۽ اجتماعي پگر ۽ جاگه انفرادي ۽ بهر بانگي سياست ۽ پله مرز ۽ باهوڻ
 بوتگنت -

همے جاوراني سبب ۽ مرچيگيں عهد ۽ شائر ۽ لبزانکاني ديما مستريں

پرچیکہ کس پیلہ ء سرجم نہ انت ء ناں کسی علم ء زانت سرجم انت ء
 ناں وهد سرجم انت ء چاگرد ء جاوراں گوں زانت ء مارشت ء سچ ء کیلو
 بدل بنت۔

چیاکہ زانت ء ردوم ء دیمری گوں چاگرد ء ردوم ء بندوک ء
 همگرنج انت۔ اے برزی سبباں چه بید لبزانک ء اسٹینڈرڈ ء جہلی کپک ء
 دومی سبب مے نازانتی ء بے سمائی انت۔ چیزے ودی یا تخلیق کنگا
 ساری بائیدیں کہ ماہما چیز ء باروا بوانس ء آئی ء سجھیں پھناتانی سرا
 سوچ ء بسیچاریں ء گوں دل پہکی ء وئی نزوری ء گونزوریان ء چار ء
 بچکاسیں۔

دومی نوشته کنگ ء ہاترا عصری لبزانک ء وانگ ء زانگ ء گوں بھچی
 ء لبزانکی روایت ء چست ء ایرانی باروا سسی ء سرپد بونگ ہم زلوری
 انت۔ مے مسترس ڈک ء عذاب ایش انت کہ ماہج نہ وانس بے بے
 سوچ ء زانت ء نوشته کنیں۔ شاری ء گوں ہور ترانک یا رجانک ء کار
 ہم مے واستا آسانیں چیز انت پرچیکہ دگرانی ہیالان ء ماں بلوچی ء
 رجانک ء رنگ دینگ توری ہر پیما بہ بیت ماہسابے نہ حسابے ایشی ء
 سچ پچین ء اگری کنگا تکر ء بلدیں۔

بائید تہ ایش ات کہ چوشیں بے سرو پادیں ء بے بنس نوشتانک
 ء دل آزارس بازس ایرادی نوشتانک (کہ آ ایرادگری ء سچ ء کیلواں
 نیاہنت) شنگ کنگ مہ بوتیننت توری کہ آمریدے ء بہ بنت یا کہ
 مرشدیے ء بے تاکبندانی شونکار ہم بے وس انت کہ آہان ء

تاکبندانی تاکدیم آخر ڈولے سیاہ وہ کنگی انت۔ پمیشکا اے بے وسان ء
ہم ہچ ڈوہ ء ملائے پر نہ بیت۔

چوناہا کئے سہی نہ انت کہ ادا ڈوہ یکے ء نہ انت۔ ما بھیس ھے
پسپل ء توکا جاں دریں۔ ما درستیں ھے دنز ء لوڑانی لیگاریں۔ مانید تہ
ایش ات کہ ما اخلاقی وس ء واک ء گوں کار بکپستیں ء وئی دروگیں ء
وتگڑیں موجر ء چادر کہ مئے دیم ء سرا جھل انت بہ لگوشتیں تہ مئے
مشکل ء جنجال آسان بوت کن انت۔ اگاں ماوتی ھے میل ء چہ
نویسوکاں بگرداں ماہتا کانی شون کاراں یلہ دنیگ ء تیار نہ ایں۔ گڑا
چوشیں طاقت نیست انت کہ آمئے جاوراں شرکت بکنت۔ داں وھدیکہ
ایشی ہاترا ماوت تیار مہ بنیں۔

اگاں چوش نہ بیت گڑا بلوچی زبان ء لبزانک ء ھے رپ رپ مئے
رندا گھیل انت ء لبزانکی جنگ ء چوپ ء ھے سلسلت برے ایرادگری
ء شیرکنیں نام ء یک دگران ء ملامت ء ملنڈ کنان ء دیماروت ء وھدے
”رینواری“ ء نام سرا شیر ء سپرکست ء کیننگانی پندہ ء منزلان ء بران
ء روت ء شایت آوکیں نسلان ء چاکر ء گوارام ء تاریخ ء شوہاز ء ویل
کشی ء حاجت نہ بیت۔ دومی نوکس لبزانک ء شاری ء رست ء روم ء
پگری ء ازی اوشت ء اڑجلاں گوں ہور مستریں ء اہمیں مسئلہ
”عوامی لبزانک“ ء ودی کنگ انت۔ اُلسی زبان ء لبزانک ء مراد ایش
انت کہ ھے وڑیں شیریں ء لسانی دروشم ء گوناپ یلے ء گذر انت کہ چہ
مکران ء بگرداں سلیمان ء کوہ ء بھیس مہلوک ء را یک وڑ ء اپیل
بکنت۔ چوش کہ پہ مثال ء کلاسیکل شاری انت کہ آئی توار ء تام

جہیں بلوچ استمان ء توری آہر جاگے بہ بیت یکیں وڑء و ش ء تام دار
بان کسیت۔

بائید ہمیش ات کہ اے کار چہ سری نوشتہ کنگ بزاں لکھ وڑ ء
راہبند ء گوں بنگج کنگ بوئیں داں وھدیکہ اے بنی ء بندری کار سرجم
ء پیلو نہ بیت۔ "ا لسی لبرانگ" ء تسور ء سوال پیدا بوت نہ کنت۔
دوی اے ہر دوئیں دمگ ء گالوارانی نیاجی پرک ء دور کنگ ء ایشان ء
نزیک آرگ ء ہاترا کوشت ہمے بیت کہ مئے یک دگرے ء گوں لبرانگی
سیادی مہکم ء سوگو کنگ بہ بیت ء دوئیں دمگ ء ادیب ء شارانہ
پرزانہ کہ آوتی نوشتانگ ء پر بندانی ہم دپیں ء ہم بزانتیں لبران ء کار
مرز بکن انت تانکہ یک پلوے ماوتی ماتی زبان ء (Vocabualry) ء چہ
سی ء سرپد بہ بنیں ء دوی نیمگا ہر دو دمگ ء لبرانہ پروتی مٹ ء سٹ ء
دینگ ء گرگ ء سبب ء گالواری ء لبری پرک دور بیت۔

سلیمان کوہ ء بے وارثیں ، بے وا جمہیں ء بزگیں بلوچ راج ء
وابل کہ آتہ دوریں مثال ایت ہمے سوی ، چھی ء مری ء بگٹی ڈیہہ ء
دمگ ہم تنگا ا لسی لسانی دروشم ء واھند نہ انت بلکیں نوکس وھد ء
بازیں سہولت ء آسانیشانی باوجوت اے پرک ء تپاوت کم بوتگ ء
نسبت ء بتر زیات بوان انت ء اے جاگمانی لسانی دروشم ہمسائیکیں
تیلانزہ اثر ء نیم شل بوان انت۔

بلے اے مستریں جیڑہ ء اژاند ء باروا کس سوچ ء بسیچار کنگانہ
انت۔ ماگوں دعوی گشگایاں کہ اگل اے اژاند ء ہاترا ہج کتگانہ شت تہ

باندات ء اے سوال مزنیں راجی پُرشنت ء پرورش ء دوری ء گستاہی ء
نیمگا مارا تیلانک دنت۔

سک اپوز ء تہر ایت کہ مئے روار شتی دگ ء لہزانکی گل چڑو ہما
ڈیہہ ء کارکنگا انت ء وتارا محدود داشتگا انت۔ باتید انت کہ آوتی لہزانکی
گل کاری ء کارپڑا کمیں بہ ودین انت۔ تانکہ ہوریں ء ہمگر نجیں
سورتے ء گوں بلوچی زبان ء لہزانک ویم ء بہ شتیں۔ روار شتی ء نیمگ ء
سنگت اگاں اے توجیل ء بکن انت کہ جی اے مئے کارنہ انت ء باتید
انت کہ آجاگہ ء مہلوک وت وتی ماتی زبان ء پاریزگ ء درگت ء
دستاں بہ سریناں۔ داں ہدے ء اے گپ راست ہم است انت کہ ہر
جاگہ ء مہلوک وتی ماتی زبان ء لہزانک ء دیمری ء پہ وت سرین ء بہ
بنداں۔ بلے زلورت اے ہم است انت کہ آیان ء وتی ماتی زبان ء
لہزانک ء دیمری ء ہاترا باتیدیں کہ مئے وانندھیں ء رژنا پگریں سنگت
ایشان ء تیار بکناں ء ایشانی راہشونی ء راہدربری ء بکناں۔
پرچیکہ اے دمگانی توکا ماتی زبان ء لہزانک ء پڑا دنیگا چوشیں
ہاسیں کارے نبوتگ پمیشکا ایشانی سربندی ء دلہڈی الم ء شریں کارے
بیت۔ اگاں ناں تہ گڑا اے تاوان جھیں بلوچ راج ء بہر ء بیت۔
مرچیکیں روچ ء شایت زبان ء تاوان ء اے بیم ناکیں ترس بلکس
بازینانی پھم ء مہ ایت۔ بلے بلوچی ء دامن ہمے وڑا روت تنگ ء کم گشاو
بنیان ء کہ ایشی ء آسر ہوریں وت کشی ء ابید دگہ ہج چیزے گندگانہ
ایت۔ اے درگت ء چہ جھیں لہزانکی گلاں۔ لہزانت ء دانشوراں گوں
وزبندی ہمیش انت کہ آوتی ڈیہہ ء دمگاں گوں ہور اے بزگیں دمگانی

بازینانی پھم ۽ مہ ایت۔ بلے بلوچی ۽ دامن تھے وڑا روت تنک ۽ کم گشاد
 بنیان ۽ کہ ایشی ۽ آسر ہوریں وت کشی ۽ ابید دگہ ہچ چیزے گندگانہ
 ایت۔ اے ورگت ۽ چہ جھیس لبزانکی گلاں، لبزانت ۽ دانشوراں گوں
 دزبندی ہمیش انت کہ آوتی ڈیہہ ۽ دمگل گوں ہور اے بزگیں دمگانی
 نیمگا ہم وتی ہیال ۽ دلگوش بکنناں۔

تانکہ بلوچی زبان ۽ لبزانک ۽ دنیا چہ گاری ۽ بربادی ۽ رکھینگ نہ
 بیت ۽ دومی اے گلاں چہ اے دزبندی ہم است انت کہ آ باتیدیں وتی
 کسانیں ذاتی ۽ گلی جیڑبان ۽ پشت ۽ دور ویان ۽ یکوئی ۽ یک جانی ۽ ہاترا
 یک ہوریں ۽ سر جھیس لبزانکی گل یے ۽ اڈکنگ ۽ ہاترا یک بہاں ۽ بلوچی
 زبان ۽ لبزانک ۽ ساتینگ ۽ سمبھینگ ۽ ہاترا وتی جہداں تیز تر بکنناں تانکہ
 مے پدریچ وتارا ننگی ۽ گنگدای ۽ عذاب ۽ رکھیت بکس۔

ماں بلوچی شائری ۽ گھگھیری ۽ منیل ۽ مارشت

بلوچی لبرانگ ۽ تها گھگھیری بزاں مزاحمتی شائری ۽ باروا چمشانکے
 دنیگا پیش ادا اے سرپد کنگ لوٹ ایت کہ گھگھیری بزاں مزاحمتی شائری
 چیاگش انت۔ مزاحمتی لبرانگ یا شائری اسل ۽ جبر ۽ زلم ۽ پڙورا چه ووی
 بوتگس هما ساساچی منیل ۽ مارشت ۽ نام انت کہ آئی پشت ۽ راجی،
 راجماتی، راجدبری ۽ راجدپتری و مالی ۽ نفسیاتی جیڑہ ۽ اژاند ۽ مارشت
 موجود بنت۔

گھگھیری ۽ مزاحمت ۽ کرد مخالفس ۽ مٹ مٹو کس قوتانی وجوت ۽ چه
 ووی بیت۔ ۽ لبرانگ ۽ تها گھگھیری ۽ منیل ۽ مارشت چه همے عمل ۽ آسر ۽
 نیچکانی سبب ۽ دیم ۽ کاهنت۔ دنیا ۽ تاریخ ۽ تها انسان چه شروعات ۽ جہد
 کنان ۽ پیداک انت۔ آئی ۽ همے جہد راجماتی ۽ دودمان یے توکا نانسپی زلم
 ۽ جور، لٹ، پل ۽ زہری ۽ محرومی ۽ آسر ۽ نیچکانی سبب ۽ ووی بیت۔
 ہرهما چیز کہ انسان ۽ نہ رس ایت۔ آ، آئی ۽ دماگ ۽ توکا یک ارمان ۽
 واہگ یے شکل ۽ دیما کنیت۔ گڑا آ ہمیشی ۽ راوتی کنگ ۽ ایشی ۽ را یک
 جاہگیں شکل یے ۽ دنیگ ۽ ہاتراوت جہد ۽ کوشستان بناکنت۔
 تاریخ شاہدی دنت کہ زلم آماچیں مہلوک ۽ توکا اگاں شور ۽

سمایے ۽ ودی کنگ بہ بیت ۽ آئی ۽ را وتی طاقت ۽ توان ۽ مارشت ۽
 سلکن دنیگ بہ بیت۔ گڑا آنہ ایوکا وتی ہستی ۽ زند ۽ بلکس راجمان یے
 ۽ قسمت ۽ بدل کنگ ۽ ہم بلانیں وس ۽ واک یے داریت۔ آیانی
 ابدنیں وس ۽ واک ۽ مارشت ۽ جذبگ آنہاں چہ بے وسی ۽ گونزوری
 ۽ تھاریں کوڈاں کشان ۽ جہد ۽ کوشست ۽ راہانی سرا کوشتارینیت۔
 ہر دینکہ بہ راست ۽ گواچن ۽ ہاترا زلم ۽ ہلاپ ۽ جہد بنگج کنگ
 بہ بیت گڑا دلپروشی بے وسی ۽ گونزوری ۽ مارشت مدان مدان ۽ ہلاس
 یوان ۽ رونت ۽ دل ۽ ارواہ ۽ تہا امیت ، اوسیت ، بھیسہ ۽ باور ۽ برانز
 ودی بنت۔ نازانتی ، بے سمائی ۽ سرنگیں ۽ گمیرنگیں ہیالانی جاگہ شہور ۽
 زانت ۽ مارشت ودی بنت۔ گونزوری ، بے وسی ۽ دلپروشی بہ زالمیں نظام
 ۽ راہبند ۽ برجہ دارگ ۽ کنگ ۽ مدت کنت۔ بے جہد ۽ کوشست نہ چڑو
 رژنائیں باندات یے راہانی نشانبری کنت بلکس داں منزل ۽ آپسرے ۽
 رسینگ ۽ وسیلگ ہم ٹہیت۔

آلبزانک کہ راجمان یے ۽ دلپروشی ۽ بے وسی ۽ را دور کنان ۽
 مظلومیں ۽ لگتھالیں مملوک ۽ تہا جذبگ ۽ سلکین یے پیدا کنت۔ بندرا
 ہما لبزانک مزاحمتی ۽ گنگیری لبزانک گشگ کرزیت۔ بلوچی مزاحمتی لبزانک
 ۽ سر ۽ سرگشیگہ بلوچ راجمان ۽ زند ۽ ہستی ۽ گوں ہمگرنچ انت۔ دوی
 لبزانی تہا چوش ہم گشگ بیت کہ بھیں بلوچی شاری وتی شم ۽ شینگ ۽
 طرز ۽ پکر ۽ حساب ۽ گنگیری انت۔

چوش کہ میر بیورگ بلوچ ۽ یک جاگے گشگ ات۔

شیراں ہماں مردگش انت۔

وت موہری داوا گرانٹ۔

میر بیورگ ۽ ہمے شیر بلوچی لبزانک ۽ ہما آدینک انت کہ اودا
بلوچی شاری پہ یک راجہانی عملے ۽ سورت ۽ دیما کنیت۔ میر بیورگ ۽
نزیک ۽ شاری ۽ عمل گوں سرپاری ۽ گھگھیری ۽ عمل گوں بندوک
انت۔ ۽ راستن ہبر ہم ہمیش انت کہ سوگویں ۽ مھکمیں کھٹنٹ ۽ ابید
شاری بوت نکنت۔

ہمے پیما سلیمان کوہ ۽ نامداریں شائر رحمن بزدار یک ہندے ۽ گش
ایت۔

شائر تمن داوا گرانٹ۔

ورداس ہردیم ۽ دینت۔

بزاں شائر ۽ سیادی ۽ دوستی چکلیں سورت ۽ گوں وتی ڈیہہ ۽ ڈکار ۽
راج ۽ راجہان ۽ بیت۔ ۽ راج دوستی ۽ ڈیہہ دوستی ۽ جذبگ چہ سوگویں
۽ مھکمیں کھٹنٹ ۽ ابید ممکن نہ انت۔ چوش کہ مانگشنگ ات کہ بلوچی
گھگھیری شاری ۽ سپر بلوچ راجہان ۽ زند ۽ گوں بندوک انت۔ پرچاکہ
تاریخی المیہ لے ۽ سورت ۽ بلوچ راج ۽ رامدام وتی راجی ننگ ۽ ناموز ۽
پاریزگ ۽ رکھینگ ۽ ہاترا گام گام ۽ سرا مر ۽ جنگ کنگ بوٹگ۔
اے جنگ ۽ مزایانی مسترین سبب شایت ہمے بوت کنت کہ آج
وہدے وتی تاریخی ۽ راجہانی پجاری ۽ ہیشیت ۽ چہ دزکش بوٹگ ۽ تیار

نہ بوتل۔ ہمیشہ بلوچ راج ۽ چاگرد مدام جنگ ۽ مڑانیانی زہم ۽ زورانی
ترجان بوتل۔

سنگے اگاں چات ۽ کپ ایت، کرن ۽ دراجیں مدتے

آپ ۽ شیلان ہیرت نہ بیت، ہنچش بلوچ دردانگیں

دور ۽ زمان ۽ پھیناں، لیگار ۽ دنزیں نہ بیت۔

چوش سر ۽ الماس ۽ مثال

زنگیں شے ۽ نمبی نہ بیت۔

زاناں کہ ورنہ ننگریں روش لیے شہ لوغاں درکپ انت۔

بند انت رندی پلواں شرطاں گوں ہسی چوٹواں۔

سوب ۽ چومسک ۽ عنبریں کٹ انت وشلہیں وتن۔

جہیں دنیا ۽ گیدی لبرانک آکہ بنی آدم ۽ ہوریں ۽ بے ریائیں تخلیق

گشگ بیت ۽ کم ۽ کیش جہیں دنیا ۽ گیدی لبرانک ۽ پگری ۽ ازمی دروشم

یکیں سورت ۽ ہوریں ۽ شرکانیں جذبگ ۽ لہڑانی درشانی کنت۔ چو کہ

لونی ۽ مثال انت کہ اے وتی پگری ۽ باہندی شم ۽ شینک ۽ حساب ۽

ماتی جذبگ ۽ مارشانی نام انت ۽ ماتی جذبگ ۽ مارشت یک فطری ۽ جبلی

درانگازی ایت کہ دنیا ۽ ہر کنڈے ۽ نندوکیں مات یکیں پیم ۽ وتی چک ۽

ساڑا نیفیت۔

بلے بلوچی لولی یا نازینک شایت دنیا ۽ هما اولی لولی ۽ نازینک انت
 کہ آماقی زیبا ۽ تنھڑائیں جذبگ و باھندانی برھلاپ مزاحمتی ۽ گھگھیریھیال
 ۽ جذبگانی شہوری ۽ ہاسیکاری سکین ایت کہ او دامت وتی نازاکیں بچان ۽
 پیر ۽ مزین امرھی ۽ دعا نکن انت۔ بلکس وتی ماتی لولی ۽ نازینکانی تھاپ
 تسکوورو شمس بچانی ہاترا اے واھگ وار انت کہ منی بچ مزین بہات، زحم
 جن ۽ ڈاتار بہات۔

علم دین پلگدیں ورنابیت۔

بندایت ہر ششیں ہتھیاراں۔

زحم ۽ توپک ۽ کائاراں۔

ڈھال ۽ اسپر ۽ امباچاں۔

لولی لول کنناں بچ ۽ را۔

(یا)

اے منی گو لشتگیں درماتی

جنگ ۽ ساعتاں گرانیناں۔

زحماں گوں و تا سرماکن۔

ہیلاں پہ تئی شارو آں۔

گھاراں پہ دھیرداں دریناں۔

کاڑ پہ سملی کوئی تہ۔

قوم پہ تئی بلوچ نام ء۔
 مات پہ داتگس لولی آل۔
 لولی لول کنناں بچ ء را۔

ہر دینکہ شہہ مرید ، پہ ہانی ء گندگا میر چاکر ء ماڑی ء روت گڑا ہانی آئی
 ء چاکری ترس ء سراہم ء دیان ء گش ایت۔ کہ تو زان نئے اے میر چاکر
 ء ماڑی انت؟ گڑا شہہ مرید ، ہانی ء پسو ء وتی ماتی لولیاں گیر ایت ء گش
 ایت۔

چومناں دانی ء نہ لولینتہ۔

چومناں مات ء شیر نہ میچینتہ۔

سروتی شویم چاکر ء پلس۔

ہمے پیماء میر ہورگ بلوچی ماتاں پنت ء نصیحتاں دیان ء گش ایت۔

پیرھے لولیاں مہ دسیت بچاں۔

زحم جن ء ڈاتار ء سخی باناں۔

بزاں مزاحمتی شاری بلوچی زبان ء اولی لبز انکی تخلیق انت کہ آچہ
 سری مات ء کٹ ء لولی ء نازینگ ء سورت ء ودی بیت۔ اسل ء بلوچی
 لولی ء تہا مزاحمتی منیل ء مارشانی درانگازی ء مکسد ہما جاگرد ء جہگیری
 انت کہ اودا چہ سری روج ء مات وتی چکانی کردار ء عمل ء را وتی

سوسائٹی ءِ راجمان ءِ جاورال ءِ متابک ءِ ساچینگ ءِ سانگ ءِ گوشت
 کنتہ ءِ لولہ ءِ اے عمل یک جنگی ءِ زحم جنس سوسائٹی ءِ ہاترا اجہیں ءِ
 ہیمانگس ٹونکے نہ انت پرچیکہ راجمان ءِ مجموعی لوٹ ءِ گذرانی حساب ءِ
 گوشت ہمے کنگ بیت کہ آؤکس نسلانی سرچلیدی ءِ مزاحمتی وس ءِ واک
 ءِ چہ چلی گوانزگ ءِ مھکم ءِ سوگو کنگ یہ بیتہ

ماں گیدی شاری ءِ لولہ ءِ تانزنگ ءِ چہ ایید ”ڈوسی“ ءِ توکا
 نمونگری ءِ گھیری ءِ یک بے امیکس جنبلے سرگرگاتتہ چونانھا ڈوسی ءِ
 بنگلہ محبت ءِ چاکرود ءِ ترایت کہ اووا تینگس ءِ زہیریں دلانی سارتم
 اشکار ءِ کوکار اشنگ بنت بے وس زرو ءِ بے وس اھوال ءِ پکار
 گندگ بنت بے ہمے بے وس ءِ پکارانی توکا مزاحمت ءِ ہمے رنگس کوکار
 گندگا کھنت کہ دنیا ءِ گیدی شاری ءِ تما چوشیں مثال بے مشکل ءِ
 گندگ رس ایت۔

چوناھا عشق ءِ عشقیہ شاری ءِ باروا گشگ بیتہ کہ فمانگ ءِ
 تھلس ءِ زہر ءِ زپتس راستی ءِ حقیقتاں چہ وتارا چیر دنیگ ءِ پنہادی
 بنیگ ءِ ہاترا محبت ءِ کڑس (سہارا) گرگ بیت ءِ محبت ، چہ زندگی ءِ
 حقیقتاں تراس ورگ ءِ نام انت۔ اصل ءِ چوش نہ انت بلکس راست
 وائش انت کہ محبت بندراوت بلائیں گھیری ءِ نمونگری ایت۔ راجمان
 ءِ ناروائس ءِ بے جانس نا انصافیانی ، بندش ءِ پابندیانی صلاب ءِ یک
 کوکار ءِ سکین ایت۔ حقیقت نہ ایش انت کہ محبت ءِ سرا پھمنکر کہ
 دودمان ءِ ناروائی ءِ بندش گیش بنت۔ محبت ہمانکر وتی وس ءِ واک ءِ
 گوں اے بندش ءِ ڈکانی پروشگ ءِ نمنگ ءِ ہاترا ویما کتیت۔

پرچیکہ محبت ہج طاققت ء نہ من ایتہ ہج بندش ء قبول نہ
کتہ محبت وت کہ بلانیں طاققت انت گڑا آچوں دو میگ ء زورا من
ایتہ

چوناہا بلوچی عشقیہ شائری ء ڈیسی ہر دکانی توکا راجمان ء بندش ء
نانا قیاتی ہلاپ ء نمونگری ء گھگری ء میل ء وہیر گندگ بنتہ بلے
نمونگری ء گھگری ء ہوالگل گوں ڈیسی بھیں عشقیہ شائری ء نسبت ء
گامے ویمرا انتہ پرچیکہ ڈیسی ء گھگری ء نمونگری ء رخ ء ویم دوومان ء
سیمراں چہ ہم آندم انتہ ادا اے جہلی ڈیسی آن بچارات کہ آموت ء
ہلاپ ء کوکار کنان ء ارزیل ء ہم ڈوبار ایتہ

ارزیل تو کنڈاں پنڈاٹ ء

زیٹ ء منیں نازاں

شالا جوانیں روشاں گندات ء

سر بل من دزاشتہ بانگی
صفتی منیں روح ء ڈاکاٹ
ارزیل ء ملہ وانگی

دیاں وتی پاک ء اپیل ء
 گوں من میل ء متیں دوست ء
 تہمنبل نیست ایں ارزیل ء ۔

۵
 من رواں کوکاں خاوند ء
 ارزیل مناں آخر نیل ایت۔
 کشیت اوں گوں دوست ء یہ ہندا

گیدی لبرانک ء اے برزی دا تگیں مثال ء دروراں چہ ابید ما بلوچی مزاحمتی
 شاری ء را چار پگری ونڈاں بہرکت کنیں۔ بلوچی مزاحمتی شاری ء سری
 دور چہ مئے چماں آندیم انت۔ پمیشکا اے دور ء لبرانک ء باروا ماہچ سہی ء
 سرپد نہ ایں۔ پرچیکہ اے دور تاریخی دنز ء بجانی ہرجان انت۔

اے دور ایران ء تھا بلوچانی ہما دور انت کہ اودا پہ بلوچ راج ء
 مدام گوں ایرانی بادشاہاں جنگ کنگ کپنگ ء ہاس پہ نوشیرواں عادل ء
 گوں بلوچانی مڑائی ء جنگانی سبب ء ہما دور ء چیزے نہ چیزے تخلیق الما
 دیما آتک بنت۔ مگاں ہے شیری مال ء مڈی داں مانہ رس اتک۔ بلے ابو

القاسم فردوسی ء وئی شاهنامہ ء تما بلوچ سرچاری ء کسے وڑ ء درشاں
کنگ

سپاہی زگردان کوچ و بلوچ

سگالیدہ جنگندہ مانند قوچ۔

کہ کس درجہاں پشت ایشاں ندید۔

برہنہ یک انگشت ایشاں ندید۔

بلوچی مزاحمتی شاعری ء دومی دور بلوچ راج ء چہ ایران ء لڈگ ء
ماں بلوچستان ء آباد بوئنگ ء لستیں سالان پد چاکر ء گواہرام ء پروتی سی
سالی جنگ ء چوپ ء دور انت کہ ادا تاں پیلیویں سی سال ء گنگیریں سر
گڈگ بوئنگنت۔ بے اے ہر دکانی دل ء گوات یے ء ہم نہ جنگ۔ چونہا سیا
اے مزاحمتی عمل دو براتی تمنی طاقتانی در نیام ء مزن سرائی ء پاک ء
پڑکا ء جنگ انت۔ ء مزاحمت ء اے عمل ہچیر سازانینگ نہ بیت ء ناں
ایشی ہاتراچ پیہیں دلیل ء تو جیل یے درگیجگ بیت۔

بے راستیں ہبر ہمیش انت کہ چہ ہمے جنگ ء مزایانی پڑورا یک
بلائیں ء ٹوہیں مزاحمتی شاعری ء ہم ویما آتنگ کہ آلمہ مئے لہزانیک ء
نمیرانیں ہرے لیکگ بیت۔ ہمے برات کوشی ء پڑورا چہ وویں بوئنگیں
شاعری ء رالہزانکی سطح ء سرا ڈالچار کنگ ء ء چہانی بوئنگ ء کسہ چہ تارین ء
تراسگ ء ہرہم ء ابید دومی سچ نہ انت۔ ہامید ہمیش انت کہ ہمے تاریکی
المیہ ء راشوری ء پگری سورت ء چارک ء تپہنگ بہ بیت۔ تاکہ آوکس
وہدا چوشیں سلین ء بدیں باور ان چہ وکارا ہستیف ء پارہات ء ہاترا

ماونیس راھے درگیجگ بہ بیت۔

ہمے دور بہ مزاتمتی شازی ۽ چیزے درور اداگندگ کرزانت۔

تراگڈتہ منی پولاتیں تپرزین ۽

کپتگئے گور پاند ۽ نگوئر ویم ۽

نئے گوات بارت بونہ بارت ٹیلینیت

چوہٹ ۽ بڈیگاں وراں بیت ئے۔

آپ چو سبزیں ستن ۽ پٹنت۔

پہ قبا ۽ تنی بارگیں چیلان۔

چہ سکار ۽ زر ہشتمین مشت ۽

چہ کمیت ۽ ابریشمیں بشکان۔

انگڈتہ تنیگڈ شت ئے لوگ ۽۔

(میر گواہرام لاشاری)

ماہمارند ۽ بارگیں بوروں۔

گاھے برزین و گاہ در زینوں۔

گاھے گوں تاوان ۽ شریک داروں۔

گاھے گوں سیت ۽ سہ بری کایوں۔

(میر چاکر رند)

من کہ چوبشی کھکرے رستاں۔

تئی سرے تو پانی ابر پر شتاں۔

کشتنگ من نانانی ملک میر بان۔

گوں حاجی شنگ، مو مرے گواہرام۔

گوں ہر دو سہرا بان پہلوانیناں۔

مئی دل سے سکین درھلکے گونستہ۔

غانی گوں بورین کنگلر، کشتہ۔

(میر گواہرام لاشاری)

سی سال، موت، اشمرار۔

جان، جاہواں جنگلی این۔

تیغ چوں ملگور، حونی این۔

چوٹ انت چوں کمند، بوگاں۔

جفتاں نہ ششت لہڈیناں۔

ورنایاں دو مند یلیناں۔

لاڈماں دیر و ان رست انت۔

پاگ اش پہ کمیوی بست انت۔

بوران سے سب لگام، تاکنست۔

شہ آہاں پہ نشان یکے نہ انت۔

تیغیاں چڑ تگنت ہندیال۔

زحمائی رہاں زوریناں۔

شڑتاں داتگنیں شومیناں۔

چکی لیوئے گوازیال۔

(بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی۔ تاکدیم ۱، ۱۰۰)

اے دور ۽ دومی مزاحمتی شائرا نی لڑا۔ بچار پیروشاہ رند، بابر سہراب
دودائی، جونگو غلامو، ہیر و مندوست ۽ دومی بازیں شائر گون انت۔ اے
جھیں شائرا نی پگر ۽ سوج ۽ سچ تمہنی اڑاند ۽ جیڑہانی چاگرد اتر ایت۔ بلے
بالاچ گوریگج کہ ہڑدی صدی ۽ یک نامداریں شائرے بوتگ آئی ۽ برات ۽
بیر ۽ سہ بیست مردم کشتگ ات بلے آئی ۽ بلوچی بیرگیری ۽ جذبگ داں گور
۽ ہم سارت نبوتگ۔ بلوچی بیرگیری ۽ بارواگشتگ بیت کہ۔

بیر بلوچانی تاں دوسد سال ۽

لسہتیں آہو انت دو دناتیں۔

سنگ اگاں چاتانی بن ۽ ریز انت۔

کینگ چہ مردانی دل ۽ کنز انت۔

چوناہا بلوچی بیرگیری ۽ حساب ۽ بالاچ ۽ چہ زیات ہارین بلوچ ۽ چہ
وتی برات ۽ بیر ۽ شش بیست مردم ۽ ساہ گپتگ ۽ آئی ۽ اے کول داں

مرہاں بلوچی بتلے ۽ ہیشیت ۽ مئے دیما انت کہ ”من زاناں وتی
 برات ۽ ہیرا پہ من تجہیں دنیا ۽ کشت کت نلکناں ، بے منی دژمن اگاں
 تھ زرا آندیم ہم برواں مگاں دژمنناں گوں منی ہیرا تاقیامت ہم بوت
 نکت۔“ ہارین ۽ ہیرگیری ۽ مزاحمت ۽ اے کردار وتی ہندا برحق ۽
 جاہیگ انت لے بالاچ ۽ گھگیری ۽ مزاحمتی کردار ۽ آئی شاری ۽ آہل ۽
 توار ۽ ہج مٹ درگیجگ نہ بیت۔

بالاچ گورگج برزیں ۽ بلندتریں راجی سند و مکامے ۽ سرا وتی
 دژمنناں جار ۽ کوکار ایت ۽ وتی مزاحمتی کردار ۽ توکا یک بلائیں ۽
 شایگانس لیکہ ۽ واہند انت۔ بالاچ ۽ چہ پیش بلوچ مزاحمتی کردار یا آئی
 ۽ مزاحمتی شاری ۽ تخلیق ۽ لبزانکی سنج ۽ مارشت تمہنی جیڑہ ۽ اژاندانی پڑورا
 چہ ودی بیت۔ بے بالاچ آولی شائر انت کہ آئی گورا انفرادی ۽ اجتماعی
 ہر دونیں سند ۽ مکامے ۽ سرا یک ہوریں راجی لیکہ ۽ پگرے ۽ شون
 رس ایت۔

بالاچ وتی دژمنناں انگیران ۽ بزاں چیلچ کنان ۽ گش ایت۔

آں زر کہ بیورگ ۽ زرنگنت۔

پلیں گد ۽ کیس نہ بنت۔

شما کہ ہمے مرد کشتگ انت۔

زاناں بلوچ بے واڑہ انت۔

دوی جاگے بالاچ گش ایت۔

من گوں بدیاں ہنچوش کنیاں

دودا ۽ جوڑیں دڑمنیاں

بانز گوں کپوتی ولہراں۔

گر میں لواری گوں چہراں۔

ہوک کن انت گوں ارزناں۔

بزگوں کھیری ڈنگراں۔

گرک گوں مزنی چیزیں جہراں۔

مید کنت چو ماہی ۽۔

مہر دانگلیں مرداں کشاں۔

آس یے تاں محشر ۽ روک کنیاں۔

(بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی۔ تالیف ۱۹۱۵ء)

بندرا بلوچ راہمان یک بخت گیری ۽ زور آوری را جہنم یے بولنگ
 کہ آئی توکا وہی تمہنی گدر ۽ بندیاں گوں حور بہ گیری ۽ جذبگ ہم یک
 تو انہیں تمہیں ۽ برشت یے سورت ۽ دیما آتنگ۔ ہمیشہ بلوچانی گونہ
 ہرگز ۽ مسئلہ یک مسترین تمہنی پرزے زانگ جینگ۔ ہر آکس کہ وتی ہر
 ۽ گپت ملت ۽ ہون ۽ جہنم ۽ تہا پانی ۽ زندگ بنگ ہرگز ۽ ممکن
 بیت ۽ ہمیشہ بلوچ شہری ۽ تہا ہرری ۽ بارہ مزا متی لہر ۽ جذبگانی اجہیں

مرحال گندگارس انت۔

- دست بہ دل پٹ ۽ مید بیارنت۔
- کز انگس گراگ شیر بیارنت۔
- مدی نر مزار لاهو بہ بنت۔
- آسکل کھول وچینی بنت۔
- گزاں کنٹگ ۽ ماراں پاو۔
- بوجی پہ ڈگار اجزانت۔
- میرجت بہنت لنگاراں۔
- گورکاں جتنی چاریننت۔
- انگت مئے نہ بیت سہل ۽ تران۔

(بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی تاکدیم۔ ۱۔ ۲۰۰)

- شگال مرگ ۽ کپوتانی شبان بیت۔
- شکارانی پلنگ اشترانی ساربان بیت۔
- وروکیں گرک نلہباں پسان بیت۔
- پس ۽ اولاد چوبر ۽ شو شگان بیت۔
- اگاں پشیگ ۰ پیگ ۽ پاسبان بیت۔

اگاں آھو گوں شیراں ھمکران بیت۔

اگاں سیرگ دانہ گوں چران بیت۔

شپ ۽ بیست ۽ نہم گر ماہکان بیت۔

ھمنت چو ارزن ۽ دان ۽ کسان بیت۔

ھشاش چو ڈھاڈر ۽ جنپاں کلان بیت۔

زر ۽ آپ ھشک ۽ راہ پہ گردکان بیت۔

زر ۽ ماہیگ پر آڈناں تچان بیت۔

اگاں عقرب گوں پور ۽ جی ۽ جان بیت۔

پدا منیگ ۽ تنی سھل ۽ تران بیت۔ (ملارگام و شیا)

ھردینکھ دودا گورنج پہ باھوٹی کدر ۽ نہادانی پاریزگ ۽ رکھینگ ۽
درگت ۽ کشگ بوتگ گڑا بالاچ ۽ نزیک ۽ ھم ھمے بیرگیری ۽ سوال یک

بلائیں راجی کدر ۽ نہادے ۽ سورت ۽ دیما آتلگد بلے تاریخی سورت ۽

بالاچ ۽ مزاحمتی کردار ۽ آئی ۽ پگری سطح چہ قبائلی ۽ تمنی سیمسراں آندیم

اجتماعی ھوالگے زانگ بیت۔ بالاچ گورنج ۽ کردار پہ یک عہد ۽ ذمانگ

یلے ۽ ہاترا نہ انت بلکس ہر وہد ۽ ذمانگ یلے ۽ تھاکہ بے وسیں جنیادیم ۽

گورم یلے جنگ بیت ۽ پہ حق ۽ ہاترا ناحق ۽ دودایے کشگ بیت گڑا ھر

ھما وہد ۽ الما نوکیں بالاچ یلے ودی بیت۔

بالاچ گورگج ۽ اے جہلی شیر بلوچ راجی پگر ۽ سیاہگ منگ بیت۔
 کہ ایشی تہا یک شائینگانیں راجی پگر ۽ مارشت یے لہزگرگا انت۔ ہمے پگر
 چہ تمنی ۽ انفرادی سنج ۽ مارشتاں چہ آندیم یک ٹوہیں ۽ شاگیں کینوس
 یے واہند انت۔

۔ کوہ انت بلوچانی کلات۔

انبارش بے راہیں گر انت۔

آپ اش بہوکیں چمگ انت۔

کوڈی اش پیشیں کنڈل انت۔

بور اش سپیتیں چو انت۔

بچ اش گچینیں گونڈل انت۔

برات اش تلہاریں اسپرانت۔

عاریف مزن تاہیں لڑ انت۔

زاماتی شلیں خنجر انت۔

آں مرد کہ ہوناں گرانٹ۔

واب اش تلارانی زہ انت۔

بالاچ گورگج ۽ گوں ہور حمل کھمتی ۽ کردار ، سنج ۽ مارشت ۽
 حساب ۽ اجتماعی انت۔ پرچیکہ حمل بلوچستان ۽ توکا آ اولی مزاحمتی
 کردار انت کہ آپہ وتن ۽ رکھینگ ۽ پاریزگ ہاترا گوں پر تگیزی اژد ۽

لشکر و زلفش انت۔ اے کم و گیش ہما دور انت کہ ادا سی
 و حاورہ یک و کوہانی تما چاکر و گواہرام وتی مزین سری و آس
 گوارنی کنان انت۔ بلے حمل وتی پلین و ماتی ڈیہہ و رکھگ ہاترا گوں
 و ژمن و ڈنگاں ہکل و کوکار انت۔ حمل و مزاحمتی کردار و ہواگ
 گوں آتی و گہار و شیر و پر بند مزاحمتی جذبگ و مارشانی واہند انت۔
 پیما دومی حمل بندس رندے و گوں شیر و مڑانی و وا کہ ہم اسل و بلوچ
 نفسیات و تب و چاڑ و جہگیری کنت پر چیکہ یک روایتی بلوچ یے و
 ممکن نہ انت کہ آشیر و بگندایت و جنس آدمانی پیما وتی چہاں
 کنان و چہ شیر و پنادی بہ تچیت۔

تینج مہ رنڈایت سیریں جتکے

دست مہ لرزایت و دل مہ چندایت۔

یک برے زنزیری رہے ژل وتی !

ماں پلاٹانی بندگ و جاہ !

گردن و چوکانڈیلی بہ تریزی !

حمل تئی تیماروں حرام باتنت

ہمے پیما گراں ناز و کردار ہم سماچی سطح و سرایک گہگیری

مزاحمتی رویہ ایت۔ ہر دینکہ آشکنت کہ آتی و مرد چہ جنگ و پڑا

ساہ و پاریزان و لگورانی پیما تچیت۔ گڑا گراں ناز وتی مرد و راہے

ہیشیت و قبول کنگ و تیار نہ انت۔

کنیت تئی شیری کشتن ۽ احوال۔
 گوں سری ورنایاں شلانگیناں۔
 نیل کنناں کل ۽ ہر چہار کنڈاں۔
 درکنناں پرہ کنڈ گڈویگاں۔
 گوش بنانی پار سنگس درواں۔
 ماں مامک ۽ نیل آ پاں۔
 درستاں ماں رزان ۽ تہا شپیاں۔

گراں ناز لوٹیت کہ چہ جنگ ۽ میدان ۽ لہ ۽ لاش بیاتکیں۔
 بلے آئی ۽ لگوری ۽ ہال میاتکیں۔ گراں ناز ۽ لہ گوں اے بغاوت سماجی
 سطح ۽ سرا پہ سماجی کدر ۽ نہادانی برجہ دارگ ۽ پاریزگ ۽ سوال انت
 کہ آ لہ وایل دات کنت بلے راجی کدر ۽ کیلوان ۽ آ ہچیریلہ دات کت
 نکنت۔

ادا ہم پہ اجتماعی زند ۽ ہوالگاں گوں انفرادی محبت ۽ مہرچ
 حسنت ۽ حرزشت یے نہ دارایت ہمے پیما میر جاڑو جلب ۽ دودا
 گورینج ۽ مات ۽ کردار ہم انفرادی عمل ۽ نفی ۽ ہورس ۽ اجتماعی زند ۽
 کچ ۽ کیلوانی برجہ دارگ ۽ نشانبری ۽ جہگیری کن انت۔ اے ہر دوئیں
 وتی ماتی ۽ پتی محبت ۽ مہر ۽ چہ دکش بوت کن انت۔ بلے راجی کدر ۽
 نہاداں چہ بغاوت ۽ انحراف آیانی وس واک ۽ درا انت۔

پیشکا ہر دوئیں وتی فطری ۽ انفرادی محبت ۽ راج ۽ درگاہ ۽ سرا

قربان کنگ ء پھیر چک ء پد نہ بنت۔ چیا کہ یک چک بیے ء مرگ
 واشایت سلگ ء قابل ء بوت کنت بل یک راج بیے ء یک نسل بیے ء
 مرگ ء موت ء جاگہ ء کندھ پھیر پہلہ بوت نکنت۔

ہمے درگت ء اودا دودا گورین گج ء مات ءھیالاتاں پچارات۔

دودا ! آمرد کہ گرننت باہوئاں۔

نیروچ ء نہ ریکنت واب ء

سیری منہ ء سار تیں ء۔

نوماہ من ترا لاپ کرتہ۔

سہ سال ء ترا میچینتہ۔

گوگاں سزجمی ء بیارئے۔

یاھسی چوٹو ء زیاں دارئے۔

(بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی۔ تاقدیم ۲۰۷)

چاکری دور ء اے برزی مثالاں پد ما عشقیہ شاری ء نیمگا کانس ء
 چوش کہ ما پیش ء گونشتگ ات کہ بجیس بلوچی شاری وتی مجموعی تم ء
 شینک ء اعتبارا مزاحمتی پگر ء مارشت یے واھند انت ء راست ہم
 ہمیش انت کہ بلوچ راہمان چہ شروعات ء ہمے پیہیں جاورانی آماج بوتہ
 کہ اودا پہ آئی ء مزاحمت ء چہ ابید دومی ہج راہے نیست ات۔ ہمیشکا
 بلوچی شاری بلوچ راہمان ء ہمے گمگیری ء نمونگری ء ہمے پیہیں اکس یے

گندگ بیت۔ کہ اودا ہر چیز پہ شیشہ ای پدرا ء سہرا انت۔

اگاں یک نیمگے چاکری دور ء پروتی برات کوشی ء ہمیشی ء پڑورا چہ
گا بوتگس مزاحمتی شاری دروگس انا ء ونگڑس پاک ء پڑکا ء جاووال ء
جنگیر گندگ بیت تہ دوی پلوا ہمے دور ء عشقیہ شاری پہ ہاس شہ مرید
ء ہانی ء مہر ء محبت ء ایشانی عشقیہ شاری بلوچی مزاحمتی شاری ء
درگت ء یک نوکس ولا (Turn) ء گایجے گندگ بیت۔

چاکری دور ء جنگی شاری ء بر ہلاپ اے دور ء رنگی شاری ء
رخ ء دیم (Variety & Dimention) نہ چڑو بلوچ دودمان ء نپس تو سس
ء گٹ گیری تہی اژاند ء بندشانی ہلاپ ء یک سکین ء کوکار ایت
بلکس حانی ء شہ مرید ء مہر ء دیمیر چاکر ڈولس شہ زورس ء طاقتورس
سرداریے ء دراہس جاہ ء جلال چو ریک ء ماڑی ء پیما پریشان ء ڈران
گندگ بیت۔ چوش کہ حانی ، میرچاکر ء نام ء گوں آلی ء گوا بجنیت ء گش
ایت۔

سہی آں کہ میریں چاکرے۔

شہک ء سولیں پسگے۔

رند ء قویہیں واڑھئے۔

بل شہیں مرید ء مٹ نہ بئے۔

ہمے پیما شہ مرید یک جاگے میرچاکر ء گیر ایت گوشت کہ من ہما
سر چہیں آشکے آں کہ اگاں بلوٹاں گڑا ہشکس ڈنگریے ء گوں تہی محل ء

ماڑیاں دیم شکون کنناں -

اژمن گبرے زیادگ انت -

سرداری ۽ نامی پر انت -

آچاکر انت گر شہک ۽ -

من وہ مریداں پلگدیں -

چم سر ۽ آشک دلبریں -

زیراں تنکلیں ڈنگریے -

بند بر کلاتاں نہ باں -

یک جاگے ہانی ، شہ مرید ۽ را میرچاکر ۽ زور آوری ۽ زورانسری ۽
 ترس ۽ بیم ۽ دیان ۽ گشیت کہ چوش سہرائیگ ۽ ۽ روش ریملاسیگ ۽ منی
 گندگا میا بلکلیں روش یے میرچاکر ۽ جاگوخ تراگند انت ۽ تاوان یے
 ونت۔ گڑا شہ مرید ہانی ۽ پسو ۽ گڑا دینیت گش ایت -

چوگلو بلوانی گلین ہانی !

تو ملک مندو ۽ دھتگ ۽ لہڈیں -

من مبارک ۽ پسگاں سولیں -

چومن ۽ مات ۽ شیرنہ میچینتہ -

چومن ۽ دانی ۽ نہ لولینتہ -

کہ سروتی شوہیں چاکر ۽ پلاں -

اودا جست اے دیما کمیت کہ زور آوریں ، سخت گیریں تمنی چاگرد
 دے تما حانی ڈولیں گونزوریں ، بے وسیں جیادے ، توکا ایتکس وس ،
 واک یے چہ کجا پیدا بوتہ ، اے آکام جذبگ ، باسند ات کہ آئی ، حانی
 ڈولیں نزوریں ، مظلومیں ڈالے ، اندرا چوشیں بلانیں طاقت ، تو ان
 یے ودی کتہ راست ایش انت کہ اے وس ، واک ہما محبت ، بے
 مشیں ، زور اکیں جذبگ ، طاقت ات کہ آئی ، حانی ، پشتیبانی ، دیما پانی
 کنگ

اگل ایمانداری ، دل پہکی ، گوں دیستگ ، بروت چوشیں
 مردنیں راجمان یے ، اندرا حانی ، اے کرد چہ بغاوت ، ہم آندیہیں
 کردایت۔ چیا کہ اودا محبت ، ویل ، واکہ ، مرے کہ ، پچار تہ وتی ہندا
 بلکس گوں زورا جیادم یے ، ساہ آسانینگ ، چشمگ ہم بلانیں ڈوہ ، ملام
 یے لیگک بیت۔ بلے شہ مرید ، محبت ، درگت ، حانی ، دنیا ، جھیں ملام
 ، میار وتی صیسی ، ذالی چوٹواں گوں بستگ انت۔ بلاشک حانی ، تمنی ،
 روایتی بلوچ راجمان یے ، توکا اولی وار ، زہم ، زور دیما محبت ، طاقت
 نہ چڑو منائینگ بلکس اودا ہون واریں تمنی زہم ، محبت ، وشیں سوت
 ، زمیلانی دیما ٹنڈ ، منڈیگ ، گندگ بیت۔

ھقیں ہبر تہ ایش انت کہ حانی بلوچی شاری ، تما بنی آدم ، پاکس
 ارواہ ، آزاتی ، آجونی ، نمیرانیں چیدگ ، علامت ایت۔ وفاء ، قربانی ،
 ابدانیں نشک ، نشان ایت کہ آئی ، دیمانے چاکری جاہ ، جلال یے
 اوشانگ بیت ، ناں زمانگ ، فرعون ، وتی پادیے داشت کنت نہ زہم ،
 زورے وتی ہندیے گندا ایت۔ پرچیکہ محبت وت فرعون یے ، کافرے ،

ظالم ۽ زور آوریں جذبگ ایت کہ آکس ۽ نہ من ایت۔ چہ کس ۽ نہ
ترس ایت۔

دل کو تلی چیزے نہ انت

مہر پہ بہا گپت نہ بیت۔

زور آوریں ۽ سخت گیریں تمنی چاگرد ۽ زندمان یے ۽ تما حانی ۽
شاری ۽ کرد جاھیکیں سورت ۽ یک بلائیں مزاحمتی کار ۽ کرد ایت ۽
ہمے مزاحمت جذبگ ۽ مارشت ۽ کرد ۽ ایشی ۽ ربخ ۽ دیم اولی برا بلوچ
راجمان ۽ گٹ گیریں ۽ نیس تو سس تہی اژاندانی ۽ تمنی راہ ۽ راھندانی
ھلاپ ۽ گندگ بیت۔ ۽ ایشی ۽ کریڈٹ بلاشک حانی ۽ ھسی چوٹواں
گوں بندوک ۽ ھمگرچ گندگ بیت۔

حانی ۽ پیما مہناز ہم تاریکی طور ۽ ھمے رنگس دودمانی اژاند ۽ اڑجل
یے آماج بوتگ کہ اودا آئی ۽ ھاموشی ۽ گنگی ممکنیں پرانی ۽ گٹ ۽ لوپ
۽ سورت ۽ دیمہ بیاتکیں۔ پمیشکا گنگ ۽ ھاموش بوتگ ۽ برھلاپ وئی
پیلس زالی وس ۽ واک ۽ گوں آہ چڑو بے ملای ۽ بے ڈوھی ۽ آساپ
۽ گوٹنگ بلکس ھانی ۽ پیما یک گو بزوریں جنیادھے بوتگ ۽ باوجوت
زور آوریں تمنی چاگرد ۽ ناروانی ۽ نانساپیانی دیمہ کوھیں کلاتے بوتہ یک
جھمیں ۽ شایگانیں درچکی چیدگ یے ۽ سورت ۽ دیوال بوتہ رستگ کہ
اودا ناں گوات ۽ واچڑے آئی ۽ سرا لوڈینت کت۔ کنت ۽ ناں بشامی
ھورے آئی بند ۽ یسینت کت کنت۔

ماہناز جاھیکیں سورت ۽ ھماپتن تاکیں انجیرایت کہ اودا نہ کسی

بند۔ یے رست بیت ناں کسی کیس ء گمان یے پجکت کنت۔ آجہ شک ء
 گمان ء سیمسراں آندیم باور ء بھسہ ء اوست ء یقین ء واجے گندگ بیت
 ۔ کہ اودا یکے عومر دومی زالمیں ملکیت ء بید کس آئی ء جمبونیں جیگ ء
 ء زالی ڈوبر ء پلوا دست ء ٹال کت نکنت۔ آئی ء بالاد ء وارث یاتہ
 عومر انت یا گور ء کٹ انت کہ اودا آمرچاں تمہنی زند ء دراہیں از ء
 کڑاں ء بجھیں چست ء ایراں چہ آزات ابدمان ء نمیران انت۔
 بلے آئی ء وتی مرک ء رند راجی دپترانی تھاہے پیہمس مزاحمت ء
 بغاوت ء تاریخ نوشتہ کتہ کہ شایت انیشی ء درورے درگیجگ بہ بیت ۔

من ہما انجیراں پنن تاکیں

برز پما کوہانی سراں رستاں۔

گیشتر پما گئیں سر شماں بوتہ۔

من ہما جہیناں گر ء گئی !

ڈکن ء گوات کہ اچ گوڑ ء کش ایت ۔۔

سر منی ہچ گوات ء نہ چند ینتہ۔

بن منی ہچ ہور ء نہ یسینتہ۔

جیگ منی جلس عومر ء بستہ۔

گور گند ایت یا عومر بوجیت ئے۔

انجیر ء درچک ء گون وتارا ہمگر نچ کنگ ء پیش دارگ یک بلائیں ء

زندگیں علامت ایت کہ کہنیں بلوچی شاری ۽ تہا چوشیں علامت گندگ ۽
 نگو اہیت۔ درچک چونہا سوگوی ۽ پھکمی، وفاق ۽ قربانی ۽ مستری ۽ برزہمتی
 ۽ علامت ایت کہ آ موسم ۽ گرم ۽ گواہراں، ڈکال ۽ تاک چند ۽ ویل ۽
 عذاباں ۽ ذمانگ ۽ جہل ۽ برزاں چہ بلند ۽ برزتریں چیز ایت۔ برے تیر
 ماہ ۽ گرمیں لواری آئی ۽ بالاد ۽ پیلو شیت ۽ برے چلہ ۽ جاں سچو کیں لوری
 آئی ارواہ مادی ننت۔ بلے آ موسم ۽ سکی ۽ سوریان چہ لاتمائیں ۽ آندی میں
 چیز ایت۔

ماہناز ۽ کرد ہم ہمے رنگیں درچک یے ۽ مثال ۽ انت کہ آئی سرا
 دروگیں بھتان ۽ ملام لڈگ بوتگنت۔ بلے ذمانگ ۽ سکی ۽ سوریان چہ بلے
 نیاز آ درچک ۽ پیما وتی جاگہ سوگو ۽ مھکم اوشاتنگ۔ درچک ۽ علامت ۽
 گوں وتارا گندگ ماہناز ۽ پگری برزتری ۽ شایگانیں دلیل ایت ۽ اے لپے
 لبزانکی ۽ پگری ہردو ہوالگاں گوں نمیرانیں شہپارگ یے ۽ سورت ۽ دائم
 بلوچی شاری ۽ تاریخ تہا نمیران ۽ ابدمان سر کنتیت چوش کہ ماہناز ۽ جند
 بلوچ تاریخ ۽ تہا ابدمان ۽ نمیران انت۔

توکی مست ۽ عشق ہم بلوچ دودمان ۽ راجی کدر ۽ کیلوانی ہلاپ ۽
 یک انگیر گے بزاں چیلینج یے ات۔ بلوچی ننگ ۽ ناموز ۽ میار ۽ توار ۽
 ہلاپ ۽ یک گھگیری کردے ات۔ پمیشکا بلوچ دودمانی کدر ۽ نہادانی
 وارشان پہ توکی ۽ کشگ ۽ دست لانتنگ۔ گشت کہ گدا نامے مردے ۽
 شایت کہ آ سمو ۽ سیاد ۽ وارثے ات پہ کشگ ۽ نیت ۽ توکی مست چہ کوہ
 ۽ بنا دور دانگ کہ بل ناں توکی بیت ۽ نا سمو عشق ۽ گر ۽ دارے
 بیت۔

گشت کہ چہ کوہ ء دور دنیگ ء وھدا توکلی چو مرگ ء پیما ڈگارا
 نشگ ء آئی جان ء کسانیں گزند ء آزارے ہم نیاتلگ۔ چے راست ء چے
 دروگ انت۔ بل اے من اتکس ہبرایت کہ بلوچ راجمان ء توکا چوشیں
 عشقی کسہ ء پچار موت ء گوانجینگ ء دعوت دنیگ ء نام انت۔ چونہا
 توکلی ء دہ ہمے گدا ء واکہ وتی شیرے توکا چوش آورتگ ات۔
 من ء گدا — ہر دو نہ اوں سدا۔

حقیقت ہم ہمیش انت کہ گدا وتی راجمانی کدر ء کیلوانی ء بلوچی
 نگ ء ناموز ء ہاترا توکلی مست ء کشگ ء لاچار ء مجبور ات۔ ء توکلی
 مست وتی نامرادیں ارواہ ء عشق ء دست ء بے وس ات۔ ہر دو نس کرد
 وتی جاگہ راست ء برھق اتنت۔ بلے عشق ء روایت ء اے جنگ ء
 چوپ ء تہا عشق ء باج برز اتگ ء تمنی زہم ء دیم یک برے پدا شکون
 بوتگ۔

عشق ء محبت ء اے ملوکس، نازرکس ء بے ریائیں گھگیری جذبگان
 چہ ابید سجھیں بلوچی عشقیہ شاری وتی جموعی تب ء چاڑ ء نفسیات ء
 ہوالگان گوں گھگیری میل ء مارشانی باھند انت۔ کشیکہ عاشق، عشق کنگا
 نہ انت بلکس جنگ جاہ ء رزم گاہے ء تہا جنگ کنگا انت۔ بلکس راست
 تہ ایش انت کہ بلوچانی نزیک ء عشق یک جنگ ء مزاحمت ء جنگ یک
 عشق یے ء سورت ء گندگ بیت۔

ایشی ء مسترس سبب شایت ہمے بوت کنت کہ بلوچ راج وتی
 چاگردی ء زندگزرانی جاورانی درگت ء مدام جنگ ء مڑانی ء ہرجان

بو تگ۔ پمیشکا آئی ۽ زند ۽ تب ۽ چاڑ ۽ تہا جنگ یک طاقت وریں نیل
 ۽ مارشت لے ۽ سورت ۽ دیما آتگ۔ جنگی تب ۽ چاڑ ۽ سبب ۽ آ عشق
 ۽ محبت ۽ ملوگیں ۽ ناز رکیں جذبگ ۽ ویل ۽ واکہانی درگت ۽ ہم گہگیری
 ۽ مزاحمتی مارشت ۽ نیلانی آماچ گندگ بیت۔
 چوش کہ بیورگ گش ایت۔

کے منی گہگیریں سراگڈ ایت۔
 ماں کلات ۽ دروازگ ۽ درنجیت۔
 من نیاں ٹیکاں چہ شدیکیناں۔
 کارچاں کش انت ۽ گرد بنت یشاں۔
 ہاگ ۽ یشی دمبگ ۽ لوڑ انت۔
 من ہما بییرگاں کلانی !
 تو منی بیلی ۽ سلامانی !

یک دگہ جاگے بیورگ سدو۔ نلیں زالے ۽ گندگ ۽ درانی ۽
 روت۔ ہر دوسر شپ ۽ ذان دیرا گند ۽ نند کن انت۔ بام ۽ وهدا سدو،
 بیورگ ۽ اگاہ کنان ۽ گشیت کہ نیں برو نیں صہب بو تگ بلکیں مارا کس
 لے بگند ایت۔ گڑا بیورگ، سدو ۽ پسوا چوش گردینیت گشیت۔
 چارمی پاس ۽ آتگ بام ۽

درکپ ایت صحب ۽ کافریں استار۔

آہستگ ۽ چکیت دست ۽ باہینکاں۔

دولان گوں ہو شیشی کلا نیاں۔

دست ۽ چو گنگوئی بلوڈینیت

پادا او بیرگ کہ آستگ بامی

من ۽ تو ہر دو مردموں نامی !

اے تئی عاریپیں پت ۽ ہیل انت۔

دوست ۽ کلیت ۽ گڑ کنت لوگ ۽

چوروی پد کنگ من ۽ عمیب انت۔

عشق ۽ محبت ۽ ویل ۽ واکہانی درگت ۽ چاکری دور ۽ شاری ۽ گوں ہور
چہ جام درک ۽ بگر داں جمشید مری ۽ شاری ۽ تہا گہگیری ۽ سرزوری ۽
ترندیں منیل ۽ واہگ گندگ بنت۔

بلوچی رنگی شاری ۽ مستریں ۽ زورا کس منیل ۽ واہگ محبوب ۽ را
ہر صورت ۽ ہر پیما وتی کنگ ۽ منیل ۽ واہگ انت کہ اودا بلوچی شاری
۽ عاشق وتی محبوب ۽ را ہچیر پلہ کنگ ۽ تیار نہ بیت توری کہ ہے
کوشست ۽ تہا سدیا نی سدی پر چے مگوز انت۔

تو پہ من صید ۽ من پہ تو صیاد

تو پہ من شیرین من پہ تو فرہاد۔

خاص من آن میریں چاکر ۽ اولاد

ناز منی بالاد ۽ مکن شمشاد۔

(ملا فاضل)

پادا او ورننا! مست ۽ بے ساریں

آنت تئی درائی دیرت کت باریں۔

سرین وتی بستال رندی ڈولداریں

چو حمل ۽ بیبکر ۽ کوچ ۽ زرکاریں۔

(ملا فاضل)

منی دل جوڑتہ ڈیل ۽ تئی۔

بے تو آسکو، پٹ ۽ چروکیں۔

من تو پچی باں، پنہاد ۽ گروکیں۔

بے تو بارگیں تازی تچوکیں۔

من ازوار باں چابک جنوکیں۔

جئے پل یے کہ ماں پٹ ۽ روو کیں
من بینگ مہسک دم دم کنو کیں۔
ہمو پھل ۽ دپ ۽ واس ۽ گردو کیں۔

(جام درک)

توئے چار دہی ماہ ۰ من ماہ ۽ گب۔
توئے روچ نیمروچ ۰ من ایر لوآن۔
توئے گردگیں بگ ۰ من گھوڑواں۔
تو ہاکان لیئے من تئی چتران۔
تو پاداں شپادے من تئی لتراں۔
توئے سیاہیں سیاہمار من جوگی سراں۔
مندراں جنان ۽ من دستی گراں۔

(جام درک)

تولاں پہ بگانہ مند انت۔
جت ۽ مولدی چک زاتاں

نیتکہ چو منیں ورنایاں - (سدن گتور)

امل سہت ئے ، تہ من سودا گرانی

ہزارں بیت گوں لکھاں گرانی -

امل مرگ ئے من بانزے باں گرانی -

امل مارے تہ باہی گر منانی

امل درشک ئے ، دریشک باں ورائی -

(خانے بزدار)

کلاں ہماں روشی ترا

کہ استال قطب ۽ جزریت -

سویل بیت اش قبلو ۽

یاروش شہ آنگو در کپیت -

میرچا کر ۽ ماڑی بن ۽

صدی حدیثانی گوزانت -

گوخ زانت بیارنت مادناں

بیرہ مسلمانی جہیت -

لیا ہماروش سدا یت - (حمشید مرجی)

من زامرے لجنیں بنیں ، پھاگٹ ۽ چوڑ جنیں۔
 من کوہی ملکہ بنیں ، تئی چوڑان ۽ وریں۔
 من ٹیٹلیں آسکے بنیں ، بماگٹاں درکپیں۔
 من کوتلے تازی یے بنیں ، بما رندا انت گریں۔
 من تلی کرگوشکے بنیں ، بما بوچاں چیر بنیں۔
 من شپانک مردے بنیں ، تراد سلٹوں جنٹیں۔
 من کرمی گوگڑے بنیں ، بما ریکاں برز بنیں۔
 من لیڑوے چتریں بنیں ، تئی سر بوراں ورنیں۔

(بلوچی سوت)

سحاک رند ۽ پمشکا وتی مہلنج ۽ دست گوں زحم ۽ برنگ کہ آئی ۽
 سحاک پچہ نیاؤرتگ ۽ ”ادا“ گونشنگ ات نئے ہمے رسوائی ۽ پد آئی ۽
 وتارا پاہودات ۽ مرت۔

کاتکاں زی کنہی ۽ تڑ ۽ گھیران۔

مہلنج من ڈورانی سرا دیستہ !

مارا پہ دروہتانی کت نئے ادا۔

زہرنہ وارتاں کہ ارجتاں ہندی۔

ڈالوں دا مہلنج ۽ کلانی ۽ !

تام ترا زہم انت ماں سرء سیاہ۔

کہ حاضرین یاران ء کئے ادا۔

اردو ء فارسی شاعری ء عمومی تب : چاڑ چوش کہ دزبندی ،
خواست ، عاجزی ، لاچاری ء بے وسی چوشیں تراناں برہلاپ بلوچی عشقیہ
شاعری ء تہا سرچاری ، نمونگری ، اوست ، امیت ، بھیسہ ء یکین ء جاور
گندگ بنت ۔ اردو ء فارسی غزل ء عاشق بے وسیں ، لاچاریں ء عاجزیں
ء خواریں انسان یے گندگ بیت۔ وتی محبوب ء دیما آئی ء ہیشیت ء
ہرزشت یک دزبندیں گلام ء دزبوج نیگنت کہ چریشی ء عاشق ء وتی
ہیشیت ء بالاد محبوب ء بالاد ء شخصیت ء توکا سرجمیگ ء گار ء بیگواہ
گندگ بیت۔ بے ایشی ء برہلاپ بلوچی شاعری ء عاشق یک جتانیں ء
اکھیلانیں بالاد ء شخصیت یے واہند انت۔ بلوچی عاشق ء برہلاپ بلوچی
شاعری ء محبوب یک بے وسیں جنیادم ایت کہ آعاشق ء زلم ء زور اکیانی
ء لگتمالی ء آماج انت۔ پرچیکہ بلوچ راہمان یک مردیں راہمان ایت۔
پمیشکا جنیادم ء نسبت ء مرد گیشتریں اہمیت ء ہرزشتے ء واجہ انت ۔

بلوچی مزاحمتی شاعری ء سہمی دور بلوچستان ء تہا انگریزی استعمار ء
آنیگا گوں جنگ بیت ۔ بلوچستان ء سراکبزہ کنگ ء رند انگریزی استعمار ء
واہگ ایش ات کہ آ فارورڈ پالیسی ء درگت ء اوگانستان ء روس ء
الکھانی تہا وتی ہنڈالاں عیے نہ عیے سک بکر۔ بے بلوچ راج ء وتی وت
واحسی ء مکھیں ڈیہہ ء پاریزگ ء رکھینگ ہاترا گام گام ء سرا انگریزی
اڑداں گوں جنگ ء مڑانی کتگ ۔

ہے مڑائی ء جنگ جیڑہانی پڑورا یک نوکس مزاحمتی شازی یے دیما
 آہت کہ آئی ء رخ ء دیم چاکری دور ء برات کوشی ء تمنی اژاند ء
 جیڑہانی برہلاپ یک دگہ زور آوریں ء در آمدیں طاقتے نیمگا بوت۔ اے
 دور ء مزاحمتی شازانی توکا رحم علی مری ، بجا مری ، گدو بلوچ ، ریکیٹی ، ملک
 دینار میرواڑی ، ملا بوہیر ، ملا ہومر مری ، ملا مزار بنگلزی ، ملا محمد حسن ریسانی ،
 ملا یار محمد رخشانی ، بام درک ، ملا نور محمد بم پشتی ، ملا رگام دشی ، دومی بازیں
 شازہے دراجیں لڑا گون انت۔

پرنگی لشکر ء گون جنگ ء مڑائی ء سبب ء اولی برانہ چڑو مزاحمتی
 شازی ء رخ یک در آمدیں طاقت یے نیمگا بوتگ بلکس بلاچ گوریج ء
 ہے شیری روایت ات ء ہمانی ء بیرگیری ء شیری جذبگ ء بنیات سراہے
 روایت اے دور ء شازانی ء جنگی سرچارانی پشتیبانی بوت۔ اے راست
 انت کہ کہنیں بلوچی شازی ء تہا مزاحمت ء گہگیری ء کرد گونڈیں چاگرد
 یے ء پھنات ء ترایت ء اے یک ہاسیں جاوراں یے جہگیر گندگ
 بیت۔ بلے دومی نیمگا اے ہم بلائیں ء مستریں راستی ء گواچنی ایت کہ
 ہے کہنیں مزاحمتی شازی ء روایت ء لیکا ء برکت ء ماں بلوچستان ء
 انگریزی اردانی دیم دار گاپہ کم ء گیش ، جھیں بلوچ تمنناں داں پیلیوں
 چیار بیست سال ء گون ہور کیں دستاں وتی وس ء واک ء کچ ء گون
 انگریزاں جنگ ء مڑائی کتگ۔

بل اے جتانیں ہبرایت کہ پرنگی ارد ء نوکس سلہہ ء ہتھیار ء
 توپک ء تیرانی دیمازہم ء وزپریں توپکانی ہیشیت چے ات ؟

گوک پرورش ۽ میری ۽ جنگ بیت یا گمبذ ۽ نفسک ۽ ہڑب ۽
 جنگ بیت یا گوں انگریزاں بگٹی ۽ بزدارانی جنگ بیت۔ موڑی سر بلوچ
 راج ۽ ماں ہر کوہ ۽ ڈوک ۽ سراوتی سرچاری ۽ مڑہداری ۽ نمیرانس
 داستاں گوں وتی ذگریں ہونناں لکھ اتگ۔ بلوچ راج ۽ پہ جنگ داتم
 شادھے بوتگ۔

جنگ ۽ چہ ترس ۽ بیم ۽ ہیال ۽ سوال کدی ہم آیانی گورا
 نبوتگ۔ بلے چہ علیس ۽ تہت ۽ تپی موت ۽ نام ۽ آہناں لرزگ کنیت کہ
 اے بلے نلیس موت پہ آہناں شگانے بیت۔ ہر بلوچ لوٹیت کہ دریگتس
 منی گور ۽ سرا چیدگے رست انت تانکہ تاریکی طور ۽ پہ آئی ۽ زندگ
 بنیگ ۽ گمان ۽ امکان یے ودی بہ بیت۔ بلوچ مرگ ۽ ہاترا مدام سوگی
 موت یے ۽ دعا کنت۔ کہنیں بلوچی بتل ایت کہ اگاں آئی ۽ مارے وارت
 گرا بل سیاہمارے بہ وارت۔ بزاں آئی ۽ را مزنیں ۽ سوگی موت یے
 نصیب بہ بہات۔

یک مشوریں بلوچی ماتی لولی ایت کہ وھد ۽ گزر ۽ لوٹانی پڑورا
 بلوچ راج ۽ تب ۽ چاڑ پیلیویں جھگیری کنت۔ ہمے لولی ۽ تہامات وتی بچ ۽
 ہاترا سرچاری ۽ بہادری ۽ موت ۽ دعا لوٹ ایت۔ چوکہ ماپیش ۽ گولشنگ
 ات کہ لولی پہ تنگہ دروشمیں بچانی ہاترا ماتی مہر ۽ جذبگانی فطری ۽ جبلی
 جذبگ ایت۔ ۽ مات ۽ مہر ۽ بے مٹیں ۽ بے دروریں مہرے زانگ ۽
 منگ بیت۔ مات مدام وتی چک ۽ ہیر ۽ امان ۽ دعا لوٹ ایت۔ اگاں گریں
 لوارے ہم چک ۽ مان کنیت مات ۽ دل گشیکہ ترگگ ۽ کنیت۔

بلے ھے جہلی لولی ۽ تھامات ۽ واھگ ۽ ارمان ھمیش انت کہ
دریگتیں منی بچ جنگ ۽ پڑا زھمی چاپ جنان ۽ بہ مرتیں -

لولی دیاں لال ۽ وتی !

لال ۽ وتی لولی دیاں -

بچی منی چم ۽ چراگ -

مئے دیدگ ۽ زرد ۽ مراد -

زحم ۽ جن ۽ نام ۽ در آر -

نام تئی پت ۽ وشنام بیت -

کبر پیرک ۽ امبوه بیت -

لولی دیاں لال ۽ وتی -

لال ۽ وتی لولی دیاں -

چم ۽ چراگ زرد ۽ مراد -

پہ سر پجاری ۽ مرتگئے -

زحمات جت ۽ نامات در آرت -

نوکیں سر ۽ گواپ یے کنناں -

کایاں تئی کبر ۽ سرا -

موتک ۽ بدل ھالو جنناں -

تئی مٹ ۽ دوبر پیدا کناں۔

لوی دیاں لال ۽ وتی۔

لال ۽ وتی لوی دیاں۔

بچ کہ مات ۽ چم ۽ چراگ انت۔ زرد ۽ مراد انت۔ بلے آلوٹیت کہ
آئی ۽ بچ پہ بلوچی لچ ۽ ننگ ۽ ہاترا بہ مرایت ۽ آوتی بچ ۽ کبر ۽ سرا ماتی
موٹکی چھیالانی بدل ۽ سیری ہالواں گش ایت۔

کنہیں بلوچ راجی زند اسل ۽ یک ہورس ۽ شرکائیں دودمان یے
۔ نشانبری کنت ۽ اجتماعی سوسائٹی ۽ مثال جنگل ۽ پیما انت کہ اووا ہر
درچک گوں دومی درچک ۽ ہمگرنچ ۽ امباز انت۔ اجتماعی راجمان ۽ تہا فرد
۽ وتی ذاتی کرد ۽ ہیشیت ۽ واہگ ۽ ارمان اجتماعی سوسائٹی ۽ ہورس
کدر ۽ نہادانی تابع بیت۔ کنہیں بلوچ راجمان ہم یک بستگیاں راجمان یے
۽ نشانبری ۽ کنت کہ اووا فرد ۽ کار ۽ کرد راجمان ۽ ہورس سیت ۽ کٹانی
تابع گندگ بیت۔

کنہیں بلوچ راجمان ۽ بنی ۽ بندری کدر ۽ کیلوانی توکا سرچاری
بلائیں ہرزشت ۽ ہرکتے دارایت گش انت کہ سرچاری ۽ مڑاہداری ۽
جذبگ ۽ مرگ ۽ موت ۽ شور ۽ ابید تخلیق ۽ عمل بیرگ ۽ ممکن نہ
انت۔

مرگ ۽ شور اسل ۽ تاریخی سطح ۽ سرا زندگ بنیگ ۽ امکانات ۽

پہنا ہاں وہی کنت - ہمیشکا بلوچ راج ء مدام سوگی ء موتی موت ء راہ پہ
 و تا چن کتگد میری ، ہڑب ، نفسک ، گمبند ء گوک پروش ء جنگاں ہما مد
 جت کن انت کہ آموت ء پچہ کار انت - آزان انت کہ مرگ چے انت
 ء زند چے انت ؟ ہر کس زانت کہ جنگ ء پڑ موت ء مرگ ء میدان
 انت کہ اودا چڑو زہم ء کانارانی ، تیر ء پمنگانی جشکاٹ انت - اودا کہ
 زندگی ء موت ء درنیام ء ہیج دوری ء وت یے (فاصلہ) سر نہ ایت ء
 موت ہمنکس کہ انسان ء گوں نزدیک بیت - زندگ بوئگ ء واہش
 ہمچک گیش بو ان ء بیت -

بلے بلوچ راج ء جنگ ہم عشق یے ء سورت ء مدام وتی سنگین ء
 شانیکا نئس ڈوبرا گوں بستگد بلوچی ء بتل ایت کہ ”مردانی موت ہم
 شادھے“ - ہمیشکا چہ جنگ ء ترسگ ء سراہمگ ء برہلاپ بلوچان ایشی ء
 را یک علیس ء فطری عمل یے ء سورت ء گوں وتی کتگ ماں جنگ ء پڑا
 روگا پیش بلوچانی دستورات کہ آیاں سالونکی پیما وتارا سمبھینت ء
 سینگھارات - گشیکہ آپہ جنگ ء مڑائی ء روگا نے انت بلکس پہ سوری ء
 شادھی مراگھے ء روگا انت - چوش کہ احمدوا جوگش ایت -

بستگاں لانک ء ڈکوں دا ہتھیار -

چل شپس کارچ ء نفرہیں کانار -

سرگل ء دروبانی لڑیں مردوار -

سروتی سالونکی کتگ بازار -

رتملی مری یک جاگے میر حدواد مری ء سرچاری ء سپت ء ستاہاں کنڈاں

گش ایت۔

هداداد بھنگ ء بوانی۔

وروکین لیڑھ ء ثانی۔

بروکین تیگ خراسانی۔

سرء مندیل مسکانی۔

کمیت سینگھارتہ شولانی۔

حریف انت ننگ ء جنگانی۔

یک دگہ ہندے ء رحملی مری ماں جنگ ء پڑا روگا پیش مری
بلوچانی جنگی چن ء لانچانی باروا اے پیما وتی ہیالاں درشان کنت۔

ریش بواں مشنگی ء

بروت وتی گوں عطراں۔

گوں نبات ء نملاں۔

(یا)

شآبیں قاصد ء ڈاهاں۔

چہ سردست ء سر آگاہاں۔

سمینی سردپ ء بنگاہاں۔

بلنت چوں چار دہی ماہاں -

گاہی گورین گچ نلیس یک دگہ شائرے بلوچ راجی سرچاری ۽ اھوالاں
چوش تالاں کنت گشیت -

گودلیں مرد، پہ گندگا گوری ۽ ترہنت -

عاشقانی کارانت کہ شادھی میدان ۽ روانت -

توکل ۽ بیڑی ۽ گوں دل ۽ تیلانکاں دینت -

ملگی ڈیل ۽ گوں زرہ زرہ پوش کن انت -

کدہاں زہریناں شرابی نوش کن انت -

ماں سگارانی تاپتگین جوران ۽ کپ انت -

گهنوریں تیگاں پہ وتی ناموز ۽ جن انت - (گاہی گورین گچ)

ھے پیما میر محراب خان ۽ پرنگی پوجانی مڑ ۽ جنگ ۽ درگت ۽
ملا بوہیر میر واڑی خان میر محراب خان ۽ شاہی لباس ۽ پوشاک ۽ سہت ۽
زیورانی ۽ جنگی چن ۽ لانچانی باروا وتی ہیالاں چوش پدرا کنت گشیت -

جہیری گونبار ۽ توپان یک دمانے گرتگ -

قصر ۽ بادگیر ۽ نگھاڑیں یک سریش ژند کتگ -

گپتگنتش برج ۽ بادگیر، جنگ شاہی چنگ -

پہ گزب سلطان فرین شاہ ۽ پہ ہیبت گرتگ -

ھلے سنجاب شاہی ، تاج ، زیور پوشنگ۔

گپنگی اسپرنگاریں ذوالفقاری ہر جنگ۔

ہکل ، ہیبت کنان ، چو علی ، زور کتنگ۔

(بلوچی رزمیہ شاعری - تالکدیم - ۲۲۱)

ماں پرنگی کبڑہ گیری ، ھلاپ ، خان میر محراب خان ، پلہ مرزی ،
بلوچی ننگ ، ناموز ، رکھنگ ، بارینگ ، ہاترا ملا یار محمد رخشانی سردار
آزات خان نوشیروانی ، جنگی تبارینی باروا مالوم دارکنان ، ھمے ندرگ ،
راھنچوش مے دیما کاریت گشیلہ سردار آزات خان نوشیروانی پہ جنگی
پے ، روگانہ انت بلکس ماں سوری ، شادہی مراگاہے ، گوں سرداری
شان ، پھرے ، روگانہ انت۔

بر اشارت گوشت بلند بخت ، گوں حاصیں نوکر ،

بیارمنی جوانیں سلاہاں ، اسپ تازی گوبر ،

تیگ سپاہانی بروکیں ، گوں شروکیں اسپر ،

کارچ ، کاٹار و تاس ، گوں جلوہ ناکیں خنجر ،

ھل پوشاں مے گھیناں ، زیب گوں سہریں کیسگان۔

اسپر ، کوچ ، شروکیں ، برمش چو ماہ ، چار دہاں۔

توپک ، نقش پرنگی ، گرسند کنت جو کھکراں۔

کار سہمی اش روسی پاداں کرتگ موز گال۔

بسم اللہ، نام اللہ، درسی کرتگ قفل جاں۔

(بلوچی رزمیہ شاعری۔ تا کدیم ۲۳۳)

ادا اژند و خان بگٹی ء پرنگی پوجانی در نیام ء بوؤ کیں جنگ ء

مڑائی ء اھوالاں بچارات۔

گروکی چاپ تیگانی

ملوک ء چمکہ زحمانی۔

مڑو کیں تیگ میاں خاں

سری رامبجہ درکیان

جتنی زحم ء پر آ ایمان

پڑ ء مهران شنبانی

موہ ء ملین رئیسانی

بدانی زرنگنت گانڑی۔

چساب ء گیت بدیانی۔

نریان ء مزد ہیرانی

سماں تے ساکھتہ جنگانی

سباہاں گرند تو پانی۔

برستہ گرد آسمانی۔
ترونگی چاٹ ات تیرانی
جتنی تانجو ہزارانی۔
ہماکوه ۽ مزارانی
کتنی جنگ بادشاہانی۔
پڑاسہ سد بلوچانی
شہید انت دین مسلمانی۔

(بلوچی رزمیہ شاعری تاکدیم ۵۰-۱۳۳۹)

گوں پرنگی پوجاں مڑگ ۽ وحدار حملی مری ۽ زبان ۽ مری بلوچ
سرچارانی جنگی جاورال ۽ بچارات۔

پٹ ۽ لنگی لڈگا انت۔

گھوس اتنی دروازگ ۽

سوڈران منہ نہ بدیتہ

توپکاں پیش ۽ جتہ۔

(بلوچی رزمیہ شاعری تاکدیم ۱۹۹۱)

بلوچی مزاحمتی شاعری ۽ پگری ۽ شہوری دور ماں بر صغیر پاک ۽
ہند ۽ چہ پرنگی استعمار ۽ روگ ۽ چہ پاکستان ۽ ٹھمگ ۽ چیزے سالان

پیش بنگلہ بیت۔ اے دور ۽ مزاحمتی شاعری میر یوسف عزیز نگسی ۽ واجہ
عبدالعزیز کرد ۽ تاریخی شہور ۽ تحریک ۽ پڑوراگوں ہمگرچ انت۔ اے ستر
بندرا چہ پرنگی استعمار ۽ آجونی ۽ بلوچ راج ۽ وت واحسی ۽ جہد ۽
زربشت ۽ گوں سررتچ انت۔

اے دور ۽ مزاحمتی شاعرانی لڑا میر گلخان نصیر، میر محمد حسن عتقا،
آزات جمالدینی ۽ دومی بازی شاعر گون انت۔ انگریزانی روگ ۽ پاکستان
۽ ٹھہگ ۽ پد بزگیں بلوچ آستان دل ایکیم ات کہ نون الما ادا چیزے نہ
چیزے وشن ۽ جوانیں بدلی بدلی یے دیما کنیت۔ بے اے اوست ۽
امیت، واہگ ۽ ارمان تاں دیرا سر نیاتلگ۔

ہمے ناروائیں ۽ ڈکالیں جاور سرنگیں تمنی ۽ سرداری راہ ۽ راہبند ۽
جھلانی چیرا جرگہ ۽ ایف۔ سی۔ آر ۽ سیاہیں ۽ کوریں کانود، مالی ۽ وانگی
پد منگی، شد ۽ گشنگی ۽ ڈک، بزگیں ڈیمہ ۽ تن ۽ ہوشام ۽ ہمے ہستیں
جاورانی بنیات سرا بلوچی نوکیں لبزانگ ۽ بن ہشت ایر کنگ بوتگ۔

وشالی، گبودی ۽ دیمرنی ۽ عمل ۽ توکا بلوچ آستان ۽ ڈالچاری ۽ آسر
۽ نینگ آنی رو ۽ بلوچ مہلوک ۽ دل ۽ مدان مدان ۽ زہری، دلپوشی
۽ نا میتی ۽ بے بھیسسی ۽ مارشت ودان ۽ شت انت، ۽ حقیقت ہم
ہمیش انت کہ پاکستان ۽ جوڑ بوگا رند ملک ۽ واجہ ۽ ہدا بنداں
بلوچستان ۽ مہلوک سہک ۽ ڈالچار کنگ ۽ ہاسیکاری زند ۽ ہر پڑا بلوچ راج
۽ راپشت ۽ دور دینگ بوتگ۔

ہمے دلپوشی، نا میتی، بے باوری ۽ بے بھیسسی جاوراں بلوچ راج

منٹی ۽ بدھالی ۽ بزرگی ۽ واریں زند ۽ دروشم آزات تہالہ نی ۽ چہ
 "نہادی" ۽ تہاگوں شری ۽ گندگ بنت ۔

الابوش راہد گوں

سرگپتلوں

گامان ۽ زوریں ۰ رنیں پہ نہادی ۽

شو شکلیں پیرکی بن پیرکی میراث ۽ مڈی ۽

گوں ہوری ۽

اے روچانی ۰ بے بانگواہ ۰ تہار دیمیں

شو شکلیں ہو رک ۽ بیرانیں گس ۽ لوگان ۽ بے دانیں

کہ نام اش منتہ بے تام ۽

شو شکلیں شو میں سالان ۽

ڈگاران ۽ ۰ کشاران ۽

نے بردارانست ۰ نئے برکتے ۔

نئے دستہی دینت زہنگاں ۰ دل اش منتہ پہ آبو سے

شو شکلیں مڈی ۽ اے زند گزران ۽

وتی سجانیں ہستی ۽ ۰ نیستی ۽

او ! مرداں !.....!

او ! آدمی چکاں !.....!

بدنیت نہادی !

یک ، دو ، سے ۔

چے ؟ !

کئے لوٹ ایت مڑا ہدارے ؟ !

کہ دیم ء بدنیت نہادی !

چوشیں ہستی ء نیستی ء

کہ من داریں ۔

انہ !!

نہ انت کسے بلوٹیت !

نہ انت چوشیں مڑا ہدارے !

کہ دیم ء بدنیت نہادی ۔

چوشیں ہستی ء نیستی ء بے کشیں

کہ تو دارے

سرتا پادگاں

ڈکال جنگ نیستی ء ء نیزگاری ء (نہادی)

پاکستان ٹھمگ ء پد چوش کہ بلوچ اُستمان ء اے امیت ء اوست

ات کہ ادانی ہر پلوے امن ء ایمنی بیت۔ جرگہ ء ایف۔ سی۔ آر ء
 کریں ء کوریں کانود ء سردار ء معتبرانی لٹ ء پل ء دور ہلاس بیت۔ مع
 ء پے روزگار ء پگار، علم ء جان سلامتی ء آسائش رس انت۔ زور دست ء
 زیر دست ء درنیام ء پرک گار بیت۔ غریباں پہ شادھیں ء ایمنین زندے
 نصیب بیت۔ واجہ ء گلام، امیر ء بزرگی ء چک ء تانڑ نمائنت۔ ہر کس وتی
 ہندا سیر ء آسرات بیت۔ ہردگے وانگ جاہ ء دگ ء شاہدگ کھمنت،
 گٹن ء واری ء جان دری ء سر دری ء دور آسر بیت۔ سردار ء
 معتبرانی جیل ء دیوال ڈھ انت۔ زمزمل پشت ء ہر چیز نساپ ء شاہیم
 ء تل ایت۔

بلے آرات جمال دینی وتی لچے ”من باور چوں کنس“ ء تما گشیت کہ
 اے بجھیں اوست ء امیت، واہش ء واہگ کہ ماوتی دل ء گوں بستگنت
 ء ماہے زانتگ ات کہ نوں مئے بجھیں دل درد ء رنج ء گم، بدرچی ء
 شومی دور بنت۔ بلے چوش نہ انت کہ ماہمتگ۔ پرچاکہ ادا جاورال ہما
 انت چوکہ پیش ء اتنت ہمالٹ ء پل ہما زلم ء جور زیکیں روج ء ات۔
 مچی ہم ہما وڑ انت۔ ہمیشکا ما چوں بہ منیں کہ ما آرات این۔
 ہما و نزع ء روج انت آسماں گبار انت۔

پریشان رنگ زچک تار پہ تار انت۔

منی روج ہم شپ انت، سیاہ انت تمار انت۔

شپ ء جست مکن چے حال زار انت۔

اے حال انت چوں گشیں آراتن آرات ؟

ہما قانون پرنگ ۽ جرگہ ۽ ڈول ۔

ہما سردار ۽ زردار ۽ وڑ ۽ ڈول ۔

غریب گندیت امیر ۽ کنستیں دل ہول ۔

کجاشت کل مومن اخوة ۽ قول ۔

”من چوں باور کننیں آراتن آزات“

ہمے پیما میر گل خان نصیر ۽ پلمانی توکا بلوچ مہلوک ۽ واری ۽
 بزگی ۽ ڈکاں گوں ہور وتی راجی ہقانی پاریزگ ۽ رکھینگ ہاترا راجی یکوی
 ۽ ہم تپاکی ۽ ہم سنتی ۽ شون رس ایت۔ راج دوستی ۽ ڈیہہ دوستی
 میر گنخان نصیر ۽ یقین ۽ ایمان انت۔ میر گنخان نصیر ۽ کمنٹ چکس
 سورت ۽ گوں وتی مہلوک ۽ راج ۽ انت۔ پدیں ۽ بدھالیں جاورانی توکا
 میر گنخان نصیر ۽ شاری ۽ آئی ۽ بالاد ۽ شخصیت یک موومنٹ لے
 سورت ۽ دیم ۽ آتلگ ۔

آئی ۽ جھیں شاری پہ بزگیں بلوچ اُستمان ۽ یک جانی ۽ ہم تپاکی
 ۽ سوج ۽ سنج ۽ پر انت۔ میر گنخان نصیر ۽ شاری ۽ توار چو گرنند ۽ پیما
 انت۔ اے ترندی ۽ تہلی ۽ سبب بندرا ہما چاگرد ۽ جاورانہ کہ اودا
 بلوچ مہلوک بدھالیں ۽ وارس زندیے ۽ واہند انت۔ میر گنخان نصیر
 ۽ شہور ۽ حساب ۽ سگ مارو کس مردے ات۔ ہمیشکا ہمے ترندی ۽ تہلی
 مارشت آشوب ۽ الکاب ۽ سیمسراں سرگواز کن انت۔

بیابیا او الکاب! بجنب پہ سرچاری ۽

بیا بیا کہ زندگی گوزایت نہ چو پہ واری ،
 ہزار نشتریں گم ، زمانہ سے ، دل ، جنگ
 تچیت ہون اچ دل ، مئے ، گب گب ، و جاری ،
 برنت امیر ، بزرگانی ہون ، حمید ، حاصل ،
 تمار ، تنگ محشر انت ادا جہان پہ کاری ،
 امیر ، عیش ، جوپگ ، جگ ، ماں کار کنت فریب ،
 شپ ، گوں گم سحر کنت ، روج گوں آہ ، زاری ،
 وطن تباہ چہ مستراں ، قوم انت کار ، در بدر ،
 گریب ، بزرگ ، شوان ، تچان انت تار پہ تاری ،
 بیا بیا کہ نہیں نہ بیت سگ ، سینہ گوں نصیر ،
 ماں کوہ ، دشت ، کیچگ آں توار جنت تیاری ،

مزاحمتی شاعری ، درگت ، میر گل خان نصیر ، لپہ من یاگیں ، کدم
 کدم روان بیت ، پاوا او گہیں ورنہ ، جنگنت ، زندہ بہ بیت انکاب ، مردانی
 سوت ، آسمان ، شاعر ، نہ گوں زاری ، چپ نہاں باز مشہور انت ،
 چوناہا نصیر ، شاعری ، باروا اے گشگ بیت کہ آشیر ، پر بندان نہ بند
 ایت بلکس شاعری ، کار جاہ ، ٹوپ ، بم ، سلمہ ، تنگ ناہینیت ، میر
 نصیر ، یک جاگے وت ہم چوش گوشتہ ۔

نصیر ، شاعری توپان ، گرندهے ۔

جتائیں گپتگ ، یک رھبند ۽ رندے

اسل ۽ نصیر وتی شاری ۽ اے لھجگ ۽ باروا وت سسی ۽ سرپد انت
بلے آ فیض احمد فیض ۽ اے جہلی شیر

لب پہ ہے تلختی غم ایام ورنہ فیض
ہم تلخی کلام پہ مائل ذرا نہ تھے ۔

۽ وڑا گش ایت ۔

چوش نہ انت من مہرنہ زاناں ، دروشم ۽ رنگ ۽ نہرنہ زاناں ۔

دل منی ترکیت ، چونی پچاراں ، لوچ ۽ شد یگیں مات ۽ گھاراں ۔

سہتگلیں ہلک ۽ سہریں تاراں ۔ بلانی چوں بلے بیرنہ زاناں ۔

چوش نہ انت من مہرنہ زاناں ۔ دروشم ۽ رنگ ۽ نہرنہ زاناں ۔

وتی تہل زبانی ۽ ترندی ۽ سبب ۽ میر گھخان نصیر ملامت کنگ نہ بیت ۔

پرچیکہ بلوچ چاگرد ۽ سرا سیاسی سورت ۽ ہمے پیمس نگیگیں ۔ جمبر ساہیل
انت کہ آیاں چوشیں اظہار ۽ ہاترا گھخان نصیر مجبور کنگ ات ۔

تاریخ ، اے ہبر شادی دنت کہ از مکاراں ہر زمانگ ۽ تہانہ الوکا

جسمانی سکی ۽ سوری سگ اتگنت بلکس پگری ۽ ذہنی سورت ۽ ہم آگیشتر

ڈگیگ ۽ دردیگ بوگنت ۔ بلکس ہتے ذہنی ۽ پگری ڈک ۽ ویلانی سبب

میر گھخان نصیر ۽ توار زپت ۽ تہل گندگ بیت ۔

روچے پہ گرہاں کہ جہاں تنگ بہ بیت ۔

حقیقت چہ چشمن وارء ہر ابیں زندء
ماڑی لبچنت ، سربرونت ، جنگ بہ بیت۔

کدم کدم رواں بہنت ، دلیرء پہلواں بہنت۔
 پہ شان مادر وطن ، پداگون مالء جان بہنت۔
 پہ نامء ننگء آبرو سراں وتی دیاں بہنت۔
 پہ کٹء سوبء منزلء کدم کدم رواں بہنت۔
 گر آسماں شمنے سرء پرشتہ پرگرب بہنت۔
 گروکء گرندء ہورء گوات ، نجینتہ ، سیاہیں شب بہنت۔
 زمین بیت چو آچشء زمانہ بے ادب بہنت۔
 میارت ترسء مس دلء کدم کدم رواں بہنت۔
 بہنت اگاں شمنے سرء گرب گرب ، ستم ستم
 گوں زلمء زہمء بحبری بہ بنت سر شمنے کلم
 بہ ملت دیما ، دیمتر پدا شمنے بنت کدم۔
 مس سرء تنگلین پڑا کدم کدم رواں بہنت :-
 تنگء تیرء توپء بم شمنے سرا پہ گوارگء
 دلء جگر بہ بنت دوکپ نزر مہ بیت چارگء۔

ماں آج ۽ دوت ۽ حمرا کدم کدم رواں بہنت۔
 اے زندگی گلامی ۽ بلوچ پسگان حرام۔
 اے شان نہ انت بلوچی ۽ پتی سر ۽ بہ ہمیت گلام۔
 بلوچ ۽ پسگان یلیں نصیر ارزکنت سلام۔
 بزورت کوم ۽ بیرک ۽ کدم کدم رواں بہنت۔

(شپ گروک تاکدیم ۱۰۔۱۰۹)

پرواہ نہ انت گر آسماں
 بوٹگ گنوک ۽ بدگماں
 ماوت سرش سارکناں
 مردانی ویم کئے داشت کنت
 اے واجگ ۽ بوتار ۽ میر
 اے شاہ ۽ اے کلپیں وزیر
 ایشانی پروشاں ز مبحیر
 مردانی ویم کئے داشت کنت
 بیات جواناں منگھیں
 سریناں بہ بندت تنگھیں
 سوب ۽ بکت سنگھیں۔

مردانی دیم کئے داشت کنت -

گوشنگ مکالاتاں نصیر

چو تر مب ء جنگانی نسیر -

ماں انکلاب ء دار ء گیر

مردانی دیم کئے داشت کنت -

(شپ گروک ، تاکدیم ۴۲ - ۴۱)

زور ء جور ء لٹ ء پل ء وارث ء واجکار ، زند ء دیمرنی ء سپر ء
 کدی ہم داشت کت نکن انت - پہ زند ء دیمرنی ء سپر ء درگت ء گھگیری ،
 بغاوت ء انکلاب بنی ء بندری کردارے ادا کنت - دنیا ء بجھیں زر مہشت
 چہ مزاحمت ء بنکج بوان ء انکلاب ء منزلاں سر بوتگنت - نصیر ہم آشوب
 ء انکلاب ء ہاترا گھگیری ء نمونگری ء راہ ء راہبندانی سرا کار بند گندگ

بیت -

من آساں ، گروکاں ، شمشیراں

من توپاں ، بمباں ، بیر گیراں -

من ہکل ء ڈاہ ء تکیراں -

زلم ء گوں مڑاں من یا گیاں -

گوں تیر ء پینگاں لیب کناں -

ڈنگانی من راج ء گتیب کناں

مپت واری ء ، جرم ء عمیب کنناں -

جاگیراں پلاں ، من یا گیاں -

من یا گیاں ! من یا گیاں -

حکاں پہ وتی من جنگ کنناں -

ھوناں گوں زمین ء رنگ کنناں -

من کوم ء بداں دل تنگ کنناں -

من ھق گشاں ، من یا گیاں -

من یا گیاں ! من یا گیاں -

من لٹ ء پل ء گٹ گیر کنناں -

بنگلونج کنناں ، زلم ء دیر کنناں -

ماتی وطن ء نوک سیر کنناں -

آزاتی کنناں ، من یا گیاں -

من یا گیاں ! من یا گیاں -

مئے لیب سراں گوں جاری انت -

دائم گوں نصیر ء یاری انت -

من جاری جتناں ، من یا گیاں -

من یا گیاں ! من یا گیاں ! (گر تہند - تاکدیم - ۱۱۳ - ۱۱۱)

میر گل خان نصیر چڑو داں شاری ہدء انکابی نہ ات۔ بلکس
 آئی ء بزگیں ء واریں بلوچ مہلوک ء ہاترا عملی ہوا لگان گوں یک انکابی
 سرچارے ء ہیشیت ء چہ ذہنی ء دماگی سکی ء سورییاں بگر داں جیل ء
 تہاریں ء تنگس گواں زند گوازینتگ۔ میر گل خان نصیر ء زندگی ء آئی
 ء شاری یک دگرے ء آدینک انت۔ فلسفیانہ چپ ء چوٹ ء منطقی
 ن کرگانی برہلاپ میر نصیر ء شاری ء اولی ء آخری توار مزاحمتی انت
 نمونگری ء آشوبی انت۔

پاکستان ء اولی مارشل لاء ء دور ء بازیں بلوچ راجد ربراں گوں ہور
 شار ء لبزانت دزگیر کنگ بوتگنت۔ ہمیشانی توکا آرات جمال دینی ، محمد
 حسین عتقا گوں پھی ء میر گل خان نصیر ہم گوں ات۔ ہمے مارشل لاء
 زلم ء زورانی ء سکی ء سوریانی درگت ء میر نصیر درائنت۔

ماگریہوں ، نان لوٹوں نینکھ پوج ء توب ء بم

ماگریہوں پچ لوٹوں ، نینکھ دربار ء ہشتم۔

ماگریہوں ، یک گدانے کوہ ء دشتانی تہا

نینکھ ماڑی ء محل ، نئے سبزگ ء باگ ء ارم۔

چکدر ماکم لوٹوں ، چکریں بارے بروں۔

کیلگ ء بنداں کشوں ، مابے نوا ء بے درم۔

ماوتی ہیدان ء رچوں ، سہب تاں زردیں دیگر ء

پہ شماروزی در آروں ، پہ وت ء چمانی نم

انگتہ ، او واجگ ، میر ، امیر ، مستراں ۔

مے سرا چو ظلم ، زورت چو کہ آہو ، زگم ۔

ماہم مہلوکوں ہدائی ، تاں کدیں اے زلم ، مکر

تاں کدیں ہمے سرا اے لٹ ، لٹمار ، ستم ۔

(اگر سندا ۔ تاکدیم ۱۵۰)

راست ہمیش انت کہ بلوچ مہلوک ، ہچ و ہدا چوشیں مستریں ،
مزنیں لوٹ یے نکتہ بلکیں آنہاں پہ زندگ بئیگ ، ہاترا بنکی اتسانی
حقائی لوٹ کتگ ۔ بے آیانی ہمے کسانیں واہگ ، ارمانانی بدل ، آدم
سلیں ، بدیں جاورانی گواچی کنگ بو تگنت ۔

زور آوریں ہمے سکی ، سوریانی ، جبر ، جورانی باروا آزات جمالدینی
وتی لے ” پدرتیچ ” ، تہاگوں آوکیں ورنہاں توار کنان ، گش ایت ۔ کہ
شما بلکیں چے زان ات ؟ کہ ما چنکس ڈکھیائیں زندے گوازینتگ ،
ذمانگ ، آکجام ڈک انت کہ مانہ دیستگد بے اے مے بلاو ، ہائی ات کہ
شمنے ہاترا ما اے جوریں زندگوں وتی مزاری ڈوبرا بستگد بلکیں شما
گہیں ، و شیں بانداتے واجہ ، وارث بہنیت ۔

” پدرتیچ ” ، توکا آزات جمالدینی ، توار سک دل گیر ، بیم ناک
گندگ بیت ، آزات ، ہمے ٹونک ، تواراں گوں روح تیچ لرزیت جگر ٹکر
بیت ۔ آزات جمالدینی ، ” پدرتیچ ” ، گوں ہور ” تہنائی ” ، لے
بلوچستان ، پیلوں پڈور ، ندرگ ، پیش داریتد ، ہمے ہر دو نیں پلمانی

تو کا ہر حادثہ ہے ہر واقعہ چھانی دیماتریت کہ اوداگرہبی ہے بزرگی ہے ڈک ،
 بے دسی ہے بے کسی ہے مارشت ، واریں ہے چمداریں زندہ آزاب ، جن ہے
 چکانی گم ، دلانی داگ ، ہشکس ہے تنسیکس ڈیہہ ڈگار ، سر ہے پاہو ہے گر ہے
 دار ، ہلک ہے میتگ ہے تلار ہے کوہانی سرا ہونانی چٹ ، سرچارانی مرگ ہے
 سیگ ، تہار ماہیں شپ ، تمنانی ہے روچ سن ہے بیرانیس لوگ ، مات ہے
 گواہارانی چھیال ہے پریاتانی توار ہرپلوے تالان انت ۔

گہیں پدرتچ ہے ورنایاں

چو قرآن ہے بہ پاریزات ، مئے یات ہے یات گیری ہے

کہ ماجوریں شپاں گوازینتہ ، شپ روچ چیری آزمان ہے

گوں تن ہے گشٹنگس لٹناں

پہ بے چاشتی ہے بے شامی

دے ، دم کشگ ہے جبراں نہ اشت ، ہوناں ہے چوشان اتہ

وتی ہوناں ہے سرشان کنت

اے روکیں سحار کنت

پہ امیت ہے پد ہے پدرتچ جوانانی

کدوبستاں بہ ٹال ہے زلم ہے جبرانی

کہ مئے یاتگیری ہے سانت

گہیں پدرتچ ہے ورنایاں

شہ مئے ہوناں

کہ ماچٹ دات ء سرشان کت

، بہ ہلکاں

، میتگاں

، شہراں

تلا ر ، گٹاں کوہانی

ایش انت

کہ وت شما زان ات او گندات

وت چارات

تل ء وان ات کتابانی

گہیس پد رتچ ء ورنایاں

شما بیلاں بہ پاریزات

مئے یات ء یات گیری ء

کہ مازہد کشتہ

زلم سگتہ

جبر کلتہ

آجونی ء راہ ء

شما بیلاں

چے؟ سرپد بت، زان ات؟!
تپاں چونیں گوں درچ وارت، بدن آپ کرت۔
وت ۽ زندان ۽ گواچی کرت
کادر کرت نہارانی
سرا پاھو ۽ دار دیستگ کشارانی

یلانی

نوک بروتمیں سرمچارانی
شمے گئی ۽، شمے واستا
گہیں پدرتچ ۽ ورنایاں
وتی ہوناں کہ ماچٹ دات
پہ پٹ ۽ کوچگاں ہشکلیں ۽ تنیگیں
شہ ایشی سہری ۽ رنگ ۽ گچین کرت گوارگ ۽ پل ۽
کہیبی انوں لڈان انت۔
پہ شہر ۽ میتگاں دراجیں
پہ مات ۽ کوہ ۽ تلار گٹھیں۔

بہ پٹ ۽ کوچگاں چکلےس

کھیبی انوں لڈان ۽

دل ۽ داگاں پیش داراں

گھیس پدرتچ ۽ ورنایاں۔

بہ آدست ۽ زر لاپ ۽

اودا مئے گھیس مرداں، وت ۽ درملک ۽ گاڈی کت

شمیگی ۽ شے واستا

گھیس پدرتچ ۽ ورنایاں

وتی دستاں گوں سک داراں

سک سات

اے یات ۽ یا تگیری ۽

انامستیں نشانی ۽

منی بیلا ۽ پھروکاں

گھیس پدرتچ ۽ ورنایاں

شے براتاں، مژاداریں مرداں۔

وتی سرماں ۽ جانان ۽

جن ۽ چکان ۽ باھنتگ
 شہوت دانگ
 ھمے روکس پہ بانگواہ ۽
 کہ مرچی شات و کندان انت شمے بام ۽
 شمے مستی ۽ پر جوشی
 منی بیلاں

وت گواہ انت مئے مردی ۽
 وت گواہ انت مئے سگارانی ۽ ندرانی

آجبرانی

کہ مئے سرء گوارت
 ماگوں ڈوبراجل ات
 ھمے روکس پہ بانگواہ ۽
 شمشگی ۽

کہ کندان انت شمے بام ۽

منی پدرتیج ۽ ورنایاں۔ (پدرتیج)

آزات جمال دینی ۽ لپہ "من چوں باور کنیں" ۽ پیمانہ اشات ۽ لپہ

"سول ۽ نہ من ات" بلوچ راج ۽ تنی ۽ درسی جاووال ۽ نشانہری ۽

جہگیری کنت۔ اتاشات وتی ہے لپہ ۽ توکا گش ایت کہ ہتم ، بام ، درین ،
 آشوب ۽ آجونی ، ولحی ۽ شہ مریدی ۽ دور کجانت۔ ہما چاکری دور انت
 کہ ہرنمگے تہاری ۽ ژندی ، بے زانتی ۽ بے رثنی مانشانان انت۔

ہتم پہ کیف لے زرا ایت مسکاں ، پہ مہلبی درفش داتہ بام ۽ دل ۽ نہ

من ات

جہان ئے ۽ دات سکین پادابرو گہیں واجہ ۽ سلام ۽ دل ۽ نہ من ات
 پہ من ہما سہتگیں ڈگار انت پہ من ہما مرتگیں کشار انت من چوں بہ

منال

کہ نود شزیت کہ ہور گواریت ، کہ درین ساریت ہر گام ۽ دل ۽ نہ من

ات

گشت کہ دور آہتہ شہ مریدی ، نہ انت نون اے عہد چاکرانی در آمدانی
 بے منی آجونی دمانی بے تئی ولحی مدام ۽ دل ۽ نہ من ات

پرشت شہ کوہ ، ہشت شہ جو ، گشت کہ بیرے نہ دنت کس ۽ موہ اے
 وهد ۽ شہ زانت۔

بکنت رہ دروہ ۽ راہ دربر ، بدنت بخشیش بے ملام ۽ دل ۽ نہ من ات۔

دل اوں نہ من ات کہ عہد کارے ، کش ایت بالاج ۽ وارشان ۽ من

چوں بہ زانال۔

پدا برنت میت ۽ پہ بیرک ، پدا گرنت غیرت ۽ تلام ۽ دل ۽ نہ من ات۔

عطا اے موسم ہتم نہ چلگ بہار گاہے ۽ تہار ماہ انت بہ رثن واجہ بے
 آشوب ۽ آس ۽ آپ ۽ ترا تو ار انت عطا پہ نام ۽ دل ۽ نہ من ات۔
 (اتاشات)

اتاشات ۽ اے لپہ پگری ۽ شہوری سند ۽ سرا پہ بلوچ راج ۽ ملام
 بے انت ۽ سکین نئے ہم۔ بالاچ ۽ وارثانی کشگ ۽ آئی ۽ بیر نہ گرگ
 مرچیکس جاورانی تو کا یک پگری سوال بے ۽ سورت ۽ دیما کنیت۔

شائر ۽ لبزانتانی باروا کشگ بیت کہ اے وتی راجمان ۽ سک
 ماروکس ٹک ۽ گوں سیادی دارانت ۽ ایشانی جان ۽ پوست چہ لس مردماں
 تنگ تر ۽ نرم تر بیت۔ ہمیشکا اولس سرا ہر پیمس ڈکھیا نئیں ۽ گرانئیں
 وھدے کنیت۔ گڑا چہ درستان پیش اے درو ۽ را شائر ۽ لبزانت وتی
 ڈوبرا مارنت وھدیکہ مات بے ۽ تنگوں بچے زیان بیت۔ گشیکہ ہر شائر
 ۽ لبزانت ۽ سینگ ۽ شاہیم بیت۔

بلوچستان ۽ سرا ہر وھدیکہ چوشس ویل ۽ وا کھے بوتہ گڑا شائر ۽
 لبزانتاناں نہ ایو کا اے ڈک وتی کتگ۔ بلکس جبر ۽ دیما وتی سینگ مک
 کتگنت۔ ہمے درگت ۽ اتاشات ۽ لپہ "سہکندن" ۽ اے بنداں بچار
 ات۔

ساہ کندن ۽ چم پاجی ۽ بے وانکی ۽ استنت زبان

جیسے بہ بیت پہ گندگ ۽

گوٹے بہ بیت پہ اشکنگ

امبروزء گراں باہندیں آشوب عاقبت اوبادگاں پہ ساعت انت۔

ساہ کندن ء

گند انت ء بے روک انت چم

کرنٹ بے گوش اشکننت

ساہ انت ء بیگواہ انت زندہ

گند قہر ء مہر ء آدمی گستائی ء

ارواہ ء چھیانٹاں سرء زرتگ جہاں

تو چہ بدل زرتیں زبان ء منت ء بے باورے

من چوزمین جنبانی قہریں نیت ء پیداوراں

تو پہ سگاراں گپتگیں کوٹ ء کلاتان ء گلے

من پہ پتی میراث ء ماتی گلزمین ء تلوساں

من ء آدم ء اوبادگاں

مہرانی حقیں وارٹاں

راستے کہ تئی سوب ء من ء مرگی کتہ۔

شائے کہ تئی زوراکی ء مرچی پدا، زندہ یلیں بچے جتہ

بچ آجونی

بچ ایمنی

بچ گلزمین ۽ دیدگ ۽ زرد ۽ مراد
 بچ غم جنتیں بنی آدم ۽ رکینگ ۽ جہد ۽ مراد
 بچ دیرمانیں شادہ ۽ شوہاڈگ ۽ مزد ۽ مراد
 بچ زند ۽ مہر ۽ مجتی ارمان۔

مستاگی عذاب ۽ آسر

تو پہ سرانی گڈگ ۽ زند ۽ حیلان ۽ کٹھے!
 پہ سنگ ۽ داشت کنے پل ۽ چہ بوتالانی!!
 مرک ۽ منی لوٹے، تہ ارواہ بکش

کوش ۽ منی باڑائے، مہر ۽ واہگل پاہو بدئے
 بیگواہی ۽ زہرے بکن رثن ۽ فنیگ ۽ ایرجیگ

زانہ ۽ بکن تیر ۽ نشان

من پہ مرگ گارنہ باں

مہراں، کہ آوارنہ باں

واں عاقبت استنت منی گامانی رند

واں زند بیت روک انت منی ہونانی لیک

من مرتکاں، تو ہم مرئے

چہ زندگئے من زندگاں۔ (اتاشات)

”سھکندن“ ۽ چیدگ، مرگ ۽ زند ۽ گر ۽ داری ۽ نیمگاں اشارہ
کنت ۽ ھمے علامت چڙو نہ زند ۽ توجیل انت بلکس زند ۽ امکانات ۽
پاندانی گواہی ھم است انت۔

مزاحمتی جذبگ ۽ داروکس شائر ۽ لبراننت وتی وھد ۽ راج
کنوکس حکومت ۽ حاکنانی ڈک ۽ ویلاں نہ ترس انت ۽ ناں کہ چپ
بنت۔ بلکس آھمے حاکم ۽ زالمس قوتانی ھلاپ ۽ نہ ایوکا مدام وڙ وڙس
بنگپ ۽ سرھالانی وسیلگ ۽ گون کوکار کن انت بلکس دو میگانی دلانی تما
ھم ھمے ڈک ۽ ویلانی باروا زانت ۽ مارشت پیے ووی کن انت۔ چہ ھمے
زانت ۽ مارشت ۽ سبب ۽ مزنیں زرہشت ۽ تحریک چست بنت۔ پرچیکہ
مزاحمتی لبرانک کدی ھم ایوک نہ بیت۔ بلکس اے زلم آماچس ۽ بے
وسیں مھلوک ۽ ڈوبرانی تما ھنڈالاں جنان ۽ زرہشتے ۽ شکل ۽ دیما
کنیت۔

ماں پاکستان ۽ تاریخ ۽ پڙورا بلوچ راج ۽ بلوچستان ۽ جاووال چہ
ایندگہ بجھیس راجاں جتا ترگندگ بیت۔ پاکستان ۽ ٹھمگ ۽ بلوچستان ۽
ماں پاکستان ۽ ھوار بوتگ ۽ سری روچ ۽ چہ بلوچستان نلکیس جاووالی
گواچی گندگ بیت۔ یک نسیمگے ریاستی چک ۽ تازہ ۽ سبب ۽ بلوچستان ۽
مھلوک ۽ سرالٹ ۽ پل ۽ وڙ وڙس ناروائیں زلم کنگ بوتگ انت ۽
دومی نیمگا پہ ھاسیکاری سورت ۽ دیمری ۽ پڙ ۽ شریک نہ کنگ ۽ سبب ۽
اے ھند ۽ مھلوک تمنی ۽ قبائلی سانکلائی بندیگ دارگ بوتہ۔ ھمے
ھردوئیں جاووال بلوچی شاری ۽ تھایکس پیمانگندگ ۽ ایرجنگ بنت۔

- یک شہ مریدے لوگ نی ویران نہ بوتہ بس
 بوتگ تباہ چاکرے دست ۽ چہ باز کس۔
 ہر دیں دعاء دست کتگ دراج، ستلگئے۔
 پر من اے آسمان گوشے اشکر یے ماں جس۔
 نیلیت گوں سواس ماں لوگ ۽ وتی کدی
 سردار ۽ گش، مسیت ٹہان انت پرالس۔
 گپاں وتی دل ۽ ستم عتقا کنان ۽ سیاہ
 ہونوں تہ انگت ہست اگر نیست انت مس
 بستگ وطن گوں تھینٹل ۽ او بنداں مس کیز ۽ من
 نیں محشر ۽ پرشتہ تہ عتقا بگوش، برس۔ (محمد حسین عتقا)

- سر سبز ۽ شاداب انت، دنیا دگہ کچھر
 اپسوز کہ مدام سہریں ہونان انت بلوچستان۔
 پرچا من نہ باں بندیک، پرچا من نہ باں کولیگ
 کہ زہر چکیں تیرانی، دیمپان انت بلوچستان۔
 پل کر تگ ہزار رند ۽ دنگاں چہ ہمے زیداں
 انگت ہم دگہ ڈنی، دستان انت بلوچستان۔

میراث نہ انت میرے سردارے نوابانی
جنگیر پہ وتی سولیں بچان انت بلوچستان۔

ء کہ گشن ے بدیں واری

دل ریش ے دل آزاری۔

بے کاری ے چمداری

پرچاپہ بلوچان انت۔

جیگ درنگ ے چیر چیر انت۔

ورنانت گوشے پیر انت۔

داں دامن ے سر جیگ ے

ہر وہد ے اے دوچان انت۔

اے نیستی ے نیز گاری

پرچاپہ بلوچان انت۔ (جی۔ آر۔ ملا)

ء تو کہ ناحقی ے ورد ے زندگ ے

گوں من ے حق زیری ے گپ ے مکن

پتے تنی کردانت . و تا مرچی . بچار

دائِم ، زى ۽ پيرى ۽ گپ ۽ مڪن۔
بے مياريں شر جبر زانتيں سروڪ
ڪار دار ۽ ميرى ۽ گپ ۽ مڪن۔ (مراد ساحترا)

- ڏيهه ۽ نان رنگ انت باروئي
مے دوار جاہ . باريں چوں بيت انت۔
شد جتس بزرگر ۽ شپانڪانى۔
سهب ۽ بيگاه۔ باريں چوں بيت انت۔ (مراد ساحترا)

۽ هم و اهند در ستس نعمتاني۔ !
کہ زند ۽ بہہ پہ کار ۽ گندگ ۽ نيت۔
اے چونيس سہ شپے . آنگل کہ ساحترا
وتى جند هم وتارا گندگ ۽ نيت۔ (مراد ساحترا)

۽ بس انت و شمالى ۽ رهشون ديوك
من اناوار چہ شامہ۔ کہ پتياں۔ (مراد ساحترا)

۷ زند ۽ ویرانی ۽ کناں گپ ۽
 جند ۽ سک جانی ۽ کناں گپ ۽
 چپ ۽ چاگرد سیہ شپ ۽ زرمب انت۔
 شیریں ماہکانی ۽ کناں گپ ۽۔
 ہنگتا ونز ۽ آڈھور انت ملک
 سانڈ ۽ حاکشانی ۽ کناں گپ ۽۔
 چوکہ ڈنیگ ۽ بیتگان ڈالچار
 اوست ۽ بیرانی ۽ کناں گپ ۽
 ڈیہہ ۽ ہسی سر ۽ بہادانکے
 خون ۽ ارزانی ۽ کناں گپ ۽ (مراد ساحر)

۸ زاناں ہور کیں لاپ سرین ۽ ڈکتگ
 چوکہ بزگر مرچی کونڈاں جکتگ
 نشنگ ۽ وارت و شیں ورد ۽ نیبگ ۽
 رب ۽ زردار ۽ ہنیچگ چکتگ (مراد ساحر)

۹ توپہ کوش ۽ منی چوایمن ۽ شاداں مبی۔

بیت کنت، ہارے، رتگلیں ہون، در بنیت۔ (مراد سائرا)

ہر جاہ بچار جمبور انت آس

ظلم، نہ بیت کچ، کس

ماں ویت نام، کمبوڈیا۔

لاؤس یا رھوڈیشیا۔

پلیں فلسطین، زمین۔

منیگ گشے ہون، تھا۔

انچش منی مائیں وطن۔

انگیر کتہ ہر نیمگ۔

سردار، میر، واجہاں۔

دلار، نگلیں رھبراں۔

زوریں کماش، مستراں

وحد، تیاریں چاکراں۔ (بشیر بیدار)

ماں دیمری، پڑ، پھک، ڈالچاری، سبب، بلوچ راج، زہری،
بے وی، مثال، ہما ڈوھدارس، دیوتا، وڑا، انت، کہ، زیوس، حکم، سرا
آماں چات، یے، تھا، چپی، در، نجتگا، انت، ہمے، چات، بن، آپ، انت،

برزا سوپ ۽ درچڪ انت که آنه آپ ۽ رست بيت ۽ نينڪه ۽ سوپ
 درچڪ ۽ دست يے نال کت کنت۔ بلوچي بجھيس شاري همے احساس
 شاري انت۔

۽ کدی درپشیت !

منی بام ۽ شرو کیں استار

پمنی سیاھیں شپاں

ماھے کدی بیت ودی

چن تا چنت ۽

دل ۽ چھیالاں کنناں من گٹ گیر (بشیر بیدار)

۽ یاد ۽ پوادانی سرا جند ۽ غمانی دیشلو

امراه ۽ ڈکچیار روش موڑیں زندگی

شوہاز ۽ لاف ۽ پولغی

زال ۽ سرگ چک ۽ دوا

زند ۽ بہو کیں چمگ ۽

زہرائی تاش۔ (اللہ بشک بزدار)

کس بلوچ ۽ قرنیکس درد ۽ نزانت
کس بلوچ ۽ دوریں ارواہ ۽ نزانت۔

من چوریش ۽ آزگاں

کس منی رنج ۽ نزانت

من زاناں چوں کناں ؟

من کہ ظلمانی شکاریں بزگراں !

من کہ لوچ ۽ لنگڑیں محنت کشاں !

من کہ واری، بزگی ۽ چیدگاں !

من زاناں چوں کناں ؟

بہ زاناں چوں کناں ؟ (اکبرمارکنزی)

بیا کہ من ۽ گشٹن کش ایت

گشٹن ۽ شدانت کہ تلوس ایت

ارواہ ۽ زند گسیمرنگیں !

باهند کنت ۽ انسرا ایت۔

پہ یک دپارے سرنگیں۔

بني آدم ۽ زند ۽ بہا۔

ماں شوروان ۽ ستلکس۔

یا ماں گیاب ۽ بیدھاں

یا ماں ہمارے پرشتلکس۔ (جی۔ آر۔ ملا)

بازھد ۽ ہمے زہری ۽ بے وسی ۽ مارشانی سبب ۽ بلوچ شانزانی
 لہجگ ۽ توار ترند ۽ دل گیر گندگ بیت۔ بے اے زہری ۽ سبب ۽
 آیانی گورا دلپوشی ۽ نا ایتی ۽ ہیال پدر نہ بیت۔ بلوچ شانزانی
 از مکاراں دلپوشی ۽ نا ایتی ۽ ہندا مدام اوست ۽ امیت، یکمین ۽ بحیب
 اظہار کتگد وھد ۽ جبر ۽ سورت ۽ دیما بوتہ۔

تہار ماہیں شپانی دراجیں پیر ۽ پاساں آنہاں وتی چم گوں بام
 طلبیں استال ۽ سک داشتگد مجس ۽ دنزیں بیگہہ ۽ غم ۽ را آنہاں
 مدام روچ ۽ برانزانی آسر گولشتگد

۽ او دل منی بے تاگتیں

تاگت بکن گور بام بیت

شپ گوں وتی زور اکیاں

آسر برے ۽ بنام بیت

امراہ نہ بیت ڈکال ۽ دور

چلہ پرشیت ہزام بیت

آسر کہ اے کھماٹیں شپ

درایت جنوزامی گداں
پوشیت پدا بانور بیتہ (بشیر بیدار)

• زور اکی ۽ سیاہیں شپ ۽
آزاتی ۽ روک انت چراگ
ماسر جنناں، دیما رواں
دیم پہ صباہ ۽ منزل ۽
چہ ناشریں زور آوراں
ترے نیاریں ما دل ۽
پروشان کنیں دیما رویں
زور اکی ۽ ہر سانکل ۽ (بشیر بیدار)

• چوروش بانگہاں شہ جبل ٹک دات من ۽ یقیں انت ضرور آس
ایت

من نہ ماناں اے وخت مان ایت
گواہ وخت انت ضرور آس ایت
گیس مزن نلیں بام سریں۔ (اللہ بشک بزدار)

۷۰ من اگاں بہت ۽ وتیگ ۽ پہک پہ شومی گندگاں
 زندگاں ! بیل ۽ یلاں من پہ اُیتے زندگاں۔
 بزگی ۽ بے کسی ۽ بے وسی گون انت مدام
 انگت ۽ ہم بیابچار کہ من دپ ۽ وہ کندگاں۔ (جی آر ملا)

۷۱ بِل کہ پتو دناتاں درُشت
 بِل کہ تئی چکاں کُشت
 بندی کُفت ، لٹ انت ، پلنت
 بِل کہ ترا شد ۽ برنت
 ”تو پہ مرگ گار نہ بے“
 مهر ۽ کہ آوار نہ بے (غوث بخش صابر)

۷۲ گم نہ انت ہشک انت مرچی تئی آپداریں ڈگار
 گسیمران انت ہمک ساعت تئی گواشانی کشار۔
 روچ پہ روچ زرد بیان انت تئی تلانی بہار۔
 کمیں روچ انت منی ہمبل دگہ کمیں روچ انت۔
 دور ترایت بدل زیت بست دنیا ۽ اے دورا

ہار ملیت شدء تن ء کپ انت برزیں کرود
 کرن ء تو سینتگس بزکار اے ساحر کن انت بود۔
 کمیں روچ انت منی ہمبل دگہ کمیں روچ انت۔ (مراد ساحر)

اگاں کہ تاک چند ء موسم انت،
 چہ سبزیں تاک ء زہر درچک انت گریشگ ء مے
 چیا چہ ہزام ء بودناکس، اُ میت نیارے وتی گمان ء دل ء بہ منیں۔
 اے سیرلگ ء بے نوانس ڈاک ء لواری گپتگ، ترا کہ ماں نیم روچ ء
 ٹاک ء

بکن ترند، سستیں گاں برسے تو، گلبانکس زندمان ء دل ء بہ
 منیں

مروچی آسمان، کہ رپتگ ساپ انت، نہ گواہیت استین ء پٹوے ہم،
 چہاریں کنڈاں۔

بل نہ انت چوش کہ میا انت رگام ترمپانی، ایردیان ء دل ء بہ منیں۔
 (مراد ساحر)

میریانی پرشتگس بان ء ربد مے سنگر انت
 چہ بدیں ہوناں سگارانی رہاں سوہان کنیں۔

کمبری دورے پداکاریں ء ماں جان ء پل
 مکھیں ماتانی مہر ء دوستی ء شیران کنیں۔
 راہ مئے بستگ اگاں کوہ ء تار ء گریشگاں۔
 گوں وتی سر بچگاں شیری رہے بران کنیں۔
 دور نہ انت منزل ہزار گنج ء ہزار نازیں سید
 ہمبلاں زوریں چوکور ء دور سریں رمبان کنیں۔

(سید ظہور شاہ ہاشمی)

ء اے قرنانی پراہیں گیا باناں پرست
 اے پراہیں گیا باناں یے ہر منزل یے ء
 کہ باگ ء بہار انت، مل ء ملگزار انت۔
 منی تا جگہیں ہون ء آباد کرتگ
 منی ہون ء بے دروریں پیداور انت۔
 گیا بان ء اے منزلاں بے حسابیں
 ہزارانی نہاریں زار ء سکندر
 بستہ ء چنگیز ء الوب ء ہٹلر

تمہاری ۽ بچانی زور اکس لشکر
 گیا بان ۽ قرنائی جمپانی چیر ۽
 سنڈی و دی بیت ۽ گسار بیت انت
 بلے من نہ مرتاں نہ بے رٹن بیتاں
 کہ من مہر ۽ آزاتی ۽ ساہ ۽ زنداں۔
 من عیسیٰ یاں من منصوراں، ”ہپتیس شہیداں“
 من سقراطاں، من فیوچکاں، بازییداں۔
 مدامی من جنگاں گوں شاہ ۽ جزیداں
 من ماناں جہان ۽ منی رٹن مان ایت۔
 تمہاری نہ مان ایت

تمہاری ۽ بچانی لشکر نہ مان ایت
 رضا شاہ ۽ ضحاک ۽ درور نہ مان ایت
 من آزاتی ۽ حق ۽ ارواہ ۽ زنداں۔
 من تاریخاں، زور اکس تاریخ ۽ جنداں!
 پلوچاں یلیں آدم ۽ پسگاں من!
 نمیراناں من دائم ۽ زندگاں من! (اکبر بارکنزی)

ء واجہ منی !

ہمراہ بے یا کہ نہ بے

دلجم بہو تو ۽ مچار

مے لنگی ۽

سیاھیں شپاں دزموش کناں

روچاں لواریں

تتراں گورگنداں وراں

سٹ ۽ کپاں دلموش کناں

نوروز ۽ میریں شیرو ۽ راہ ۽ رواں

ہر رنگے ۽

انسانی حکاں پہ وتی

لیکواں جناں

گوں پر شتگیں ہم چنگے ۽

پہ شادہ ۽ وشی ۽ روچ ۽ آئیگا

ہون داتگیں پھستیں شہیدانی کشار

سبز ۽ آباد دارگا۔ (ملک طوقی)

بیا بکشوں اے ازا باں

چہ گلیں باندا تیے ء

چہ وتی دروانگلیں

بچان ء ماہیں دنگاں

چہ پللیں بچانی سولیں پسگاں

چہ املیں دنگانی دنگاں

من نبوتاں، تو بے

دنگ منی، منی منی

مانہ مانوں

زند مان ایت تا ابدہ (ملک طوقی)

ماں بر صغیر پاک ء ہند ء گمان ۱۹۳۵ ء تہا ترقی پسند ادبی
 تحریک ء بن ہشت ایر کنگ بو تگ کہ ایشی ء بنی ء بندری لیکہ لبزانک ء
 ماسد یے ء درگیجگ ات۔ ترقی پسند ادبی تحریک ء نزیک ء لبزانک
 زند ء بہ بیت بزاں لبزانک ء ماسد چڑو اے ہسیت کہ آزند ء
 گیش ء گیواری ء بکنت بلکس زند ء بدل کنگ ء ڈولدار کنگ ء
 سکین ء باہندے ہم بہ دات۔ تانکہ انسانی باندا ت ء عاقبت
 لٹ پللیں راجمان یے ء بن ہشت ایر کنگ بہ بیت

کہ اودا زندگی ۽ ھج اڙ ۽ کڙے ۽ گر ۽ چیلے مہ بیت۔

ترقی پسند ادبی تحریک اصل ۽ ”ادب برائے ادب“ ۽ چوش
 ھپال ۽ لکیمانی ھلاپ ۽ یک شھوری سمکین یے ات تانکہ لبرانک چوش
 پونچس ۽ بے سینتس اھوال ۽ بچاراں چہ در بیان ۽ زند ۽ راستی ۽
 گواچنی ۽ نیمگا واتر بہ بیت۔

ترقی پسند ادبی تحریک ممکن انت پہ اردو ۽ اے ھند ۽ ایند
 زبانانی لبرانک ۽ درگت ۽ نوکس شیریں لیکہ ۽ اظھارے ات بلے پہ بلوچ
 شاری ۽ شایت اے نوکس ھبرے نہ ات۔ پرچیکہ بلوچی شاری چہ دل
 بوتن ۽ یک دیمرنی پسندی ۽ رڙنا پگریں شاری یے بوتگ کہ الشی ۽
 سری روچ ۽ درو ۽ دراش ، دول ۽ دوپوستی، ریاکاری پلہ مرزی
 پلوداری، بے کاری ۽ عیش پسندی ۽ سپت ۽ ستا ۽ بے پائیدگیں ۽ بے
 سینتس اھوالاں وتارا دور داشتگ۔

بلوچی لبرانک بزاں بلوچی شاری چہ شروعات ۽ چکلپس سورت
 گوں زند ۽ اژاند ۽ جیڑھاں بندوک گندگ بیت۔ ۱۹۳۵ ۽ چہ سد سال
 پیش ہژدی صدی ۽ تہا بچار مری کولو ۽ کوبانی تہا انسان ۽ درنیام ۽
 لیکا ۽ طبقمانی بہر ۽ بہرشت ۽ ھلاپ ۽ نہ چڙو دل گیر گندگ بیت
 اے انسانی بن کرگ ۽ پرک ۽ تضاد ۽ باروا سوہویں ۽ سوگویں
 ہم دار ایت۔

بچار مری ۽ وابل کہ اے سد سالی پیشگیں گپ ایت۔ پیلوں
 پنج سد سال ۽ پیش میریورگ لبرانک ۽ باروا ھماگپاں کنت کہ آ ۱۹۳۵

زنی پسند ادبی تحریک ۽ بندری لیکہ ۽ سیاہگ منگ بیت۔

۽ شیراں ہما مرد گش انت

کہ وت موہری داوا گرانٹ۔

میر بیورگ ۽ اے شیر تچکیں سورت ۽ لبزانک ۽ راجمانی کرد ۽
 لبزانٹ ۽ ہرزشت ۽ ہیشیت ۽ نیمگا اشارہ کنت ۽ جاہیگیں سورت ۽
 حے شیری روایت ۽ را برجہ داران ۽ نوکیں بلوچی شاری رثنا پگری ۽
 انسانی دوستی ۽ مھکس ۽ مادنیں راہانی سرا گام جنان انت۔ ۽ دھر ۽
 فرعون ۽ جابر ۽ قاہراتی دینا لبز ۽ لچ ۽ ننگ ۽ گوا جار انت۔

۽ من آزاتیں بلوچے آل

من کہنیں بت پروشے آل

بتاں پہ نپت ۽ بیراں من

بتانی ملکیتاں من

بتان ۽ بن گوجگ، پروشگ

منی کرد انت، منی کار انت

اے زند ۽ سومنات ۽ من

سدانی بت جتگ پروشتگ

سدانی رنگ رنگیں بت

بلور ۽ شیشگ ۽ سنگس
 طلاہ ۽ سیم کاریں بت
 پری رنگ ۽ نگاریں بت
 پروشت ۽ بے نشان کرتنت۔ (اکبرمارکزی)

۰ یک گورے من دیم پہ دیمیاں
 گوں بلاہاں
 میر ۽ ملا ۽ ہزار سالانی رنگراہاں
 گوں مردم دوستی، انسان مستری ۽
 پاکد لیں ربالوانی
 پرشتگیں لوڑینتگیں کروداں
 بان ۽ کلاتانی کروداں
 ہم گوں روکیتی جہان سوچانی
 میر ۽ ملا گلبدین ۽ واجہانی
 دائمی رپکاں ۽ مردم دژنیاں
 دیم پہ دیمیاں۔ (ملک طوقی)

مزاہمتی شائری چڑو سیاسی جبرء بندشانی نینجگ ء ووی نہ بیت ء
 نیکہ کسان پاند ء محدودیں عمل ایت۔ بلکس مزاہمتی شائری سماج ء وڑ
 وڑیں ء تل توکس اژاند ء اژجلانی ء ایشی ء گر ء چیلانی یک سرجمیں
 اظہار ایت۔ تخلیق سطحگ ء سرا زلم ء جبر ء لٹ ء پل ، نانساپی ء
 مزابرو ، گلای ء ایردستی ، ء تپوی ء گروہی پرک ء ہلاپ ء چست
 بوؤکس توار مزاہمتی لبرانک ء نام ء گوں پجارگ بیت۔ مزاہمتی لبرانک ء
 مکد زند ء را سینگھارگ ء ڈولدار کنگ انت۔ انسانی چاگرد ء تہا امن ء
 انساپ ، انسانی بروبری ، بنی آدم ء شرپ ء احترام ء انسانی آجونی ء
 آزانی ء کدر ء نہادانی ووی کنگ ء جہد ء وسیلگے انت۔

مزاہمتی لبرانک مڑجنگ ء واہو ء نعرہ ء نام نہ انت۔ بلکس اے
 یک طاقت وریں باہند ء تخلیقی مارشت یے ء نام انت کہ اے چہ
 توپ ء بم ء تیر ء پننگاں چہ زیات وس ء واک یے ء واہند بیت زلم ء
 لٹ ء پل کنوکس وس ء واک سلہہ ء ہتھیارانی مقابلہ شایت گوں
 سلہہ ء ہتھیارانی زوراوا آنت کنت بلے مزاہمتی لبرانک ء مقابلہ آیانی
 وس ء واک ء چہ درائیں گپ ایت۔ پرچیکہ مزاہمتی لبرانک ہمے رنگس
 راستی ء گواچنی ایت کہ ایشی ء دیماچ پیمیں وس ء واکے وتی پاداں
 داشت کت نکنت۔

ہمے پیمابلوچی مزاہمتی شائری جنگی جار ء ڈاہ ء برہلاپ تخلیقی
 سطح ء سراہمے رنگس درشانی ء درانگازی ایت کہ ایشی ء تہا وتی چاگرد ء
 سرجمیں اظہار ء پچارے گندگا رس ایت۔ راجدربری ایردستی ء گلای ء
 چہ وتارا کشگ ء آجو کنگ ء باروا اکبربارکزی ء لپہ ”بیات وتا آرات

کنیں " پگری حساب ء باز و شمس ء زیبائیں لپہ ایت کہ ایشی ء توکا راجی
 آجوتی ء چہ پیسر فرد ء راوتی ذاتی آجوتی ء سرا زور پردنیگ ء شون
 رس ایت۔

اے یک مستریں راستی ایت کہ اینکس ترقی ء دیمری ء
 باوجوت مرچگیں عمد ء بلند ء برزتریں انسان تینگا انسان ء انسانیت
 ء الف باہم نہ زان ایت۔ ماہ ء سرا رسگ ء کائنات ء لسخیر کنگ ء
 باوجوت مرچگیں انسان تینگا وتی ذات ء تماریں ء تنگیں کوڈاں چہ
 درکیگ نہ بوتگ۔

ہمے درگت ء خلیل جبران ء گونشنگ ات کہ لمستیں انساناں
 چارے کہ آیانی سر ء پاگ ء چوڑ آسمان ء استاراں ہم برزتر گندگ
 بنت۔ بلے دومی نیمگا اگلں صورت نگاہی ء آیانی ارواہ چارگ ء نپاسگ
 یہاں تہ مالوم ہمے بیت کہ آکرم ء لولکانی پیم ء تنگا تمہارانی تماریں
 کوڈاں چہ

راست ہم ہمیش انت کہ مرچگیں سائنسی دیمری ء برزتریں
 سندھ ء مکامے ء سرا رسگ ء باوجوت انسان تینگا کسانس واہش ء
 واہگانی گلام گندگ بیت۔ ء وتی کار ء کرد ء فیصل ء مارشانی درگت ء
 فاشزم ء چوشمیں غیر انسانی رویہانی آماج گندگ بیت۔

ہمے لپہ ء توکا اکبر بارکزی ء صبر راست انت کہ راجی آجوتی ء چہ
 پیسر بانیدیں ماوتارا بہ ہیشینت ء انسان ء بلوچ راج ہر پنہیں مصلحت
 ء سیت ء کٹاں ء غیر انسانی رویہاں چہ برزتر بلنیں کہ چریشی ء ابید

راجی آجوتی ممکن نہ انت۔ پرچیکہ جنگ یے ۽ کنگ ۽ بان برگ ۽
درگت ۽ زلوری انت کہ انسان سری گوں وتی اندری انسان ۽ جنگ
بک ۽ ایشی ۽ پرورش بہ دات کہ وتی اندری انسان ۽ گوں جنگ کنگ ۽
پرورش دنیگ ۽ بید دنیا ۽ ہج جنگ کنگ نہ بیت۔

۴ راج ۽ آزاتی ۽ پیسر

بیات وتا آزات کنیں۔

ماکہ وتی رویانی غلام انت۔

مصلحت ۽ سیتانی غلام انت۔

جند ۽ وتی دروگانی غلام انت۔

ماکہ وتی جندانی غلام این

اج ۽ چون آزات کنیں

مید ۽ چوں !؟

دینقان ۽ چوں !؟

مزور ۽ چوں !؟

آزات کنیں !

راج ۽ آزاتی ۽ پیسر

بیات وتا آزات کنیں۔ (اکبر مارگری)

وٽي ڪستري جنڪ ”لالين“ ۽ گون مخاطب بوان ۽ اڪبر بارڪزي
 ۽ ”انان“ هم زالم ۽ زور آوراني هلاپ ۽ مزاحمت ۽ نمونگري هم
 رنگين معصومين ۽ سادگين پيرا ايت ڪه چرئيشي ۽ پيش چوشين بنگلي وڙ
 ۽ بهير ماں بلوچي شاري ۽ نگو اهيت۔

۽ تتي وپ ۽ دائما بات انت انان !

زند ۽ مرزي ۽ نبات انت انان !

زهر ناکين دلاں بگش انان۔

کينگ ۽ ڪچلاں بگش انان۔

ناشريں چاکراں بگش انان۔

دور ۽ زور آوراں بگش انان۔

زند ۽ آشوب ۽ جي ۽ جان بکن۔

مرگ ۽ سرداري ۽ بگش انان۔

راستي ۽ بيرک ۽ را برز بکن۔

دروگ ۽ ناراستي ۽ بگش انان۔

رژن ۽ زر شانين تو بکن وش آهت۔

جورين تاموري ۽ بگش انان۔ (اکبر بارڪزي)

نوکس بلوچي لبرانگ ۽ تها مزاحمتي شاعري ۽ توار ۽ آهل ، آني ۽
 شيري زبان ۽ لبرانگ وڙ ۽ بهير چو توپڪ ۽ گزند ۽ هار ۽ هيروپ ۽ جنگي
 چار ۽ ڪوڪار ۽ وڙ نه انت۔ بلڪس لبرانگي سطح ۽ سرايڪ تخليقي زمير ۽
 آهل يے واهند انت که آني ۽ تها زند ۽ سڪي ۽ سوري شيري شيرکني ۽
 سورت ۽ پدرا ۽ سهر انت۔

بلوچي گهگيري شاعري تخليقي تجربت ۽ هوالگاڻ گون نوکس پگري
 مارشت يے واجه انت۔ بلوچ شاعر ۽ نگاه نه ايوکا گون وتي چاگرد ۽ سک
 انت بلڪس آياني سساساچي شهر ۽ کينويس اُستمانی سنج ۽ مارشتا گون
 سررچ انت۔ بلوچ شاعر ۽ لبرانگي اے تخليقي مارشت جا هيگس سورت
 ۽ سپت ۽ ستا ۽ اهترام ۽ شرب ۽ لائق ۽ کرزيت که آياں وتي چاگرد ۽
 ڏک ۽ درداں گون پھجي ۽ سمي دنيا ۽ بزگس ۽ بے وسس مهلوک ۽ ڏک
 هم وتي ڏوبرا ماراگ ۽ آياني بزگس توار ۽ گون وتي لبرانگي سچائي ۽ راستي
 ۽ توار گون کتگ۔

زور دستين وس ۽ واکاني هلاپ ۽ ايشيا ۽ بزگس ۽ لگتھاليس
 مهلوک ۽ تاريخي جھدے به بيت يا افريقه ۽ لاطيني امريکه ۽ يا ميا نجھتيس
 روور آهت ۽ السی خبز ۽ زر بشت يے به بيت بلوچي لبرانگ ۽ مدام په
 وتي لبرانگي نسب ۽ ارواه ۽ گون انساپ کنان ۽ اُلسي ۽ جمهوري تحريک ۽
 زر بشتان ۽ نه ايوکا ساڙا نيتگ بلڪس آياني ڏک ۽ را وتي ڏک ۽ درويے
 ۽ ماراگ۔

۽ دلير ۽ ننگريں کيو بائي اُستمان ۽ سلام

مزاریں کاریء و تقانیں دودمانء سلام
ہاں نوکیں دنیا ء آزاتی ء زمانء سلام۔
پروشتگت شما دلاریں سامراج ء کمر
پروشتگت شما ہم استعمار پیر ء سگر
پروشتگت شما ظلمانی بنجاہ ء بندر۔

(کیوبائی اُستمانء سلام اچ میر نصیر)

ء مرحبا انت ویٹکانگال

واہ واہ انت ویٹنام

سد سلام پاکیں شہیداں

سد دعا زحمت کشاں۔

ظلم ء آس ء ہر کہہ بالیت۔

وت سچیت آئی تھا۔

سامراج ء شپ سیاہیں

نیں شتگ، بیتہ ہلاس۔ (ویٹنام اچ میر گل خان نصیر)

ء پہ ہر ہندے ء گریے ہاک دھنزیت

منی دل پھچی ء گوں ہون شزیت۔
 پہ ہر ہندے ء گریے گرنیت ء نالیت
 منی جان پر پٹیت دل بال بالیت۔
 کھم من زرتہ نئے پہ ہسن ء اشک ء
 نہ پہ زر ء تماگالان ء بنداں۔
 بلے من اشتگوں آڈول ء کشک ء
 گریہاں گوں رواں گریوان ء ہنداں
 برے روچاں کہ شائر مہلوانی
 بکنت تو سیپ پل ء بلبلانی
 مجنت شیران ء سوتان اُستمان ء
 مہ بیت سنگت گوں مزلوماں جہان ء
 نہ انت آ شائرے دزے لگورے۔

(اُستمان ء شائر۔ تاکدیم ۳۱)

گلامی ء دراہیں ویلانی کہنیں قصہمان ء بل
 بزیرائیں کتاب ء جند ء بکت ء اوتکائیں۔
 ماں ہر ہونڈے کہ دروہ ء بیت مارے بے کشک نیلے۔

ماں ہر ہندے بدیں شوپان ء سسی ء را بچائیں
ماں ہر داماں کہ ظلم ء کلرے گندے برو سینے
ماں ہر کوہ ء کہ آپے بیت انصاف ء بکشائیں۔ (میر محمد حسین عتقا)

ء درد بے مثلش شہیدانی ہماں ہون ء گزارد مئے جہد ء نمیرانیں تران

درد انسان ء گہیں زیند ء مراد۔

درد افریقہ ، فلسطین ء شیتیلہ، صابرہ

درد مظلومیں جہان ء دانہہ پرات۔

درد بیرانی حساب۔ (ہشکس رکھ سوز بنت۔ تاکدیم ۲۰۱)

ء مس ویٹ کونگاں !

مس آسماناں

مس گل زمیناں

مس زندماناں

مس ویٹ کونگاں

مس افریقاہاں ، مس ایشیاں ، مس یورپاں ، تیوگیس جہاناں۔

مس امریکاہاں ، مس امریکا ء دل ء مرادانی ماہکاناں۔

من ویٹ کونگاں !

من ترمپ ء چولاں

من جو ء کوراں

مزن زرانی من ساہ ء جاناں

من روچ ء استار ء ماہ ء پوراں

من ماہکاناں ، من کلکشاناں

من ویٹ کونگاں۔

من برپ ء برانزاں ، من آپ ء آساں

من گوات ء گوریچ ء ونز ء دیتاں

من بار ء توپان ء گرند ء شہماں

من بش ء سیاہ گوات ء نپت ء بیراں

من ویٹ کونگاں۔

(روچا کئے کشت کنت، تاکدیم ۳۶-۱۳۵)

اُستمانی سنج ء شہور ء درگت ء اکبر مارکزی ء لپے ”روچا کئے کشت
کنت“ اگاں یک پلوے ء مزاحمتی سنج ء مارشت ء بے مٹیں درور انت۔
تہ دوی نیمگاھے مزاحمتی باہند ء توکا اُستمانی پلر ء لیکہ ء بے دروریں

جذبگ ۽ سرگرگا انت۔ اکبر بارکزی ۽ تاریخی شہور ۽ ازمی ارشت چہ
بلوچستان ۽ سیمراں بگرداں بجیس اُستمان ۽ چاگرد ۽ ترایت۔

”روچا کئے کشت کنت“ انسانی شہور ۽ ہما رثن انت کہ آئی ۽
دھد ۽ دنز ۽ منج کوردیم کت نکن انت۔ ”روچ“ کہ اسل ۽ زند ۽ گواہی
انت۔ زند ۽ چیدگ انت۔ ایشی ۽ کشگ ۽ گٹ گیر کنگ کسی واک ۽ نہ
انت۔ اکبر بارکزی انسانی شہور ۽ ہم گوں تلائس روچ ۽ ہم تنگ کنت۔
بزاں اکبر بارکزی ۽ گورا روچ انسانی سنج ۽ شہور ۽ نمیرانیں چیدگ
انت۔ چوش کہ روچ ۽ کشگ ۽ گٹ گیر کنگ کسی واک ۽ نہ انت۔ ہمے
پیما انسانی شہور ۽ را پہ زلم ۽ زورا گوں بیگواہ کنگ چڑو مشکل نہ انت
بلکس ناممکن انت۔

پرچیکہ انسانی شہور ۽ پگر ۽ ہیال پہ کشگ ۽ گٹ گیر کنگ
هلاس نہ بیت۔ بلکس اے دھد ۽ دیمری ۽ سپر ۽ گوں پھی ۽ بترو دان
روت۔ ”روچا کئے کشت کنت“ ۽ اماشات ۽ لپہ ”ھکندن“ یکس پگر ۽
دو نام انت دو هوالگ انت کہ بے مٹ انت۔

۲۔ روچ ۽ کئے کشت کنت ؟

رثن ۽ کئے داشت کنت ؟

روچ ۽ پاکس کشگ !

رثن ۽ بندی کنگ

کسی طاقت نہ انت

کسی طاقت نہ انت
 سیاہ شپ ۽ کوچگاں
 بزگیں شپچراں
 میت ۽ لاڈو جتگ
 شاتکامی کتگ
 روج در کتیت همک
 سب جلوہ دیان
 مست ۽ نعرہ جنان
 سیاہ شپ ۽ پسگاں
 من یلیں فیبساں
 سولیں ار نستواں
 دائم ۽ زندگاں
 گوں وتی شنزگاں
 ہرجاہ تالان کنت
 سولیں ار نستو ۽
 پلین بچکندگاں
 روج ۽ کئے کشت کنت

۱۹۷

رژن ء کئے داشت کنت ؟

(روچائے کشت کنت، تاکدیم ۲۸-۲۷)

علم ء زانت ، شہور ء سنج ء اے عمد ء تما رژن ء راستی ء
انسانی آزاتی ء آجونی ء دارگ پہ زور اکیں وس ء واکانی وس ء نہ انت۔
زلم ء جبر ء دستاں زیاں بوؤکس انسان ء بہوکیں ہون آؤکس نسلائی ہاترا
رژن ء آجونی ء ہمے پیہیں لیک ء کشک ایت کہ اے انسانی تاریخ ء
تمذیب ء تہاشہ دگ ء سورت ء مدام نمیرانیک ء سرکنیت۔

موڑی سرماں بلوچی شاری ء مزاحمتی ء نمونگری ء مارشتی بنگپ
نہ چڑو جہلانک ء شایگان انت۔ بلکس بجہیں نوکیں بلوچی شاری ہمے
مارشت ء باھنداں گوں سرکیل ء سرپیچ انت۔ واجہ مبارک قاضی، واجہ
فضل خالق، واجہ غنی پرواز، واجہ سلطان قیصرانی، واجہ رزاق نادر، واجہ
صباوشتیاری ء دومی بازیں شارانی شیریں پگر وتی راجی پجاری ء مارشتاں
گوں پھی ء زلم ء جبر ء چہ نفرت ء انسانی مرء ء محبت ء استمانی جذبگانی شم
ء شمنکاں ودی بیت ء مزاحمتی لبرانک ء ہمے جنگ داں ہما وھداں جزان
ء سرکنیت کہ داں وھدیکہ زلم ء جبر، لٹ، پل ء نانسائی ء نابروبری شد
ء لنگڑی، بزگی ء نادراہی، بے رژنی ء بے زانتی، گلامی ء ایردستی ء تپوی
ء گروہی پرک ء تضاد ء بدیں ساھیک انسانی زند ء چاگرد ء سرا ساھیل
انت۔

سليمان كوه ۽ بلوچي شاعري

هڃ زبان يه وٽي ديم ۽ نه روايت ۽ نيٽڪه سالي دو اندرا سرجم
 ۽ پيلو بيت۔ بلڪس هر زبان وٽي رست ۽ رووم ۽ يڪ دراجين راجدپٽري
 بزاں تارڪئي ۽ راجهاني كار ۽ كردي داريت۔ راجدپٽر شايد انت كه هما
 وحد ۽ كه بني آدم ۽ اے گلزمين ۽ سرا گام اير كته ۽ آنهاں په وٽي زند ۽
 گوازينگ باٿرا اولسي نند ۽ نياوے بناڪته ۽ همے اولسي ۽ دودماني زند ۽
 بناڪنگ ۽ گون آنهاں يڪ دومي ۽ هيال ۽ مارشٽاني سرپد بونگ ۽ تالان ۽
 شنگ كنگ ۽ په الم بوته كه يڪ هاسين وڙ ۽ بهيرے ۽ گون وٽي هيال
 پروهن پيش داشت بڪناں۔

همے دودماني ۽ راجهاني گذرات كه آئي ۽ زبان ۽ بناڪته۔ هر زبان
 بندرا وٽي راج ۽ راجهان ۽ ۽ آهي ۽ رست ۽ رووم ۽ يڪ دراجين
 راجدپٽرے ۽ واهند بيت۔ مهلوڪ ۽ دودمان ۽ راه ۽ راهبنداني ۽ وهده ۽
 نوبتاني چست ۽ اير ۽ سبب ۽ زبان ۽ تما بازيں گرگ ونيگ ۽ بدلي سدي
 بنته فمانگ ۽ اے گرگ ونيگ ۽ گون زبان يه ۽ سرا اثر كپگ قدرتي
 گپ ايت۔ همے وهدا زبان هر پيمس ويل ۽ جاوراں چه گذايت ۽ ايشي ۽
 تما نوڪس وڙ ۽ بهيرے پيداڪ بيت گڙا همے بدلي ۽ ايشي رووم ۽ يڪ
 منزله ليگك بيت۔

ہمے پیما بلوچی زبان وتی رست ء روم ء دیر دراجیں پندھان
 بران ء مرچاں مئے دیما انت۔ اوستا، ہمدادی ء پہلوی چوشیں زبانان گوں
 سیاوی داروکس اے کھنس زبان ذمانگ ء بازیں برز ء سرا ایرگانی سبب
 ء ہمنکس دیما نیاتلگ۔ پچیکہ مئے گولستکس راجدپتر شاہد انت کہ بلوچ
 راج ء نند ء نیاد کوہ ء گھٹانی تلار ء گاراتی تھا بوتہ۔ پمیشکا جبل ء پوادانی
 تھانندوکس اے راج ء زند ہم کوہ ء سنگانی ڈول ء سک تریگ ء گذرتہ۔
 بلوچ جنگ ء جورانی، زحم ء کلارانی ء تیر ء بلانی سیاہیں، جھمبرانی
 ساہگ ء چیرا پادی بوتہ۔ اے پدرا ء سہرائیں ہبرایت کہ بلوچ راج ء
 پیما ایشی ء زبان ء لوزانک ہم زحمی شیکاٹانی ء جنگ ء رزم ء دنز ء مجانی
 تھارستہ ء مزن بوتہ۔

بلوچ راج ء زند یک جزگ ء سرپرے نام انت۔ ایشانی دراہیں
 زند یک جاگے ء چہ دومی جاگے ء لڈ ء بوج ء ازباہاں گولستگ وتی گدان
 ء گدان ء سامان ء ازباہاں گوں پھچی ء ایشاں وتی زبان ء لوزانک ہم
 کوپگانی سرا گوں بوتگ۔ ذمانگ ء لہمس لڈانی سبب ء ہنٹ بلوچ ء دریائے
 ماژندران ء سیستان ء چہ دیم پہ مکران ء سوی ء سنی ء سوران ء الکھان
 کتہ۔ ادا سرزاہری شوہس گوہر ء ہرانی سرا سی سالی براتی جنگ ء جیڑھان
 بلوچ پدا یک برے لڈگ ء مجبور کتگ۔ میرچاکر ء ہر دینکہ دیم پہ پنجاب ء
 کتگ۔ ہما مھشریں سوی کہ بلوچانی بنجاہ ء کڑا گاہ ات۔ بیران بوتہ۔ گڑا
 بلوچاں دیم پہ وتی بوتہ۔ کس یے کجاشنگ ء کسے کجاشنگ۔ بلے ہمے لڈاں چہ
 یک لڈے سلیمان کوہ ء کوہ ء پوادانی کھنڈاں سرگپتگ کہ آداں مروچی

ہمداتی لگتھلیں زندہ شپاں روچ کنگا انت۔

سلیمان کوہ ۽ دیر دراجیں ۽ پراہ مانگیں ڈیہہ ۽ کہ دینگا وہ مہلوک
لنگھڑی، بڑگی ۽ زندہ گوازینگا انت۔ مالی بزاں اقتصادی سماجی ۽ وانگی پڑ
۽ چہ سالہانی سالوں پد کپتنگا انت۔ اد ۽ زندہ داں مروچی چہ کوہ ۽ سنگاں
درکپت نہ بوتہ۔ اے مزنیں ڈک یلے ۽ گپ انت۔ کہ اے ہند ۽ بے
وسیں ۽ لنگھڑیں مہلوک مروچیکیں سانسی ۽ نوکیں دور ۽ نوبتانی تھا ہم
ہج چیزے ۽ شہ بہرند کتگ ۽ نہ شتہ۔ ہمیشکہ اے ہندی مہلوک ۽ سوچ ۽
سچ ۽ راہبندانی تھا ہم ہج وڑیں بدلی یلے ۽ ودی نہ بوتہ۔

بلکس اے مہلوک بتر روچ پہ روچی روایتانی کوہنتریں دود ۽
رسمانی گر ۽ گھٹاں بن کیان ۽ شتہ۔ اے دیری بزاں گریز ۽ بے مارشتی ۽
بے مارگی ۽ جاور وھد ۽ گوزگ ۽ گوں بتر زیات ۽ گیش بیان ۽ شتگ
انت۔ آناہا رست ۽ روم ۽ اے پنہہ ذمانگ ۽ چست ۽ ایراں چہ پہمارتہ
۽ گیوارتہ ۽ پہ ایوکی ۽ بال گریگ ۽ گوشت کتہ گرا آناہا زندہ ۽ ہمے
پہیں جاوراں چہ دوچار بنیگ بوتہ کہ آناہا ہرنیمگ ۽ وتی دیم ۽ ید تہار
ماہیگ ۽ گندگ بوتہ۔ لہتمیں ۽ اے روم ۽ حلاپ ۽ ۽ نمونگری ۽ گمگیری
۽ کار پد ۽ سبب ۽ وتی شکس جہان ۽ تہا ہمے ڈول ۽ ایرہ نندگی بوتہ کہ
آناہا روم ۽ ہر منزل ہر مقام آپ ۽ شمال بزاں سرآب نگاہ ۽ آتگد ۽
ایشاں زندہ ۽ ہر نوکیں کدر ۽ نہاؤ (اقدار) روایتانی کوہنتریں کچ ۽ کیلوانی
تگ ۽ ایر کتگ ۽ راجدپتری روم ۽ پلسپہ ۽ پوہ ۽ سرپد بوٹگ ۽ ہج جہد ۽
گوشت یلے نہ کتگ۔ اے میل ۽ وہیر ۽ نہ ایوکا ایشاں را چہ زندہ ۽ دیر
کنان ۽ برتگ بلکس اے ہند ۽ چپ ۽ چاگرد ۽ سراگو زوری ۽ نہیلی ۽

ہمے پیہیں تہار ماہیں جھمرے ۽ بستگ کہ داں گو نستگیں سہ سد سال ۽ او
 چچ نوکیں پکر ۽ ہیال یے نہ سمبرتہ۔ اے بجہیں دور ۽ تمانہ ایو کا پکر ۽
 سچ ۽ پڑا سچ پیہیں بدلی یے ۽ ودی نہ بوتہ۔ بلکس مالی ۽ دودمانی وڑ ۽
 ڈولان ہم چہ کننیں گٹ گڑینبوکاں وتی سرکشت نہ کتہ۔

ہمے آہنی ۽ بندری گپ انت کہ مالی پڑ ۽ سچ پیہیں نوکیں بدلی
 یے نہ بونگ سبب ۽ اے ہند ۽ سوچ ۽ سچ وتی چہ تنگس ۽ بارکیں
 کشک ۽ راہاں درکپت نہ بوتہ۔ پچیکہ اے ہندی مہلوک یک نمگے ۽ گوں
 روم ۽ پنہ ۽ آوار بونگ نہ بوتہ ۽ دوی پلوا روایتی تمنی ڈیل ۽ ڈول
 بزاں قبائلی ڈھانچہ گوں وتی دراہیں سچ ۽ سلماں دیرنی ۽ پڑا دیوال بوتہ
 اُشتانگ۔ اے تمنی ڈیل ۽ ڈول محبری ۽ سرداری ۽ جھلانی توکا یک
 مھکمیں راہبند ۽ نظامے ۽ سورت ۽ اے ہندی مہلوک ۽ سوچ ۽ پکر
 سرا سیاہ مار بوتہ نشنگ اگاں گو نستگیں سالانی نیام ۽ سچ وھدے ۽ سرداری
 ۽ میر ۽ محبری ۽ راہ ۽ راہبند ۽ ہلاپ ۽ توار چست کنگ ۽ کوشست یے
 بوتہ گڑا اے توار ۽ کوکار ۽ جہل کنگ ہاترا اے راجی اوارگ آس ۽ بار ۽
 توپانے ۽ سورت ۽ دیما آتلگ۔

سلیمان کوہ ۽ ہمے مالی ۽ دودمانی ۽ راجمانی جاورال ۽ گیشیف ۽
 گیوارگ ۽ پد ما اے ڈیہہ ۽ شاری ۽ پلوا کانیں ۽ ہمے ڈس اتکس ۽
 نشانبریں جاورال ۽ پڑورا چہ ودی بونگیں سلیمان کوہ ۽ شاری ۽ ۔۔۔
 وندانی تہا برکت کنیں۔

میر پکر ۽ لڈ ۽ بوجاں بئر داں ہڑدی صدی ۽ نیاجی سالانی تاریخ

مے چماں چہ ابدین ء اندیم انت ء کساس ء اے دو صد سال ء دراجیں
 مدت ء شاری ء باروا اے ہند ء بلوچی دپتر ء روایت ہر دو ہاموش
 گندگ بنت ۔ ہمیشکا اے گولستکیں مدت ء تہا چونیں شاری ء بوتگ یا
 بوتگ ماہج سہی ء سرپد نہ ایں ۔ چوناہیا مجموعی سورت ء رند ء لاشار ء
 پرتی جنگ ء آسر ء نتیجکاں بلوچ راج ء تہا داں دراجیں مدتے ء
 بزاری ء بے واکی ء مارشت ودی کتگ انت ۔ ء ہمے سبب ء اے ہند ء
 ادب ء تہا داں مزنیں وھدے ء ہج نوکیں ہیال ء لیکہ ء سوج ء سنج
 دیمانیا تگد ہردینکہ جنگ ء آسر ء پروشت ء پروشی ء مارشت مہلوک ء
 دل ء وماگ ء چہ دیر کپان ء شتگ انت ء مہلوک مدان مدان ء زند ء
 نزیک بوآن ء شتگ گرا بلوچی لبزانک ء وتی ردوم ء یک وگہ نوکیں سپر ء
 پندھے ء چہ گزگی بوتگد

مالویں ء ہستیں تاریخ ء ہوالگاں گوں سلیمان کوہ ء شاری ء اولی
 دور ہردی صدی ء دومی نیم ء بنگج بیت ۔ چیاکہ ہمے وھدا مارا خانے بزوار
 نلیں شارے ء شاری ء باروا چیزے ڈس پد گندگا رس انت ۔ ہمیشکا
 اے دور ء شاری ء ما سلیمان کوہ ء اولی دور ء شاری گوشت کنیں ۔
 چوناہیا ڈیمز کتب ”پاپولر پوٹری آف وی بلوچیز“ ء تہا شانزومی صدی
 ء چیزے شارانہی باروا مارا ڈس رسیت ۔ اے دور ء بجمیں شاری تمنی ء
 راجی جنگ ء جیرمانی چاگرد ء ترایت ۔ ہمے دور ء شارانہی لڑا بابر دودانی
 حیر مندوست دودانی ، سوبھا کھوسہ ، گاہی لیغاری ء جونگو رند ء نام
 کانت ۔

بے خانے بزوار جاھیگیں سورت ء سلیمان کوہ ء آ اولی شارہ انت

کہ آئی ۽ بلوچی شاعری ۽ نیاما وتی جتناہیں ۽ اکھیلائیں رنگ ۽ مکاے
 گیشنگ۔ خانے بزدار ۽ دور، بلوچی شاعری ۽ دو پگری میل ۽ وہیرانی ہمانیا
 مچی دور انت کہ چریشی ۽ پیش چاکری دور ۽ جنگی ۽ رنگی شاعری ۽ تاریخ ۽
 میل ۽ وہیر نسل ماں نسل ۽ سینگ ماں سینگ یک شیری روایت یے ۽
 سورت ۽ داں آؤکس نسلان پجان ۽ آتنگ ۽ چریشی ۽ پدی عمد ۽ شاعری
 ۽ سرا مذہبی ہیال ۽ پگر بزاں تصوف ۽ اثرات گیشتر گندگ بنت۔

خانے بزدار، شاعری ۽ ہمے ہر دو نہیں دورانی نیامچی شاہ دگ ۽ سرا
 اوشاتنگ ۽ انت۔ ۽ ایشی ۽ شاعری ۽ توکا ہمے ہر سہیں میل بزاں جنگی
 رنگی ۽ مذہبی اثرات گندگ بنت۔ آئی ۽ شاعری ۽ چارگ ۽ چکاسگ ۽
 وهدا اے اندازگ جنگ مشکل نہ انت کہ آئی شاعری ۽ تہا کارمرز
 بوؤکس لوز ۽ بندش (ترکیب) شبین ۽ چپر ۽ چیدگ ۽ علامت ۽ آئی ۽
 رنگ ۽ ڈکشن ۽ سرا کہنیں بزاں کلاسیکی چھاپ پدرا ۽ سرا انت۔ آئی ۽
 گیشتر شیرانی توکا کہنیں ۽ ذکریں بلوچی لوزمان انت کہ امر و چیکیں شاعری
 ۽ تہا نگواہنت۔

خانے بزدار ۽ زبان نہ ایوکا سک وش ۽ سادگ انت بلکس آئی
 گوراً علامت ۽ چیدگانی کارمرزی گون زیبائیں ۽ وشنیں رنگے ۽ موجوت
 انت۔ خانے بزدار ۽ شاعری ۽ تہا اشک ۽ محبت ۽ کہہ، مہلنج ۽ بلاد ۽
 دروشم ۽ آئی ۽ زیبائی ۽ سنہرائی ۽ پچار باز شریں ڈول یے ۽ گون پدرا ۽
 سرا انت ۽ آئی ۽ گوراً محبت ۽ عشق ۽ سوریک شایگانیں بن گپ ۽
 سرہال یے واہند انت۔ ۽ آئی ۽ عشق ۽ ہیال ۽ لیکہ انسانی لوٹ ۽
 گذرے ۽ بنیگ ۽ گون پھی ۽ ارواہی جزبے ۽ نام انت۔ چو کہ ایشی ۽ اے

جہلی شیرے بچارات۔

ہر یقیں پریشنگاں نشہ گھڑا۔

روحانی عاشقے گوں تو رلہ۔

خانے بزدار یک دگہ ہندے ء وتی دوست ء دروشم ء بالاد ء باروا

گش ایت۔

من سپتاں چے کناں بے لیکویگ ء

گروکی جیرے پہ منیں دھیان ء

(یا)

گل ء درشان ہیڑتیں دروشمانی

کھیبی نور کبگی لڈگانی !

ادا خانے بزدار ء دگہ شیرے بچارات کہ آئی نزیک ء دوست ء
دست آرگ ہر صورت ء جائزانت۔

امل سہت یے ، تہ من سودا گرانی۔

ہزاراں بیت گوں لکھاں گرانی۔

امل مرگ یے ، من بانزے باں گرانی۔

امل مار یے ، تہ بانسی گرمناںی

امل درشک یے ، دریشک باں ورائی۔

خانے بزدار ۽ شیری زبان جام درک ۽ پیماوش ۽ نسیم انت ۽ آئی
 ۽ عشق ۽ محبت شہ مرید ۽ پیما پاک ۽ بے درور انت ۽ ما جا حسین سورت
 ۽ اے گشت کنیں کہ خانے بزدار سلیمان کوہ ۽ آ اولی شانز انت کہ
 آئی ۽ کنیں شازی ۽ رخ ۽ ویم اولی برا پہ نوکین ۽ ملوکین ۽ نازر کیں
 خیال ۽ لکیمانی نیمگا سردات ۽ راستیں سورت ۽ آوتی وحد ۽ بے منیں
 شازی یے ۽ ہدا بند گندگ بیت۔

خانے بزدار ۽ پد آئی ۽ لدھا بزدار نامے بچے ۽ ہم بلوچی شازی ۽
 تہ زمیں نامے ودی کتگد گمان ہمیش انت کہ وتی زند ۽ گڈسری
 روچاں آئی ۽ وتی شازی ۽ بنا کتگد لدھا بزدار ۽ شازی ۽ ہنگپ ۽
 رحیل بلوچ راجی زندمان ۽ ڈک ۽ ویل ۽ زلم ۽ نابرابری ۽ غریبی ۽ امیری
 ۽ ہی بزاں طبقاتی پرک ۽ تپاوت ۽ چالرد ۽ ترایت ۽ ایشی ۽ شازی ۽ تما
 راجی مستر ۽ سروکالی ۽ میر ۽ معتب انی زلم ۽ جبر ۽ لٹ ۽ پل ۽ داستان ۽
 غریبی ۽ بزی ۽ کسہ ۽ پچار پہ شایگانیں ۽ پدرا نہیں رنگ یے ۽ موجودت
 انت۔

لدھا بزدار ۽ بیہ چہ ترس ۽ نیم سے ۽ سرداری راہ ۽ راہبندانی ۽
 حمے نظام ۽ گندکاری ۽ سل کاریانی ہلاپ ۽ وتی توار بزکتگ ۽ سردار ۽
 سروکاں را ایہ جتگ۔

۽ مستروں گاوی کار انت

حرمز ۽ دست ۽ گزار انت

ہیٹرو ۽ بیڑ ۽ مار انت۔

تمنی زور آنسری ۽ چوشن ویل ۽ واکھاں گوں هور آئی شائری ۽
 بازس اژاند ۽ حیڑہ ۽ اکس ۽ دروشم گندگا کاهنت۔ آ بلوچی دور ۽
 تہا زند ۽ پیشگیں و شین دور ۽ باریاں ۽ چاکری عہد ۽ بلوچانی کسہ ۽
 احوال ۽ آیانی مزن سری ۽ مزن مردی ۽ پچارں ہم گیراریت۔

بیا او لوڑی گوں رباب ۽

پول رندانی کتاب ۽

سمنجھ گالانی حساب ۽

جوفو ۽ نئے پہ ثواب ۽۔

لدھا بزدار مئے رحملی مری ۽ ڈول ۽ یک راجی شائری بیتگ ۽ آئی ۽
 گالانی نیام ۽ بلوچ راج ۽ ناتپاکی ، بے واکی ۽ گونزوری ۽ دل سچو کس
 احوال مان انت۔ لدھا بزدار وتی شیرانی توکا اے واہگ ۽ درشان کنت
 کہ دریگتیں بلوچ راج یکبرے پد ۽ وتی کھنیں چیدگ ۽ نکش ۽
 نشان بہ داریت ۽ چاکری دور ۽ ہما کھنیں دور ۽ کدر ۽ کیلوانی پاس
 داری ۽ پاریز ۽ بکنت۔

مارا دیوان ۽ کسم انت

کل ہالوں بے رسم انت۔

لڈاشہ تور ۽ ختم انت۔

نیں ہبر کہ تاں وطن انت۔

گار کتیں رندی ہزان ء

درشتہ تیرشہ کوان ء

نئے گورے دیستیں روان ء

دیپتیاں دوں پتے بیان ء

ہمے دور ء دگہ شائزانی لڑا براہم شہبانی، لشکراں جسکانی، جیوا کرد
مزاری، پنجوشگلانی، غلام حیدر بالاچھانی، غلام محمد مزاری سوہنا ء بشک علی
ء نام کاہنت۔ ء چوناہیا خانے بزدار ء اے دور ء شائزانی درنیام ء کم ء
گیش شصت ء ہبتاد سال ء دراجیں وت ء بزاں وقفہ ء گندگا کتیت ء
گمان ء اے شائر نوزدہمی سدی ء نیاجی وہد ء چہ سیادی دارانت۔ ممکنیں
ایشاں چہ ابیددوی شائر ہم بوتگنت۔

البت چریشاں ابید مارا دومی ہچ کس لیے ء شائزی ء باروا ہچ پیہیں
ڈس ء مالوداری ء نہ رس ایت۔ پرچیکہ چہ شائزی ء لوزانک ء سوگو
دارگ ء ہچ وسیلکے ء بوتگ سبب ء بلوچ راجمان ء گیشتر شیر ء لوزانک
تاریخ ء دنز ء مجانی گواچی بوتگ ء کس سہی نہ انت کہ باریں چنکس شائر
گمنامی ء باہوٹ بیان ء وتی شیر ء لوزانک ء گوں پھی ء باریں کجام کجام
ہند ء کھڈ بوان ء شنگنت۔

غلام محمد بالاچھانی ء غلام حیدر مزاری ء شائزی ء بنگپ ء سرہال
گیشتر بلوچ راجمان تاریکی ویل ء واکہانی چاکرد ء ترایت، واجہ غلام محمد
مزاری ء چیزے شیرانی ترانک ماں انگریزی ء واجہ ٹی۔ ایم۔ میر ء کتگنت۔
واجہ غلام محمد مزاری مزنیں شائرے بوتگ ء پھی ء بلوچی زبان ء اولی

آزمائے کار ہم منگ بیت۔ پرچیکہ آئی ۽ بازیں ٹاھنتگس کسہ، آزمائے کار
 ٹھیک ۽ گوں زیات نرنکی ۽ سوگویی یے دار انت۔ بلے چوش کہ ما پیش ۽
 گوشتگ ات۔ کہ اے دور ۽ گیشتر لوزانک وتی وهد ۽ ڈک ۽ ویلانی سبب ۽
 گار ۽ بیگواہ بوتگ۔

جنجو بنگلانی لاشاری ۽ ہم چیزے شیرمے دست ۽ آئنت۔ آئی ۽
 یک موتکی شیرے کہ نواب جمال خان لیغاری ۽ مرک ۱۸۸۱ ۽ بابت ۽
 انت کہ اے وتی پگر ۽ هیال ۽ تام ۽ دروشم ۽ هوالگاں گوں جوانیں
 موتکی پر بندے منگ ۽ زانگ بیت۔

اے دور ۽ شاترانی ساساجی وهد بندرا انگریزانی ماں بلوچ ڈیہہ ۽
 سرزمین ۽ تہا پیرگ ۽ پہ زور ۽ بلوچستان ۽ سرا کبڑہ کنگ ۽ وهد انت۔
 چونہا پیرنگی گایگج ۽ ہلاپ ۽ ۽ پہ ہاس خان میر محراب خان ۽ شہادت ۽
 پد پرنگی ارد ۽ ہلاپ ۽ یک ٹوھیں نپرت ۽ جنگی چن ۽ لانچ یے دیما
 آٹگ۔

سری بلوچ ڈیہہ ۽ تہا پیرگ ۽ افغان فارورڈ پالیسی ۽ درگت ۽ دیما
 روگ ۽ وهدا بلوچ راج ۽ پہ پرنگی ارد ۽ گامانی دارگ ۽ ہاترا گام گام ۽ سرا
 ایشی ہلاپ ۽ جنگ ۽ مڑانی کتگ ۽ پرنگی ارد وتی لاشاں لتاژان ۽ پادمال
 کنان ۽ دیما واں افغانستان ۽ شنگ ۽ افغانستان ۽ واتری ۽ پد خان
 میر محراب خان ۽ شہادت ۽ گوں بلوچ راج ۽ تہا پرنگی ارد ۽ ہلاپ ۽
 نپرت ۽ جنگی مزاحمت برودتہ۔

بلے ہے نپرت ۽ مزاحمت بازیں الت ۽ سبباں یک ہوریں ۽

شرکائیں بلوچ راجی زربشت لیے ء سورت ء دیما نیاتلگ۔ البت انفرادی
 سورت ء ماں بھینس بلوچ اکہہ ء دمگاں چہ میری ء جنگ ء بگرداں
 ہڑب ء آخری جنگ ء انگریز ء ہلاپ ء تاں چیار بیست سال ء وھد ماں
 وھد جنگ ء مڑائی بوگنت ء انفرادی جنگ ء مڑایانی آسر ء نیجگھے
 بوتہ کہ برنگیاں ماں ۱۸۴۶ ء دروگس رپک ء مندراں ء بازیں وعدہ ء
 وعیداں گوں بھینس بلوچستان ء سرائے چڑو وتی وز سوگوگنت بلکس
 انتظامی ہیشیت ء نام ء بلوچ ڈیہہ ء ڈگار ء ہر ء بانک ء سلسلہ ہم برجہ
 داشتگ۔

ڈیرہ غازیخان ء بلوچ اکہہ ء دمگ ماں ۱۸۳۹ ء انگریزاں چہ
 بلوچستان ء گیوارنگ ء پنجاب ء تہا ہوار کتگ۔ ڈیرہ غازیخان ء چہ مکھیں
 بلوچستان ء جتا بونگ ء پد ماں ۱۸۵۰ ء بزوار ء دومی بلوچ راج ء
 انگریز ء ہلاپ ء جنگ ء چوپ ء سلسلہ بنگج کتگ ء اے سلسلہ داں
 ۱۸۶۳ ء برجہ سر آتلگ۔

بلے اے ہند ء سرداراں رازر ء جاگیرانی تماء لانچ ء دینگ ء
 سبب ء بزوار راج ء گوں پچی ء اے ہندی بلوچانی گھیری ء نمونگری ء
 جذبگ آخر سراگوزور ء نزور بوتگ۔ چہ انگریز ء پیش اے ہند ء بلوچاں
 نہ سکھ حکومت ء فرمان لیے من اتگ ء ناں مغل بادشاہانی حکم ء احکام ء
 وتی کتگ سلیمان کوہ ء بلوچ دمام یک آزاتیں ہیشیت لیے ء واہند
 بوگنت ء خان قلات ء روایتی کنفیڈریسی ء چیرا بونگ ء باوجوت اے
 ہندی تمن وتی اندری معاملاتانی تماگیشر آزات بوگنت۔ بلے اوا بہمانی
 ہیرانی ء گپ ایش انت کہ لبرانگ ء شائری ء پڑا انگریزانی ہلاپ ء اے

مہلوک ء مزاہمتی کار ء کرد ء جنگ ء مڑایانی حوالاں گوں حج
چیس شیری حال ء احوال یے نہ مل ایت۔

زیادہیں گمان ہمیش انت کہ اے دور ء مزاہمتی شائری حم وحدہ
ء دنز ء مجانی ہرجان بو تہ بیت۔ و گرنخ اے منگی گپ ء نہ انت کہ اے
ہند ء مہلوک ء انگریزانی حلاپ ء اینکسین جنگ ء مزاہمت یے کتگ ء
مزاہمت ء حمے کرد شائری ء تہا ہند و نیگ مہ بیت انت۔

بلوچستان ء سرا چہ پرنگی کبزہ بگرداں پاکستان ء ٹھمگ ء اے
ہند ء بلوچی شائری ء تہا بازیں میل ء وہیر گندگ بنت۔ ء اے وحدہ ء
شائری ء ما سلیمان کوہ ء شائری ء دومی دور گوشت کنس حمے دور ء
شائری لڑا چکھا بزدار ، رحمن بزدار ، محمود بزدار ، خیر محمد بزدار ء علی
محمد بزدار ء نام کاہنت۔ چوناہیا اے دور ء شائری ء سلسلہ ماں پاکستان ء
ٹھمگ ء چیزے سالان پد ہم جاری سرکنیت۔

چکھا بزدار نہ ایوکا اے دور ء مستریں ء نامدارس شائریے زانگ
ء منگ بیت بلکس ایمانداری ء بے ریانی گپ وا ایش انت کہ چکھا
بزدار آولی شائرا انت کہ آئی ء اولی برا جاہیکس سورت ء گوں شائری ء
نسب ء ارواہ ء انسپ کتگہ بندرا چکھا بزدار ء شائری ء سرحال ء
بنگپ دو چیزانی چاگرد ء ترایت کہ آ سرزاہرا شایت گوں یک دگرے ء
جتا ء گستا گندگ بنت بے علمی ء پگری سطح ء تلگ ء سرا حمے ہر
دو نمیں سطح ء بنگپ یک دگرے ء گوں ہمگرنچ ء ہمدپ گندگ بنت۔
چکھا بزدار اگان یک پلوے ء مہلوک ء نیکراہی ء راستیں ء رثنائیں راہ

۽ راھبندانی سرا جزگ ۽ عمل کنگ ۽ سکین دنت تہ دومی نیمگا آسماج ۽
 زلم ۽ ناروایانی هلاپ ۽ کوکار هم کنت۔ چگھا بزدار باز در ۽ هیرت گندی
 شاعرے ات۔ آئی ۽ چم گندی ۽ پگری ۽ هیال ۽ سطح باز شایگان ۽
 جہلانک گندگ بیت۔

چگھا بزدار بلوچی تاریخ ۽ تہا آ اولی شاعر انت کہ آئی ۽ وتی وهد ۽
 سردار، میر ۽ محبرانی ظلم ۽ لٹ ۽ پل ۽ هلاپ ۽ نہ چڑو توار چست
 کنگ۔ بلکس همے کوکار ۽ احتجاج ۽ سبب ۽ آچہ وتی گلکس ڈیہہ ۽ درکنگ
 بوتگ ۽ آوهد ۽ سرداراں آئی ۽ سرا دروگیں مقدمہ ٹاھینتگنت۔ بلے آئی
 ۽ گام ۽ توار هچیر کنت ۽ جہل نہ کپتگنت۔

ماں بلوچستان ۽ تہا سرداری راہ ۽ راھبندانی هلاپ ۽ بیتمی سدی
 ۽ سمی وھک ۽ آواز چست کنگ بوتگ۔ بلے پیلوں پنجاہ سال ۽ پیش
 سلیمان کوہ ۽ تہا ماں ۱۸۸۰ء ۽ کش ۽ گوتراں چگھا بزدار سرداری راہ ۽
 راھبند ۽ اے تمنی ادارگ ۽ لٹ ۽ پل ۽ هلاپ ۽ ایوک ۽ ایوکیگ ۽
 یک آسین دیوال یے بوتہ اُشانتگ۔

چگھا بزدار ۽ مزن مری ۽ مزن مردی ۽ ثبوت دومی چے بوت کنت
 کہ آئی ۽ هما وهدا اے سکس تمنی راہ ۽ راھبند ۽ سروکانی هلاپ ۽ وتی
 زبان ۽ زحم ۽ کار گپتگ کہ آوهد ۽ سردارانی باروا چیزے گشگ موت ۽
 لوٹ ۽ برابر ۽ زانگ بت۔ اے ممکن ات کہ چگھا بزدار ۽ وتی راہ ۽
 کنتگ لیکان ۽ آوهد ۽ سرداراں ایشی ۽ گار کنگ ۽ جہدے بکتیں۔ بلے
 آوهد ۽ سردار پکانیگ ۽ اے هبر ۽ سسی ۽ سرپد اتنت کہ آیانی هلاپ ۽

چکھا ۽ ايوکس تواریک بلانس زربشت ۽ سکین یے ۽ سورت ۽ دیما آتک
بت نہ بیت ۽ نینکھ آیانی پاگ ۽ پڑکا کس یے جہل کت کت۔

پیشکا آیان ۽ چڑو چکھا بزدار ۽ هلاپ ۽ دروگس مقدمہ بستگنت ۽
بیل ۽ دران ڈیسی ۽ چوشس ناروانس زلم گوں چکھا ۽ کتگنت۔ چکھا بزدار
۽ وتی شیرے توکا هے دروگس ۽ ناروانس ملام ۽ ڈوهانی باروا گوشنگ
ات۔

ماکہ اتوں درزی تمن ۽ بل راج بے پوشی مه بیت۔

کھنگاں ورجند نیل انت نام بست اش رہزنی۔

بزاں چکھا بزدار شاری ۽ سماجی کرد ۽ اہمیت ۽ ہرزشت ۽ چہ
پیلوگ ۽ سسی ۽ سرپد ات کہ شائر ہما کس انت کہ آچڑو راجمانی ۽
راہدبر ۽ راہشون نہ انت۔ بلکس آپگری سطح ۽ سرا تاریخی سنج ۽ سما ۽
واحد انت۔

چکھا بزدار شائر ۽ راج یے درزی لیک ایت۔ بزاں آراج ۽ شرپ
۽ عزت ۽ ننگ ۽ ناموس ۽ وارث انت۔ بے دومی پلوا آگشیت کہ ہما
کس کہ جاہیکس سورت ۽ راج ۽ راہشون ۽ جہیکر انت آیانی سرا
دروگس بہتان ۽ ملام لڈگ بوگا انت۔ اصل ۽ اے شیر ہما نیمگا اشارہ
دنت کہ اودا یک وهدے ۽ زور آوریں سرداراں چکھا بزدار ۽
دپ ۽ بند کنگ ۽ ماترا آئی سرا دزی ۽ رہزنی ۽ دروگس ملاے لڈانگ۔ بے
آتردیں ۽ نہ تر سوکس مردے ات۔ پیشکا آئی ۽ یک جاگے گوشنگ ات
کہ دہرے اے زالمس ۽ ہون واریں سردار منی سرا ہر پیمس پواد ۽ کوہ

یے چپی کنگ لوٹاں بکناں۔ بلے من چہ راست ء ہقیقت ء گشگ ء مچر
چک ء پد نباں۔

چگھا بزدار آوہد ء سردارانی دیما اے چیز ء پدراکنان ء گشیت کہ
شما منی واجہ ء وارث نہ ات ء ناں من شمنے دز بوج ء گلایے آرہ

ء واژہ منی تو وہ نیئے

ہرکس خذانی اوڈر ء

راست گشال ڈیری سرء

متیں بانگہ ء مال ء جن ئے۔

چگھا بزدار یک دگہ ہندے ء سردارانی باروا گشیت کہ مرچگیس
سردار سرزاہر ء راجانی رکوک ء پاریزوک گندگ بنت۔ اصل ء اے
رہدربر ء راہشونی ء لباس ء ویس ء توکا رہزن ء ڈنگ انت ء مردانی
ڈکال انت کہ پوشیں رہزن ء دز ہم مرچاں راجانی سروک ء مسر
گندگ بنت۔

ادا چگھا بزدار ء اے جہلی شیر ء بچارات۔

ء کفتہ سیاہ کن ء کالانی

نیں چھیرورہزن انت مالانی

محمد حسین نواب جھلانی

تو کھیڈ ء سہی کتہ کھادانی۔

تو گاری اڈشہ جھارانی ۔

چوشیں مالک ۽ خوارانی ۔

ہون انت سنکھیا راجانی ۔

پنج مشکل انت زہرانی ۔

دو ہنڈے ۽ چکھا بزدار گشیت کہ من ۽ کسی ترس ۽ ہم نیست
 انت۔ بلکس یک راست گشوکیں شائے ۽ حیثیت ۽ اے منی فرض
 جوز بیت کہ راستی ۽ حقس خبر ۽ بکنان۔ چیا کہ بے ریائیں شائے ۽ گال
 ۽ گچر چہ پولاد ۽ ہم تیز تر بنت۔ دیمترامے شیر ۽ توکا چکھا بزدار اے چیز
 ۽ پدرا کنان ۽ گشیت کہ منی گوراہچ نیست انت کہ من ۽ ترس یے
 بیت کہ کس یے منی مال ۽ مڈی ۽ اچ من پلیت۔ بلکس منیں جھیں
 مل ۽ مڈی ۽ ترکہ روزی ہما سہ بز انت کہ آیان ۽ من ۽ شیر ۽ حاترا چہ
 دو میگل لوکی بزاں شیر دو شگی ۽ اشگل ۽ سردار ۽ ہر چیز ۽ کنگلی انت
 بکتہ آئی ۽ موکل انت۔

نئے مس وتی ترس ۽ گشگل کہ شامیں قارون ۽ برات۔

سہ بز انت دینغ داراں منیں بانگمہ ۽ مال ۽ جن ات۔

آنکہ سیاہیں تہارے گڑد کفتہ ہر گوتر ۽

باز شاہین ۽ شکاری رب کہ جھار ۽ دربر ۽

گال شہ فولاد ۽ شاف انت بے خلاقیں شائے ۽

چگھا بزدار نہ ایو کا سلیمان کوہ ۽ اولی بلوچی شائر انت بلکس آ
 تو گس بلوچستان ۽ آ اولی شائر انت۔ کہ آلی ۽ پہ سنی روایتانی گمگیری ۽
 نمونگری ۽ ڈوہ ۽ عدالت ۽ گواں او شنگی بوتگ ۽ دران ڈوسی ۽ مشکلس ۽
 گرانس سکی ۽ سوریان چہ گزگی بوتگ۔ اے گمگیری ۽ نمونگری سلیمان کوہ
 ۽ بلوچی لبزانک ۽ کریڈٹ انت ۽ چگھا بزدار جاھیگیں سورت ۽
 مزنیں انسان ایت۔ مزنیں تخلیقی بالاد ایت۔ دہر ۽ فرعونانی دیما نو حسیں ۽
 آسنس کوہ ۽ کلات ایت۔ راجدوستی ۽ انسان دوستی ۽ بے مٹیں ۽ بے
 ریائیں تو ارایت۔

چگھا بزدار راجمان ۽ یک برز ترس مکام یے ۽ سرا یک نیمگ ۽
 مملوک ۽ گوں تران کنت ۽ آنہاں جوانیں ۽ شریں کار ۽ کردانی باروا
 دلگوش کنائینیت ۽ دومی پلوا آ لٹ ۽ پل ۽ زلم ۽ ہلاپ ۽ وتی وحد ۽
 سرداراں ایر جنت ۽ ایشاں مکن کنت۔ بے اپوز ۽ ہبر ایش انت کہ
 سلیمان کوہ ۽ پد کپتگیں ڈیہہ ۽ وارث یے بوتگ ۽ سبب ۽ آلی ۽
 تو ارا ہمنکس دیما نہ شنگ۔ ہمنکس کہ ایشی ۽ روگی ات۔

چگھا بزدار ۽ چہ ابید سلیمان کوہ ۽ بلوچی شاری تہا دومی مستریں
 نام رحمن بزدار نیگنت۔ رحمن بزدار، چگھا بزدار ۽ شیری روایت ۽ برجہ
 داران ۽ ۽ ۽ ۽ میل ۽ وہیر ۽ دیما بران ۽ گندگ بیت۔ رحمن بزدار نہ
 چڑو چگھا بزدار ۽ شیری ڈکشن ۽ رنگ ۽ چہ متاثر ات بلکس آپگری
 سورت ۽ ہم گوں چگھا بزدار ۽ باز نزیک ات۔ چگھا بزدار ۽ پگری اثر ۽
 سبب ۽ رحمن بزدار نہ ایو کا سرداری ۽ تمنی راہ ۽ راہبندانی ہلاپ

گندگ بیت۔ بلکس آهم راجمان ۽ تما شاری ۽ هيشيت ۽ هرزشت ۽
 اشي ۽ مکام ۽ مسنب ۽ چه شری ۽ گوں سسی ۽ سرپد ات۔ آئی ۽ نزیک ۽
 شاز ۽ بلاد راج یے ۽ فسپ ۽ وکیل یے هيشيت ۽ واهند انت۔
 ۽ شاز تمن داواگر انت۔

ور داس هر دیم ۽ دینت۔

چکھا بزدار ۽ پیما رحمن بزدار هم نه تر سوکس ۽ بے هوپس
 مردے ات۔ آئی ۽ وتی یک شیرے تما جاگے گوشنگ ات۔ که موت ۽ بیم
 ۽ ترس هم من ۽ ۽ چه دروگ بندگ ۽ مجبور ۽ لاچار نکنت ۽ داں وهدیکه
 زند ۽ آخری ساہ ۽ نیس منی ڈوبرا در پیگا انت۔ دنیا ۽ هج طاقت یے ۽
 من ۽ ۽ پی راستس هبر کنگ ۽ بندکت نکنت ۽ راست هم همیش انت که
 چکھا بزدار ۽ رحمن بزدار سلیمان کوہ ۽ دو همے پیمس شاز گندگ بنت که
 راستی ۽ سچائی آیانی ایمان ات۔ راج دوستی ۽ انسان دوستی آیانی پگر ۽
 حیال ۽ بنزه ۽ سرچمگ ات۔ ترس ۽ بیم ، تما ۽ لالچ هچیر آیانی راه ۽ اژ جل
 بونگ۔

ادا رحمن بزدار ۽ جہلی شیر ۽ بچارات۔

۽ ڈوبرا ساہ پڑ ککینوں منیں زواں توڑا جزی ایث۔

شازانی واگ چی ننیں نئے دپ ۽ جندرا جزی ایث۔

راست هم ہمیش انت که دیانتداریں ۽ راستس شاز چه هقیں
 صبر ۽ هچیر دزکش نه بیت۔ زلم ۽ جبر ، لٹ ۽ پل ۽ راجمانی نابروبری ۽

دوی زندہ ہمروچی اڑاند ء جیڑھانی درگت ء راستیں ء ایمانداریں شانز
پہ راست گشگ ء نہ بند بوتگ ء نہ بند کنگ بیت۔

رحمن بزدار طبقاتی پرک ء بن کرگاں جوانیا سہی ء سرپد اتہ پمیشکا
تمنی راہبند ء زور آوریں ء زورانسری ء ہمے نظام ء وارث ء واجکارانی
کرداراں چوش پدراکنت گشیت۔

کھنیں آ بندانی کشار

ڈاں نیں ماں تئی لوگ انت وپار

چو بشار ہیلاکس ہرء

دیمتریک دگہ جاگے آوتی راج ء سرداران ء شیوار ء ہمدار کنان ء
گشیت۔

تو وئی گنڈھاں نہ پول ءے آلم ء زماں کن ءے

تئی عدالت بی ہمودا ، بے کساں لٹ ء پل ءے

آدی بے ، تئی خوراکیں شہہ رگ ء ہوناں گرنے

چہ پاکستان ء ٹھمگ ء پد سلیمان کوہ ء بلوچی لبزانک ء وئی ردوم ء

جنز ء پنہہ نیام ء باز ڈکھیائیں ء ڈکالیں سرے ء گزگی بوتہ۔ کہ اودا نہ

ایوکا چہ لبزانک ء زند زنگ بوتگ بلکس لبزانک ء تہا ناروائیں ء نگیکیں

منیل ء وہیراں اد ء نند ء نیادی ء دودمانی کدر ء کیلووہ کور دیم کتنت۔

اے دور ء کہ یک پلوے مہلوک ء چہ زند ء ویر فرار ء راہاں تچان ء

گندگ بیت ء دوی نیمگا شاری ء لوٹ ء گذر چڑو ہیال ء ارواہ ء بے

سہنس ۽ پونچھیں شہے گندگ بیت۔

اے پدرانیں ہبرے کہ چوشیں جاورانی نیام ۽ لبزانک ۽ بوٹنگ
 جوانیں ۽ شریں چپ ۽ چاگردے ۽ نصیب نبونگ ۽ سبب ۽ گسیمران ۽
 شنگ ۽ ہمے سبب انت کہ وهد ۽ جبر ۽ نہ ایوکا سلیمان کوہ ۽ مالی دود ۽
 ربیدگی ۽ راجدپتری راہ ۽ راہبندانی سرا وتی پنچگ سک واشتگنت۔ بلکس
 اودا لبزانک وہ زند ۽ بارا وتی نزوریں ۽ گونزیں کوپگانی سرا زرتگ ۽ لنگ
 کنان ۽ پیداک انت۔

اے جاور آ وهدا واپترگنتر بوتگنت۔ ہر دینکہ سلیمان کوہ شہ پنخاف ۽
 گیوارگ بوٹنگ سلیمان کوہ ۽ گوں پنخاف ۽ ہواری ہمے ڈول ۽ انت کہ آپ
 داریں ۽ سر سبزیں ڈیہہ ۽ درچک یے شوشوکیں چٹنیں ڈاگ یے ۽ پورگ
 بہ بیت۔ گوں پنخاف ۽ ہواری ۽ نہ ایوکا سلیمان کوہ ۽ نندوکیں بلوچ راج
 ۽ دود ۽ ربیدگی ، راجی ۽ راجدپتری ۽ نید ۽ نیادی گذران اندری پروش ۽
 آماج بوٹنگ۔ بلکس اودا اے راج ۽ زبان ۽ لبزانک ۽ سرا دری جاوراں
 ہمے پیہیں اثرے دور داتگ کہ بلوچی گشوکانی یک مزنیں بہرے چہ وتی
 زبان ۽ زہر بوٹنگ۔

چہ وتی راجی کدر ۽ کیلواں گوں بے دلی ، بلوچی پجاری ۽ چہ نپجاری
 ۽ وتی زبان ۽ گوں بے مہری ۽ چوشیں زندگیں مثال پنخاف ۽ میدانی ڈیہہ
 ۽ تمانندوکیں لکھاں آ مہلوک انت کہ آ بندرا بلوچ وہ است انت۔ بل
 چہ وتی بلوچی زبان ۽ نابلد انت۔ ہمے ڈوہ اے ڈیہہ ۽ نندوکیں بلوچ
 راج ۽ نہ انت بلکس وهد ۽ ڈک انت کہ ادا ہج چیزے شون دینگ نہ

بوٹگ۔ بلوچی ۽ نازرکس بوٹگ ۽ سول ۽ کہ بولان ۽ چلتن ۽ پوادانی ۽
 برزیر تھارانی تھار دوم گرگی ات آھند ۽ ایشی ۽ ھندالانی گڈگ ۽ گوں
 ایشی ۽ گیسرگ قدرتی ھبرایت۔

تیلانک ۽ شنگ شانگی ۽ اے مکام سرا ھر چیز وھد ۽ لے رھمیں
 پجگانی نیام ۽ گٹ گیر بوان ۽ شنگ جور ۽ توس ۽ اے چپ ۽ چاگرد ۽ تھما
 لزانک ۽ روم ۽ پندہ راجدپتری، اُستمانی ۽ جبانگیری سوج ۽ سچ ۽ جھمیں
 وسیلاں چہ ایوکا سر آتگ۔

اے ھبر راست انت کہ گوئستگس دور ۽ نوبتانی تھما اے ھند ۽
 لوزانک ناروائس ۽ ڈکالیں جاورانی سبب ۽ مور ۽ رواج ۽ جز ۽ جزان ۽
 شنگ ۽ لزانکی دنیا ۽ تھما ھچ ٹوھیں توارے دیمانہ آتگ بل اے
 گوئستگس دور ۽ لزانک ۽ تھما ڈکالیں ۽ نگلیگیں جاورانی پیش آسگا پد ھم
 بازس وھد ۽ نوبتانی تھما بازیناں لزانکی دنیا ۽ تھما ھے رازس نشک اشنگ
 انت کہ آھاں راجدپتر ھچیر شموشت کت نکنت۔ بلے رسانک بزاں ابلاغ
 ۽ ڈک ۽ یک دراجس مدتے ۽ اے نکش ۽ نشان لیگار ۽ دنزس داشتگ
 انت۔

رسانک ۽ اے ڈک دانس وہ گوئست ۽ نکشانی ۽ انکی دروشمانی سرا
 وتی سیاھگاں پرینتگ انت۔ سلیمان کوہ ۽ چہ کلا سیدکل لزانک ۽ بگرزاں
 نوکس لزانک ۽ روم ۽ جنز ۽ سرھے وڑس جاوراں گوں گلآش انت کہ
 اودا اے دراجس دور ۽ بلوچی لزانک وتی دیم ۽ جنز ۽ چہ دیر پرار ۽ گرینز ۽
 رنگراھیں ۽ بارگیں کشکانی سرا گام گج انت۔ اے گوئستگس وھد ۽ پاساں

سوکس کوکار زلور اشکنگ بوگنت۔ بل اے ایوکی سوچ ۽ لبزانک ۽ تما
 مزنس بدلی یے ۽ ودی کت نکت۔ ۽ ناں ایشی ۽ مے راجدربری ، مالی
 دودمانی ۽ راجدپتری رشتگاں گوں وتارا گندنگ۔

ماں پاکستان ۽ ٹھہگ ۽ چیزے سالانی پدی اے دور ۽ شاری ۽
 ماسی دور یا نوکس شاری ۽ نام دات کت کنس۔ ۽ ہمے سہی دور ۽ شاری
 ۽ ماپگری ۽ ازمی حساب ۽ اغدہ دو ونڈ ۽ اشکاتی تھا بہر کنس۔ اولی ونڈ پگری
 ۽ ازمی حساب ۽ شیر ۽ داستنخ ۽ ہما کنس رنگ ۽ درو شم ۽ گوں ہمگرنج
 گندگ بیت۔ بزاں ہما کنس رنگ ۽ ہما کنس عشق ۽ سرتاکیں کسہ ۽
 پکار چوکہ مہلنج ۽ تنکس ۽ کاگدیں لنت ۽ رکت ، بزماری ۽ کوچی گردن ،
 کچی نور ۽ رواج ، بارگیں سرین ، شیکیں ۽ کاٹاری پونز ، خماری ۽
 کدھس چم چلونیں ۽ ہنی رتلیکیں دست ، گلن موروانگ ، جمونیں ۽ پٹنیں
 جیگ ، گٹ ۽ تاویت ۽ طوق۔ دوی نیمگا پٹی اس جگر ، داگیں دل ، ٹنگنیں
 ڈوبر ، جتانی ۽ درو ۽ شوش ، دوست ۽ ملگ ۽ گندگ ۽ باڑ ، درانی ۽ ڈک
 ۽ ویل ، سالانی مونج ۽ گم ، شپانی انتظار ۽ ودار ، سارمن ۽ برفس لوریانی
 شوش ، مرک ۽ زند ۽ وعدہ ۽ وعید موڈی سرچ نوکس ہیال ۽ لکھے
 ایشانی گورا گندگ نہ بیت۔

دراہیں دستانغانی رنگ یک انت۔ بنگپ ۽ سرہال یڈول انت۔ ہر
 دستانغے ۽ مال ۽ مڈی بزاں شیری مواد کسانیں بدلی ۽ سدلی ۽ گوں یکیں
 پگر ۽ ہیال ۽ چاگرد ۽ ترایت۔ دستنخ ۽ شاری ۽ لڑا نوز کتس بزدار ، سید
 خان بزدار ، دین محمد شیدا بزدار ، غوث بشک وفا ، حیدر کتس ، غلام نبی
 کوهیانی خیر محمد دھمانی لعل خان بلوچ ، علی شیر ، باجھی بزدار ، استاد فقیر خان

بزدار، حاجی اللہ بشک بزدار، خیرن بلوچ، کمال خان، مٹھاخان بزدار،
 صدیق چنال، غفور لیغاری، سکندر کھوسو، بشکیہ بلوچ، موار بان بزدار،
 غلام فرید لدوانی بلوچ، درانی قیصرانی، جنیوا قیصرانی، ملک رمضان بلوچ،
 نام کاہنت۔

مٹھاخان بزدار، بشکیہ بلوچ، شاری، بنگپ، سرہال بلوچ راج،
 بگھ بانگی زندگی زبان، چاگرد، ترایت، مٹھاخان، بشکیہ بلوچ، شاری
 نیام، راجمان، کسان کسانیں، اڑاندانی سراوشیں شگان، تغان، وڑ،
 بھیرے گندگ بیت، اے ہردو واجکار راجی زند، نابروبری، مالی جیڑہ،
 اڑاند، طبقاتی اڑ، کڑانی سرا دل گیر نگاہاں کاہنت۔

البت نوز کتس بزدار، سیدخان، دین محمد شیدا بزدار (کہ مرچاں
 شاری نکتنت) غفور لیغاری بلوچی دستاغ، پڑاھے رنگیں نام انت کہ
 آھاں داستاغ، روایتی اسلوب، تہاھیال، پگر، نوکیں تجربت کتگنت۔
 ایشانی دستانغانی تام چہ وتی وھد، دومی دستاغ گشوکان نہ ایوکا جتا، گستا
 انت بلکیں اکھیلا، منفردانت ایشانی گورا لوزانی زیبائی، سٹھرائی، رد،
 بند پھ جوانیں رنگ لے، گندگ بنت۔ لوزانی ردوبندی، چہ ابید نوکیں
 شیریں شبین، چہر، علامت چیدگ ہم ایشانی گورا نوکیں ڈکشن، اسلوب
 لے، شاہدی دیننت۔

حافظ محمد حیات بزدار یک پاریزگار، صوفی این شاعرے ات۔ آئی
 شاری، تہا اسلام، نیکیں راہ، سرا بنگپ ہم دین، مذہب چاگرد،
 ترایت۔ استاد حمید بزدار، درانی قیصرانی ہم وشیں شاعر انت۔ بلے ایشانی

شیری زبان گیشترگوں سرانیکی ء اردو ء گاجیل انت۔ حمید بزدار ء گیشتر
 شاری عشقیہ سوتانی نمونگ یے گندگ بیت۔ البت درانی قیصرانی ء
 شاری ء تما عشق ء محبت ء ویل ء وا کہاں گوں پھی ء دومی بازیں سر حال
 ہم گندگ بنت۔ درانی قیصرانی کسان کسانیں ء معمولی بنگپانی سرا ہم وتی
 ہیالانی پیش دارگ ء صلاحیت یے داریت۔

سلیمان کوہ ء شاری ء دومی تو ء ونڈ ء شاری نہ چڑو وتی بنگپ
 ء مال ء مڈی ء اعتبار ء اکھیلائیں ء جتائیں ہرزشت ء ہیشیت یے
 داریت بلکس پہ اسلوب ء بھیر ء ہوالگاں گوں ہم نوکیں شیری دروشم
 یے ء واہندگ گندگ بیت۔ بندرا دومی بہر ء اے شاری وانگ ء زانگ
 ء علم ء زانت ء سہولتانی بہروندی ء گوں پھی ء سیاسی ء لبزانکی چست ء
 ایرانی منت وار انت۔

ہمے ونڈ ء نوکیں شاری کہنیں شیری روایت بزاں دستلغ ء رنگ
 ء چہ و تا دور داران ء شاری ء نوکیں تک ء پنهادانی درگت ء نوکیں لسانی
 ء پگری گالیجے ء واہند انت کہ اودا دستونک ، لپہ ء آرات لپہ ء نوک
 نوکیں میل ء چاڑ تچک ء گندگ بنت۔ چیزے سالان پیش سلیمان کوہ ء
 تما راجدربری سرپر ء چست ء ایرانی سبب ء نہ چڑو دستلغ ء اسلوب ء تما
 بدلی آتگ بلکس اولی برا ادا نوکیں شاری ء پگری ء ازمی بن ہشت
 ہم راجدربری ء راجمانی شہور ء سبب ء پہ شریں سورت ے ء گوں
 ایرکنگ بوتگ۔

دستلغ ء شاری ء نوکیں بلوچی شاری ء نیاجی وهدا سلیمان کوہ ء

تہا غزل ۽ پجارینگ ۽ رودینگ ۽ درگت ۽ مومن بزدار آ اولی شاعر کہ
 آئی ۽ دستلغ ۽ روایتی شاری برھلاپ دستونک ۽ شاری کتگ کہ اے
 میل ماں سلیمان کوہ ۽ شاری ۽ تاریخ ۽ پہک ۽ نوکیں چیزے ات۔ واجہ
 مومن بزدار بندرا وانندھیں شاعر ۽ لبزانت ایت ۽ آئی ۽ رو آ گوں
 بلوچستان ۽ ات۔ ہمیشکا ہمود ۽ شیری ۽ لبزانکی سرپراں نہ چڑو سسی ۽
 سرپد ات بلکس ہمے زانتکاری ۽ اثر مندی ۽ سبب ۽ آئی ۽ غزل ۽ شاری
 چہ ہمودا انگر آورتگ۔

دستونک ۽ شاری ۽ گوں ہور مومن بزدار ۽ لچہ ۽ توکا ہم وتی
 ہیال درشان کتگ انت۔ ماں دستلغ ۽ چہ غزل ۽ مساپر مومن بزدار
 داں مزنیں وھدے ۽ سلیمان کوہ ۽ تہا ایوک ۽ یکیگ ۽ گوں غزل ۽
 گلانش سر آ تلگ۔ بلے پدا واجہ اسحق ساجد بزدار ۽ ہم مومن بزدار ۽
 گوں متاثر بوئگ ۽ سبب ۽ غزل ۽ پلوا وتی ہیال دلگوش کتگ۔

سلیمان کوہ ۽ تہا غزل ۽ پجارینوک ہمے ہر دو نیں بالاد جا ہیگیں
 سورت ۽ ستا ۽ لائق ۽ کرزانت کہ ایشاں پہ شہوری سورت ۽ دستلغ ۽
 مومرو ۽ را یک کش ۽ ایرکنان غزل ۽ توکا وتی شیری تجربت دیما آورتگ
 انت۔ ادا منی مقصد و مراد اے بہہ نہ انت کہ دستلغ ۽ تہر ماں ہیالانی
 درشان ۽ درگت ۽ ناپیلوس ۽ ناسر جمیں شیری تہر ایت بلکس اے
 دوئیناں سلیمان کوہ ۽ تہا غزل ۽ روایت ۽ بنیات ۽ را مھکم کنان ۽
 بلوچی شاری ۽ دامن ۽ تہا یک نوکیں گیشی لے ۽ ودی کتگ۔

اے راست انت کہ واجہ مومن بزدر ۽ واجہ اسحاق ساجد بزدار

ہر دو یک مزنیں و ہدے ۽ گوں ہاموشی ۽ دستونک ۽ لچہ ۽ تہرانی توکا
 بلوچی شاری ۽ گوں دزگلانش سر آتگگ انت۔ بلے دومی پلوا السی ۽
 عوامی سٹھگ ۽ سرا اے تہرانی پجارینگ ۽ درگت ۽ مزنیں کار ۽ کردے
 ۽ پیش دارگ ۽ پہ اے نامراد آسر آتگگ انت۔ بلے پد قہم ایشاں وتی کچ
 ۽ وس ۽ دستونک ۽ دیمیری ۽ پہ مزنیں جہدے کتگ۔

بائید تہ ایش ات کہ مومن بزدار ۽ واجہ ساجد بزدار ، دستلغ ۽ را
 ماں رواستی وڑ ۽ بھیر ۽ چہ کشان ۽ ایشی ۽ را نوکس لوٹ ۽ گذر ۽
 ہاسیتانی واجہ بہ ٹاھینتس ۽ کھننیں سرٹگنیں ہیال ۽ لکیہاں چہ پاک ۽
 پلگار کنان ۽ ایشی ۽ را نوکس شیریں زبان یے بہ داعیں۔ بلے مومن بزدار
 ۽ ساجد بزدار ۽ کیشتریں میل ماں غزل ۽ نیمگا بوتگ۔

دستونک ۽ شاری ۽ چہ ابید واجہ مومن بزدار ۽ واجہ اسحق ساجد
 بزدار ۽ مزنیں کریڈٹ ایش انت کہ ایشاں اولی برا سلیمان کوہ ۽ تہا
 نوکس بلوچی تیزانک ۽ بن ہشت ایر کتگ ۽ اے ہر دو عیناں جاھیکیں
 سورت ۽ اے ہند ۽ گاریں بلوچی شاری ۽ لیزانک ۽ سرا کار کتگ ۽
 سلیمان کوہ ۽ نامداریں ۽ مستریں شائر چکھابزدار ۽ شاری ۽ گوں پھچی ۽
 خانے بزدار ، لدہابزدار ، رحمن بزدار ۽ دومی بازس شائرانی شاری مچ
 کتگ ۽ شنگ کنائنتگ و ہد ۽ دز ۽ مجانی چیرا گار ۽ گساریں شاری ۽ مچ
 آرگ ۽ نز آرگا ابید ایشاں اے ہند ۽ کھننیں گیدی کسو ، ڈیسی ۽ وساہت
 ہم مچ کتگت۔

مومن بزدار ۽ برھلاپ واجہ اللہ بشک بزدار ۽ ماں دستلغ ۽ تہا

بنگپ ۽ سرھال ۽ اعتبارا نوکس پگری درو شم یے دیما آؤرتگہ ۽ اولی
 برا دستلغ ۽ عمومی ۽ رواہتی تب ۽ چاڑ ۽ برھلاپ ایشی ۽ را یک شریں ۽
 نرمیں لجگ یے بکشان ۽ گوں راجہانی سچ ۽ شہور ۽ وھد ۽ لوٹ ۽ گذراں
 گوں ہمدپ کنگ ۽ جہد کنگ کہ اے سئل پہ دستلغ ۽ توکا پھک ۽
 جتانیں ۽ ایوکس ہاسیت ۽ گامگیج ۽ واھند انت۔ بلے اے جوانیں
 تجربت ۽ را شانیکان ۽ گشادیں سورت یے ۽ گوں دیم برگ نہوتگہ۔

ادا واجہ اللہ بشک بزدار ۽ دستلغ ۽ درو شم ۽ بچارات۔

بادشاہ رب ۽ ماخ اتوں چہانی شری

بڑز کھاں عیناں یار کھاں ناوساں رھی۔

وسماں گڑدوں ہیل بی مونجانی شلی

بلے وفا بیغاں کھئے وٹی یاراں پھری۔

مونج مئے ہمسر مونج مئے زیند ۽ سنگتی

مونج مئے چھلو مونج مئے دست ۽ مندری

مونج مئے چیترا مونج مئے زلیں ساونری

مونج مئے ٹیکاں مونج مئے دھیرو تہدلی۔

زہر میں وختاں دامن ۽ خلقاں سنجری

تھنغھیں وختاں گھور کھاں بشامی جھرمی۔

اکھو ۽ نیل ایٹ نہ گریے اکھو سرگری

نئے منء شوش ایت نئے منء بری دور ہی۔
 وفتغیں وہادء کھینٹ منء ٹوہنی شفنی
 دسینگ بی ویلاں ہے تھرا بریں ایکھوی
 سنگتی گوں کھن، ہر گرے ٹلسی تھنی گنری
 بانڈواں یارء یا ہماں دیریں الکی
 سنگتاں پھولی جزغاں گناں گوہری۔
 پے وتن نامء بستغات قولان چاکری۔
 یا سراں گالوں یا حصار ظلمانی پرشی
 ظلم چھے پھولی برکشئی موڑیں زندغی۔
 یا ہماں زیلاں بستغیں کھس یے حاکمی
 پے گہیں ہیلے طظہ، ماہ، سالان گوازینی
 گنواں روش یے صوربے انصافء شلی
 مہر در بسکاں الرّاں دستانی کثری
 یا ہما لوغاں شنگ کھاں زلفاں لنگھری
 ڈینٹربی نندا ایت مرض بی جانء جیوری
 یاروئے گندے کھسے ارماناں ششی۔
 چک بی مکھے بزگء بے دارو مری۔

مونج باں یار ۽ مونج باں ڈیہہ ۽ یہ شہاں۔

ترونگی شافاں ، پھالوی پیلو شاں من ۽

(ہشکس رکھ سوز بنت ، تاکدیم ۹۶ - ۹۵)

ہے پیما آرات لپہ ۽ توکا واجہ بزدار ۽ چہ پیشگیس ، کنس ۽ گیشگیس
شہن ۽ چہر ، گال ۽ گال بند ۽ علامت ۽ چیدگانی برھلاپ ذاتی چم گندی
۽ پگر ۽ مارشت ۽ را یک نوکس بھیرے ۽ گوں دیما آورتگ ۽ لبزانی
کمانیک ۽ را یک اکھیلائس ۽ جتانس وڑ ۽ بھیرے ۽ گوں پیش کنان ۽
لبزان ۽ نوکس مانسی پوشاک ۽ مانہ ۽ مراداں گوں ہمگرنج کتگ۔

چڑو ہورکس ۽ نوادگیس درشانی درشانی ۽ برھلاپ واجہ بزدار ۽
لوزانی پروتی سیاوی ۽ رشتگ ۽ پراہ کنان ۽ ایشی ۽ کارپڑ ۽ مانہ ۽ مراد ۽
تہا مزنیس کیشی یے ۽ ودی کتگ ۽ لبزانی پجاریس ۽ علیس ہیسیتان ۽ یک
نوکس وڑے ۽ گوں پیش کنان ۽ ایشی ۽ تہا باھندی کارپدے دیما
آورتگ پرچیکہ علیس ۽ پجاریس لبزانی ہیشیت نگو شوک ۽ ذہن ۽ توکا
دودمانی میراث یے ۽ سورت ۽ موجوت بنت۔

اگاں اے علیس ۽ پجاریس لبزان ۽ چڑو ہورکس ۽ ہشکس اظہار
۽ وسیلگے ۽ برھلاپ یک تجربت یے ۽ سورت ۽ پیش کنگ بہاں تہ لبزانی
تأثیر ۽ تہا ترندی ۽ توانی یے ودی بیت۔

واجہ اللہ بشک بزدار ۽ چہ ابید واجہ سلطان قیصرانی ہم سلیمان

کوہ ۽ شائری چرا ہیشیت ۽ ہرزشت لے ۽ واہند انت ۽ جاہیگیں
سورت ۽ اے ہر دوئس واجکار نہ ایوکا سلیمان کوہ ۽ مستریں شائر ۽
لبنانت زانگ بنت۔ بلکیں پہ نوکیں بلوچی لبزانک ۽ پڑ ۽ ہم دو مزنیں
بالاد زانگ ۽ منگ بنت۔

واجه بزدار ۽ واجہ قیصرانی ۽ حسن ۽ عشق ۽ روایتی تصور ۽ ریلہ
دیان ۽ محبت ۽ حسن ۽ پڑورا انسانی زند ۽ گر ۽ دار دیما آور تگنت۔ بندرا
واجه اللہ بشک بزدار ۽ سلطان قیصرانی وانندھیں ۽ رژنا پگریں شائر ۽
لبنانت انت۔ ایشانی گورا زند ۽ یک ہکمیں ۽ شائگانیں لیکہ ۽ ہیال ۽
موجوت انت۔ وتی ڈیہہ ۽ بلوچستان ۽ راجدربری ۽ راجمانی چست ۽
ایراں گوں اے مدام ہور ۽ ہمگرنج بو تگنت، وتی ڈیہہ ۽ گار ۽ مرہ ۽ محبت
۽ گوں پھی ۽ انسان دوستی ۽ چوشیں شریں کدر ۽ نہاد نہ ایوکا ایشانی ازم
۽ توکا گندگ بنت۔ بلکیں انسان دوستی ۽ لیکہ ایشانی زند ۽ مستریں مراد ۽
مڈی لے زانگ بیت۔

واجه بزدار ۽ شائری ۽ باروا من ہمے کتاب ۽ توکا سزجی ۽ گوں گپ ۽
تران کتگ۔ ادا واجہ سلطان قیصرانی ۽ چیزے شائری ۽ درور دنیگ کرز
انت۔

اے روش مرشیگیں دوڑہ ۽ روش

اے چھوئیں روشے ؟

اے چھوئیں روشے کہ سو تکی ڈیہہ ؟

اے شوشکاری شموشکاری ۽ وڑ تہیں دوست !

کہ مارا چم چار دیگر کنت !!

(بل) اے روش شوشیت دیگر را وہ !

ء و نزیں دیگر شوشیت سیاہ بیت !!

سیاہیں شف بیت !!!

ء شف کہ ہر گو لتگس ء آؤ خیں چہار پیر ء

کتا و ء بابانی نگد کاری ء شرگداری انت ۔

اے نگد کاری اے شرگداری شہ اثر مالوٹیت ۔

چے ؟ تو سہیجئے ؟

دے وتی ہست ء نیستی ء سمائے سدھے !

دے وتی زیند ء زیند ء چاگرد ء جہل ء برزانی بارہ فکریے !

(کہ) اے لہڑ ہونانی چوں و مخ انت !

گشینیں گہگیریں سہ جہنغ انت !

ڈغار سنڈھ انت خیال ء فکر ء ۔

عجبیں بے وزتی ء روشے ۔

(شہ) ہمے غداوا ، خیال ء ٹھنغ بلیٹ جورانی آس چرا

چو مرگ ققنس وتی گر سیج ء

(شہ) آس روکنت وٹارا شوش ایٹ !

پہ نوحیں زیندے گریغ و استا !!

کہ نیستی ہستی ۽ بنا انت ۔

اے شوشکاری شموشکاری ۽ وڑ نہیں دوست

کہ مارا راہ چار دیگر ۽ کنت !!

(پاکستانی ادبیات (بلوچی ۽ براہوئی بہرا) تا کدیم ۱۲۷)

سلطان قیصرانی ۽ گوڑا وتی ہستی ، ڈیہہ ۽ تاریخ ۽ شہور رس
 ایت۔ وتی ہستی ، ڈیہہ ۽ تاریخ ۽ شہور بندرا ہما انسانی شہور انت کہ
 چر آئی پڑورا زند ۽ مانہہ ۽ مراد ودی بیت۔ سلطان قیصرانی ۽ ہمے برزی لچہ
 ۽ توکا یک نیمگے ۽ انسانی زانت ۽ رثن ۽ را زند ۽ نگدکاری ۽ شرگداری
 یے ۽ لیکن ۽ انسان ۽ را وتی ہست ۽ نیست ۽ گمان ۽ امکاناتاتی ۽ وتی
 چاگرد ۽ جبل ۽ برزانی سرا سوج ۽ بسیچار ۽ وتی شوہاز ۽ ٹپاسگ ۽ سرا
 زور پر دنت۔ دومی پلوا آ انسانی زانت ۽ ڈک ۽ درد ۽ را گوں
 ققنس مرگ ۽ گریوگا تشبیہ دنت۔ کہ زانت ۽ رثن ۽ ڈک ققنس
 مرگ ۽ پیما انت کہ آ وتارا وت شوش ایت ، پیلوشیت ۽ پر بیت ۽ چہ
 ہمے ہاک ۽ پراں اغدہ نوکیں ققنس یے ودی بیت۔

زانت ۽ ڈک جاہیگیں سورت ۽ آس ۽ پیما انت کہ ماروکیں مردم
 ۽ شوش ایت ۽ ہنگر کنت۔

وتی دگہ یک لچہ یے ۽ ”چونیں خدائی ۽ تئی“ ۽ توکا ہم سلطان
 قیصرانی ، بنی آدم ۽ را زانت ۽ شہور ۽ نیمگا واتر کنگ ۽ خواست ۽

وزبندی کنت۔ چیا کہ مرچیکیں دور ۽ انسان ، یک گسیمرتگیں ۽ مکروہ
 دروشم ایس انسان ایت کہ آ اخلاقی ۽ انسانی سطح ۽ سرا سرتگیں ۽ ہون
 واریں رستری کار ۽ کرد ۽ واجہ انت۔ طبقاتی راہبند ۽ بن کرگ ۽ نسلی
 پرک ۽ تپاوت ۽ پڑورا چہ ووی بوتگیں ستلگیں ۽ سیاہیں انسان ۽ ضمیر
 بجہیں بنی آدم ۽ انیشگ ۽ سرا یک سیاہیں داگ ایت۔ ۽ جاہیگیں
 سورت ۽ بجہیں انسانیت ۽ جبین ۽ سرا اے داگ ، انسانی ہون ۽ ارزانی
 ، کم شرپی ۽ بے ہرزشتی ۽ ہمے رنگیں نکا ایت کہ بید چہ انسانی زانت ۽
 شہور دور بت نہ بیت۔ ”چونیں خدائی ۽ تئی“ ۽ لپہ ۽ ادا بچار ات۔

دوشی من وفتو وپاوا اثاں

تالان بیدہ روح منی

اے گلزمین اگالتے

کرغ ۽ پہ آزمان ۽ شتہ

تھرٹو زمین ۽ گڑوشہ۔

من پول کثہ

تانگو شتغے روح منی۔

ویلی پہ چے ۽ بیغے۔

جھٹ لے گرانیں چپ لے ۽ —

پذا گوشتغی

اے کسوا تو بل

وتی وپاوا بکن۔

بتر منی شوہاز ۽ رہ ۽ سوہان وارث۔

ماں پول کثہ

تانگو شتغ ۽ روح منی، چپ ۽ تہ ڈس !

گوشتی ترا تاب یے انیں

پہ اشکنغ !؟

گوشتہ من ہو !!

گوشتہ من تالاں بیسٹاں۔

اے گلزمین اگائستوں

کلیں وطنان چرٹغاں

سر ۽ سویٹ، سیاہ پوستانی

سر زمین ۽ داں شتاں

مخلوق کلیں وپاوا اثاں — بل دیشغوں۔

سیاہیں بلائیں رستریے۔

آس ۽ گرا بڈ ۽ سغراں پشغ ۽

ہریلوے اث آدم ۽ ہونانی !

رستر پہ گوللاں چرخ آٹ -
چم سہرات انتے ہنگری -
پونز دف شہ جھگاں پوراشتی -
ساہ ۽ گرندات کھوکری -
ترس ۽ شہ من چم ۽ بوٹشاں -
داشتی من ۽ ہکل ! لگور !
چے ۽ شہ اثرماں ترسغے -

دیما بیا !!

دراہ ۽ نحنن گوں من ۽ ۱۹
گوں ٹھکواں زرتتی ڈغار !!
ترس ۽ ہترم ۽ شہ منی
ٹونک یے نہ درپکتہ دف ۽
جھے گرانیں چے ۽ — پداگو لشنغتی -
مانخاں تتی مہر ۽ واہگ ۽ انسانیت ۽
ستلگیں سیاہیں ضمیر !
ڈیہہ تھتھراں ، گڑ داں پھراں -
جند ۽ وٹی ہوناں وراں

بجسھاں دھریس ۽ چالغاں -

جان ۽ وہ گوں ہوناں شوذغاں

مرک ۽ شہ آجو بیسغاں

شکو — منی گوشاں گرنند ڈول ۽ رس ایث۔

من شہ ہموذا گڑ کشہ۔

ویم ۽ پے آزمان ۽ کشوں۔

گوشتوں رواں پھول یے کھناں۔

کرغ ۽ شہ رب العالم ۽

اے چیں تماشاے خدا

بیغانیں "لیسفک الدما" !!

تھوشہ وتی گنگد ایس مخلوق ۽

کھنا سینتہ سجدگ یے

پے آدم ۽ چے خاطر

نیں شکوواں نشتو جنغے آزمان ۽ سربرا۔

تام انت تنی ابناء اسماء !؟

توخنے تماشاگر مئے !

رستروٹی آجو کشے۔

ہاں پہ مینگا کندر غے !

رحم یے نہ ایت ترامے سرا

چونیس خذائی ء تئی۔

نیت انت امان یے خلقت ء

گو نشتی صبر کھس گ شہار

داٹوں تھرا کل اختیار۔

داٹوں ترا جند ء وٹی ہراں شہ ہریے بے ہساو !

چی ئے وٹی تاریخ ء شوہاز ء بکن

من تہ ترا یہ براورا پیدا کش۔

تو وٹ وٹارا طبقمانی نیمگ ء

وند چند کش۔

تو گولش کہ نی ڈوہنج توئے یا کہ من ء ؟

تو داٹغیں منیں اختیارانی کجام کار مرزگی گہتر کش۔

جند ء غریباں تو پلے

ہوناں وٹیاں وٹ ورے۔

توشہ وٹی فکر ء زراں کشتہ درا

تئی ستلگس سیاہیں ضمیر۔

صداں پہ مینگاں کندرغے !

رحم یے نہ ایت ترا مئے سرا

چونیس خذائی ء تئی۔

نیت انت امان یے خلقت ء

گوشتی صبر کھس گ۔ برار

داٹوں تھرا کل اختیار۔

داٹوں ترا جند ء وٹی بہراں شہ بہریے بے ہساو !

چی ءے وٹی تاریخ ء شوہاز ء بکن

من تہ ترا یہ براورا پیدا کشت۔

تو وٹ وٹارا طبقمانی نیمگ ء

وند چند کشت۔

تو گوش کہ نی ڈوہیغ تو ءے یا کہ من ء ؟

تو داٹغیں منیں اختیارانی کجام کار مرزگی گہتر کشت۔

جند ء غریباں تو پل ءے

ہوناں وشیناں وٹ ورے۔

توشہ وٹی فکر ء زراں کشتہ درا

تئی ستلکس سیاہیں ضمیر۔

نہیں چون کنت !

ارگوا نجندی !

گژدیث کنیت۔

(بل) لوٹیت مہرانی ہماں مرہم کہ ٹپانی دفاں

پوش ایٹ ۽ درداں گار کنت !!

اے ٹھپ زوانانی، طبہمانی سرا اوشاگا انت۔

اے ٹھپ سیاہیں پوستانی

ذغریں ہونانی، نشانی سرا

اوشاگا انت !!!

”تئی نیم چچی ۽ زہیر“ نلیس لپے یے ۽ تہا ہم بندرا سلطان قیصرانی
 بے مارشتی ۽ بے زانتی ۽ پشت ۽ مارگ ۽ زانت ۽ یک سکین ۽ جذبگ
 یے دوی کنگ لوٹیت۔ ”ڈکانی ہیلک بئیگ“ ۽ ”ویلانی گوں جند ۽
 جیورگ ۽ یک بئیگ“ بندرا نگیگیں ۽ بدھالیں جاوراں گوں ہیر
 ۽ کجھوتہ کنگ ۽ دوی نام انت۔ بزاں نگیگیں جاورانی مقابلہ کنگ
 ۽ جاوراں ۽ بدل کنگ ۽ برھلاپ ہستیں جاورانی منگ ۽ سلگ ۽ وتی
 ڈک ۽ ویلانی مہ مارگ اصل ۽ بے حسی ۽ بے توفیقی ۽ گپ ایت۔ پمیشکا
 سلطان قیصرانی وتی مہلج ۽ گوں گپ ۽ تران کنان ۽ آئی ۽ وزبندی کنت
 گشت کہ منی زہریں ۽ جوریں دپ ۽ بتر جور ۽ تہل بکن وتی نگیگیں

ڈکان گیش بکن ، منی پوشا تگلیں ریش ، میاں کچین تانکہ اے بر آزگ ،
نوک بہاں۔

”زہریں وپ ، بر جور کنگ“ ، ”ڈکانی گیش کنگ“ ، ”پوشا تگلیں
میانی آزگ کنگ“ ، علامت اصل ، زانت ، اگاہی ، گواہی ، دینت۔

نازاں من ڈکان ہیلکاں

نی ویل مشیں جنہ ، گوں یہ جا بیغ انت۔

جبور ثغ انت

ویلانی ول گسیمرنگ انت۔

دروہی ترا کلاں شہ دو ستیغیں شہ

کومر تغیں رنجاں شیخاں -وزکن

چیاکہ پرما چیترا انت !

تئی نیم تھی ، زہیر !!

بنگاں مان کن ترا مغ یے

بل کیف بنت دو آتہ

مئیں مرض بل بالاد کنت۔

نازاں من ڈکان ہیلکاں۔

نشہ منی پیلو نہ بیت۔

دور ہی ترا کلاں شہ دو ستیغیں شہے

زہریں دفء زہروخ کن

پوشا تکیں ریشاں کچین

ڈکلاں سینگاں گیش کن۔

زندء نیگاں نوخ کن۔

ٹپاں گوں وبازاں ریش کن۔

سلطان قیصرانی ء اے جہلی لپہ ہم زانت ء رثن ء گر ء دارانی
ترایت۔

بیائے دستاں گروں اڈکنوں سینگاں۔

بیائے دستاں گروں اڈکنوں سینگاں۔

راج ء بے ہمیزگی مئے مزیں ڈک یے انت۔

دخت ء بے باوری مئے مزیں ڈک یے انت۔

راہ ء بے سوہوی مئے مزیں ڈک یے انت۔

رثن ء بے مائیگی مئے مزیں ڈک یے انت۔

بیائے دستاں گروں اڈکنوں سینگاں۔

سلطان قیصرانی ۽ هر پر بند ۽ تما "رژن ۽ زانت ۽" باروا شون
 رس ایت۔ "بزاں رژن ۽ زانت" سلطان قیصرانی ۽ شاری ۽ بی
 بندری نکتہ ۽ "Nucleus" انت کہ ہمیشی ۽ چاگرد ۽ آئی ۽ سوچ ۽ پکر
 گوئیت گوپگ بیت۔

بندرا مرچیکس بلوچ راجمان ۽ چاگرد ۽ سرا هر نیمگ ۽ بے وی
 بے حسی، لاچاری ۽ گونزوری ۽ سیاہیں۔ جمبر تالان انت۔ بے پکری
 ہزتی، نازانتی بلوچ راجمان ۽ مستریں المیہ ایت کہ بجھیں مہلوک
 ہست ۽ نیست ۽ سما ۽ سدہ ۽ چہ بے ہیال ۽ زند ۽ مانہ ۽ مرادان
 ہک ۽ دور گستاہی، ایوکی شنگ شانگی تاج (فرار) ۽ تراس ۽ (فرار)
 سرا گام جنان انت۔ ہمیشکا نوکیں شاری ۽ تما انسانی ۽ راجمانی شور
 سرا زیات زور پر دینگ بیت۔

واجه سلطان قیصرانی ۽ چہ ابید اے ہند ۽ نوکیں بلوچی شاری
 درگت ۽ غلام نبی ساجد بزدار ۽ شاری ہم وانگ ۽ لائق ۽ انت۔
 اپوز ۽ گپ ایش انت کہ آلبرانک ۽ پڑاگون سنجیدگیں سورت یے
 ۽ نیاتلگ۔ باریں ایشی ۽ سبب چے انت۔ کم نویسگ ۽ باوجوت غلام
 ساجد بزدار ۽ شاری ۽ لبزانکی سر پر ہرزشت یے ۽ واہند انت۔ او
 درور ۽ آئی ۽ لپہ بچارت۔

مختا اغدہ یار ۽ خط یے مناں آنکہ

مختا اغدہ یار ۽ خط یے مناں آنکہ

منی خیال ۽ جدائی، بچارت۔

یا منی کج ادائیء پکار ہش۔
 سریمغیس انزس ہش لال خط ۽ سرا
 دیر ہے بے وفائی ۽ پکار ہش۔
 خط ۽ عنوان دیوس حیران اٹاں
 آنکہ پیغام منیں روح ۽ درمان اٹاں۔
 مختا نیست انت ہماں مہر ۽ نام ۽ نشان۔
 ڈک پکار اٹاں ، مونج اظہار اٹاں۔
 لال لکھ ایٹ ! فلاں زیند ڈک ۽ جشہ
 قرض ۽ شیر ۽ غریب موت ۽ پیش ۽ مڑتہ۔
 لوغ ستکہ منی و ستغیس ساونڑ ۽
 چک منی بے کفینگیگ ۽ گوراشتہ۔
 راست گشوخیں آل رندانی زرمان ہش۔
 کھس یے جیلاں ششی ایت ، کھس یے پاہی سرا
 زیند ڈکانی دانہاں کئے ۽ ماں دیاں۔
 ہر شے ۽ گند غیس ظالمانی خدا۔
 قاصد ۽ یار ۽ خط یے منی آرتہ۔
 قاصد ۽ یار ۽ خط یے منی آرتہ۔

او میں خالق تھرا چوں وئی خالق گشاں
 چیترا زیند در شک و دہ پتر نواں
 آہاڑ و گریں لوار چشمیں ڈاگان پشیاں
 ساڑتیں پوبانی شف و ن و براں گداں
 تڑس وخت ظالمانی من و پلوئے
 پلوئے چک منی سردراں لنگھراں
 زیند ڈکانی کسو کھسے و ینمغاں
 بے کسی بے دری اش تو گھانیاں
 ار من حق و گشاں راستیں ٹونک و کھناں
 توئے رحمان پہ ظالماں قاہراں
 اے دوست ! لوشغیں زیند ڈکان شہ تنگ آتکو
 دوست تھرا لکھغان جان تھرا لکھغان
 یا بیازیند و ڈکانی درمان بی
 ڈک و درمان بی روح و ارمان بی
 دوست ! ہنی بہاراں بیا واپس بیار
 سریمغیں چم خماراں بیا واپس بیار
 گٹ تاویت باراں بیا واپس بیار

یامس لڈاں رواں

دیریں ڈیہہ یے مراں۔

شہ اوذا گڑ دغ نویٹ۔

شہ اوذا گڑ داں نیآں۔ (یار ۽ خط)

غلام نبی ساجد بزدار ۽ چہ ابید ہدا مرزی فقیر محمد پوہتانی بزدار ہم
ہند ۽ نوکس شائری ۽ پڑا راجی ۽ راجمانی پگر ۽ دیم برگ ۽ پہ مزنیں
یے زانگ بٹ۔ بلے آئی ۽ بے وھدیں مرگ ۽ آنہی ۽ نوکس بلوچی
۽ سائینگ ۽ سمبھینگ ۽ پہ موہ نہ دات۔ آئی ۽ مرگ پہ جاھیلگیں
ت ۽ بلوچی لبزانگ ۽ مزنیں تاوان انت۔

"سوجلا" ۽ سرھال ۽ آئی ۽ کسانیں شیریں مجموعہ یے ۽ چاپ بوتگ
۽ توکا بلوچ راجمان ۽ بدیں ۽ بدھالیں جاورانی پڑورا اُ مسیت ۽
۽ ترانگ گندگ بنت۔ اُ ستاد احمد نواز مست وار کہ بلوچ راج ۽
۽ گوں سیادی داریت۔ ورنائیں ۽ واننداھیں شائر ایت۔ ایشی
۽ تہا راجی سچ ۽ شہور ۽ چوشیں بنگپ وانگ ۽ لائق ۽ کرزانت۔

منظور بلوچ بلوچی زوان ۽ وشنیں شائر ۽ لبزانت ایت۔
۽ کمنیں بھیر ۽ بگر واں غزل ۽ نظم ہر دو تہرانی توکا وتی
۽ درشان کنگ ۽ بے ہدیں وس ۽ واک یے داریت۔ منظور ۽
۽ بنگپانی کمی ایت ۽ ناں لوزانی ڈکال ایت۔ باز زوت گشوکیں ۽
۽ (برجستہ) شائر ایت۔ منظور بلوچ ۽ شائری گیشتر واتھمانی

جاورالانی شاعری ایت۔ آپگر، هیال، چہ زیات باہندی لڑ، جذبگی
 آماج گندگ بیت۔ آئی، بے تاہیری، بے قراری ہر چہ، غزل، تو
 چکلیں سورت، گون گندگ بیت۔

ہمے پیما، محمدارا میر احمد بزدار ہم بلوچی نوکی شاعری، درگت
 پھاریں نام ایت۔ محمدار، شاعری، رنگ، چہ درستال جتا انت۔
 شاعری، تما زند، ہر تک، پنہاد، باروا شون، ڈس رس ایت۔
 راجدوستی، جذبگان بگرداں بیگھ، بانگی گذران، ہیرتیں، کس
 مستمانی سرا ہم گپ، تران کنت۔ محمدار، زبان سک و ش، سا
 انت، ہر بنگ، سرہال، سرا آگون آسانی، وتی هیالان درشان
 کنت۔

خوش بخش وفا دستنغ، گون بھی، غزل، تما ہم شاعری کنت۔
 ہم، حوالگان گون آئی، کڑدے سخنرا میں غزل گوشنگنت۔

سلیمان کوہ، شاعری، باروا منی، اے برزی گوندیں پکار
 ہم است انت، نیم شلونگ ہم بندرا ادا منی جہد، کوشت ہم
 کہ سلیمان کوہ، مجموعی لبزانی چست، ایر، جاورال، را داں حد
 دیم، بیاراں نانکہ، اے جاگہ، بندری لبزانی دروشم، گوناپ، چہ
 نگہ کار، نویسوک یے، ہترا راہ شونی، را حد ربری، سبب،
 سلیمان کوہ، شاعری، لبزانی سرپ، حوالگان گون، اے ہند،
 پدینج، اولی برا سلیمان کوہ، تما لبزانک، زند، پڑا مملوک، تارا
 ہارینی شور یے دیما آورنگ، سلیمان کوہ، ہارینی، دودمان،

لبنانک ء راگوں چکلیں سورت ء بلوچستان ء گوں ہمگرچ کتگ۔

ہمیشانی راجدربری ، دودمانی ء لبزانکی سرپرانی سبب ء سلیمان کوہ ء
لوک ء تہا نوکیں مارشت ء جذبگ یے ودی بوتگ۔ مرچیکیں سلیمان
لبنانک ء شاری ء سراھے تاریخی ء تہذیبی اثرات چکلیں سورت ء
گندگ بنت۔ ہمیشکا لہتیں سالاں چہ سلیمان کوہ ء بلوچی شاری ء ہم
رخ ء دیم راجمانی ء تاریخی شہور ء نیمگا کتگ۔

مرچاں اے ہند ء بلوچی دستلغ ء توکا ہم ہندے نہ ہندے راجی
تاریخی سساء ء سما ء میل گندگ بنت۔ اے کلیں اثرات ہمے سرپر ء
رانت کہ اودا سلیمان کوہ ء لبزانک ء را وتارا چارگ ء ٹپاسگ ء
ہیکیں وسیلگے دست ء آتگ۔

ہمے لبزانکی ء دودمانی سرپرانی منت ء چیزے سالاں پیش سلیمان
مشہوریں گیدی تہر بزاں ڈیسی ء توکا ہم جوانیں بدلی یے ء دیما
ء عشق ء محبت ء ویل ء واکمانی برہلاپ یہ شہوری سورت ء ایشی
زند ء نوکیں سرہال ء بنگپ ہوار کنگ بوتگنت۔ بلے بلوچستان ء
مانی پرشت ء پروش ء شنگ شانگی ء سبب ء اے جاگہ ء لبزانکی ء
مانی سرپر ہم سست ء کنت گندگ بنت۔

آ پیشگیں جذبگ ء سکین ء جاگہ ادا ہم دلپروشی ء ناامتی ء
ہک ہرپلوے وتی بچگاں سک واشگنت۔

بندرا سلیمان کوہ ء لبزانکی ء راجدربری چست ء ایر بلوچستان ء
ہل ء گوں بندوک بوتگنت۔ ہر وہدیکہ بلوچستان ء تہا پرشت ء پرش

ۛ کرد بنگج بوتگ۔ ہما اثرات چکلیں سورت ۛ اے جاگہ ۛ چاگرد ۛ
ودی بوتگنت۔ نون ہر ۛ بانک ۛ ہما جاور کہ بلوچستان ۛ چاگرد ۛ
ساہیل انت آسلیمان کوہ ۛ تہا ہم ۛ پیما موجود انت۔ آؤکیں
سلیمان کوہ ۛ شاری ۛ لبزانک ۛ رخ ۛ دیم چے پیمیں شکل ۛ گوناپے
ایت۔ اے درگت ۛ کس ہج گشت نہ کنت کہ پہ باندا ۛ چے بیت

چیزے سالان پیش سلیمان کوہ ۛ زبان ، راجد پتر ۛ دودمان
نندونیادی جاور گون تیزی ۛ ترندی ۛ گیسمران ۛ روگ انت۔ نون
وڑا نہ انت بلکس مہلوک وتی دودمانی پجاری ۛ باروا چڑو سسی ۛ سہ
انت بلکس شیوار ہم است انت۔ بلے بزگی ، بے وسی ۛ بے ولحسی
الما وتی جاگہ موجود انت ۛ موجود سرکاہنت۔ داں وھدیکہ اے
ۛ لبزانک بلوچستان ۛ مجموعی زبان ۛ لبزانک ۛ گون ہمگرنج کنگ مہ

البت بزنی ۛ اپوز ۛ گپ ایش انت۔ ہر وھدیکہ بلوچی زبان
لبزانک ۛ تاریخ نوشتہ کنگ بوتگ۔ گڑا اے ہند ۛ زبان ۛ لبزانک ۛ
جاورال ۛ تاریخی چست ۛ ایر سہک ۛ ڈالچار ۛ بے ہیال کنگ
مرچیکیں وھدا زلورت اے چیز نیگنت کہ ما بائیدیں گون دل پہکی
میل ۛ چاڑ ۛ بچار ۛ بچکاسیں ۛ وتی سوچ ۛ پگر ۛ تنکس ۛ تھار ماہیں
ۛ چہ دربیائیں ۛ اے ہند ۛ زبان ۛ لبزانک ۛ بلوچی زبان ۛ لبزانک
ایں ہرے بہ لیکس ۛ گون ہوریں سورت ۛ راجی پجاری ۛ یک
دروشم لے ۛ درگیجک ۛ پہ وتی گاماں یک بہ کنیں۔

ماں بلوچی لبزانک ۽ ایرادگری ۽ اڑاند ۽ جیڑہ

ماں بلوچی لبزانک هاس ۽ شائری ۽ پڑا ایرادی نبشتانک ۽ بازیں
شائری شیرنی نسب ۽ مکام ۽ آیانی لبزانکی هرابی ۽ شریانی بابت ۽
وڑوڑیں ایرادی هیال ۽ چکاسی سیاھگ گندگ ۽ کاھنت۔

اے ایرادی ۽ چکاسی نبشتانک داں ۽ ھدا گوں ایرادگری ۽
سیادی دارانت یا اے سیاھگ ماں ایرادگری ۽ تہا ۽ ایرادی بستار ۽
ھرزشت یے دارانت ۽ چوشیں جست ۽ پرساں گوں ھویر ایراد بزاں
تنقید وت ۽ انت ۽ ایشی ۽ مکام ۽ نسب ۽ انت ۽ مرچیکیں استمانی
لبزانک ۽ پڑا تنقید ۽ رنگ ۽ دروشم چون انت ۽

اے جست ۽ پرسانی پسو دینگا ۽ پیش ماں بلوچی لبزانک ۽ پڑا
شرگداری ۽ منیل ۽ وہیرانی باروا چیزے ڈسگ زلوری انت تانکہ ھبر تچک
۽ بیت۔ چوناھا بلوچی لبزانک ۽ پڑا ایرادگری ۽ منیل ۽ وہیر نوک تریں
چیزے نہ انت۔ کھنیں دور ۽ شیرنی پسو ۽ گاھی لیغاری ۽ ایرادی هیالاتاں
بگرداں مرچی رنگے نہ رنگے ۽ بلوچی لبزانک ۽ تہا ایرادگری ۽ دروشم گندگا
رس انت۔ بلے ایشی ۽ رواج ۽ گام باز کنٹ ۽ سست گندگ بنت۔
پرچیکہ بلوچ راج ۽ زندمان پنچشس جاورانی منت وار انت کہ اودا تمنی
تب ۽ چاڑ ۽ سبب ۽ ایرادگری ۽ منیل چو آزاعیں ۽ گشادیں سورتے ۽ دیما

نیا تگ۔ بل دومی نیگا اے ہبر ہم منگی بیت کہ چاکری دور ، قلات ،
 خانانی دور ، ہاسس سورت ، میر نصیر خان نوری ، دور ، شائزانی سرا
 ہمنکس پابندی ، بندش نہ ات چوش کہ پرنگی دور ، بگر واں کمس
 سالان پیش تمسی راہ ، راہبندانی سبب ، بلوچی شائری ، زوراکس ، بے
 پلہ مرزیں توار کمس نزور تر گندگ بیت۔

لبزانکی ہوا لگاں گوں چاکری دور ، مزنیں ، مستریں حاسیت الش
 انت کہ اودا شائزانی سرا ہچیر ، ہچ پیمنس پابندی جنگ نہ بو تگ ، ناں کہ
 بت بیت۔ پرچیکہ آوہد ، تمسی راہبند ، تہا شائر ، وجوت ، ہرزشت
 دودمانی ، راجمانی لوٹ ، گذرے ات۔ بلوچ راج ، پے وتی نسلی تاریخ ،
 دومی دودمان ، راجمان ، تاریخی ویل ، وا کہانی پاریزگ ، ہاترا وتی راجی
 راہبند ، تہا پے زانت کاری شاران ، ہند دنیگ زلوری زانتگ ات۔
 تانکہ آ بلوچی راجد پتر ، را شیر ، داستانگانی سورت ، سوگو ہدار انت و حد
 ماں و ہد ، نسل ماں نسل یک ڈوبرے ، چہ دومی ڈوبرے ، یات داران
 ، دیما بیار انت۔

ہمے راجمانی ، تاریخی گذر ، سبب ، بلوچ شائر وتی پگر ، ہیالاتانی
 درگت ، مدام راست گشوگ ، ایمان دار ثابت بو تگنت۔ آنہاں درباری
 شائر ، تاریخ نویسانی وڑا ہچیر میر ، ہر دارانی ، تمسی ہدا بندانی سپت ، ستا
 نہ کت ، وتی ذاتی سیت ، پائید گانی یا وتی پسند ، ناپسند ، بر ہلاپ آنہاں
 گوں شائری ، مسب ، مدام ، مدام انساپ کتگ ، ہمے کہنیں دور ، تہا تمسی
 راہ ، راہبندانی ہیال داری ، پاریزی ، مزن مری ، مزن مردی ، سر مجاری
 ، مہمان داری ، میار جلی ، مزاداری ، گوں چھی ، شائر بو تگ ہم بلاہیں

شرب و عزتی ٹونکے ات۔ بلکس شائر و باروا میر بیورگ و واں اے ہدا
گوشنگ ات۔

شیراں سما مرد گش انت

کہ وت موہری داوا گر انت۔

ھے پیما سلیمان کوہ و نامداریں شائر رحمن بزدار و یک جاگے گوشنگ

ات۔

شائر تمن داوا گر انت

ورداس ہر دیے دینت۔

چرے شیراں مالوم بیت کہ بلوچ راج و تما شائر و ہینسیت و
ہرزشت یک منصف و راجی جہگیرے و سورت و منگ و زانگ بت۔
ماکری دور و ہر سرچاریں و عاشقیں مردم شائر گندگ بیت۔ پرچیکہ وتی
جنگی و رنگی مارشانی و تھی لڑ و جذبگانی درشانی و ہاترا آہاں مدام شاری و
آسرا وسیلہ وتی کنگ۔

ہما کنس دور و وڑا شاری منیل و چار سرچاں ہم بلوچ راجمان و
تاگندگ بیت و ہنیکس دور و بلوچ شائرانی بے کساسیں و بے حسابیں
آندارے موجود انت۔ بے اے جتانیں گپ ایت کہ کئے واں ویرا
زندگ مان ایت و کئے وھد و دنز و مجانی ہرجان بیت۔ ایشی و پیسلہ وت
وھد کنت و وھد و باروا گشگ بیت کہ آکور و کر انت۔ بے ریا و بے پلہ
مزانٹ و ہھے کور و کریں و بے ریائیں وھد و ختال مرچاں بازیں

شائری پاک ۽ پڙڪا دنز ۽ لوڙاني چيرا گار ۽ بيگواه انت ۽ دومي نيمگا
 بازي شائری سساساچي شهپارگاني سرا دنز ۽ مڃ اير کپان انت ۽ هر شئي
 گون وهد ۽ پھجي پھجي ۽ پدراء ۽ سہرا بنیان انت۔

گشگ ۽ مڪسد ۽ مراد ايش انت کہ گو ننگس بيست ۽ سي سال ۽
 شاري ۽ هيئسيت ۽ هرزشت ۽ شائری شيري مڪام ۽ برزي مدان مدان
 ۽ ديما آنيگا انت۔ جمر ۽ تہار ماہي ۽ دروشم دور بوان انت۔ دان
 هدے ۽ نوکس رثن ۽ زانت ۽ سبب ۽ نازانتی ۽ بے سمائي ۽ دور
 هلاس بوان انت۔ شائر ۽ راجي زانتکار ۽ دانشوراني ديم سر ۽ حادر
 لگوشان انت، دروگس ۽ ونگڙين لبزانکی ميري ۽ معتبري ۽ نام گپنتس پگر
 ۽ ليکھ مدان مدان ۽ گيمرگا انت ۽ دومي نيمگا چراغ ۽ آخري جاشکاڻ ۽
 پيما ايرادگري ۽ کنشس ۽ سڙاتگس کارچ تيز بوگا انت۔

ايرادگري ۽ کنشس کارچ ۽ مڪسد ايش انت کہ اے کنشس کارچ
 همے وڙس مردمانی دست ۽ دنياگ بوگا انت کہ آ نہ ايرادگري ۽ مڪسد ۽
 لکيهان سسي ۽ سرپد انت ۽ ناں ايشي ۽ راه ۽ راهبنداں زان انت ۽
 نينکه مرچيکس ۽ هستس تنقيدي ميل ۽ هبراں بلد ۽ وستاد انت۔ بلکس
 هماکور ۽ لٹ ۽ وڙا کہ هرکس سرا گواريت بلے بلواريت۔

کس بلے وش بيت ياناوش، کسے من ايت يامه من ايت بلے
 راستي ۽ جا هيگس گپ هميش انت کہ پيشگس چھاپ ۽ شنگ بوگس
 گيشترس ايرادي چمشانک تنقيدي کچ ۽ كيلواني سرانہ اوشنت ۽ تنقيدي ۽ پڙا
 اے وڙس نوشانک هچ حساب ۽ ليکوي ۽ نياھنت۔ بلکس چوشس

نوشانک بید چہ دل آزاری ۽ دل گرانیں زیات ہجھ ہینسیت ۽ ہرزشتہ
 نہ دار انت۔ دل لوٹی، ذاتی دوستی، پسند ۽ ناپسند، تپوی بزاں گروہی،
 لبرانکی پدگیری ۽ پیر ۽ مرشدی ۽ گپ ۽ مسئلہ وتی جاگہ بے لبرانکی دوتلی ۽
 دوپوستی، علمی ۽ اکیڈمک بدواہی ۽ بددیانتی، لبرانک ۽ ارواہ بہہ بت نہ
 بیت۔

وتی ذاتی ۽ گروہی سیت ۽ کثانی ہاترا زانت ۽ لبرانک ۽ دروشمان ۽
 تامور ۽ کور دیم کنگ، لبرانکی ۽ اخلاقی ڈوہ ۽ ملام ایت کہ بانیدیں اے
 وت ساچیں ۽ دروگیں منیل، بے پائیدگیں ایرادی جنگ ۽ چوپ ہلاس
 کنگ بہ بیت ۽ ایشی ۽ جاگہ ساپ ۽ پلگاریں، الکاپ ۽ گشادیں ایرادگری
 ۽ چاگردے ودی کنگ بہ بیت۔ تانکہ نوکس بلوچی شاری کہ اوشت ۽ جمود
 ۽ آماج انت آئی ۽ دیمرنی ۽ راہ اوشتانکس اژاند ۽ اٹل جل دور کنگ بہ
 بنت ۽ نوک تریں ہیال ۽ لیکہ آرگ بہ بنت ۽ اے گایج ۽ بید پلگاریں
 ایرادگری ۽ ہیال ہم گناھے بیت۔

پے ہاترا زلوری انت کہ وستادیں، زانتکاریں ۽ بے پلہ مرزیں
 زانتکار دیمما بیا ہنت تانکہ لبرانکی اوشت ۽ ترپلی، شنگ شانگی ۽ ذہنی
 بیاری ۽ چاگرد ۽ جاگہ رژنائیں، سوہویں ۽ سوگوویں لبرانکی سپرے بنگلج
 کنگ بہ بیت۔ چیا کہ ایرادگری ۽ کار ہر کسی وس ۽ کارے نہ انت ۽ ناں
 اے تک بندیں ۽ گنڈ سنڈیں شاری ۽ وژا آسانیں چیز ایت۔ کہ ہر کس
 ایشی ۽ وتی دستا بکیت۔

مے نوکس شار پمیشکا اوشت ۽ جمود ۽ آماج انت کہ تنقیدی

ھیال ۽ لکیمانی در بند انت ۽ مرچینگس شاری وا ہمیش انت کہ شاریا
 از مکاروت نہ زان انت کہ آچے گشگ لوٹ ایت ۽ آچے گشگا انت؟
 ہما ساگی ایس ہیال ۽ تجربت ، ہما پیشینگس شبین ۽ چہر ۽ زبان ۽ بیان ۽
 یک رنگی ۽ سبب ۽ نوکس شاری گٹ گیر کنگ بندیگا انت۔

کنس ہیال ۽ گمان ۽ کنس تجربت داں ہدے ۽ شاری ۽ گوں
 سنگتی کت کن انت۔ بلے داں وہدیکہ شاری زندگی ۽ گوں۔ چکس سورت ۽
 وتی شریداری ۽ ہمگرچی ے مہ دارایت تہ آئی ۽ تخلیقی تجربت ۽
 زانتکاری ۽ تہا اثر مندی ودی بوت نہ کنت کہ آیک مستریں ساساچ
 یے ہاترا زوری زانگ بیت۔ بلے مے نوکس شاری ہمایکس ہیالاتانی وار
 وار ۽ بیان کنگ ۽ لبزی بن کرگ ۽ گنڈ ۽ سنڈ ۽ گر ۽ گٹاں چہ در نیائیگا
 انت۔ ۽ از مکار ۽ را نوکس ہچ چیزے ۽ الہام نہ بوگا انت۔ بلکس چہ
 پیش ۽ دماگ ۽ تہا سازینتکتس ۽ ٹکس ہیالاتانی رومست کنگ بندیگا انت۔

پمیشکا شاری ۽ شیری ساساچ ۽ در نیاما ہچ وڑس رشتگ ۽ سیادی
 یے گندگ نہ بوگا انت۔ ہما پیشینگس لہتس شاریاں کہ آنوکس شاری ۽
 تہا نام کٹ ات دگہ نوکس مستریں نام دیما نیائیگا انت۔ بلے دومی نیمگا
 بلوچی تاکبنداں کسے بچاریت گڑا شاریانی نام حساب کنگ نہ بنت۔ اے
 وڑس شاریانی باروا چڑو ہمنکس گشگ باز انت۔

یار بے نام و نشاں تہا سو اسی نسبت سے

لذت عشق بھی بے نام و نشاں ٹھہری ہے۔

داں وہدیکہ از مکار ۽ وتی تخلیق ۽ گوں ہچ پیہس رشتگ ۽ سیادی یے

مہ بیت گڑا آنگوشوک ۽ سرا چوں اثر دور دات کنت یا ایرادگری چریشی
 ۽ چے مانہ ۽ مرادے کشت کنت۔ پمیشکا من ادا گنڈیگا شاری ۽ ایرادگری
 ۽ بابت ۽ چیزے گشگ المی زاناں تانکہ شاری ۽ گوں هور ایرادگری ۽ بنی
 ۽ بندری لیکہ ۽ راھبند پدر بہاں۔

شاری اسل ۽ لبزانی یک ہاسس رو ۽ بند ۽ راھبندے نام انت۔
 شیر یا پر بند ہمے راھبند ۽ تماری ۽ سزجی ۽ شگل یے زانگ بیت۔ شیر یا
 پر بند وتی گڈسری دروشم ۽ گوناپ ۽ گرگا چہ پیش جوڑشت بزاں تخلیق ۽
 بازیں مکام ۽ منزلان گدایت۔ اے منزل یا مکام بندر ۽ شیر ۽ وتی اندرا
 ابدین ۽ اوڈر بنت ۽ شیر ۽ ایرادگری ۽ ہمے سندہ ۽ منزلانی مارشت ۽ ایشی ۽
 گنیش ۽ گیواری ۽ نام انت۔ ایرادگری بزاں تنقید نگار ۽ پرز ۽ ڈوبہ ایش
 انت کہ آ از مکار ۽ نگوشوک ۽ درنیامایک سیاوی یے ودی بکس ۽
 ساساچی لبزانک ۽ تہا ہروڑس ہاسیت ۽ لبزانکی ساساچ ۽ تہا ہر پیہمیں
 نزوری ے گندایت۔ آئی ۽ نشانبری ۽ بکنت ۽ نوکس لبزانکی تجربت ۽
 ہوالگاں گوں مانہ ۽ متلب ۽ نوکس راہاں پیچ بکنت ۽ لبزانکی اوشت ۽ دماگی
 تارپتاری ۽ شنگ شانگی ۽ دور ۽ تہا ہیال ۽ لکیہانی شوہاز کاری ۽ بکنت۔

موڑی سر لبزانکی ایرادگری ۽ کارپڑ باز شایگان ۽ پراہ مان انت ۽
 اے چہ اصولی جیڑہ ۽ اژانداں بگر داں کاری ایراد بزاں عملی تنقید ۽
 جہمیں وسیلہاں چہ نمک ۽ مدت زوریت۔ ہمے درگت ۽ ایرادگری ۽ را بائید
 انت کہ آلس ایراد ۽ جاگہ پاریز ۽ ہم تنگی بزاں گوں توازن ۽ کار ۽
 بگیپت۔ پرچیکہ شاری ۽ بنی ۽ بندری سیاوی چہ باھند بزاں گوں بندہ ۽
 بیت۔

گشت کہ شار ۽ پھمگ ۽ زانگ ۽ ڈول ۽ پیم چور مکار ۽ وڑا
 چکاسی نہ بیت۔ بلکس آ باھند ۽ مارشت ۽ زبان ۽ گوں گالوار کنت۔
 ہمیشکا شار ۽ هیال ۽ لکیہ ۽ سرپد بولگا ہاترا یک ہاسس باھندی مکام ۽
 کچ ۽ کیلوے ۽ زلورت بیت۔

نوں ادا اے جست دیما کنیت کہ پیشگیس چھاپ بونگیس کجام
 ایرادی نوشانگ ۽ تھا چوشس ایرادی رثن ۽ پگرے گون انت یا نوکیس
 لبزانکی نشانبری ۽ است انت کہ آلبزانکی تجربت ۽ زانتکاری ۽ ہوالگاں
 گوں مانہ ۽ متلب ۽ گشاد ترس پھناتانی واھند انت۔ چیاکہ ایرادگر ۽
 بنیاتی کار ایش انت کہ آوڑ وڑس تجربتاں چہ نوکیس ہیال ۽ لکیمان ۽
 دیما کاریت۔

چڑو اے گشگ کہ "اے چوش نہ انت" "آچوش نہ انت"
 "اے لبز آوڑ نہ انت" "اے وڑا انت" "اے شبن رد انت"
 آچر شر نہ انت ، اے شیر چوٹ انت ، آ لنگ انت۔ ایشی جاگہ
 اے مہوتس ، آمہ بوتس۔ ادا "کارچ" لبز رد انت۔ "تنگ" شر
 انت۔ ادا "جنگ" کار مرز بیت۔ کشگ نہ بیت۔ چڑو بے پائیدگیس
 فیزی جنگ ۽ جیزہ ۽ بے سر ۽ پادس گپ انت۔ ایشانی تہاچ ایرادی پگر
 ۽ ہیال نگواھیت۔

بلوچی ایراد بد بختی ایش انت کہ آ شار یا از مکار ۽ سساساچی
 سرا علیس ۽ پوچیس گپ ۽ ہبران ۽ تنقید ۽ ارواہ زان انت۔ بے
 مرچاں فمانگ ۽ تہا بے کساسس بدلی ۽ سدلی ویم آ تلگنت ۽ انسانی

زندمان ۽ اڙاند ۽ اڙجلانی رنگ ۽ دروشم ۽ تها هم بلائیں پر کے آتلگ ۽
دومی نیمگا نوکس رثن ۽ زانت ۽ چاگردی دیمرنی سبب ۽ مارشت ۽ پگر ۽
پناد هم گشادتر بوتگ۔

چوشس جاورانی پهمگ ۽ زانگ ۽ ہاترا بلوچی ایرادگر ۽ را بانید
انت کہ آ نوکس علم ۽ زانت ۽ چه پیلوی مالوم دار بہ بیت ۽ جہانی ۽
استمانی لبزانک ۽ سرا هم آئی نگاه سوگو ۽ سوہو بہ بیت۔ چیا کہ تنقید ۽ حق
ہمانی ۽ براہ ایت کہ آ انسانی زند ۽ بجہیں چپ ۽ چوٹاں ، راہ ۽ کشکاں ۽
تک ۽ پناداں واقف بہ بیت۔ بلے بلوچی ایرادگر نہ چڑو ذہنی ہوالگاں
گوں نابالک انت بلکس آ ”گوکوئی چک“ ۽ پیمانہ تنیگا گوں ڈکارا گہیل
جنان انت۔ آئی گورآ نہ علم ۽ زانت ۽ رثن است ۽ ناں آئی ۽ دیما
چکس منزل ۽ سوہویں راہ ایت۔

ہمے ذہنی نابالگی ۽ سیاں ازمکار ۽ نگدکار ۽ درنیما ہمنکس بلائیں
کنڈ (Gap) دوری ایت کہ ایک دگرے ۽ را پمت ۽ زان ات کت
تکناں۔ بلکس بلوچی ایرادگر ۽ بابت ۽ اگاں چوشس گشگ ہم بہ بیت تہ
رونہ انت کہ اے نوکس دور ۽ تها ہم آ اشتہ ۽ سرا سوار انت ۽ آئی ۽
گام دیم بئیک ۽ برہلاپ پدی روگا انت۔

ایرادگری ۽ اے تل ۽ کنڈ (Gap) ۽ گرگا ہاترا منی گوئڈس خواست
ایت کہ ازمکار وتی ازم ۽ سراوت ایرادگری ۽ کارا دست ۽ بگراں۔ ہمے
عمل ۽ دو مستریں پائیدگ انت۔ یکے چریشی ۽ گوں بلوچی لبزانک ۽ تها
ایرادگری ۽ منیل دیما روت ۽ دومی ایشی ۽ سبب ۽ گوں لبزانکی اوشت

پرش ایت ۽ نوک نوکس لبزانکی ۽ ایرادی هیالاتانی یک نہ کنوکس
 سلسلت یے بنگلج بیت ۽ یک دگرے ۽ ذہنی ۽ باھندی پکر ۽ مارشانی سسی
 ۽ سرپد بونگ ۽ موہ رس ایت ۽ چریشی ۽ گوں لبزانکی مڈی ۽ بنگپ ۽
 بازیں نوک تریں پھنات دیما آتک بنت۔

ادا گالوارں کنان ۽ ماکمیں دیر در کپتگیں بندرا گپ بونگا ات
 لبزانکی تنقید ۽ کہ اے لبزانکی شہور ۽ محتاج انت۔ شیر ۽ جہلانکی ۽ تما
 رسگ ۽ آئی ۽ ارواہ ۽ شوہاز کنگ ۽ زانگ ہما وہدی بوت کنت کہ نگدکار
 ، شائر ۽ باھندی مقام ۽ سندہ ۽ رسگ ۽ قابلیت یے بداریت ۽ ہما شیری
 لبزانی تمک ۽ گوں وتی اندرا ہما تجربت ۽ چاگردے ۽ ودی کنگ ۽
 صلاحیت ۽ بداریت۔ چکاس ۽ ہمے کردے را سارتر پدیدر آریگ بزاں
 (باز آفرینی) ۽ کردے لیک ایت۔ بزاں نگو شوک یا ایرادگر وتی اندرا ہما
 مارشت ۽ باھندان ۽ پدا ودی بکنت کہ آئی ۽ ڈس ۽ نشانبری ۽ شائر ۽
 شیری ساساچ دنت۔ پرچیکہ شیر یا پر بند ، باھندی تجربت ۽ زانتکاری
 ۽ سرجمیں راہبندے لیگک بیت ۽ وانگ ۽ چکاسگ ۽ وھدا نگو شوک ۽ را
 بائید انت کہ آئی ۽ دماگ وہ ہمے تجربت ۽ سرجمیں پدگیری ۽ رندگیری ۽
 گوشت ۽ بکنت۔

دومی لارنس ۽ گوشتن ۽ متابک ۽ کہ ایرادگر ۽ ہمک رگ ۽
 ہمنکس مارشتے بہ بیت کہ آہر چیز ۽ کہ ہر بیھے ۽ ماریت چرائی ۽ نہ ایوکا
 آوت سسی ۽ سرپد بہ بیت بلکس دگرانی دیما آئی ۽ تالان ۽ درشان کنگ ۽
 واک ۽ ہم بداریت۔ بلے اے کار ہما وہدی بوت کنت کہ ایرادگر وتارا
 چہ وتی دل لوئی ۽ ذاتی پسند ۽ ناپسندی ۽ چوشیں چیزاں دور بہ داریت۔

اگاں ہنچشیں ایرادگرے دل لوٹی ء ذاتی واہگ ء واہند انت تہ آ ہچیر
شیر ء جہلانکیاں سر بوت نہ کنت۔

بلے ماگندیں کہ مئے ایرادگری نوشانک ء چمشانک ذاتی کست ء
کنگانی ورشانی ء ابید دگہ ہچ نوکیں چیزے ء دیم آرگا یہ نامراد سر آتلگ
انت۔ بلکیں مئے ایرادگرانی زانت ء علم داں اے ہدا کم انت کہ آہاں
تھیگا وتارا چہ ہورکیں ء پونچیں لبزی جنگ ء جیڑہ ء گر ء گٹاں ہم کشت
نہ کت ء دومی آلبرانی جنگ ء جیڑہ ء درگت ء اے ہچیر نہ زان انت کہ
بلوچی زبان بلاھیں پراہ ء شائینگانیں زبان ایت۔ یک لبزے ء بازیں
مانہ ء متلب انت۔ بازیں لانمب ء پینات بنت۔ ء محاورہ ء بتل ء پرک
دیر دراجیں الکھانی سبب ء جتا جتا بنت ء بازیں جاگھاں گالواری دروشم ء
تہا ہم پرک گندگ بیت۔

پرچیکہ اے پرک ء پتاوت جگرا پیانی دروشم ء دوری ، مالی ،
دودمانی ء راجمانی پڑور ، ء بازیں الکھاں دری زبان ء کچیر ء اثرات ء التانی
منت وار بیت ء ہمے وڑ وڑیں الت ء اثراتانی سبب ء شبین ء چہر ،
چیدگ ء شارت ء تہا مانہی ء محاوراتی پرک ہم الما پیداک بنت۔ ہمے
ہاترا لبز ء علامتانی سرا زور دنیگ ء وہدا اے چیزانی ہیال دارگ المی ایں
چیزے بیت ء دومی پلوا لبزان ء چڑو ہورکیں مانہی پوشاک ء لبیس ء
ہوالگاں گوں گندگ ء چکاسگ مہ بیت بلکیں لبزان ء شہے ء سورت ء
گندگ ء پھمگ بہ بیت ء پدا لبز وتارا وتی دائمیں سورت ء بزاں یکیں
پیما وتارا داشت ہم نہ کنت۔

چیاکہ لبر ہم سہدارانی پیمانہ کہ آزندگ ہم بنت ۽ گار ۽
 بیگواہ ہم۔ بازیں لبروتی زیادہیں کارمرزی ۽ سبب ۽ وتارا داں دیرا
 داشت کت نکلناں، آروانت کتن بوان ۽ ۽ آخرا گار ۽ بیگواہ بنت۔
 دومی نیمگا مالی ۽ دودمانی گذرانی سبب ۽ نوکیں لبرودی بوان ۽ روانت۔
 گش انت کہ ماں انگریزی ۽ ہر سال ۽ پنج ہزار ۽ چہ کیش نوکیں لبرہور
 بنت۔ کسے گشیت کہ اے نوکیں لبرچہ کجا کاهنت ۽ پرچہ کاهنت ؟ ۽
 یک زبان یے ۽ تہا لسانی بدلی ۽ سدلی ۽ زبان ۽ تب ۽ چاڑ ۽ تہا ودکی ۽
 دیرنی چون بیت ؟ وهد ۽ گوں پھی ۽ زبان، دیرنی ۽ چے پیمیں سیم ۽
 سرحداں گزایت ؟

اے یک جاری ۽ ساری اس کار پدے کہ ایشی ۽ لس مردم سرپد
 نہ بنت۔ بلکس زبان زانتکارس ہمے چیزاں زانت کت کنت۔ ہمے پیمانہ
 بلوچی زبان ۽ ہم ہر وهداں نوکیں زبان ۽ دیرنی ۽ ہواری یا نوک پیدا
 بووکیں لبر بے ترک ۽ توار ۽ بے مارگ ۽ دیما کاهنت ۽ بازیں وهداں
 زبان ۽ دیرنی ۽ ہاترا یا کم گشادیں ۽ تنگ دامنس زبانان راگوں استمانی
 ، سانس ۽ مالی گذرانی ہم تنگ ۽ ہمکوپگ کنگ ۽ درگت ۽ شہوری
 سورت ۽ ہما زبان ۽ راہبند ۽ لسانی تب ۽ چاڑ ۽ متابک ۽ نوکیں گالبند
 (Term) ۽ اصطلاحات جوڑ کنگ بنت۔ تانکہ زبان استمانی گذراں گوں
 ہمگرنج بہ بیت۔

بلے ہمے کار چو آسانیں ۽ سولائیں کارے نہ انت ایشی ۽ ہاترا
 یک بلاہیں منصوبہ بندی ۽ زلورت بیت۔ چوش کہ ہرکس زانت کہ شیر
 ۽ تہا لبر بلاہیں ہرکت ۽ ہرزشتے دار انت۔ پرچیکہ شیرنی ساساچ ۽

رازدان ہمے لبر انت کہ آوتی اندرا تجربت ۽ مانہانی بازیں گر ۽ گٹاں
گوزنت۔ ہمیشکا یک ایرادگرے ۽ ہاترا الی انت کہ زبان ۽ جھیس تک ۽
پنہادانی سرا آئی ۽ پگر ۽ نگاہ سوگو بہ بیت ۽ ہر دور ۽ لسانی قابلاں گوں
اگھی ہم آئی ہاترا زلوری انت۔

پرچیکہ زبان ۽ تب ۽ چاڑ وھد ۽ گوں پھی ۽ بدل بوان ۽ روت ۽
لبروتی مانہان ۽ بدل کنان ۽ روانت ۽ لبرزاں گوں ہور "علامت ۽ رموز"
بزاں چیدگ ۽ نشانی ہم بدل بنت۔ ہمیشکا شیریں ساساچ ۽ چکاسگ ۽
ٹپاسگ ۽ درگت ۽ نہ ایوکا وتی ہستیں دور ۽ لسانی تب ۽ چاڑ بلکس کھنیں
لسانی شم ۽ شینک ہم دیما ایر کنگ بنت۔ چیا کہ "مانہ ۽ تلازمات" ہر دور
۽ تہا نوکس رنگ ۽ دروشماں ۽ نوکس لبیس ۽ پوشاکاں دیما کاهنت۔

اگاں ایرادگر چہ کھنیں ۽ کلاسیکی شاری ۽ رمز ۽ شارتاں سرپد انت
گڑا آ ایرادگری ۽ جوانتریں حق ۽ ادا کرت کنت۔ شیر ۽ کلاسیکی بزاں کھنیں
رمزاں چہ مراد پگر ۽ سوچ ۽ آ کالب انت کہ آہان ۽ کلاسیکی شاران ۽
کارمرز کنگ۔ مثال ۽ غزل بزاں دستونک ۽ سرا نگدکاری کنگ ۽ وھدا
دستونک ۽ را دستونک ۽ روایت ۽ ہوالگاں گوں گندگ بائید انت ۽ ایشی
۽ گوں ہور دستونک ۽ جھیس منزلانی شور ۽ مارشت ہم الی انت کہ آ
بازیں وھد ۽ پاساں ودی بوان ۽ آتنگ ۽ دومی نیمگا مرچاں استمانی شاری ۽
تہا اے گندگ بوگا انت کہ تجرباتی گڑ منجی بزاں پیچدگی ۽ ہاسیں شیریں
زبان ۽ کارمرزی ۽ سبب ۽ مرچیکس شائر یا ازمار زبان ۽ لبر ۽ رواج
گپتگیں مانہ ۽ مستبانان نوکس شم ۽ شینکانی ہوالگاں گوں کارمرز کنگ انت
۽ روج پہ روج نوک نوکس گالبد (ترکیب) ۽ اصطلاح جوڑ بوگا انت۔

اے جاورانی تھا ایرادگری ۽ ہاترا زلوری انت کہ آ بے پلوی ۽ بے
 پلہ مرزی ۽ گوں ھے تجربتانی تھا راستیں ۽ جاہیگیں چیزانی چار ۽ چکاس ۽
 گوں ایمانداری ۽ بکنت ۽ ھے لسانی مٹ ۽ سٹ ۽ بدلی ۽ سدلیانی جواز ۽
 بارہ ڈس دنیگ ہم پرانی ۽ زلوری انت کہ چونیں ۽ جے پیمیں گذر ۽
 لوٹانی سبب ۽ شائر ۽ ماں رواج کپتکس رندگیری ۽ دیم ترینتگ۔

بلوچی ایرادگری ۽ تھا چوشیں ڈس ۽ نشانبری وا دوریں گپ ایت
 آتنیگا ہم کتنیں لبزانی مانہہ ۽ ملتباں وہ بوہ ۽ سرپد نہ انت۔ چوش کہ من
 پیش ۽ گونشتگ ات کہ ایرادگری آسانیں ۽ سولائیں کارے نہ انت کہ
 ہر مردم آستیناں بہ لائچیت ۽ وتی واہگ ۽ بور ۽ بہ تاچمن ایت۔ ایرادگری
 ۽ ہاترا بانید انت کہ نگدکار وتی زبان ۽ تب ۽ چاڑ ۽ تمیل ۽ وہیرانی سہی
 ۽ سرپد بوگا پھی ۽ استمانی ایرادگری ۽ کچ ۽ کیلواں ، راہ ۽ راہبنداں ۽
 نوک نوکس تنقیدی سنگ ۽ سندراں ہم واقف بہ بیت۔

پرچیکہ ایرادگری چڑو درگ ۽ برگ ۽ نام نہ انت بلکس اے یک
 سانسی ایت۔ مئے ایرادگری تنیگا نہ ایوکا کلاسیکی زبان ۽ رمز ۽ راہبنداں
 واقف نہ انت۔ نوکس بدلی ۽ سدلیاں سہی ۽ سرپد نہ انت ، بلوچی شیریں
 روایت ۽ پگر ۽ آگاہ نہ انت بلکس اے گشگ ہم رو نہ انت کہ آتنیگا
 گوں سزجی ۽ وتی زبان ۽ ہم پوہ نہ انت۔

رودرتکی بلوچی ، روایرشتی پلو ۽ گال ۽ گالواراں نہ زان انت ۽
 ھے پیما روایرشتی دمگ ۽ بلوچ رودرتکی زبان ۽ بازیں چیزاں سرپد نہ
 انت۔ دوی آ کہ بلوچی وانگ ۽ زانگ ۽ دعویٰ کنوک انت من ھے

سیگاں کہ آچڑو بلوچی تاکبندانی تہا وتی دل ۽ سڑینگ ۽ ہارا نوشتہ کن
 انت ۽ تاکبند ۽ تہا وتی نام ۽ گندگا گوں چکانی پیموش بنت۔ بے تاکبندانی
 شوکار ۽ انتزام کار ہم بے وس انت کہ آچوشس نوشتانکان ۽ جاگہ
 دینت۔ بائید تہ ہمیش ات کہ چشم نوشتانک جاگہ دینگ مہ یومین
 انت۔ بوت کنت کہ ادا لہتس سنگتانی عذراے بہ بیت کہ اے وڑس
 نوشتانک ایرادگری ۽ نیمگا کسانس گالیجے ۽ چریشی ۽ بلوچی لبرانک ۽ پڑا
 ایرادگری ۽ راہ پچ بنت ۽ شرانت کہ اے سلسلہ وارگ بہ بیت۔

بے من گشاں کہ چہ اے وڑس ایرادگری ۽ نوشتانکاں بلوچی تنقید
 ۽ ہج پیمس پائیدگے نہ رس ایت ۽ ناں بلوچی لبرانک ۽ دامن ۽ لٹشی یے
 ودی بوت کنت۔ بلکس ایشی ۽ متلب ہمیش انت کہ بلوچی لبرانک ۽
 ایرادگری ہر دو نیناں کورچات ۽ دور دینگ بہ بیت۔

اے بجہیں پاریزاں گوں ہور ایرادگری ۽ پڑا باھندی ۽ عقلی
 مارشت ۽ وس ۽ واک، چہ زبان ۽ تب ۽ چار ۽ گوں واقفیت، لسانی بدلی
 سدلیانی سریدی، زبان زانتی، بے پلہ مرزی، ایمانداری ۽ دیانداری ۽
 چوشس سپتاں چہ ابید تنقید ۽ وھدایک ایرادگری ۽ ہارا زلوری انت
 کہ آشیریا لچہ ۽ را سرجمیں سیاھگ بزاں (Context) ۽ ہوالگاں گوں بچار
 ایت ۽ آلی ۽ را گوں ہورت نگاہی ۽ بچکاس ۽ بہ ٹپاس ایت۔

بے بلوچی ایرادگری ۽ پڑا اے گندگ بیت کہ آشیریا لچہ ۽ را
 سرجمیں (Context) ۽ ہوالگاں گوں چار ۽ چکاسگ ۽ برھلاپ کسانس بوگ،
 نپگ ۽ مصرمانی سرا زور دینت۔ چریشی ۽ شیریا لچہ ۽ بنی ہیال ۽ لیکہ ڈالچار
 کنگ بیتہ پرچیکہ ہر لچہ وتی سرجمیں سیاھگ ۽ ہوالگاں گوں مانہ ۽ متلب

۽ واهند بيت پميشڪا بوگ ۽ بنداني ٿپاسگ ۽ چارگ ۽ گول شير ۽ سر جمبي
پگر ويا آتڪ نه بيت۔

دومي شير ۽ چڪاسگ ۽ وهدا اے ردي ڪنگ بيت ڪه شيري
راستيان ۽ چو سانسي راستي ۽ وڙا چارگ بيت۔ اے پهڪ ۽ گنوڪي ايت
ڪه اگل ڪه شيري حقيقتان ۽ سانسي هوالگا گول ويم په ويم ڪنان ۽
بچاريت۔ پرچيڪه شاري ۽ وتي يڪ راهبند ۽ ڪار پڙ ايت ۽ دومي شيري
حقيقت ، نپيائي ، باهندي ۽ مارشتي گواچني ے زانگ بيت ڪه آئي ۽ را
سانسي راه ۽ راهبنداني ۽ ڪچ ۽ ڪيلواني سرا چڪاسگ ۽ ٿپاسگ نه بيت۔
چوشڪه واجه اللہ بشڪ بزدار ۽ اے شير ۽ مثال ۽

ما ارساني سوري زرے جھاگه

لال په تي هاترا

لوگ اشتمين وتي

ويش اشتمين وتي

نون ادا ڪه اے ايراد ۽ بڪنت ڪه جي ”ارساني سوري زر“ چه ڪجا
آنگل ۽ اے بوت نه ڪنت ڪه ”ارساني زرے“ هم بيت۔ ته اے
پيمس ايراد گنوڪي هبرے نه انت گڙا چه انت؟

پرچيڪه شاري يڪ نپيائي ۽ مارشتي راستي ايت ڪه ايشي ۽ گول
سانسي حقيقتان هچ سيادي يے نيست۔ چوشين بازي مثال است انت
بلے دراجي ۽ ترس ۽ ادا دنيگ نلوٿاں۔ بلے مے ۽ دگر وڪاں چوشين شير

ۛ ۛ ہندانی سر اہم گوں وتی چکا ۛ کوکاراں آسمان سرا زرنگ۔ من ادا
کسی نام گرگ نلوٹاں ۛ ناں کو ننگیں نوشتاں چہ مثل ۛ دور و نیگ
لوٹاں۔ اگاں کسے ۛ باور نہ ایت۔ کرا آ باوی تاکہ ہندی تاگاں بچار انت۔

ہندراکپ ایش انت کہ شیر ۛ ٹپک ۛ مصرہانی ۛ لہزانی کما نیگ ۛ
کارمرزی ۛ سرازور پ و نیگ ۛ برھلاپ شیریا پ ہند ۛ مے ہر ۛ ٹکراں چہ
ودی بوٹگیں بکجانی بزاں وحدت ۛ را یک سر ہمیں تہرہت یے ۛ ورا
چارگ ۛ چکاسگ زلوری انت۔ پ چپیکہ شیریا لچہ ۛ ٹکراں یا ہند ۛ بوگاں
را یک دگرے ۛ گوں سنگ ۛ جتا کنگ ۛ گوں شیر ۛ مانہ ۛ مراد مرایت۔
پمیشکا عملی تنقید شیریا ساساچ ۛ را پمگ ۛ زانگ ۛ برھلاپ ایشی ۛ
چہ مانہ ۛ مستباں گوں سندان ۛ شیر ۛ زیہانی ۛ بارت ختم کنت۔

راستیں صبر ایش انت کہ ٹپک ۛ ٹکرانی سورت ۛ شیریا لچہ ۛ ہر ۛ
بانگ شیر ۛ ہرزشت ۛ بیلواہ کنت۔ شیر ۛ جاہگیں ہرزشت تہ ایشی ۛ
ہوری ۛ یک جانی ۛ کرد ۛ گوں بندوک انت۔ بل ادا اے صبر حم دل ۛ
دارگ بہ بیت کہ عملی ایرادگری ۛ مکسد چڑو ٹکرانی جتا کنگ وہ نہ انت
بلگیں ایشانی پرتی ہواری ۛ چہ ودی بوٹگیں یک جانی ۛ چکاسگ حم
است انت۔ دوی شیر ۛ شرگداری ۛ درگت ۛ ایرادگر ۛ را ہانید انت کہ
آئی ۛ وتی وھد ۛ ذمانگ ۛ شہور بہ بیت ۛ ہما تیوگیں ساساچی تب ۛ
چاڑاں ۛ چست ۛ ایراں چہ زانتکار بہ بیت کہ آ ساساچی از مکار ۛ را
یک ہاسیں ہوا لگے ۛ گوں سوچ ۛ پلر کنگ ۛ مجبور کنت۔

بل وتی وھد ۛ ذمانگ ۛ شہور ہمانگد کارانی ہرا بیت کہ آیانی تما

ذہنی ۽ باہندی پلہ مرزی چہ درستاں کم تر بہ بیت۔ پرچیکہ شیر ۽
ایرادگری ۽ تہا دماگی ۽ باہندی نرمی ۽ زلورت بیت۔ ہر پیمیں شیریں
تجربتان راشک ۽ بدگمانی ۽ نگاہاں گوں گندگ ۽ چارگ ۽ برہلاپ آئی ۽
رازانگ ۽ پھمگ ۽ کوشست شریں چیزایت۔

پیشکایک ایرادگری ۽ ہاترا الی انت کہ آ چوشیں چیزانی ہیال
۽ ۽ داریت۔ ۽ وتی ٹا ہینتکلیں ۽ او ڈاتکلیں کچ ۽ کیلوانی برہلاپ
ایرادگری ۽ راستیں ۽ جاہیکلیں راہ ۽ راہبندانان کارا بیاریت۔

بلوچی زبان ۽ لبرانک ۽ ڈکال

وهديکه بلوچی زبان ۽ لبرانک ۽ رست ۽ روم ۽ ایشی ۽ بندات
۽ باندا ۽ بارواگپ کنگ به بیت گڑا الما لستیں جست مے ویما کاهنت
که لبرانک بندراوت چے انت؟ ایشی ۽ مول ۽ مراد ۽ ارواه ۽ آگده چے
انت؟ ایشی ۽ گوں زند ۽ چے سیادی ۽ رشنگ انت؟

لبرانک انسان ۽ وشنس ، سنھرائیں ۽ زیبائیں بر ۽ باهندانی
درشانی ۽ درانگازی ۽ نام ۽ گوں پجارگ بیت ۽ هرکس زانت که انسان
۽ جذبگ وتی ویما نه رد انت ۽ نینکه وتی سرا ودی بنت بلکس یک
هاسیں نند ۽ نیادی چپ ۽ چارگردے ۽ پڙورا چه ودی بنت۔

گشگ بیت که انسان وت هر ڈول ۽ هر پیمس وجوتے دارایت آئی
۽ سوج ۽ سنج ۽ پگر ۽ هیال هم هما پیمس دروشم ۽ رنگ یے واهند
بیت۔ ایشی ۽ مکسد ایش انت که هر پیمس زند ۽ نند ۽ نیادی چارگردے ما
درایں مے هیال ۽ لیکه هم هما پیمس بنت۔

اگل دنیا ۽ بجیمیں لبرانکی تاریخ ۽ ماگوں هورت نگاهی ۽ چار ۽
چکاسیں ته اے راستی ۽ گواچنی چو روچ ۽ پیمانے ویما پدرا ۽ سہرا بیت
که زند ۽ دومی تک ۽ پنادانی پیمانک هم وتی چپ ۽ چارگردے وتی کش
۽ گور ۽ جاور ۽ هالتانی محتاج انت۔

لبزانک بندرا انسان ۽ هیلالانی جہگیر ۽ آدینک انت۔ ۽ انسان ۽
 بر ۽ باھند وتی وھد ۽ ذمانگ ۽ بن کرگ ۽ چست ۽ ایرانی ، دات ۽ گپتانی
 ۽ وتی وھد ۽ دس ۽ پیرانی منت وار انت ۽ مادا اے ھبر ۽ ھم زانیں ۽
 شری ۽ سسی ۽ سرپدی کہ وھد یک پیمانہ اوشتیت بلکیں اے جزایت۔
 پرچیکہ دمانگ یک جزوکیں ۽ سپر کنوکیں شے ۽ نام انت۔ زیکیں روچ ۽
 کسوگوں زیکیں روچ ۽ اتنت ۽ بانگمہ ۽ کسہ بانگمہ ۽ روچ ۽ گوں بنت۔

زند یک نامیاتی (Organic) راستی ۽ گواچنی ایت ۽ روچ پہ روچی
 نوک بوان ۽ چہ پیشگیں وھداں زیات ودان ۽ شانیگان بوان ۽ پیداک
 انت۔ وھد ۽ گوزگ ۽ دیمری ۽ گوں لبزانک ھم بدل بوان ۽ روت
 پرچیکہ بندرا لبزانک ۽ پلسپہ ھم تاریخ انت۔ بزاں ھے چاگرد ۽ ذمانگ ۽
 پیداوار انت۔ ذمانگ ۽ پیداوار بونگ ۽ سبب ۽ لبزانک چہ زند ۽ ھالات
 ۽ جاوراں الم ۽ اثر زور ایت ۽ اے زند ۽ ھالات ۽ واکمہ ھچ دورے ۽
 تماہر رنگے ۽ گوں دیماکاھنت گڑا لبزانک وہ ھے بدلیانی سرپر ۽ سبب ۽
 ایوکا وتارا بدلینیت بلکیں اے راجمانے ۽ یک جوانیں ۽ زیبائیں دروشم
 یے ۽ دینگ ۽ ہاترا یک شریں ۽ الکا پس بدلی یے ۽ آرگ ۽ ہاترا گمک ۽
 مدت ھم کنت۔

ادانیں اے جست کہ مے گوستگیں ۽ ھنیگیں بلوچی لبزانک داں
 کجام ھداگوں مے زند ۽ چست ۽ ایراں ، مے راجی گذر ۽ لوٹاں ۽ تاریکی
 سما ۽ سنج ۽ گوں ھمگرنچ ۽ ھم تنگ انت۔ گڑا اے ھبرا چہ کس دیم
 تربنت کت نکنت کہ مے لبزانک ۽ تماہید چہ کوکار ۽ تواراں ، ھورک ۽
 ھالگیں واز ۽ واھیاں دگہ ھچ چیزے گندگانہ ایت۔

مئے شاری چڑو جار ء ڈاہ ء یک گشتانک ء سلوگنے ء سورت ء دیما
 وان انت کہ ایشی ء تماہج راجد پتری سما ء سنج یے پہ ہورت چارگ ء
 یسگ ء ہم نہ رس ایت۔ ہنچوش مالوم بیت کہ ادا ہر یکے شائر انت ،
 رس لبزانت انت۔ بلے تاریخی سما ء سساء لبزانک ء راجی کرد ء آگدہ
 نسب ء کس سخی ء سرپد نہ انت۔ بلوچی ردانک ء جاور چہ بلوچی شاری
 ہم گتر انت۔ بے ارواہ ء بے نام انت۔

بید چہ لبزانکی جنگ ء چوپ ء ”دنیا ء دگنیا“ ، ”قومی ء کومی“
 ”کول ء قول“ ء ہمے پیہیں لوزانی درگت ء چم شانک ء سرا
 نشانکانی نہ کٹوکس چر ایت کہ آسر نہ بیت۔ راست وایش انت کہ مئے
 ردانک ء شاری ہر دو چہ بن گپ ء مال ء مڈی ء اعتبارا چہ تاریخی کرد ء
 بہر چڑو ہور کس ء بے تلمس روتاکی رنگ ء نمونگ ایت کہ آئی ء ہج
 مراہے نیست ہج زندے نیست۔

چیاکہ ہورک ء رنگیں مکسد لبزانک ء ارواہ بت نہ بیت۔ داں
 حدیکہ مکسد ء تماہیک شریں سساساچی ارواہ ہے مہ بیت۔ چڑو کس ء
 چونانین جار ء ڈاہ ، گشتانک ء کوکار یا ہالتانی کسہ ء پچار کدی ہم لبزانکی
 درجگ ء سند ء سربت نہ بیت۔ راستیں گالوار وایش انت کہ زند ء
 مکسد ء مول ء مراد چڑو اوشاتکس ٹک ء نشان یا بستگس چیزے ء نام نہ
 انت۔ چو کہ زندوت یک دامنیں سرپر ء جنزے ء نام انت۔ ہمے پیما زند
 ء مکسد ء مراد ہم بستگس ، کیشتگس ء نشانبریں چیزے نہ انت۔
 بلکس رست ء ردوم گروکس شے انت کہ آودان ء روت ء دیما کنزان ء

روت۔ لبرانک کہ بندرا بنگپ ء وڑ ء دروشم ء یک ء بکجائی ء نام انت ء
 آہر چیز کہ لبراننت ء راجہ زند ء تجربت بزاں زانتکاری ء جم گند ء وانکا
 دست کپ ایت۔ آڑا بنگپ یا مال ء مڈی ء نام دنیگ بیت۔ چیا کہ اے
 یک تاریخی ء واہند بیت۔ ایشی ء یک راجد پترے بیت۔

ایشی ء برھلاپ یادومی نیمگا "مڈی" ء نسبت ء "وڑ ء دروشم"
 دل نہ بیت چیا کہ مڈی ء نسبت ء وڑ یا دروشم گیر تاریخی ء کم تاریخی
 ت۔ ہمیشکا تاریخی سماء ء سما ء سیادی چہ لبرانک ء مڈی ء گول بیت۔
 تاریخی سماء ء سماء چہ مراد ء مکسد ایش انت کہ ما بہ چاریں مئے
 "مڈی" گوشت بزاں ماضی ء چے ات؟ ء ہنی چے انت؟ ء اے ہر دکالی
 نیام ء پروتی سیادی ء رشنگ چے انت؟ تاریخی سنج یک نیمگے ء موجود
 ساعت ء شور ء زانت ء دومی پلوا گوشتکس ساعت ء سماء ء سما ء سہی
 پلوا ایشانی پروتی سیادی ء سلسلت ء نام انت۔

دومی لبراننی تھامارا اے گندگ بائید انت کہ ایوکی ء بکجائی ء وڑا ما
 مئے چپ ء چارو ء مئے نند ء نیاد چے ات؟ ء مرچی چون انت؟ ء اے
 ہر دکالی نیم ء پروتی چے سیادی ء رشنگ انت؟ ہر دینک لبرانک ء تھاما
 اے سماء ء سنج ء دست ء مہ گریں ء اے چیز ء مامارت مکنتس کہ ما مئے
 کش ء گور ء تجربت بزاں مئے مال ء مڈی چنکس بدل بوگنت۔ گڑا ما
 ہنکی جاورانی بندیک ہمیں ء ما اے دست نہ کنیں کہ اے ہنکی پشت ء
 مئے گوشت پے پیما کارکنان ات۔

ء راست ہم ہمیش انت کہ ماوتی جاورانی بندیک ایں۔ چیا کہ ما

نیچا اے سرپد نہ بو تگنیں کہ منے گوئست ۽ جاور چون انت ۽ حنیگیں
 پست ۽ ایر ۽ ذمانگ ۽ سرپہ اچ ماچے لوٹ ۽ گذر ۽ واہنگدار انت۔ ۽
 دہی نیگا مانگند این کہ مرچاں بلوچ راجہاں ۽ ہر تک ۽ پناد کہ آ دور ۽
 ریدگ بہ بیت یا لبزانک ، سیاست بہ بیت یا بیگمہ بانگی گذران ، واحش
 ۽ مارشت بہ بنت یا ایشی ۽ پگر ۽ لیکہ وتی تاریخی جنزہ سرپہ ۽ سبب ۽ یا
 یک سلسلت سے ۽ شکل ۽ بدل نہ بوگا انت ۽ نال پرشت ۽ پروش ۽
 بدلی ۽ سدلی ۽ اے کرد سائنسی ۽ ملی جاورانی دیمری ۽ آسر ۽ نتیجگانی
 منت وار انت۔

بلکیں پرشگ ۽ ڈرگ ۽ اے کرد وتی اندرا گیر تاریخی ۽ گیر
 پیداواری انت کہ اے یک انارکی یے (Anarchy) ۽ سورت ۽ بلوچ کچرہ
 ہندالان و لگوج کنان انت۔

بدلی ۽ سدلی ۽ سرپہ ۽ اے پیم کہ وت نا وانندگی ، نازانتی ۽
 ناتپاکی ۽ بے سمائی ۽ چوشیں گز منجس جاورانی پیداوار انت۔ بلوچ کچرہ
 زیوالی ۽ بربادی ۽ سورت ۽ دیما آئیگا انت کہ وادا بلوچ وت ولحسی راجی
 عزت ۽ شرپ ، ملام ۽ شگان ، میار ۽ نروار مزن اندری ۽ مڑاھداری ،
 بلوچی ننگ ۽ ناموز ۽ موڑی سر بلوچ راج ۽ بجیس راجی کدر ۽ کیل
 مرچاں بیگواہ ۽ بے نماگندگ بنت۔

بے باوری ۽ بے اتباری ۽ گوات ہر پلوے شنگ ۽ تالان انت۔
 کت ، کینگ ، دل گرانی ۽ لاتمانی ۽ آس کمہیں ڈیہہ ۽ بنگران انت۔ بے
 واک ۽ گونزوری ۽ لوتیں مرض داں اے ہدا واپران ۽ ودان انت کہ
 بلوچ راج مرچی وتی گواچنی رو عمل ۽ بزاں وتی یقینی رو عمل ۽ زہر گندگ

بیت۔ چہ گواچنی رد عمل ء زہر بوئگ ء مراد یک راج یے مرگ زانگ
بیت۔

بلوچ دود ء رہیدگ ء بنیات کہ سہ چیزانی سرا انت۔ یکے
سرچاری ء دومی مہر ء محبت سہی شاری۔ مرچاں بلوچ کچر ء اے سنس
تھمبگ ء ستون لنگ ء منڈگندگ بنت۔ سرچاری ء مڑاھداری ء جاگہ
لگوری ء گوزوری ، بے وزتی ء بے زانتی ء چم جہلی ء بے شرپی ء ہنکن
کتگ۔ ”ھیرانی تمن ویران انت“ ء پیما بلوچ راج تار ء تپار انت شنگ
ء شانگ انت۔ وتن ء راجی سیاست ء نام سرا وڑ وڑس گل ء زرہشت
ہر ء بانک ء آماج انت۔ بل دومی پلوا کمیں پرگے ء گوں بجھیں
راجدربری گلانی منشور ء راہ ء راھبند یک انت۔

دومی مہر ء محبت کہ بلوچ کچر ء ساہ ء ارواہ زانگ بیت۔ بنیات ء
بزہ منگ بیت۔ بلوچ کچر ء تھا عشق ء تسور ء لیکہ سدو ء گراناز ء نام نہ
انت ء ناں شاری ء شلی ء کبگی ناز ء دابانی نام انت۔ بلکس اے بندرا
ھانی ء سمو ، شیرین ، سیمک ، مہرک ء ماہناز ء مہر ء مریوتانی نام انت۔
شہ مرید ء توکلی مست ء محبت بندرا ڈیہہ ء وتن ء عشق انت۔
ھے عشق اصل ء بلوچ راج ء مڈی ء متاہ انت۔ وتن ء ڈیہہ ء ایشی ء
بجھیں چیزاں (مظاہر) گوں عشق ، ایشی ء درچک ء داراں ، جو ء
کھوراں کوہ ء جبللاں ء پٹ ء ڈاناں گوں محبت وتی وھد ء عشق ہم
است انت ء سیاست ہم۔

بل مرچی اے سیاست یا اے عشق دروگ ء بے ایمانی ء ہرجان

انت، وتی پسند ۽ ناپسند ۽ وتی تب ۽ چاڙ ۽ ڊمپان انت۔ حسد ۽ کینگ ۽
 کم سٽکی ۽ گوسند گندی، کسان ولی ۽ ناتپاکی مرچیکس سیاست ۽ ارواه انت۔
 اے سیاست، اے عشق بیورگ، بالالچ ۽ حمل ۽ وڙا تچک نہ انت۔ شه
 مرید ۽ توکلی مست ۽ ڏول ۽ راست ۽ سنھرا نہ انت۔

مرچیکس اے عشق نہ گل خان ۽ مٹ بیت کنت ۽ ناں آزات ۽
 مہرانی بدل بوت کنت اے عشق مرچی جو فو ۽ تما ۽ لالچ ۽ عشق انت۔

بلوچی دود ۽ ربیدگ ۽ سیمی بنیات ایشی ۽ شاری بزاں "لبرانک"
 انت۔ لبرانک ۽ باروا گشگ بیت کہ اے بندرا نہ سائنس انت ناں پلسپ
 ۽ منطق انت ناں چاگرد ۽ تاریخ انت ناں حساب انت ناں نجوم انت۔
 لبرانک اسل ۽ زند ۽ آدینک انت۔ ایشی ۽ جہگیر انت۔ ۽ زند کہ پراہ ۽
 شائینگان انت۔ بے گواز ۽ بے پایان انت۔ زند ۽ ہزار پہناد انت، زند ۽
 آدینک بونگ ۽ سبب ۽ لبرانک ۽ تما زند ۽ ہمک پہناد بزاں سائنس،
 منطق، ہگمت، حساب ۽ نجوم ۽ استمان ۽ بجیس مادی ۽ گیر مادی چیز جاگہ
 گرانٹ ۽ اے دراہیں چیز لبرانک ۽ بنگپ بوت کن انت۔

ایشی ۽ تماہج شک نیست انت کہ کہنیں دور ۽ شاری وتی وھد ۽
 لوٹ ۽ گذرانی حساب ۽ سرجم ۽ سلیم ات۔ پرچیکہ کہنیں بلوچی دودمان
 داں یک ہدے ۽ وتی اندرا سرجم ۽ برجاہ ات ۽ اودا بلوچ زند ۽ بجیس
 چیز بربر انت۔

پانزومی کرن ۽ بلوچستان ۽ قبائلی تمنی ۽ زندوڑ بونگ ۽ پد ہم
 بلوچی چاگرد ۽ راج ۽ سردار ۽ کار ۽ کرد یک پیمانہ آیانی ہرزشت ۽

ہینسیت یک ڈول ۽ ات۔ سردار وتی جاگہ ، راج ۽ کرد وتی ہندا سوہو ۽
 سوگوات۔ سیاوی ۽ دژ منی ، سرچاری ۽ لگوری ، پور ۽ منت۔ براتی ۽ سنگتی
 ، شادہ ۽ مونج ، مرگ ۽ زند ، باہونی ۽ برگری ، لچ ۽ سنگ ، ملام ۽ شگان ،
 میار ۽ زوار ، ہشر ۽ میلو ۽ جوان ۽ گندگی موژی سرہر چیز وتی ہندا یک
 سوہویں راہ ۽ راہ بندے ۽ ہینسیت ۽ سرا ۽ سہرا ۽ سہرا ات۔

زند ۽ درانس دود ۽ کرد چو شیشہ ای پدرا ۽ پیداک اتنت۔ بل
 مرچیکیں دور ۽ سانس نیامت ۽ برکتانی سبب ۽ باز ویمہم است
 انت ۽ وتی اندرا گڑ منج وہ پرچیکہ سانس سندر ۽ ازبابانی سبب ۽
 انسان ۽ سیاوی ۽ سنگتی ۽ اندرا بازیں چیزاں وتی کھنیں دروشم الگی
 بوگنت ۽ نوگس گوناپ زورگی بوگنت۔ سرک ۽ دگانی ، بالی گرابانی ۽
 پرنٹ ۽ الیکٹرانک میڈیا ۽ سبب ۽ دیریں دگ ۽ ڈیہہ ، الکھہ ۽ وتن چم
 دیدی نز آتگنت۔

ہمے سانس دیری ۽ یک پلوے ۽ انسان ۽ ہاترا بازیں سیت ۽
 پائیدگ ودی کتگنت۔ دومی نیمگا انسان ۽ تباہی ۽ بربادی ۽ واتا نوگس
 سلہہ ۽ سندر ہم ٹاہینتگنت۔ اے جہیں چیزاں انسان ۽ بیگہہ بانگی
 گذران ۽ گوں ہور ایشی ۽ ہیال ۽ لکیہانی تہا بلائیں بدلی ۽ سدلی ۽
 آورنگ۔ انسانی مارشت ۽ زانت مرچی آزمان ۽ استارانی سرگواز کنگ ۽
 گوں پھی ۽ سرا ہم ۽ بیم ۽ ہم آماج انت۔

چوشیں جاورانی تہا انسان ۽ وتی وجوت ۽ پاریزی ۽ اژاند ہم
 مرچیکیں دور ۽ یک مستریں سوال ایت کہ ایشی پسہ ۽ جواب کسی گورا

بیت انت۔ مری چے انت ۽ باندا چے بیت۔ کس نہ زانت کہ کدرت ۽
زیر ۽ زبر کنگ ۽ اے سپر باریں چے لہرے لذینیت؟

بل بلوچ راج ۽ زند ۽ ایشی ارواہ ۽ لبزانک ۽ گام ۽ ہمنکس کنٹ ۽
زم انت ۽ ایشی ۽ راجی دیمیری ۽ زانت ۽ کچ ۽ کیلو ۽ ہمنکس کسان ۽ تنگ
زانت کہ ایشی ۽ سراگریوگ ہم بے سیت انت ۽ کندگ ہم بے جاہ
نت۔ مریچاں سرمچاری ۽ جاگہ ۽ گوزوری ۽ لگوری ۽ عشق جاگہ دوتلی ۽
دوستی پلینڈی ۽ رسوائی ۽ ریاء ۽ دروگ ۽ وتی شوہیں پیجگ سک کتگ
نت۔

شاری بزاں لبزانک کہ راجی زند وڑ ۽ آدینک زانگ بیت مئے
مے راجی گوزوری ۽ بے واکیبانی ۽ مئے سیاست ۽ دروگ ۽ دراشانی اکس
ر بیت گڑادگہ چے بیت ۹۹۹

بلوچی لبزانک ۽ تما چڑو شاری مئے بہرا کپتگ کہ آوتی جاگہ بلاک
گوزور ۽ نہیل ، ناسرجم ۽ ناپیلو ! ردانک ، آزمانک ، کسمانک ،
رگداری ، رپورتاژ ، طنز و مزاح ، انشائیہ ، پٹ ۽ پول ، ناول سپر نامگ ، ۽
می نوکیں تہر تہرانی پچار وہ پما گناھے زانگ بیت۔ بلوچی زبان ۽ دوسہ
بند وھدئے ماہ سرا درکاھنت ناں تہ روچے ہما وہ نیست انت۔

بل دلپدرویں گپ وایش انت کہ اے تاکبند یک پلوے ۽ بے
بتیں شاری ۽ دراجیں ٹپو ۽ شیرایاں پر انت ۽ دومی نیمگا بے بنہیں
بھانکانی ہر جان ۽ جہگیر انت کہ ایشانی تہا بد ۽ رو ، مسکرا ۽ ملنڈ ۽
جدربری کست ۽ کینگاں ابید ۽ لبزانکی ارواہ ۽ گندگا نہ ایت۔

یک کنڈے ۽ لبرانگی دعویاں آزمان سرا زرتگ دومی نیمگا بے
 سمائی ۽ نازانتی ۽ کوکاراں گلزمین تم کتنگ۔ اصولی لبرانگی ۽ نظریاتی چیزہ ۽
 بنیاتی سرا ناں بلکس وتی دل لوٹی ۽ دل داری ۽ پشدر ۽ پشت ۽ لبرانک
 گٹ گیر بوگا انت۔ پلہ مرزی ۽ پلوداری ۽ کنٹس کارچ ۽ گوں لبرانک ۽
 ارواہ سندگ بوگا انت۔ کسے ۽ کسے چے بہ گشیت کہ دل دوری ۽
 دلداری وتی جاگہ وتی ذاتی پگر ۽ لیکہ وتی ہندا بل نظریہ کسی میراث نہ
 انت۔ لبرانک ۽ تپو ۽ ٹولیاںی آماج کنگ ۽ ایشی ۽ وتی واہگ ۽ واہشانی
 صلیب ۽ سرا درجگ لبرانک ۽ ارواہ نہ انت۔

لبرانک بہ بیت یا سیاست اے ہر دو نہیں چیز انسانانی بے مشن
 زیار ۽ جہدانی ۽ ہوریں ۽ شرکانیں سماجی تخلیق ۽ نام انت۔ راجہانی
 لکیمان ۽ انسان وتی ہاترا وت ٹاھین ایت ۽ ایشی ۽ شری ۽ گندگیاں گوں
 کرد ۽ شاہیم ۽ توریت ۽ سمبھنت

ایشی ۽ وابل مارا دگہ عرض یے ہم گوں انت کہ اے مرچاں
 سک واپران ۽ ودان انت۔ ہرکس ۽ گندے کہ دانشوری ۽ کلاہ چہ وتی سرا
 ایر کنگ ۽ تیار نہ انت۔ بل اے جتانیں گپ ایت کہ ہمے دانشوری ۽
 کلاہ ۽ بارے مئے دماگ ۽ ہون ہشک کتنگ انت۔ من اے گپ ۽ ادا تچک
 گشگ لوٹاں کہ مئے دوسہ کماشاں ابید کہ ہرکس وتارا دانشوری ۽ سالونک
 لیک ایت آچڑو دروگ بندگا نہ انت بلکس مزیں ہبرے دینگ انت۔
 مئے بلوچ دودمان ۽ تہا انارکی ۽ بازیں دگہ اسباباں گوں ہور یک
 سبب یے راجی دانشورانی نہ بونگ ہم است انت کہ آ عہد ۽ سرپر ۽

بدلی ۽ سدلیان ۽ وٽي زندگزران ۽ گون هم تنگ کنان ۽ نوکس پگر ۽
 رڙن ۽ رهاڻ درگجھيت۔ بل مئے گوراً چوشس پوهس بے ريانس ۽
 باکرديں دانشور نيست انت کہ آ مئے راهشوني ۽ راهدربري ۽ بکنٽ۔ مئے
 گوراً ناں تاريخي مڏي ۽ حساب يے ناں لیکو ايت۔ ناں راجي وپترے ناں
 پٺ ۽ پول يے نئے وٽي ناکامی ۽ کاميابياني سرا چم شانگ ۽ نبشتانکے
 گندگ بيت۔ ناں سوھويں راه ۽ منزله ۽ حيسے کپ ايت ، نئے اميت ۽
 رڙنائس استالے گندگ بيت۔ هر پلوے ڏيهه لگ ۽ تھار انت۔

مئے سياست ۽ لبرانگ ۽ تهاچ سھاساچي کرد ۽ کارے يا تخليقي
 امکان ۽ گمان يے گندگا کئيت مئے وٽ روانس نوکس کچر چه وٽي ڏيهه ۽
 ڏگار ۽ ھچ پيمس سيادي ۽ رشنگ يے نہ دار ايت۔ لبرانگ مئے راجي گذراني
 پيلو کنگا لاچار انت۔ مئے زبان ۽ تها وڊگ ۽ سائنسي ۽ علمي زلورت ۽
 اڙانداني گيشينگ ۽ ھچ وڙس کارے نہ بوگا انت۔

بلے دومي پلوا ماگنديں کہ مروچي باندا بلوچي زبان ۽ تها چرپنج ۽
 کيش ماھتاڪ در آنيگا انت ۽ ھمنکس اڪيڏمي موجود انت ۽ پنجاھ ۽ کيش
 لبرانگي گل کار کنگا انت۔ بلے کس سرپد بکنٽ کہ ايشاني تها چے شنگ بولگا
 انت؟ اے گل چه کار ۽ کنگا انت؟ اے اڪيڏمي کجام نادراھي ۽ درمان
 انت؟

بلوچي لبرانگ گل ، اڪيڏمي ۽ ماھتاڪ دراه شنگ شانگ انت۔ تار ۽
 پيار انت۔ کس ترقي پسندی ۽ انسان دوستي ۽ گواچار انت۔ کس انقلابي پگر ۽
 لکيماني جھگير انت۔ کس رجعت پسندی ۽ ملام ۽ مياراں سر بار انت۔ بلے

ٲندگ همے بيت كه هر يكه وتي تب ء چاڙ ء تنكس كوڙاني بنديگ انت
وتي دل لوئي ء واھگاني گلام ء كم سٲكي ء بے سمائي ء جاوراني گت گير
انت۔

اے گو سٲكس سالاں مے دعويٰ مے كول ء كسم ء مے عمد ء
تران همے بوٲك كه ما بلوچي زبان ء يك لبزاني ، سانسى ء علمى زبان يے
ٲاھينس۔ ما ايشى ء منطق ء پلسپ ء زبان جوڙينس۔ بلے كے بگوشيت كه
زبان ء لبزانك ء پڙا كجام شرس كار ء كر دے ديما آٲكه ، سانسى زبان ء
دعويٰ وا ديريس گپ ايت تنيگا پھ زبان ء نوشٲ كنگ ء ھاٲرا سر جمس راه
ء راهبندے كيشينگ نه بوٲه ء دومي نيمگا رودراتكي ء رواير شٲي گالوار ء
لجگاني سراگشيكه چاكري دور ء سي سالي جنگ ء جيزھے پدا سرا زورگا انت۔

اے رودراتكي ء رواير شٲي گالوار ء لجگاني جنگ ء چوپ ء پھ
مكدے واچوشس اڙاند ء نه انت كه كيشينگ مه بيت۔ گپ بندرا ادا
كوشٲيت كه ما تنيگا وتي تب ء چاڙ ء ميل ء مارشٲاني تما بالڪ ء سنجيده نه
ايس۔ وتي سما ء سسا ء تما پھٲه نه ايس۔ بيد چه لهٲس زبان دوست ء
راج دوستاں مے درٲس لبزانٲ ء زبازانٲ كه راجدوستي ء گواچار
انت۔ تنيگا نه ايوكا بلوچي زبان ء سربن ء بنزه ء بلوچي زبان ء جگر اٲيائي
سيم ء سندھاں ء بلوچي گال ء گالوراني بابت ء هچ نه زان بلڪس زانگ هم
نه لوٲ انت۔

يك راجے ء پھ راج ء دروشم ء منينگ ء آئي ء وجوت ء برجاه

دارگ ۽ رکینگ ۽ ہاترا آئی ۽ زبان ۽ دیرنی باز زلوری انت۔

پرچیکہ راجانی راجی کد ۽ بالاد ۽ آئی ۽ پجاری ۽ واستا زبان ۽ را دنیا
 ۽ سری جمہوریہ (Republic) لیگک بیت ۽ اے کلکیت ایت کہ یک راجے ۽
 پجاری ۽ اولی ۽ آخری وسیگ ہم آئی ۽ ہما شہدیں زبان انت کہ آہان
 ۽ ایشی ۽ کار بندگ ۽ ٹاھینیک ۽ درگت ۽ وتی ہیلالانی سرجمیں متاگوں
 جمہوری وڑ ۽ ڈولاس ماں لبزانی کالہاں ترہنت انت ۽ لبزانی ہمے جوہان ۽
 زبان ۽ نام دنیگ بیت۔

گشگ بیت کہ زبان راجانی ارواہ انت۔ بید زبان ۽ یک راجے ۽
 مثال گنگدایس ساہ دار ۽ پیما انت کہ آمدام دگرانی محتاج انت۔ زبان ۽
 دیرنی ۽ ابیدھی راج ۽ دیماشت نہ کنت ۽ تاں دیرا وتی وجوت ۽ برجاہ
 داشت کت نہ کنت۔ چوش کہ پنجاب ۽ بلوچانی مثال مئے دیما انت۔ کئے
 سسی نہ انت کہ چہ پیلیویں پنجاب ۽ دو ضلہاں ۽ بید چشمیں جاگئے نیست کہ
 اودا بلوچ مہ بنت۔

راست وا ایش انت کہ بلوچستان ۽ گیش بلوچ پنجاب ۽ نندوک
 انت۔ بلے وتی راجی ہرزشت ۽ پجاری ۽ بے ہیال انت۔ ایشی ۽ سر بن
 چڑوہمے یک انت کہ آیاں ۽ وتی زبان گارکت۔ ہدامہ کنت کہ روچے
 بلوچستان ۽ جاور ہم ہمے بنت۔ ادا چوناہیا سیاسی پڑا بازیں بن کرگ ۽
 چست ۽ ایر گندگا کاهنت۔ بلے زبان ۽ لبزانک ۽ پڑا کسی دلگوش نیست
 انت۔ اگل مئے بے سمائی ۽ بے زانتی ۽ جاور ہمے پیما پشت کپت انت تہ
 باندا بازیں بدواہ براہوی ۽ بلوچ ۽ وتنام ۽ وت ساچیں اژاند ۽ جیڑہ ۽ را

باز آسانی ء و تی دستاں آؤرت کت کن انت۔

پرچاکہ مئے ہنسیگیں لہزانک چہ وتی تاریخی سما ء وتی راجی کار ء کرد
ء گوں حج وڑس سیاہی ء رشتگی نہ دار ایت۔ مئے ہست ء نیست ء ہمیں
تک ء پنہاتانی ء مئے زند ء چاگرد ء مانہ مرادانی درگیجگ ء پہ نامراد
گندگ بیت۔ مئے مرچیکیں لہزانک مئے زند ء ہمے رنگیں مجھیں ء کور
دیمیں آدینک ایت کہ آیشی توکاناں مئے گوئت ء سوہویں دروشے
گندگ بیت ء ہنکی جاورانی ڈس ء پیرایے رس ایت ء ناں بانداں ء
درگت ء رژنائیں اکے ء جے کپ ایت۔

چو کہ ما پیش ء گوئشنگ کہ زند یک دائمیں سر پرے ء نام انت ء
اے کائنات ء ہمک چیز روج پہ روجی دیما روان انت۔ مئے کسان کسانیں
ھیالاناں بگر داں دنیا ء مستریں راستی ہم حج نشانبریں ء بستگیں وجوتے
نہ دار ایت۔ مئے مروچیکیں ہیال چہ گوئشگیں روج ء ہیالان پہک جتا ء
گستاگندگ بنت ء مئے بانگہ ء ہیال اما چہ مرچیکیں ہیالان جتا ء پر
کدار بنت۔ ادا راستی یا حقیقت حج بستگیں ء نکیں وجوتے ء واہند نہ
بیت۔ آ چیز کہ مئے مرچی مئے نگاہاں راست انت۔ بانگہ وگہ شکل یے ء
دیما کسیت۔

بلے مئے لہزانت گشے سنٹ انت ء آیانی ہیال ء زنک گشے
بندانٹ۔ سوچ ء پگر ء در بند انت ء ادا ہر یک گوئند گندی ء سبب ء
وتی بے تمانیں ء بے ارواہیں ہیالانی بندیک انت۔ وتی پسند ء ناپسند ء
تسکیں گورانی مردگ انت۔ وتی بے نلمیں جہدانی زندکیں عبرت انت۔

مرچاں ہر پلوے کہ چھاں شانک دے گشیکہ مہکس ڈیہہ ء ماتی
 زبان نزل ء بجانی حرجان انتہ تہار ماہیں چاگرد ء رشن ء تھج برانزے ہج
 بنے گندگانے ایتہ سیاہ پوشیں شپ ء چہ دیر آسمان ء سستگس ء
 شکس استالے ء ہم چم سوہو نہ بنتہ لبزانک ء پڑا ہج سسا ء سماے
 دگانے ایتہ۔

زاہر انت کہ وحدیکہ پگر ء سسا ء سر چمگ ہشک بنتہ زانت
 برانز گمیر انت گزرا لبز ماہمانی جامگن چوں گوزرکت کن انت؟ جذبگ
 ہں ودی بوت کن انت؟

ہمے نگلیس ء نشانبریں جاورال ء توکا بائید انت کہ مے لبزانت ء
 انتکار ذیکس وبد ء کت ء سیت ، نکسان ء تاوان ء وتی ردی ء راستیان ء
 ل پمکی ء ایمانداری ء گوں چار ء نیاسان ء مرچیکس وبد ء مستریں ء
 ہمیں جیزہ ء ازاندانی نشانبری ء بکناس ء وتی مزن سری ء چاکری کست ء
 بنگان ء ڈاچار کنان ء اسے مارگ ء جہد ء بکناس کہ مے ڈیہہ ء ڈگار ء
 ست ء نیست ء مے زبان ء لبزانک ء بنی ء بندری ازاندہ ء جیزہ کجام
 م انت کہ آیانی سراگون تپاکی ء ہم سنتی ء حوریں گایگیج زورگ بہ
 یتہ چیا کہ ہر کس کہ وتی باندا تہ باروا اپرکت مکنت یا وتی باندا تہ
 گت ء وت پیسلہ یے کت مکنت گزرا تہریخ پہ زور ء وتی پیسلمان ء آیانی
 رامشیت ء گزرا اسے ہم زلوری نہ انت کہ راجدپتہ ء زالمسں کریں ء
 ریں شاہیم حمایانی تنگ ء لو نجان بہ بیتہ۔

بلوچی الٹھی کوئٹہ